

tur viribus aequiſtis .

Tigitur in reliquis rebus multo maiora
ſunt opera animi q̄z corporis . ſic hæ res quas
persequimur ingenio ac ratione gratiores ſunt
qm̄ illæ quas viribus . Prima igit̄ cōmenda
tio ꝑficiſcitur a modestia . tum pietate in pa
rentes . in ſuos beneuolentia . facillime autem
et in optimam partem cognoscuntur adoleſcē
tes . qui ſe ad claros et ſapientes viros bene
conſulentes reip̄ . contulerunt . Quibus cuꝫ ſi
frequentes ſunt opinione afferunt populo
eorum fore ſe ſimiles quos ſibiꝑſi delegerunt
ad imitandū . Publij Rutilij adoleſcentiam
ad opinione et innocētiæ et iuris ſcientiæ pu
blij Mutij cōmendauit domus . Nam . L . qui
dem Crassus cū eſſet admodum adoleſcēs nō
aliunde mutuatus ē . ſed ſibi ipſe peperit ma
ximam laudem ex illa accusatione nobili et
glorioſa . ex qua ætate qui exercentur laude
affici ſolent . vt de Demosthene accepimus .
Ea ætate . L . Crassus ostendit id ſe in foro
optime iam ꝑæmeditatum facere . Quod e
tiam tuum poterat domi cum laude meditari .
Sed cum duplex ſit ratio orationis . quaruz
in altera ſit ſermo . i . altera cōtitio . nō eſt id du
biū quin cōtitio orōnis maiorem vim habeat
ad gloriam . Ea eſt enim quam eloquentiaz

dicimus. Sed tamen difficile dictu est. quoniam
topere conciliet animos hominum comitas affabi-
litasque sermonis. Extant epistolae et Philippi
ad Alexandrum. et Antipatri ad Cassan-
dram. et Antigoni ad Philipum trium pruden-
tissimorum. sic enim accepimus. quibus praeci-
piunt. ut oratione benigna multitudinis animos ad
benevolentiam alliciant. militesque blando appella-
do sermone deliniant. Quae autem in multitudine
cum contentione habet oratio. ea saepe uniuersam
facit exultat gloriam. Magna est enim admiratio co-
piose sapienterque dicentis. quem qui audiunt et
intelligere etiam et sapere plus quam ceteros arbi-
tratur. Si vero inest in oratione mixta mode-
stiae grauitas. nihil admirabilius fieri potest.
eoque magis si ea sunt in adolescente. Sed cum
sint plurima causarum genera. quae eloquentiam de-
siderant. multaque in nostra republica. adolescentes
et apud iudices et apud senatum dicendo lau-
dem assecuti sunt. maxima etiam admiratio est
in iudiciis. quorum ratio duplex est. Nam
ex accusatione et defensione constat. quarum
et si laudabilior est defensio. tamen etiam
accusatio probata per saepe est. Dixi paulo
ante de Crasso. Idem fecit adolescens. M.
Antonius. etiam publici Sulpitii eloquentiam
accusatio illustravit. cum sediciosum et

1000/10

1150

PRBm

Castedowns ARE 2 consecutive leaves
from Cicero, De officiis,
[Deventer: R. PAFRAET, ca. 1480]
GW 6946; BMC, IX, 47 (JA 47542)

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
Boston Library Consortium Member Libraries

RITVALE
ROMANVM
PAVLIV·PONT·MAX:
IVSSV EDITVM.
EDITIO NOVISSIMA.

LVTETIÆ PARISIORVM.

Apud Societatem Typographicam Librorum Officij
Ecclesiast. ex Decreto Concil. Tridentini.

M. DC. XXIII.

De licentia Superiorum.

PAVLVS

P A P A V.

Ad futuram rei memoriam.

Postolicæ Sedi per abundantiam diuinæ gratiæ, nullis suffragantibus meritis, præpositi, nostræ sollicitudinis esse intelligimus, super uniuersam domũ Dei ita inuigilando intendere, ut opportunis indies

magis rationibus provideatur, quò, sicut admonet Apostolus, omnia in ea honestè & secundum ordinẽ fiant; præcipuè verò quæ pertinent ad Ecclesiæ Dei Sacramentorum administrationem: in qua religiosè obseruari Apostolicis traditionibus & sanctorum Patrũ decretis constitutos ritus & cærimonias, pro nostri officij debito curare omnino tenemur. Quamobrem fe. re. PIVS Papa V. Prædecessor noster, huius nostri, tunc sui, officij memor, ad restituendam sacrorum rituum obseruationem in sacrosancto Missæ sacrificio, diuinoque Officio, & simul ut Catholica Ecclesia in fidei unitate, ac sub uno visibili capite beati Petri successore Rom. Pont. congregata, unum psallendi & orandi ordinem, quantum cum

Domino poterat, teneret, Breuiarium primum, & deinde Missale Romanum, multo studio & diligentia elaborata, pastorali prouidentia edenda censuit. Cuius vestigia eodem sapientia spiritu secutus similis mem. Clemens Papa VIII. etiam Prædecessor noster, non solū Episcopis & inferioribus Ecclesiæ Prelatis accuratè restitutū Pontificale dedit, sed etiam complures alias in Cathedralibus & inferioribus Ecclesijs carimonias promulgato Cerimoniali ordinauit. His ita constitutis, restabat, ut uno etiam volumine comprehensi, sacri & sinceri Ecclesiæ Catholice ritus, qui in Sacramentorum administratione alijsque Ecclesiasticis functionibus seruari debent ab ijs qui curam animarum gerunt, Apostolicæ Sedis auctoritate prodirent; ad cuius voluminis præscriptum, in tanta Ritualium multitudine, sua illi ministeria tamquam ad publicam & obsignatam normam peragerent, unoque ac fidei ductu in offenso pede ambularent cum consensu. Quod sanè iam pridem agitatū negotium, posteaquam generalium Conciliorum Græcè Latinèque diuina gratia editorum opus morari desiuit, sollicitè urgere nostri muneris esse existimauimus. Vt autem rectè, & ordine, ut par erat, res ageretur, nonnullis ex Ven. Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, pietate, doctrina, & prudentia præstantibus, eam demandauimus, qui cum consilio eruditorū virorū,

varijsque præsertim antiquis, & quæ circumferuntur, Ritualibus consultis, eoque in primis, quod vir singulari pietatis zelo & doctrina bo. me. Iulius Antonius S. R. E. Cardinalis sanctæ Seuerinæ nuncupatus, longo studio, multâque industria & labore plenissimum composuerat, rebusque omnibus maturè consideratis, demum diuina aspirante clemētia, quanta oportuit breuitate, Rituale confecerunt. In quo cum receptos & approbatos Catholica Ecclesiæ ritus suo ordine digestos conspexerimus, illud sub nomine Ritualis Romani meritò edendum publico Ecclesiæ Dei bono iudicauimus. Quapropter hortamur in Domino Ven. Fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios eorum Vicarios, necnon Abbates, Parochos uniuersos, ubique locorum existentes, & alios ad quos spectat, ut in posterum tamquam Ecclesiæ Romanæ filij, eiusdem Ecclesiæ omnium matris & magistræ auctoritate constituto Rituali in sacris functionibus utantur; & in re tanti momenti, quæ Catholica Ecclesia, & ab ea probatus usus antiquitatis statuit, inuiolatè obseruent. Datum Romæ apud sanctam Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xvii. Iunii M. DC. xiiii. Pontificatus nostri anno decimo.

S. COBELLVTIVS.

*Index & ordo precipuarum rerum, quæ in
hoc Rituali libro continentur.*

D Eijs, quæ in Sacramentorum administratione generaliter seruanda sunt.	fol. i.
De Sacramento Baptismi ritè administrando.	7
Ordo Baptismi paruulorum.	19
De Baptismo aduulorum.	29
Ordo Baptismi aduulorum.	32
Ordo supplendi omiffa super baptizatum.	59
Ritus seruandus cùm Epifcopus baptizat.	62
Benedictio Fontis Baptismi extra Sabbatum sanctum Paschæ & Pentecostes, cùm aqua consecrata non habetur.	
De Sacramento Pœnitentiæ.	69
De absolutione ab excommunicatione in foro exteriori.	
76	
Ritus absoluendi excommunicatum iam mortuum.	79
De modo absoluendi à suspensione, vel ab interdicto.	81
De sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.	83
Ordo ministrandi sacram Communionem.	86
De Communione Paschali.	901
De Communione infirmorum.	92
De Sacramento extremæ Vnctionis.	99
Ordo administrandi Sacramentum extremæ Vnctionis.	
103	
Septem Psalmi pœnitentiales.	111
Litaniæ.	121
De uifitatione & cura infirmorum.	130
Modus iuuandi morientes.	149
Ordo commendationis animæ.	152
De exequijs.	183
Quibus non licet dari Ecclesiasticam sepulturam.	186
Exequiarum Ordo.	187
Officium defunctorum,	203
De officio faciendo in exequijs, absente corpore defuncti, & in die tertio, septimo, trigesimo, & anni-	

uerfario.	291
De exequijs paruulorum.	294
De Sacramento Matrimonij.	303
Ritus celebrandi Matrimonij Sacramentum.	308
De benedictione mulieris post partum.	311
De Benedictionibus regulæ generales.	313
Ordo ad faciendam Aquam benedictam.	315
Benedictio candelarum extra diem Purificationis beatæ Mariæ Virginis.	318
{ domorum in sabbatho sancto Paschæ.	319
{ domorum alio tempore facienda.	321
{ loci.	322
Bene- { domus nouæ.	ibid.
dictio. { thalami.	323
{ nauis.	ibid.
{ communis super fruges & vineas.	324
{ peregrinorum ad Loca sancta prodeuntium.	325
{ peregrinorum post reditum.	328
Benedictiones esculentorum præsertim in Pascha.	330
{ agni Paschalis.	ibid.
{ ouorum.	331
Bene- { panis.	ibid. & 332
dictio. { nouorum fructuum.	333
{ ad quodcumque comestibile.	ibid.
{ olei simplicis.	334
Benedictiones ab Episcopis, vel alijs facultatem habentibus, faciendæ.	335
{ sacerdotalium indumentorum in genere.	ibid.
{ mapparum, seu linteaminum altaris.	337
{ corporalium.	338
Bene- { tabernaculi, seu vasculi, pro sacrosancta Eucharistia	
dictio. { conseruanda.	339
{ nouæ Crucis.	340
{ Imaginum I E S V Christi D. N. B. Mariæ & San- { ctorum.	341
Ritus benedicendi, & imponendi primarium lapidem pro Ecclesia ædificanda, seruandus à Sacerdote facultatem habente ab Episcopo.	342

DE IIS QUÆ IN
SACRAMENTORVM
 ADMINISTRATIONE
generaliter seruanda sunt.

 *T*ea, quæ ex antiquis Catholica Ecclesia institutis, & sacrorum Canonum Summorumque Pontificum decretis, de Sacramentorum ritibus ac caerimonijs hoc Libro præscribuntur, qua par est diligentia ac religione custodiantur, & ubique fideliter seruentur; illud ante omnia scire & obseruare conuenit, quod Sacrosancta Tridentina Synodus de ijs ritibus decreuit in hac verba.

Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in solemni Sacra-^{Scilicet,} mentorum administratione adhiberi con-^{7.} suetos, aut contemni, aut sine peccato à^{can,} ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque Ecclesiarum Pasto-³ rem mutari posse, anathema sit.

Cum igitur in Ecclesia Dei nihil san-

ctius aut utilius, nihilque excellentius aut magis diuinum habeatur, quam Sacramenta ad humani generis salutem à Christo Domino instituta: Parochus, vel quiuis alius Sacerdos, ad quem eorum administratio pertinet, meminisse in primis debet, se sancta tractare: atque omni ferè temporis momento ad tam sanctæ administrationis officium paratum esse oportere.

Quamobrem illud perpetuò curabit, ut integrè, castè, pièque vitam agat: nam & si Sacramenta ab impuris coinquinari non possunt, neque à prauis ministris eorum effectus impediri: impurè tamen & indignè ea ministrantes, in æternæ mortis reatum incurrunt. Sacerdos ergo si fuerit peccati mortalis sibi conscius, (quod absit) ad Sacramentorum administrationem non audeat accedere, nisi prius corde pœniteat: sed si habeat copiam Confessarij, & temporis locique ratio ferat, conuenit confiteri.

Quacunque diei ac noctis hora ad Sa-

cramenta ministranda vocabitur, nullam officio suo prestando (presertim si necessitas urgeat) moram interponat. Ac propterea à populum sæpè, prout sese offeret occasio, premonebit, ut cum sacro ministerio opus fuerit, se quamprimum aduocet, nulla temporis aut cuiuscumque incommodi habita ratione.

Ipse verò antequam ad huiusmodi administrationem accedat, paululum, si opportunitas dabitur, orationi, & sacre rei quam acturus est meditationi vacabit, atque ordinem ministrandi & ceremonias pro temporis spatio prævidebit & perleget.

In omni Sacramentorum administratione superpelliceo sit indutus, & de superstola eius coloris quem Sacramenti ritus exposcit, nisi in Sacramento Pœnitentiæ ministrando occasio, vel consuetudo, vel locus interdum aliter suadeat.

Adhibebit quoque unum saltem, si habeat, vel plures clericos, prout loci & Sacramenti ratio postulabit, decenti ha-

bitu & superpelliceo indutos.

Curabit etiam, ut sacra supellex, vestes, ornamenta, linteamina, & vasa ministerij integra, nitidâq; sint & munda.

In Sacramentorum administratione, eorum virtutem, usum, ac utilitatem, & caerimoniarum significationes, ut Concilium Tridentinum præcipit, ex sanctorum Patrum & Catechismi Romani doctrina, ubi commodè fieri poterit, diligenter explicabit.

Dum Sacramentum aliquod ministrat, singula verba, quæ ad illius formam & ministerium pertinent, attentè, distinctè, & piè, atque clara voce pronuntiabit. Similiter & alias orationes & preces deuotè ac religiosè dicet: nec memoria, quæ plerùmque labitur, facilè confidet: sed omnia recitabit ex libro. Reliquas præterea caerimonias ac ritus ita decenter grauique actione peraget, ut adstantes ad celestium rerum cogitationem erigat & attentos reddat.

Administrandum procedens, rei quam

tractaturus est, intentus sit, nec de ijs, quæ ad ipsam non pertinent, quidquam cum alio colloquatur: in ipsaque administratione actualem attentionem habere studeat, vel saltem virtualem, cum intentione faciendi quod in eo facit Ecclesia.

Illud porrò diligenter caueat, ne in Sacramentorum administratione aliquid quavis de causa vel occasione, directe vel indirectè, exigat aut petat: sed ea gratis ministret, & ab omni Simonia atque auaritia suspicione, nedum crimine, longissimè absit. Si quid verò nomine eleëmossynæ, aut deuotionis studio, peractio iam Sacramento, sponte à fidelibus offeratur, id licitè pro consuetudine locorum accipere poterit, nisi aliter Episcopo videatur.

Fidelibus alienæ parochiæ Sacramenta non ministrabit, nisi necessitatis causa, vel de licentia Parochi, seu Ordinarij.

Omnes autem qui Sacramenta suscipiunt, loco & tempore opportuno monebit, ut remoto inani colloquio, & habitu acti-

que indecenti, piè ac deuotè Sacramentis intersint, & ea qua par est reuerentia suscipiant.

Librum hunc Ritualem (ubi opus fuerit) semper cum ministrabit secum habebit, ritusque & carimonias in eo prescriptas diligenter seruabit.

Ceterum illorum tantum Sacramentorum, quorum administratio ad Parochos pertinet, ritus hoc opere prescribuntur; cuiusmodi sunt Baptismus, Pœnitentia, Eucharistia, Extrema-unctio, & Matrimonium. Reliqua uerò duo Sacramenta Confirmationis & Ordinis, cum propria sint Episcoporum, ritus suos habent in Pontificali prescriptos. Et ea, qua de ijs atque alijs Sacramentis scire, seruare, & docere Parochi debent, cum ex alijs libris, tum precipuè ex Catechismo Romano sumi possunt. Siquidem hic de ijs ferè tantum agere instituti operis ratio postulat, qua ad ipsorum quinque Sacramentorum ritus pertinent.

Postremò, quisquis Sacramenta ad-

ministrare tenetur, habeat libros necessarios ad officium suum pertinentes, eosque præsertim, in quibus variarum parochialium functionum nota ad futuram rei memoriam describuntur, ut ad finem huius Ritualis habeatur.

DE SACRAMENTO

Baptismi ritè administrando.

SACRUM Baptisma, Christianæ religionis & æternæ vitæ ianuam, quod inter alia novæ Legis Sacramenta à CHRISTO instituta primum tenet locum, cunctis ad salutem necessarium esse, ipsa Veritas testatur illis verbis: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Itaque summa ad illud opportunè ritèque administrandum ac suscipiendum diligentia adhibenda est.

Cùm autem ad hoc Sacramentum conferendum alia sint iure diuino absolutè necessaria ut materia, forma, minister; alia ad illius solemnitatem pertineant, ut ritus ac cærimonie, quas ex Apostolica & antiquissima traditione acceptas & approbatas, nisi necessitatis causa, omittere non li-

baptis
necessa
to sal
tion.

cet ; de ijs aliqua præmonenda sunt , ut sacrum hoc ministerium ritè ac sanctè peragatur.

De materia Baptismi.

AC primùm intelligat Parochus , cùm huius Sacramenti materia sit aqua vera ac naturalis , nullum alium liquorem ad id adhiberi posse.

Aqua verò solemnis Baptismi sit eo anno benedicta in Sabbato sancto Paschatis , vel Sabbato Pentecostes , quæ in Fonte mundo nitida & pura diligenter conseruetur : & hæc , quando noua benedicenda est , in Ecclesiæ , vel potiùs Baptisteryj sacrarium effundatur.

Si aqua benedicta tam imminuta sit , ut minùs sufficere videatur , alia non benedicta admisceri poterit in minori tamen quantitate.

Si verò corrupta fuerit , aut effluxerit , aut quouis modo defecerit , Parochus in Fontem bene mundatum ac nitidum recentem aquam infundat , eamque benedicat ex formula quæ infra præscribitur.

Sed si aqua conglaciata sit , curetur ut liquefiat , sin autem ex parte congelata sit , aut nimium frigida , poterit parum aquæ naturalis non benedictæ calefacere , & admiscere aquæ baptismali in vasculo ad id parato , & ea tepesacta ad baptizandum uti , ne noceat infantulo.

De forma Baptismi.

Quonia Baptismi forma his verbis expressa,
Ego te baptizo in nomine Patris; & Fi-
lij, & Spiritus sancti, omnino necessaria est; ideo eã
nullo modo licet mutare, sed eadem verba uno &
eodẽ tempore, quo fit ablutio, pronuntianda sunt.

Latinus Presbyter Latina forma semper utatur.

Cum Baptismum iterare nullo modo liceat, si
quis sub conditione, de quo infrã, sit baptizandus,
ea conditio explicanda est, hoc modo: Si non es
baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris,
&c. Hac tamen conditionali forma non passim,
aut leuiter uti licet; sed prudenter, & ubi re dili-
genter peruestigata, probabilis subest dubitatio, in-
fantem non fuisse baptizatum.

Baptismus licet fieri possit aut per infusionem
aqua, aut per immersionem, aut per asperisionem;
primus tamen vel secundus modus, qui magis sunt
in usu, pro Ecclesiarum consuetudine retineantur;
ita ut trina ablutione caput baptizandi perfunda-
tur, vel immergatur in modum Crucis uno & eo-
dem tempore quo verba proferuntur, & idem sit
aquam adhibens, & verba pronuncians.

Vbi verò Baptismus fit per infusionem aqua, ca-
uendum est, ne aqua ex infantis capite in Fontem,
sed vel in Sacrarium Baptisteryj prope ipsum Fon-
tem extructum defluat, aut in aliquo vase, ad hunc

vsu parato, recepta, in ipsius Baptisteryj, vel in Ecclesie Sacrarium effundatur.

De ministro Baptismi.

LEgitimus quidem Baptismi minister est Parochus, vel alius Sacerdos à Parocho vel ab Ordinario loci delegatus; sed quoties infans aut adultus versatur in vitæ periculo, potest sine solemnitate à quocumque baptizari in qualibet lingua, siue clerico, siue laico etiam excommunicato, siue fidei, siue infidei, siue catholico, siue hæretico, siue viro, siue femina, seruata tamen forma & intentione Ecclesie.

Sed si adsit Sacerdos, Diacono præferatur, Diaconus Subdiacono, clericus laico, & vir femina; nisi pudoris gratia deceat feminam potius quàm virum baptizare infantem non omnino editum, vel nisi melius femina sciret formam & modum baptizandi. Quapropter curare debet Parochus, ut fideles, præsertim obstetrices, rectum baptizandi ritum probè teneant & seruent.

Pater aut mater propriam prolem baptizare non debent, præterquam in mortis articulo, quando alius non reperitur qui baptizet, neque tunc ullam contrahunt cognationem, que matrimonij vsu impediatur.

De baptizandis paruulis.

O Pportune Parochus hortetur eos, ad quos ea cura pertinet ut natos infantes siue baptizandos, siue baptizatos, quam primùm fieri poterit, & qua decet Christiana modestia sine pompa vanitate deferant ad Ecclesiam, ne illis Sacramentum tantopere necessarium nimiùm deferatur cum periculo salutis, & ut ijs, qui ex necessitate priuatim baptizati sunt, consuetæ cærimoniæ ritusque suppleantur, omiſſa forma & ablutione.

neceſſari
et bapti
to salut

Nemo in utero matris clauſus baptizari debet. Sed si infans caput emiserit, & periculum mortis immineat, baptizetur in capite; nec postea si uiuus euaserit, erit iterùm baptizandus. At si aliud membrum emiserit, quod vitalem indicet motum, in illo, si periculum impendat, baptizetur; & tunc si natus vixerit, erit sub conditione baptizandus, eo modo quo supra dictum est: Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c. Si verò ita baptizatus deinde mortuus prodierit ex utero, debet in loco sacro sepeliri.

ditto

Si mater prægnans mortua fuerit, fætus quamprimùm cautè extrahatur, ac si uiuus fuerit, baptizetur: si fuerit mortuus, & baptizari non potuerit, in loco sacro sepeliri non debet.

in loco sacro
sepeliri non
debet

Infantes expositi, & inuenti, si re diligenter inuestigata de eorum Baptismo non constat, sub conditione baptizentur.

In monstris verò baptizandis, si casus eueniat, magna cautio adhibenda est: de quo, si opus fuerit, Ordinarius loci, vel alij periti consulantur, nisi mortis periculum immineat.

Monstrum quod humanam speciem non præseferat, baptizari non debet: de quo si dubium fuerit, baptizetur sub hac conditione: Si tu es homo, ego te baptizo, &c.

Illud verò, de quo dubium est, una ne aut plures sint persona, non baptizetur, donec id discernatur. Discerni autem potest, si habeat unum vel plura capita, unum vel plura pectora: tunc enim totidem erunt corda, & animæ, hominésque distincti, & eo casu singuli seorsum sunt baptizandi, unicuique dicendo: Ego te baptizo, &c. Si verò periculum mortis immineat, tempúsque non suppetat, ut singuli separatim baptizentur, poterit minister singulorum capitibus aquam infundens omnes simul baptizare, dicendo: Ego vos baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Quam tamen formam in ijs solùm, & in aliis similibus mortis periculis ad plures simul baptizandos, & ubi tempus non patitur ut singuli separatim baptizentur; aliàs numquam licet adhibere.

Quando verò non est certum in monstro esse duas personas, ut quia duo capita & duo pectora non habet benè distincta; tunc debet primum unus ab-

De Sacramento Baptismi.

13

solutè baptizari. & postea alter sub conditione, hoc modo: Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

De Patrinis.

Parochus antequam ad baptizandum accedat, ab ijs, ad quos spectat, exquirat diligenter, quem, vel quos Susceptores seu Patrinos elegerint, qui infantem de sacro Fonte suscipiant, ne plures quàm liceat, aut indignos vel ineptos admittat.

Patrinus unus tantùm, siue vir siue mulier, vel ad summum unus & una adhibeantur ex decreto Concilij Tridentini: sed simul non admittantur duo viri, aut duæ mulieres neque ipsius baptizandi pater aut mater.

Hos autem Patrinos saltem in ætate pubertatis, Sacramento Confirmationis consignatos esse maxime conuenit.

Sciant præterea Parochi, ad hoc munus non esse admittendos infideles, aut hæreticos, non publicè excommunicatos aut interdictos, non publicè criminosos aut infames, nec præterea qui sana mente non sunt, nec qui ignorant rudimenta fidei: hæc enim Patrini spirituales filios suos, quos de Baptismi Fonte susceperint, ubi opus fuerit, opportunè docere tenentur.

Præterea ad hoc etiam admitti non debent Mo-

nachi vel Sanctimonialis, neque alij cuiusvis Ordinis Regulares à seculo segregati.

**De tempore & loco administrandi
Baptismum.**

Quamuis Baptismus quouis tempore, etiam interdicti & cessationis à diuinis, præsertim si urgeat necessitas, conferri possit; tamen duo potissimum ex antiquissimo Ecclesiæ ritu sacri sunt dies, in quibus solemni cærimonia hoc Sacramentum administrari maximè conuenit: nempe Sabbatum sanctum Paschæ, & Sabbatum Pentecostes, quibus diebus Baptismalis Fontis aqua ritè consecratur. Quem ritum, quantum immineat, retineri decet, aut certè non omnino prætermitti, præcipuè in Metropolitanis aut Cathedralibus Ecclesiis.

Ac licet urgente necessitate, ubiq; baptizare nihil impediatur, tamen proprius Baptismi administrandi locus est Ecclesia, in qua sit Fons Baptismalis, vel certè Baptistarium propè Ecclesiam.

Itaque, necessitate excepta, in priuatis locis nemo baptizari debet nisi fortè sint Regum aut magnorum Principum filij, id ipsis ita deposcentibus; dummodò id fiat in eorum Capellis, seu Oratorijs, & in aqua Baptismali de more benedicta.

Baptisterium sit decenti loco, & forma, materiæque solida, & qua aquam benè contineat, decenter ornatum, & cancellis circumseptum, seræ & cla-

ue munitum, atque ita obseratum, ut puluis vel alie sordes intrò non penetrent : in eoque, ubi commodè fieri potest, depingatur imago sancti Ioannis Christum baptizantis.

De sacris Oleis, & alijs requisitis.

Sacrum Chrisma, & sanctum Oleum, quod & Cathecumenorum dicitur, quorum usus est in Baptismo, eodem anno sint ab Episcopo de more benedicta Feria quinta in Cæna Domini.

Curet Parochus, ut ea suo tempore quàm primùm habeat, & tunc vetera in Ecclesia comburat.

Veteribus Oleis, nisi necessitas cogat, ultra annum non utatur; ac si deficere videantur, & Chrisma, aut Oleum benedictum haberi non possit, aliud oleum de oliuis non benedictum adiiciatur, sed in minori quantitate.

Chrisma & Oleum sacrum sint in suis vasculis argenteis, aut saltem stanneis benè obturatis : quæ vascula sint inter se distincta, & propriam unumquodque inscriptionem habeat maiusculis litteris incisam, ne quis error committatur.

Ad usum verò quotidianum minora habeantur vascula ex argento, si fieri potest, aut stanno; siue separata, siue etiam coniuncta; aptè tamen distincta & bene cooperta, & cum suis inscriptionibus, ut suprà, ne Parochus aberret, & unum pro altero sumat, quod cauere debet diligenter.

In ea igitur ex maioribus vasculis Chriftatis & Olei, quod sufficiat, infundatur, atque ut effusionis periculum caueatur, commodum erit in his vasculis bombacium seu quid simile habere, Oleo sacro & Chriftate separatim perfusum, in qua pollex, cum opus est, ad inungendum immittatur.

Hæc vascula ita parata, in loco proprio, honesto, ac mundo, sub clauæ ac tuta custodia decenter afferrentur, ne ab aliquo nisi à Sacerdote temerè tangerentur, aut eis sacrilegè quissiam abuti possit.

Parochus quantum fieri potest, curet, ne per laicos, sed per se vel alium Sacerdotem, vel saltem per alium Ecclesiæ ministrum hæc Oleo deferantur: caueat item ne de ijs quidquam ulli unquam tribuat, cuiusvis rei prætextu.

Salt in baptism
 Sal, quod in os baptizandi immittendum est, sit benedictum sua peculiari benedictione, qua infra præscribitur; neque utatur sale exorcizato ad benedicendum aquam; sitque prius benè confractum & attritum, siccum ac mūdum. Sal ita benedictum nemini tradatur, neque etiam ijs, qui benedicendum attulerint, reddatur; sed ad alios baptizandos seruetur, aut in Sacrarium abijciatur.

Cum igitur Baptismi Sacramentum iam administrandum est, hæc in promptu esse debent.

Vascula sacri Olei Catechumenorum, & Chriftatis.

Vasculum

Vasculum cum sale benedicendo, vel iam, ut dictum est, benedicto.

Vasculum seu cochleare ex argento, vel alio metallo nitidum, ad aquam Baptismi fundendam supra caput baptizandi, quod nulli prætereà alijs usui deseruiat.

Peluis, seu bacile ad excipiendam aquam ex capite defluentem, nisi statim in Sacrarium defluat.

Gossipium, alio nomine bombacium, seu quid simile, abstergenda loca sacris Oleis inuncta.

Stola duæ, ubi commodè haberi possunt, una violacea, & altera alba, ut infra notatur, mutanda, sin minus, una saltem adhibeatur.

Medulla panis, qua inuncti Sacerdotis digiti, cum manus lauat, abstergantur, & vas pro manuum lotionem post Baptismum, quod huic tantum usui deseruire decet.

Alba vestis in modum pallioli, seu linteolum candidum infantis capiti imponendum.

Cereus, seu candela cerea baptizato ardens tradenda.

Hic denique Ritualis liber sit paratus, & item liber Baptismalis, in quo baptizati describuntur.

Omnibus igitur opportunè preparatis, Sacerdos ad tanti Sacramenti administrationem, lotis manibus, superpelliceo & stola violacea indutus acce-

dat, clericum unum, seu plures, si potest, secum adhibeat, superpelliceo pariter indutos, qui sibi ministrent.

Ita paratus accedat ad limen Ecclesiæ, ubi foris expectant qui infantem detulerunt.

Interroget (nisi de his benè sibi constet) an sit suæ Parochiæ, masculus an femina, an sit domi baptizatus, & à quo, & quàm ritè, & qui sint Compadres qui infantem teneant, pro eoque respõdeant; quos piè ac decenter assistere, ac, prout opus fuerit, pro baptizando ad interrogationes respondere admoneat.

Et quoniam ijs qui baptizantur, tamquam Dei filijs in Christo regenerandis, & in eius militiam adscribendis, nomen imponitur, curet, ne obscæna, fabulosa, aut ridicula, vel inanium deorum, vel impiorum Ethnicorum hominum nomina imponantur; sed potiùs, quatenus fieri potest, Sanctorum; quorum exemplis fideles ad piè viuendum excitentur, & patrocinijs protegantur.

His igitur expeditis, & accepto nomine baptizandi, positi, si infans fuerit, super brachium illius qui eum defert, Parochus ad Baptismum procedat in hunc modum nominatim interrogans.

ORDO BAPTISMI

PARVULORVM.

Quid petis ab Ecclesia Dei? **Pa-**
trinus respondet: Fidem. **Sacer-**
dos. Fides quid tibi præstat? **Pa-**
trinus respondet: Vitam æter-
 nam. **Sacerdos.** Si igitur vis ad vitam ingredi,
 serua mandata: Diliges Dominum Deum
 tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua,
 & ex tota mente tua, & proximum tuum sicut
 teipsum. **Deinde ter exsufflet leniter in fa-**
ciem infantis, & dicat semel: Exi ab eo, vel
 ab ea, immunde spiritus, & da locum Spiri-
 tui sancto paraclito. **Posteà pollice faciat si-**
gnum Crucis in fronte & in pectore infantis,
dicens: Accipe signum Crucis tam in fron-
 te ✠, quàm in corde ✠, sume fidem cæle-
 stium præceptorum, & talis esto moribus,
 vt templum Dei iam esse possis.

Oremus.

PReces nostras, quæsumus Domine, cle-
 menter exaudi: & hunc electum tuum **N.**
 Crucis Dominicæ impressione signatum per-

petua virtute custodi, vt magnitudinis gloriae tuae rudimenta seruans, per custodiam mandatorum tuorum ad regenerationis gloriam peruenire mereatur. Per Christum Dominum nostrum. *Rz.* Amen.

Deinde imponat manum super caput infantis, ac dicat: **O** remus.

O Mnipotens sempiterne Deus, Pater Domini nostri IESU Christi, respicere dignare super hunc famulum tuum **N.** quem ad rudimenta fidei vocare dignatus es omnem cecitatem cordis ab eo expelle: dirumpe omnes laqueos satanae, quibus fuerat colligatus: aperi ei Domine ianuam pietatis tuae, vt signo sapientiae tuae imbutus, omnium cupiditatum foetoribus careat, & ad suauem odorem praecceptorum tuorum laetus tibi in Ecclesia tua deseruiat, & proficiat de die in diem. Per eundem Christum Dominum nostrum. *Rz.* Amen.

Deinde Sacerdos benedicat salem, qui semel benedictus aliàs ad eundem vsum deseruire potest.

Benedictio salis.

EXorcizo te creatura salis, in nomine Dei Patris omnipotentis **✠**, & in charitate Domini nostri IESU Christi **✠**, & in

virtute Spiritus sancti ✠. Exorcizo te per Deum viuum ✠, per Deum verum ✠, per Deum sanctum ✠, per Deum & qui te ad tutelam humani generis procreauit, & populo venienti ad crudelitatem per seruos suos consecrari præcepit, vt in nomine sanctæ Trinitatis efficiaris salutare Sacramentum ad efugandum inimicum. Proinde rogamus te Domine Deus noster, vt hanc creaturam salis sanctificando sanctifices ✠, & benedicendo benedicas ✠, vt fiat omnibus accipientibus perfecta medicina, permanens in visceribus eorum, in nomine eiusdem Domini nostri IESV Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. *Rz.* Amen.

Deinde immittat modicum salis benedicti in os infantis, dicens N. Accipe salem sapientia: propitiatio sit tibi in vitam æternam.

Rz. Amen. *Sacerdos.* Pax tecum. *Rz.* Et cum spiritu tuo. *Oremus.*

Deus Patrum nostrorum, Deus vniuersæ conditor veritatis, te supplices exoramus, vt hunc famulum tuum *N.* respicere digneris propitius, & hoc primum pabulum salis gustantem, non diutiùs esurire permittas, quo minùs cibo expleatur cælesti, quatenus sit semper spiritu feruens, spe gaudens, tuo

semper nomini seruiens. Perduc eum Domine, quæsumus, ad nouæ regenerationis laucrum, vt cum fidelibus tuis promissionum tuarum æterna præmia consequi mereatur. Per Christum Dominum nostrum. *Resp.* Amen.

Exorcizo te immunde spiritus in nomine Patris, ✠, & Filij ✠, & Spiritus sancti ✠, vt exeas, & recedas ab hoc famulo Dei. *N.* Ipse enim tibi imperat, maledicte damnate, qui pedibus super mare ambulauit, & Petro mergenti dexteram porrexit.

Ergo maledicte diabole, recognosce sententiam tuam, & da honorem Deo viuo & vero, da honorẽ Iesu Christo Filio eius, & Spiritui sancto, & recede ab hoc famulo Dei. *N.* quia istum sibi Deus & Dominus noster Iesus Christus ad suam sanctam gratiam, & benedictionem, Fontemque Baptismatis vocare dignatus est.

Hic pollice in fronte signat infantem, dicens:

Et hoc signum sanctæ Crucis ✠ quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole nõquam audeas violare. Per eundem Christum Dominum nostrum. *Resp.* Amen.

Mox imponit manum super caput infantis, & dicit: O remus.

A Eternam ac iustissimam pietatem tuam deprecor, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, auctor luminis & veritatis, super hunc famulum tuum **N.** vt digneris illum illuminare lumine intelligentiæ tuæ: munda eum, & sanctifica: da ei scientiam veram, vt dignus gratia Baptismi tui effectus, teneat firmam spem, consilium rectum, doctrinam sanctam. Per Christum Dominum nostrum. **Resp.** Amen.

Posteà Sacerdos imponit extremam partem stolæ super infantem, & introducit eum in Ecclesiam, dicens:

N. Ingredere in templum Dei, vt habeas partem cum Christo in vitam æternam.

Resp. Amen.

Cùm fuerint Ecclesiam ingressi, Sacerdos procedens ad fontem cum Susceptoribus coniunctim clara voce dicit:

C Redo in Deum Patrem omnipotentē, creatorem cæli, & terræ. Et in Iesum Christum, filium eius vnicum, Dominum nostrum. Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria virgine. Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus. Descendit ad inferos; tertia die resurrexit à mortuis. Ascendit ad cælos, sedet ad dexterā

Dei Patris omnipotentis. Inde venturus est iudicare viuos & mortuos. Credo in Spiritum sanctum, Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, Remissionem peccatorum, Carnis resurrectionem, Vitam æternam, Amen.

Pater noster, qui es in cælis sanctificetur nomen tuum; adueniat regnum tuum: fiat voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie: & dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentatione: sed libera nos à malo, Amē.

*Ac deinde, antequam accedat ad
Baptisterium, dicat.*

EXORCISMVS.

EXorcizo te omnis spiritus inmunde, in nomine Dei Patris omnipotentis ✠, & in nomine Iesu Christi filij eius, Domini & Iudicis nostri ✠, & in virtute Spiritus sancti ✠, vt discedas ab hoc plasmate Dei **N.** quod Dominus noster ad templum sanctum suum vocare dignatus est, vt fiat templum Dei viui, & Spiritus sanctus habitet in eo. Per eundem Christum Dominum nostrum, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. *R.* Amen.

De Sacramento Baptismi.

25

Posteà Sacerdos digito accipiat de salua
oris sui, & tangat aures & nares infantis: tan-
gèdo verò aurem dexteram, & sinistra, dicat:
Ephphetha, quod est Adaperire: deinde
tangat nares, dicens: In odorem suauitatis.
Tu autem effugare diabole, appropinquabit
enim iudicium Dei.

Posteà interrogat baptizandum nomina-
tim dicens: N. Abrenuntias satanæ?

Respondet Patrinus: Abrenuntio.

Et omnibus operibus eius? R. Abrenuntio.

Et omnibus pompis eius? R. Abrenuntio.

Deinde Sacerdos intingit pollicem in Oleo
Cathecumenorū, & infantē vngit in pecto-
re, & inter scapulas, in modum Crucis dicens:

Ego te linio ✠ Oleo salutis in Christo I E S V
Dño nostro, vt habeas vitā æternā. R. Amē.

Subinde pollicem & inuncta loca abster-
git bombacio vel re simili, & interrogat ex-
presso nomine baptizandum, Patrino res-
pondente.

N. Credis in Deum Patrem omnipotentem,
creatorem cæli & terræ? R. Credo.

Credis in Iesum Christum Filium eius vni-
cum, Dominum nostrum, natum, & passum?

R. Credo.

Credis in Spiritum sanctum, sanctam Ec-

phitha

and intr

Hic
depo-
nit
stolā
viola-
ccam.
& su-
mita-
liam
albi
colo-
ris.

clesiam Catholicam, Sanctorum communione, Remissionem peccatorum, Carnis Resurrectionem, Vitam æternam? **Resp.** Credo.

Subinde expresso nomine baptizandi, Sacerdos dicit: **N.** Vis baptizari? Respondet Patrinus: **Volo.**

Tunc Patrino, vel Matrino, vel utroque (si ambo admittantur) infantem tenente, Sacerdos vasculo seu vrceolo accipit aquam baptismalem, & de ea ter fundit super caput infantis in modum Crucis, & simul verba proferens, semel tantum distinctè & attentè dicit.

N. Ego te baptizo in nomine Patris ✠, fundat primò, & Filij ✠, fundat secundò, & Spiritus ✠ sancti. fundat tertio.

Vbi autem est consuetudo baptizandi per immersionem, Sacerdos accipit infantem, & aduertens ne lædatur, cautè immergit, & trina mersione baptizat, & semel tantum dicit:

N. Ego te baptizo in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti.

Mox Patrinus, vel Matrino, vel uterque simul infantem de sacro Fonte leuant, suscipientes illum de manu Sacerdotis.

Si verò dubitatur, an infans fuerit baptizatus, vtatur hac forma. **N.** Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris ✠, &

Filij✠, & Spiritus✠ sancti. Deinde intin-
git pollicem in sacro Chrismate, & vngit in-
fantem in summitate capitis in modum Cru-
cis, dicens:

Deus omnipotens, Pater Domini nostri
I E S V Christi, qui te regenerauit ex a-
qua & Spiritu sancto, quique dedit tibi remis-
sionem omnium peccatorum (hinc inungit)
ipse te lineat Chrismate salutis✠ in eodem
Christo Iesu Domino nostro in vitam æter-
nam. Resp. Amen.

Sacerdos Pax tibi. Resp. Et cum spiritu tuo.
Tum bombacio, aut re simili abstergit pol-
licem suum, & locum inunctum, & imponit
capiti eius linteolum candidum loco vestis
albæ, dicens:

Accipe vestem candidam, quam immacula-
tam perferas ante tribunal Domini nostri
I E S V Christi, vt habeas vitam æternam.

Resp. Amen.

Posteà dat ei, vel Patrino, candelam accen-
sam, dicens.

Accipe lampadem ardentem, & irreprehē-
sibilis custodi Baptismum tuum: serua Dei
mandata, vt cum Dominus venerit ad nup-
tias, possis occurrere ei vnà cum omnibus
Sanctis in aula cælesti, habeásque vitam æter-

nam, & viuas in sæcula sæculorū. *R.* Amen.

Postremo dicit: N. Vade in pace, & Dominus sit tecum. *R.* Amen.

Si verò fuerint plures baptizādi, siue masculi siue feminæ: in Catechismo masculi statuātur ad dexterā, feminæ verò ad sinistram; & omnia pariter dicātur vt suprā in proprio genere, & numero plurali. Verū prima nominis interrogatio, exsufflatio, Crucis impressio, seu signatio, tactus auriū & nariū cum saliuā, abrenuntiationis interrogatio, vnctio Olei Catechumenorum, interrogatio de fide seu Symbolo, & ipse Baptismus, inunctio Chrismatis, candidæ vestis impositio, atque accēsæ candelæ traditio singulariter singulis, & primū masculis, deinde feminis fieri debent.

Si infans, vel adultus ægrotus adeò grauitè laboret, vt periculum immineat ne pereat, antequam Baptismus perficiatur, Sacerdos omisiss, quæ Baptismum præcedūt, eum baptizet, ter, vel etiam semel infundens aquam super caput eius in modum Crucis, dicēs: **Ego**

te baptizo in nomine Patris , &c. 26.

Si non habeatur aqua Baptismalis, & periculum impendeat, Sacerdos vtatur aqua simplici.

Deinde si habeat Chrisma, liniat eum in

vertice, dicens: Deus omnipotens, Pater Domini nostri Iesu Christi, &c. vt supra. 26.

Posteà dat ei linteolum candidum, dicens: Accipe vestem, &c.

Ac demum det ei ceream candelam accensam, dicens: Accipe lampadem, vt supra. Si superuixerit, suppleantur alij ritus omissi.

Admonendi sunt Susceptores de spirituali cognitione, quam contraxerunt cum baptizato, baptizatique patre & matre; quæ cognatio impedit matrimonium, ac dirimit.

Curet Parochus parentes infantis admoneri, ne in lecto secum ipsi, vel nutrices paruulum habeant, propter oppressionis periculũ: sed eũ diligenter custodiãt, & opportunè ad Christianã disciplinã instituãt.

Cõmonedi sũt etiã parẽtes, & alij si opus fuerit, ne filios Hebraeis, alijsve infidelibus, vel hæreticis mulieribus ullo modo lactandos aut nutriendos tradãt.

Antequam infans ex Ecclesia asportetur, aut Susceptores discedant, eorum nomina, & alia de administrato Baptismo ad præscriptam formam in Baptismali libro Parochus accuratè describat.

De Baptismo Adultorum.

SI quis adultus sit baptizandus, debet prius secundum Apostolicam regulam in Christiana fide ac sanctis moribus diligenter institui, & per aliquot dies in operibus pietatis exerceri, eiusque

voluntas & propositum sapiùs explorari, & non nisi sciens & volens, probèque instructus baptizari.

At verò si quis, dum instruitur, in mortis periculum incidat, baptizarique voluerit, habita ratione periculi vel necessitatis baptizetur.

Adultorum Baptismus, ubi commodè fieri potest, ad Episcopum deferatur, ut si illi placuerit, ab eo solemniùs conferatur; alioquin Parochus ipse baptizet, stata carimonia.

Decet autem huiusmodi Baptismum ex Apostolico instituto, in Sabbato sancto Paschatis, vel Pentecostes, solemniter celebrari.

Quare si circa hæc tempora Catechumeni sint baptizandi, in ipsos dies, si nihil impediat, Baptismum differri conuenit.

Verum si circa, seu post tempus Pentecostes aliqui conuersi fuerint, qui agrè ferant suum Baptisma in longum tempus differri, & ad illud festinent, instructique ac ritè parati esse noscantur, citiùs baptizari possunt.

Catechumenus instructus baptizetur in Ecclesia, seu in Baptisterio. Patrinus ei assistat, & ipse Catechumenus ad Sacerdotis interrogationes respondeat; nisi mutus fuerit, aut omnino surdus, vel ignotæ linguæ, quo casu vel per Patrinum, si illam intelligat, aut alium interpretem, vel nutu consensum explicet suum.

Pro huius autem veneratione Sacramenti, tam Sacerdotem qui adultos baptizabit, quàm ipsos adultos qui sani sunt, conuenit esse ieiunos.

Quare non post epulas, aut prandia, sed ante meridiem (nisi ex rationabili causa aliter faciendum esset) eorum Baptisma celebretur.

Admonendus est Cathecumenus, ut peccatorum suorum pœniteat.

Amentes & furiosi non baptizentur, nisi tales à natiuitate fuerint : tunc enim de ijs idem iudicium faciendum est, quod de infantibus : atque in fide Ecclesiæ baptizari possunt.

Sed si dilucida habeant interualla, dum mentis compotes sunt, baptizentur, si velint. Si verò antequam insanirent, suscipiendi Baptismi desiderium ostenderit, ac vitæ periculum immineat, etiamsi non sint compotes mentis, baptizentur.

Idémque dicendum est de eo, qui lethargo aut phrenesi laborat ; ut tantùm vigilans & intelligens baptizetur, nisi periculum mortis impendeat, si in eo prius apparuerit Baptismi desiderium.

Sacerdos diligēter curet, ut certior fiat de statu & cōditione eorū, qui baptizari petūt, præsertim exteriorū. De quibus facta diligenti inquisitione, nū aliàs ac ritè sint baptizati, caueat, ne quis iam baptizatus imperitia, vel errore, aut ad quæstū vel ob aliam causam, fraude dolōve iterūm baptizari velit.

Omnes autem de quibus, re diligenter inuestigata, probabilis dubitatio est, an baptizati fuerint, si nihil aliud impediatur, sub conditione baptizentur.

Heretici verò ad Catholicam Ecclesiam venientes, in quorum Baptismo debita forma aut materia seruata non est, ritè baptizandi sunt: sed priùs errorum suorum prauitatem agnoscant, & detestentur, & in fide Catholica diligenter instruantur: ubi verò debita forma & materia seruata est, omissa tantum suppleantur, nisi rationabili de causa aliter Episcopo videatur.

Ceterum legantur & seruentur ea, quæ suprà de Baptismo in communi præscripta sunt. fol. 7.

ORDO BAPTISMI ADULTORVM.

N primis Sacerdos paratis his, quæ suprà de obseruandis in administratione Sacramenti Baptismi paruulorum dicuntur, indutus superpelliceo & stola, vel etiam pluuiali violacei coloris, cum suis Clericis accedit ad gradus altaris, & genibus flexis, pias mente ad Deum preces effundit, vt tantum Sacramentum dignè valeat ministra-

dum diuinum auxilium, furgens fe fignat, & fi temporis ratio ferat, dicit: Deus in adiutorium meum intende. *ꝛ.* Domine ad adiuuandum me festina.

Gloria Patri, & Filio. Sicut erat.

Posteà incipiat, profequentibus Clericis,
Antiphona.

Effundam super vos aquam mundam, & mūdabimini ab omnibus inquinamentis vestris, dicit Dominus.

Psalmus 8.

Domine Dominus noster: quàm admirabile est nomen tuum in vniuersa terra.

Quoniam eleuata est magnificentia tua super cælos.

Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem propter inimicos tuos: vt destruas inimicum & vltorem.

Quoniam videbo cælos tuos, opera digitorum tuorum: lunam & stellas, quæ tu fūdasti.

Quid est homo, quòd memor es eius? aut filius hominis, quoniam visitas eum.

Minuisti eum paulo minùs ab Angelis: gloria & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum.

Omnia subiecisti sub pedibus eius: oues & boues vniuersas, insuper & pecora campi.

Volucres cæli, & pisces maris : qui perambulabant semitas maris.

Domine Dominus noster: quàm admirabile est nomen tuum in vniuersa terra.

Gloria Patri. **S**icut erat. **Psalms 28.**

Afferte Domino filij Dei: afferte Domino filios arietum.

Afferte Domino gloriam & honorem, afferte Domino gloriam nomini eius : adorete Dominum in atrio sancto eius.

Vox Domini super aquas , Deus maiestatis intonuit : Dominus super aquas multas.

Vox Domini in virtute: vox Domini in magnificentia.

Vox Domini confringentis cedros : & confringet Dominus cedros Libani.

Et comminuet eas tamquam vitulum Libani : & dilectus quemadmodum filius unicornium.

Vox Domini intercidentis flammam ignis: vox Domini concutientis desertum, & commouebit Dominus desertum Cades.

Vox Domini præparantis ceruos , & reuelabit condensa : & in templo eius omnes dicent gloriam.

Dominus diluuium inhabitare facit: & sedebit Dominus rex in æternum.

Dominus virtutem populo suo dabit : Dominus benedicet populo suo in pace.

Gloria Patri. **S**icut erat. **Psalmus 41.**

Quemadmodum desiderat cernuus ad fontes aquarum : ita desiderat anima mea ad te Deus.

Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum : quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?

Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte : dum dicitur mihi quotidie, Vbi est Deus tuus?

Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam : quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis, vsque ad domum Dei.

In voce exultationis, & confessionis : sonus epulantis.

Quare tristis es anima mea : & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi : salutare vultus mei, & Deus meus.

Ad me ipsum anima mea conturbata est : propterea memor ero tui de terra Iordanis, & Hermonijm à monte modico.

Abyssus abyssum inuocat : in voce cataractarum tuarum.

Omnia excelsa tua, & fluctus tui : super me transferunt.

In die mandauit Dominus misericordiam suam :

& nocte canticum eius.

A pud me oratio Deo vitæ meæ: dicam Deo, Susceptor meus es.

Q uare oblitus es mei : & quare contristatus incedo, dum affligit me inimicus.

D um confringuntur ossa mea : exprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei.

D um dicunt mihi per singulos dies, Vbi est Deus tuus: quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?

S pera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi : salutare vultus mei, & Deus meus.

G loria Patri. **S** icut erat.

Et repetitur Antiph. Effundam super vos aquam mundam. **Qua repetita, dicitur:** **K** yrie eleison. **C** hriste eleison. **K** yrie eleison.

P ater noster. **ŷ.** Et ne nos inducas in tentationem. **R̄.** Sed libera nos à malo.

ŷ. Domine exaudi orationem meam.

R̄. Et clamor meus ad te veniat. **ŷ.** Dominus vobiscum. **R̄.** Et cum spiritu tuo. ✓

O remus.

O Mnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulistuis in cōfessione veræ fidei æternæ Trinitatis gloriam agnoscere, & in potentia maiestatis adorare vnitatem: quæsumus, vt eiusdem fidei firmitate, & ab omni-

bus semper muniamur aduersis.

Oratio.

A Desto supplicationibus nostris, omnipotens Deus: & quod humilitatis nostre gerendum est ministerio, tuæ virtutis impleatur effectu.

Oratio.

DA quæsumus Domine Electo nostro, vt sanctis edoctus mysterijs, & renouetur fonte Baptismatis, & inter Ecclesiæ tuæ membra numeretur. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Si plures fuerint baptizandi, hæc tertia Oratio dicatur in numero plurali.

Deinde Sacerdos procedit ad fores Ecclesiæ, & stat in limine, catechizandus verò extra limen. Et si sunt plures, mares & feminae, illi ad dexteram Sacerdotis, hæc verò ad sinistram statuuntur, & Sacerdos interrogat:

Quo nomine vocaris ?? Cathecumenus respondet: N. Sacerdos. N. Quid petis ab Ecclesia Dei? R. Fidem.

Sacerdos. Fides quid tibi præstat?

R. Vitam æternam.

Sacerdos. Si vis habere vitam æternam serua mandata. Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & proximum tuum sicut te ipsum. In

his duobus mandatis tota lex pendet, & Prophetæ. Fides auté est, vt vnum Deum in Trinitate, & Trinitatē in vnitatem venereris, neque confundendo personas, neque substantiam separando. Alia est enim persona Patris, alia Filij, alia Spiritus sancti; sed horum trium vna est substantia, & non nisi vna Diuinitas.

Et rursus interrogat: N. Abrenūtiās Satanæ?

R. Abrenuntio.

Interrog. Et omnibus operibus eius?

R. Abrenuntio.

Interrog. Et omnibus pompis eius?

R. Abrenuntio.

Deinde Sacerdos interrogat de Symbolo fidei dicens:

Credis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ? **R.** Credo.

Interrog. Credis & in Iesum Christum Filium eius vnicum, Dominum nostrum, natū, & passum? **R.** Credo.

Interrog. Credis & in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, & vitam æternam?

R. Credo.

Tunc Sacerdos exsufflat ter in faciem eius, semel dicens:

Exi ab eo spiritus immunde , & da locum Spiritui sancto paraclito.

Hic in modum Crucis halet in faciem ipsius, & dicat:

N. Accipe Spiritum bonum per istam insufflationem, & Dei benedictionem ✠. Pax tibi. **R.** Et eum spiritu tuo.

Deinde facit Crucem cum pollice in eius fronte, & in pectore, dicens:

N. Accipe signum Crucis tam in fronte ✠ quam in corde ✠ sume fidem caelestium praeceptorum. Talis esto moribus, vt templum Dei iam esse possis: ingressusque Ecclesiam Dei, euasisse te laqueos mortis laetus agnosce, [horresce idola, respue simulacra] cole Deum Patrem omnipotentem, & Iesum Christum Filium eius vnicum, Dominum nostrum, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & saeculum per ignem. **R.** Amen.

Hic aduerte uerba, quod dicta verba, [horresce idola, respue simulacra] dicantur Catechumeno, qui venit de gentilitatis errore, seu de Ethnicis, & Idololatriis. Catechumen. vero Iudaeo, siue Hebraeis venienti, loco horum verborum, dicatur [horresce Iudaicam perfidiam, respue Hebraicam superstitionem.] Saraceno autem, vel Turcae, aut Persae, siue alij ex Mahumetanis ad

fidem venienti Catechumeno, loco eorundē verborum dicatur : [horresce Mahumeticam perfidiam, respue prauam sectam infidelitatis.]

At hæretico ad Catholicam Ecclesiam venienti, qui, si in eius baptismo debita forma seruata non est, baptizari debet, dicatur: [horresce hæreticam prauitatem, respue nefarias sectas impiorū.] **V**elexprimatur proprio nomine secta, de qua Cathecumenus venit.

Si plures sunt Electi, omnia supradicta dicuntur singillatim super singulos.

Oremus.

Oratio.

TE deprecor, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, vt huic famulo tuo **N.** qui in hui⁹ sæculi nocte vagatur incertus ac dubius, viam veritatis & agnitionis tuæ iubeas demonstrari: quatenus referatis oculis cordis sui, te vnum Deum Patrem in Filio, & Filium in Patre cum Spiritu sancto recognoscat, atque huius confessionis fructum & hîc, & in futuro sæculo percipere mereatur. Per Christum Dominū nostrum. **R.** Amen.

Si plures sint Electi, præcedens Oratio dicatur in numero plurali. (Sequentes autem Signationes fiant cum suis verbis singillatim super singulos.)

De Sacramento Baptismi.

41

Deinde signet Electum signo Crucis cum pollice in fronte, dicens : Signo tibi frontem ✠, vt suscipias Crucem Domini.

In auribus : Signo tibi aures ✠, vt audias diuina præcepta.

In oculis : Signo tibi oculos ✠, vt videas claritatem Dei.

In naribus : Signo tibi nares ✠, vt odorem suauitatis Christi sentias.

In ore : Signo tibi os ✠, vt loquaris verba vitæ.

In pectore : Signo tibi pectus ✠, vt credas in Deum.

In scapulis : Signo tibi scapulas ✠, vt suscipias iugum seruitutis eius.

In toto corpore, illud non tangens manu, producit signum Crucis, & dicit Signo te totum in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠, sancti, vt habeas vitam æternam, & viuas in sæcula sæculorum. *R.* Amen.

O remus.

Oratio.

P Reces nostras, quæsumus Domine, clementer exaudi, & hunc Electum tuum **N.** Crucis Dominicæ, cuius impressione eum signamus, virtute custodi : vt magnitudinis gloriæ tuæ rudimenta seruans, per custodiam mādatorum tuorum ad regenerationis glo-

riam peruenire mereatur. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

O remus.

Oratio.

DEus, qui humani generis ita es conditor, vt sis etiam reformator, propitiare populis adoptiuis, & nouo testamento sobolem nouæ prolis adscribe: vt filij promissionis quod non potuerunt assequi per naturã, gaudeant se recepisse per gratiam. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Tunc imponit manum super caput Electi, & dicit:

O remus.

OMnipotens sempiterne Deus, Pater Domini nostri Iesu Christi, respicere digneris super hunc famulũ tuum **N.** quem ad rudimenta fidei vocare dignatus es; omnem cæcitatem cordis ab eo expelle, disrũpe omnes laqueos satanæ, quibus fuerat colligatus: aperi ei Domine ianuam pietatis tuæ, vt signo sapientiæ tuæ imbutus, omnium cupiditatum fœtoribus careat, & ad suauem odorem præceptorum tuorum, lætus tibi in Ecclesia tua deseruiat, & proficiat de die in diem, vt idoneus efficiatur accedere ad gratiam Baptismi tui, præcepta medicina. Per eundem Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

De Sacramento Baptismi.

43

Si plures sint, hæc, & præcedens Oratio,
Preces nostras. dicantur in numero plurali,
Deinde Sacerdos benedicit sal.

Benedictio salis dandi Catechumeno.

Exorcizo te creatura salis, in nomine Dei
Patris omnipotentis ✠, & in charitate
Domini nostri Iesu Christi ✠, & in virtute
Spiritus sancti ✠, Exorcizo te per Deum
vium ✠, per Deum verum ✠, per Deum
sanctum ✠, per Deum ✠, qui te ad tutelam
humani generis procreavit, & populo ve-
nienti ad credulitatem per seruos suos conse-
crari præcepit, vt in nomine sãctæ Trinitatis
efficiaris salutare Sacramentũ ad effugandum
inimicũ. Proinde rogamus te Domine Deus
noster, vt hanc creaturam salis sanctificando
sanctifices ✠, & benedicẽdo benedicas ✠,
vt fiat omnibus accipientibus perfecta medi-
cina, permanens in visceribus eorum, in no-
mine eiusdem Domini nostri Iesu Christi, qui
venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæ-
culum per ignem. *Resp.* Amen.

Tunc pollice & indice accipit de ipso sale,
& immittit in os Catechumeni, dicens: N.
Accipe sal sapientiæ, propitiatio tibi sit in vi-
tam æternam. *Resp.* Amen. *Sacerdos.* Pax
tibi. *Resp.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

DEus patrum nostrorum, Deus vniuersæ conditor veritatis, te supplices exoramus, vt hunc famulum tuum **N.** respicere digneris propitijs, & hoc primum pabulum salis gustantem, non diutijs esurire permittas, quò minùs cibo expleatur cælesti, quatenus sit semper spiritu feruens, spe gaudens, tuo semper nomini seruiens. Perduc eum Domine quæsumus, ad nouæ regenerationis lauacrum, vt cum fidelibus tuis promissionum tuarum æterna præmia consequi mereatur. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Si plures sint, dicatur singulis: N. Accipe sal. &c. & præcedens Oratio, Deus patrum nostrorum in numero plurali.

Quòd si Catechumenus fuerit Gentilis, seu ex Idololatrijs venerit ad Fidem, benedictio sale, priusquam eius medicinam gustet, Sacerdos addat sequentem Orationem, dicens:

Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui es, qui eras, & qui permanes vsque in finem, cuius origo nescitur, nec finis comprehendi potest: te supplices inuocamus super hunc famulum tuum **N.** què liberafti de errore gentiliũ, & conuersatione

turpissima : dignare exaudire eum , qui tibi
ceruices suas humiliat ad lauacri fontem , vt
renatus ex aqua & Spiritu sancto , expoliatus
veterem hominē, induat nouum, qui secun-
dum te creatus est ; accipiat vestem incorru-
ptam & immaculatam , tibi que Deo nostro
seruire mereatur. Per Christum Dominum
nostrum. *R.* Amen.

Si plures sint , præcedens Oratio dicatur
in numero plurali , Deinde Sacerdos dicat
super masculinum tantum : Ora Electe, flecte
genua, Et dic Pater noster. Et Electus genu
flexo orat, & dicit : Pater noster. Et cum ora-
uerit, & dixerit Pater noster , vsque ad , Sed
libera nos à malo , inclusiue , Sacerdos sub-
iungit: Leua, comple orationem tuam, & dic
Amen. Et ille respondet: Amen. Et Sacerdos
dicit Patrino: Signa eum. Deinde Electo: Ac-
cede. Et Patrinus pollice signat eum in fronte,
dicens: In nomine Patris, & Filij & Spiritus,
sancti. Tum quoque Sacerdos facit Crucem
in fronte eius, ita dicendo: In nomine Patris,
& Filij, & Spiritus sancti.

Et imponit manum super eum, & dicit:

O remus.

Oratio.

Deus Abrahá, Deus Isaac, Deus Iacob,
Deus, qui Moyfi famulo tuo in monte

Sinai apparuisti, & filios Israël de terra Ægypti eduxisti, deputás eis Angelú pietatis tuæ, qui custodiret eos die ac nocte: te quæsumus, Domine, vt mittere digneris sanctum Angelum tuum de cælis, qui similiter custodiat & hunc famulum tuum **N.** & perducatur eum ad gratiam Baptismi tui. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Exorcismus.

ERgo maledicte diabole, recognosce sententiam tuá, & da honorem Deo viuo & vero, da honorem Iesu Christo Filio eius, & Spiritui sancto: & recede ab hoc famulo Dei **N.** quia istum sibi Deus & Dominus noster Iesus Christus ad suam sanctam gratiam, fontéque Baptismatis, vocare dignatus est: & hoc signum sanctæ Crucis **✠**, quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole, numquam audeas violare. Per eundem Christum Dominum nostrum, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. **R.** Amen.

Sed si plures sint Catechumeni, híc, & in sequentibus Sacerdos dicat in numero plurali: Orate Electi, flectite genua, &c. vt supra vsque ad finē præcedētis Exorcismi, qui incipit: Ergo maledicte diabole. Item super vnū

secundò dicat : Ora Electe, flecte genua , & dic Pater noster & reliqua vt suprà. fol. 45. vsque ad Orationem Deus Abraham. exclusiue. deinde imponit manum super eum , ac dicit:

Oremus.

Deus immortale præsidium omnium postulantium, liberatio supplicû , pax rogantium , vita credentium, resurrectio mortuorum; te inuoco super hunc famulum tuû **N.** qui Baptismi tui donum petens, æternam consequi gratiam spiritali regeneratione desiderat: accipe eum Domine, & quia dignatus es dicere, Petite, & accipietis; quærite , & inuenietis; pulsate, & aperietur vobis : petenti præmium porrige , & ianuâ pande pulsanti, vt æternam cælestis lauacri benedictionem consecutus , promissa tui muneris regna percipiat. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuus & regnas Deus in sæcula sæculorum.

R. Amen.

Exorcismus.

AVdi maledictæ Satana, adiurat⁹ per nomē æterni Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi Filij eius, cū tua victus inuidia gemēs tremēsq; discede: nihil tibi sit cōmune cū seruo Dei **N.** iā cælestia cogitante renuntiaturo tibi, & sæculo tuo , & beatæ immortalitati

victuro. Da igitur honorem aduenienti Spiritui sancto, qui ex summa cæli arce descendens proturbatis fraudibus tuis, diuino Fonte purgatum pectus, sanctificatum Deo templū & habitaculum perficiat, vt ab omnibus penitus noxijs præteritorum criminum liberatus seruus Dei, gratias perenni Deo referat semper, & benedicat nomen sanctum eius in sæcula sæculorum.

R. Amen.

Item super vnum masculum tertio dicat, vt supra. Ora Electe, flecte genua, & dic Pater noster, &c. vsque ad Orationem. Deus Abraham. exclusiue. deinde imponit manum super eum dicens:

Exorcismus.

Exorcizo te immunde spiritus, in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti, vt exeas & recedas ab hoc famulo Dei **N.** ipse enim tibi imperat, maledicte damnate, qui pedibus super mare ambulauit, & Petro mergenti dexteram porrexit.

Exorcismus.

Ergo maledicte diabole, &c. & repetit totum, vt supra habetur. Super feminã verò Sacerdos dicit: Ora Electe, flecte genua, & dic Pater noster, &c. vt sup. vsque ad Orationem

Deus

Deus Abraham. exclusiue. deinde imponit manum super eam, & dicit:

Oremus.

Oratio.

Deus cæli, Deus terræ, Deus Angelorū, Deus Archangelorum, Deus Patriarcharum, Deus Prophetarum, Deus Apostolorum, Deus Martyrum, Deus Confessorum: Deus Virginum, Deus omnium benè viuentium: Deus, cui omnis lingua confitetur, & omne genu flectitur, cælestium, terrestrium, & infernorum: te inuoco Domine, super hanc famulam tuam **N.** vt eā custodire, & perducere digneris ad gratiam baptismi tui. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Deinde dicatur **Exorcismus.** Ergo maledicte diabole recognosce sententiam tuam, &c. vt supra. 46.

Si plures fuerint feminæ Catechumenæ, hinc & in sequētibus Sacerdos dicat in numero plurali. **Orate Electæ, flectite genua, & dicite Pater noster.** & reliqua vt supra, vsque ad **Orationem Deus Abraham.** exclusiue. deinde imponit manum super capita singularū, & postea in eodē numero plurali dicit **Orationē Deus cæli, Deus terræ, &c. & Exorcismū.** Ergo maledicte diabole, &c. vt sup. 46.

Interim super vnã tantũ , secundo & tertio repetit : Ora Electa , flecte genua ; & dic Pater noster , & reliqua , vt supra. fol. 45. vsque ad finem Orationis **D**eus Abraham. qua finita imponit manum super caput eius, & post tertiam signationem dicit:

Exorcismus.

EXorcizo te immunde spiritus , per Patrem ✠ & Filium ✠ & Spiritum ✠ sanctum , vt exeas & recedas ab hac famula Dei **N.** ipse enim tibi imperat , maledicte damnate , qui cæco nato oculos aperuit , & quadriduanum Lazarum de monumento suscitauit. Ergo maledicte diabole , &c. totum vt supra.

Super vtrumque , siue masculum , siue feminam , imponit manum super caput eius, & dicit.

Oremus.

ATernam ac iustissimam pietatẽ tuam deprecor, Domine sancte, Pater omnipotens , æterne Deus , auctor luminis & veritatis, super hunc famulum **N.** vt digneris eum illuminare lumine intelligentiæ tuæ: munda eum, & sanctifica, da ei scientiam veram, vt dignus efficiatur accedere ad gratiam Baptismi tui, teneat firmam spem, consilium rectum, doctrinam sanctam , vt aptus sit ad

percipiendam gratiam tuam. Per Christum
Dominum nostrum. *R.* Amen.

Si plures fuerint Electi, siue mares, siue fe-
minæ, præcedentes Orationes & Exorcismi
dicantur in numero plurali, & in genere
proprio, vt superiùs dictum est.

His peractis, Sacerdos sinistra manu ap-
prehendens dexteram Electi prope bra-
chium, vel ei porrigens extremam partem
stolæ, introducit eum in Ecclesiam, dicens:
N. Ingredere in sanctam Ecclesiam Dei, vt
accipias benedictionem cælestem à Domino
Ies v Christo, & habeas partem cum illo, &
Sanctis eius. *R.* Amen.

Si plures fuerint, dicat in numero plurali:
Ingredimini in sanctam Ecclesiam Dei, &c.
& introducat eos, vt supra.

Et ingressus Electus procumbit, seu pro-
sternit se in pavimento, & adorat.

Deinde surgit, & Sacerdos imponit manum
super caput eius, & Electus cum eo recitat
Symb. Apostolorú, & Orationem Dñicam.

Ita etiam si plures fuerint, omnes surgunt,
& simul recitant:

Credo in Deum, Patrem omnipotētem,
creatorē cæli & terræ. Et in Iesú Chri-
stum, filium eius vnicū, Dominum nostrum.

Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria virgine. Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus. Descendit ad inferos: tertia die resurrexit à mortuis. Ascendit ad cœlos, sedet ad dexterâ Dei Patris omnipotentis. Inde venturus est iudicare viuos & mortuos. Credo in Spiritum sanctum, Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, Remissionem peccatorum, Carnis resurrectionem, Vitam æternam, Amen.

Pater noster, qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum: adueniat regnum tuum: fiat voluntas tua, sicut in cœlo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie: & dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris: Et ne nos inducas in tentationem: sed libera nos à malo Amen.

*Tunc rursus Sacerdos imponat manum
super caput Electi, & dicat:
Exorcismus.*

Nec te latet, Satana, imminere tibi pœnas, imminere tibi tormenta, imminere tibi diem iudicij, diē supplicij sempiterni, diem, qui venturus est velut clibanus ardens, in quo tibi atque vniuersis angelis tuis

præparatus sempiternus erit interitus. Proinde damnate, atque damnâde, da honorem Deo viuo & vero, da honorem Iesu Christo Filio eius, da honorem Spiritui sancto paraclyto, in cuius nomine atque virtute præcipio tibi, quicûque es spiritus immunde, vt exeas & recedas ab hoc famulo Dei **N.** què hodie idem Deus & Dominus noster Iesus Christus ad suam sanctam gratiam & benedictionem, Fontémque Baptismatis dono vocare dignatus est: vt fiat eius templum per aquam regenerationis in remissionem omnium peccatorum. In nomine eiusdè Domini nostri Iesu Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. Amen.

Similiter si plures fuerint, imponit manum super capita singulorum, & dicit eundem Exorcismum in numero multitudinis, & genere suo.

Posteà Sacerdos pollice accipit de saliuâ oris sui, & tangit aures & nares Electi: tangendo verò aurem dextram & sinistram, dicat:

Ephphêtha, quod est, Adaperire. deinde tâgendo nares, dicat: In odorem suauitatis. & subdit: Tu autem effugare diabole, appropinquabit enim iudicium Dei. Deinde inter-

roget Electum : Quis vocaris? & ipse respon-
det: N.

Interroget. N. Abrenuntias satanæ?

R. Abrenuntio.

Interrog. Et omnibus operibus eius;

R. Abrenuntio.

Interrog. Et omnibus pompis eius?

R. Abrenuntio.

Tunc Sacerdos intingit pollicem dextræ
manus in Oleo sancto Catechumenorum, &
inungit Electum primùm in pectore, deinde
inter scapulas, in modum Crucis, dicens: Ego
te linio Oleo salutis ✠ in Christo Iesu Do-
mino nostro in vitam æternam.

R. Amen.

Pax tibi. R. Et cum spiritu tuo. Mox bom-
bacio vel re simili tergit pollicem & loca
inuncta, & subiungit dicens: Exi immunde
spiritus, & da honorem Deo viuo & vero. Fu-
ge immunde spiritus, & da locum Iesu Chri-
sto filio eius. Recede immunde spiritus, & da
locum Spiritui sancto paraclito.

Quando plures sunt Electi, idem fit circa
singulos eorum. Et ducitur Electus ad Bapti-
steriũ: vbi si ob aliquam causam non habea-
tur, siue præparata non fuerit aqua Baptisma-
lis, fiat benedictio Fontis, vt infra ponitur. Et

De Sacramento Baptismi.

cùm fuerit prope Fontem, Sacerdos interrogat: **Quis vocaris?** Respondet: **N.** 55

Interrog. N. Credis in Deũ Patrẽ omnipotentem, creatorem cæli & terræ? **R.** Credo.

Interrog. Credis & in Iesum Christum, filium eius vnicum, Dominum nostrum, natum, & passum? **R.** Credo.

Interrog. Credis & in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, & vitam æternam?

R. Credo.

Iterum interrogat, dicens: **N.** Quid petis?

R. Baptismum.

Interrog. Vis baptizari? **R.** Volo.

Tunc Patrino, vel Matrino, vel utroque (si ambo admittuntur) admota manu, tenente seu tangente Electum, vel Electam, aperto capite, & laxatis à collo vestibibus inclinatum, Sacerdos vasculo vel vrceolo haurit aquam Baptismalem de Fonte, & cum ea subtrina supra caput in modum Crucis infusione baptizet Electum, seu Electam, in nomine SS. Trinitatis, sic dicens:

Ego te baptizo in nomine Patris ✠, fundat primò, & Filij ✠, fundat secundò, & Spiritus ✠ sancti fundat tertio.

Si aqua, quæ ex capite baptizati defluit, non dilabitur in sacrarium Baptisterij, recipiatur in subiecta aliqua pelui, & in illud postmodum proijciatur. Cum plures sunt Electi, singillatim singuli interrogantur, & baptizantur, ut supra. Si sunt mares, & feminæ, primùm mares, deinde feminæ. Verùm si probabiliter dubiteretur, an Electus fuerit aliàs baptizatus, dicat Sacerdos.

Si non es baptizatus, ego te baptizo, in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti.

Deinde Sacerdos intingat pollicem dextrum in sacrum Chrisma, & perungat verticem Electi in modum Crucis, dicens:

Deus omnipotens, Pater Domini nostri Iesu Christi, qui te regeneravit ex aqua & Spiritu Sancto, qui que dedit tibi remissionem omnium peccatorum, ipse te liniat Chrysmate salutis ✠ in eodem Christo Iesu Domino nostro in vitam æternam.

R. Amen. V. Pax tecum. R. Et cum spiritu tuo.

Tunc bombacio, vel re simili pollicem tergit, & imponit capiti Electi chrysmale, seu candidum linteolum, & dat illi vestem candidam, dicens:

De Sacramento Baptismi.

57

Accipe vestem candidam & immaculatam, quam perferas ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, vt habeas vitam æternam.

R. Amen.

Et Electus deponit priores vestes, & induitur nouis albi coloris, vel saltem exteriore candida, quam à Sacerdote accepit. Postea dat ei Sacerdos cereum, seu candelam accensam in manu dextra, dicens:

Accipe lampadem ardentem, & irreprehensibilis custodi Baptismum tuum: serua Dei mandata, vt cum Dominus venerit ad nuptias, possis occurrere ei in aula cælesti in vitam æternam. R. Amen.

Ipse verò Neophytus eundem cereum accensum manibus teneat vsque in finem, præterquam dum confirmatur.

In Ecclesijs autè vbi Baptismus fit per immersionem, siue totius corporis, siue capitis tantum, Sacerdos accipiat Electum per brachia prope humeros, & superiore parte corporis nudatum, reliqua honestè coniectum, ter illum, vel caput eius mergendo, & toties eleuando, baptizet sub trina immersione, sanctam Trinitatem semel tantum sic inuocando:

Ego te baptizo in nomine Patris ✠, mer-

gat semel. & Filij ✠, mergat iterùm; & Spiritus sancti ✠, mergat tertio; Patrino, vel Matrino, vel utroque eum tenente, vel tangente.

Et cum Electus surrexerit de Fonte, Patrinus, vel Matrino cum linteo in manibus suscipit eum de manu Sacerdotis, & Sacerdos intincto pollice dextro in sacro Chrismate, illum in vertice in modum Crucis perungit, dicens:

Deus omnipotens, Pater Domini nostri Iesu Christi, &c. ut supra.

Deinde Sacerdos imponit capiti eius linteolum, seu Chrismale, & dat ei vestem candidam, dicens: Accipe vestem candidam. ut supra.

Et statim prædicto linteo abstergitur, & in loco semoto vestitur novis & albis vestibus, & exteriori candida, quam accepit.

Posteà dat ei Sacerdos candelam accensam in dextra manu, dicens: **Accipe lampadem.** ut supra. Eodem modo, si plures fuerint, fit super singulis.

Posteà dicat: **N. Vade in pace, & Dominus sit tecum. R. Amen.**

Si adsit Episcopus, qui id legitimè præstare possit ab eo Neophyti Sacramento Con-

firmationis initiantur : deinde si hora congruens fuerit, celebratur Missa, cui Neophyti interfunt, & sanctissimam Eucharistiam deuotè suscipiunt.

Si verò ob baptizandorum multitudinem, vt in India & nouo Orbe quandoque contingit, in singulorum Baptismo præscripti ritus adhiberi non possunt, tunc vel pluribus simul adhibeantur, vel si vrget necessitas, omittantur.

Ordo supplendi omiſſa super baptizatum.

CUm urgente mortis periculo, vel alia cogente necessitate, siue paruulus siue adultus, sacris precibus ac caerimonijs prætermiſſis, fuerit baptizatus, ubi conualuerit, vel cessauerit periculum, & ad Ecclesiam delatus fuerit, omiſſa omnia suppleantur : idèmq; ordo ac ritus seruetur, qui in Baptismo paruulorum (si fuerit paruulus,) seu adultorum (si fuerit adultus) præscriptus est. Excepto quòd interrogatio ; An velit baptizari, formaque Baptismi, & ablutio prætermittuntur, & quædam Orationes, & Exorcismi suo quique loco immutati, vt infra, dicuntur.

Sacerdos igitur antequam immittat salem in os baptizati, manum super caput eius imponens dicit:

O remus.

Oratio.

OMnipotēs sempiternē Deus, Pater Domini nostri Iesu Christi, respicere dignare super hunc famulum tuum **N.** quem dudum ad rudimenta fidei vocare dignatus es, omnem cæcitatem cordis ab eo expelle, disrumpe omnes laqueos satanæ, quibus fuerat colligatus: aperi ei, Domine ianuam pietatis tuæ, vt signo sapientiæ tuæ imbutus, omnium cupiditatum foetoribus careat, & ad suauem odorem præceptorum tuorum lætus tibi in Ecclesia tua deseruiat, & proficiat de die in diem, vt idoneus sit frui gratia Baptismi tui, quem suscepit, salis percepta medicina. Per eundem Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Deinde posteaquam modicum salis immisit in os baptizati, dicens: Accipe salem sapientiæ, propitiatio sit tibi in vitam æternā. **R.** Amen. **dicit:**

O remus.

Deus Patrum nostrorum, Deus vniuersæ conditor veritatis, te supplices exoramus, vt hunc famulum tuum **N.** respicere digneris propitius, vt hoc pabulum salis gustantem non diutiùs esurire permittas, quò minus cibo expleatur cælesti, quatenus sit

semper spiritus feruens, spe gaudens, tuo
semper nomini seruiens, & quem ad nouæ
regenerationis lauacrum perduxisti, quæsu-
mus Domine, vt cum fidelibus tuis promissio-
num tuarum æterna præmia consequi me-
reatur. Per Christum Dominum nostrum,
R. Amen.

Post hæc facto signo Crucis in fronte bap-
tizati, dictis que illis verbis?

Et hoc signum Crucis quod nos fron-
ti eius damus, tu maledicte diabole nunquam
audeas violare. Per eundem Christum Do-
minum nostrum. R. Amen. manu super ca-
put eius imposita dicit:

O remus.

A Eternam ac iustissimam pietatem tuam
deprecor, Domine sancte, Pater omni-
potens, æterne Deus, auctor luminis & veri-
tatis, super hunc famulum tuum **N.** vt digne-
ris eum illuminare lumine intelligentiæ tuæ:
mundâ eum, & sanctifica: da ei scientiam ve-
ram, vt dignus sit frui gratia Baptismi tui, quæ
suscepit; teneat firmam spem, consilium re-
ctum, doctrinam sanctam, vt aptus sit ad re-
tinendam gratiam Baptismi tui. Per Chri-
stum Dominum nostrum. R. Amen.

In Baptismo autem aultorum, præter illa

quæ suprà notata sunt , quando suppleantur
omissa, hæc mutari debent. Primùm in Exorcismo,
Audi maledicte satana ; vbi dicitur
[habitaculum perficiat] dicatur habitaculum
perfecit. deinde in Exorcismo, **Nec te
latet vbi dicitur [vt fiat] dicatur vt fieret.**

Ritus seruandus, cùm Episcopus baptizat.

SI Episcopus, vel S. R. E. Cardinalis paruulos
vel adultos baptizare voluerit, parantur
& seruantur omnia, vt superiùs de ordine
Baptismi dictum est , atque hæc præterea,
quæ infrà notantur.

Adsint Cappellani , vel alij Presbyteri , &
Clerici superpelliceis induti , qui ei assistant
ac ministrent:

Ipse verò super rochetū siue superpelliceū,
si est Regularis, accipiat albam, & cingulum,
& stolam, & pluuiale violacei coloris , ac mitram :
atque ita paratus cum ministris procedat
ad Baptismi ministerium. Et dum interrogat,
N. Quid petis ab Ecclesia Dei? ac dum facit
reliquas interrogationes, sedet cum mitra:
cùm verò exsufflat, dicendo **Exi ab eo im-
munde spiritus** ; surgit cum mitra. Rursus
sedet , cum lignat Catechumenū signo Crucis
in fronte, & in pectore, vel dicit : **Accipe**

De Sacramento Baptismi.

63

signū **Crucis**, &c. & cum dicit Orationes, quæ præcedunt, vel sequuntur benedictionem falsis, surgit deposita mitra, similiter cū ipsum falsē benedicit. Cū autē falsē benedictum immittit in os baptizandi, mitram accipit, & sedet. Cū verò legit exorcismos, & dum falsiua aures & nares Catechumeni tangens dicit, **Ephphétha**, ac dum introducit eum in Ecclesiam, stat cum mitra. Cū autem dicit, **Credo in Deum Patrem**, &c. & **Pater noster**, super Catechumenum, stat sine mitra. Sed cū nomen quærit, & interrogat **N. Abrenuntias satanæ**, &c. & baptizandum Oleo sacro in pectore & inter scapulas inungit, sedet cum mitra: quo facto accipit stolam, & pluuiiale album. Et cū rursus interrogat de Fide, **Credis in Deum**, &c. **Vis baptizari**, &c. & cū baptizat per infusionem, sedet cum mitra. Si verò baptizat per immersionem, mitram retinens stare debet.

Cū demum Chrismate verticem baptizati linit, & dat ei vestem candidam, & candelam accensam, ac dicit: **Vade in pace**, &c. sedet cum mitra.

Si autem Pontifex quempiam à Presbytero iam catechizatum, tātūm baptizare voluerit, sic paratus vestibus albis incipiat, post quā ad

Baptisterium deuentum fuerit, dicens: Quo nomine vocaris? *R.* N. Episcopus interrogat: N. Credis in Deum Patrem omnipotentem, &c. & profequitur vsque in finem iuxta ordinem Baptismi, vt supra.

Benedictio Fontis Baptismi extra Sabbatum Paschæ & Pentecostes, cum aqua consecrata non habetur.

Primùm lauatur & mundatur vas Baptisterij, deinde limpida aqua repletur Tū Sacerdos cū suis Clericis, vel etiam alijs Presbyteris, Cruce & duobus cereis præcedentibus, ac thuribulo, & incenso, & cum vasculis Chrismatis & olei Catechumenorum descendit ad Fontem, & ibi vel ante altare Baptisterij, dicit Litaniam ordinariam prout habetur infra post Septem Psalmos Pœnitentiales.

Et ante *ÿ.* Vt nos exaudire digneris, dicat & secundò repetat sequentem versum.

Vt Fontem istum ad regenerandam tibi nouam prolem benedicere ✠ & consecrare ✠, digneris; Te rogamus audi nos.

Potest etiam dici Litania breuior, vt in Missali in Sabbato sancto: & dicto vltimo Kyrie eleison.

de Sacramento Baptismi.

65

Oratio. Sacerdos dicat : Pater noster. &
Credo in Deum, &c. omnia clara voce: quibus finitis dicat : *ψ*. Apud te Domine est fons vitæ. *℞*. Et in lumine tuo videbimus lumen. *ψ*. Domine exaudi orationem meam. *℞*. Et clamor meus ad te veniat. *ψ*. Dominus vobiscum. *℞*. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens sempiterne Deus, adesto magnæ pietatis tuæ mysterijs, adesto Sacramentis, & ad recreandos novos populos, quos tibi Fons Baptismatis parturit, spiritum adoptionis emitte: vt quod nostræ humilitatis gerendum est ministerio, virtutis tuæ impleatur effectu. Per Dominum nostrum **I E S V M** Christum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus: per omnia sæcula sæculorum.

℞. Amen.

Exorcismus aquæ.

EXorcizo te creatura aquæ, per Deum viuum ✠, per Deum verum ✠, per Deum sanctum ✠, per Deum, qui te in principio, verbo separauit ab arida, cuius super te spiritus ferebatur, qui te de paradiso manare iussit.

Hic manu aquam diuidat, & deinde de

E

ea effundat extra marginem Fontis versus
quatuor Orbis partes,prosequens:

Et in quatuor fluminibus totam terram rigare præcepit : qui te in deserto amaram per lignum dulcem fecit atque potabilem ; qui te de petra produxit,vt populum,quem ex Ægypto liberauerat , siti fatigatum recrearet. Exorcizo te & per Iesum Christum filium eius vnicum, Dominum nostrum , qui te in Cana Galilææ signo admirabili sua potentia conuertit in vinum: qui super te pedibus ambulauit,& à Ioanne in Iordane in te baptizatus est: qui te vnà cum sanguine de latere suo produxit , & discipulis suis iussit,vt credentes baptizarent in te,dicens , Ite , docete omnes gentes,baptizantes eos in nomine Patris , & Filij,& Spiritus sancti ; vt efficiaris aqua sancta,aqua benedicta,aqua,quæ lauat sordes, & mundat peccata. Tibi igitur præcipio omnis spiritus immunde,omne phantasma,omne mendacium , eradicare & effugare ab hac creatura aquæ, vt qui in ipsa baptizandi erūt, fiat eis fons aquæ salientis in vitam æternam, regenerans eos Deo Patri,& Filio , & Spiritui sancto , in nomine eiusdem Domini nostri Iesu Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos,& sæculum per ignem.

R. Amen.

Oremus.

Oratio.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, aquarum spiritualium sanctificator, te suppliciter deprecamur, vt ad hoc ministerium humilitatis nostræ respicere digneris, & super has aquas abluēdis & purificandis hominibus præparatas, Angelum sanctitatis emittas, quò peccatis vitæ prioris ablutis, reatūque deterfo, purum sancto Spiritui habitaculum regenerati effici mereantur. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vni- tate eiusdem Spiritus sancti Deus: per omnia sæcula sæculorum.

R. Amen.

Tunc sufflet ter in aquam versus tres partes secundum hanc figuram : deinde imponit incensum in thuribulo, & Fontem incensat. Postea infundens de Oleo Catechumenorum in aquam in modum Crucis, clara voce dicit:

Sanctificetur, & fecundetur Fons iste Oleo salutis renascentibus ex eo in vitam æternam in nomine Patris , & Filij , & Spiritus sancti.

R. Amen.

Deinde infundit de Chrismate, modo quo supra, dicens: Infusio Chriftatis Domini I E S V Christi, & Spiritus sancti paracliti, fiat in nomine sanctæ Trinitatis. *R.* Amen.

Posteà accipit ambas ampullas dicti Olei sancti & Chriftatis, & de utroque simul in modum Crucis infundendo, dicit:

Commixtio Chriftatis sanctificationis, & Olei vnctionis, & aquæ Baptismatis pariter fiat in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti. *R.* Amen.

Tum deposita ampulla, dextera manu Oleum sanctum & Chrifta infusum miscet cum aqua, & spargit per totum Fontem. Deinde medulla panis manum tergit, & si quis baptizandus est, eum baptizat, vt supra. Quòd si neminem baptizat, statim manus abluat, & ablutio effundatur in Sacrarium.

DE SACRAMENTO POENITENTIÆ.

Anctum Pœnitentiæ Sacramentum, ad eos qui post Baptismum lapsi sunt, in gratiam Dei restituendos, à Christo Domino institutum, eò diligentius administrandum est, quò frequentior est eius vsus, & quò plura requiruntur ad illud rectè dignèque tractandum ac suscipiendum. Cùm autem ad illud constituendum tria concurrât materia, forma, & minister: illius quidem remota materia sunt peccata, proxima verò sunt actus pœnitentis, nempe contritio, confessio, & satisfactio. Forma autem, illa absolutionis verba: Ego te absoluo, &c. Minister denique est Sacerdos, habens potestatem absoluedi vel ordinariam vel delegatã. Sed si periculum mortis immineat, approbatũsque desit Confessarius, quilibet Sacerdos potest à quibuscumque censuris & peccatis absoluerè. In eius ministro requiritur etiam bonitas, scientia, atque prudentia, cum sigillo secreta confessionis sub exacto perpetuòque silentio. Quibus & alijs ad id opportunis ut optimè sint instructi, omni studio curare debent Confessarij.

In primis meminerit Confessarius, se iudicis pa-

riter & medici personam sustinere, ac diuina iustitiae simul & misericordiae ministrum à Deo cōstitutum esse, ut tamquam arbiter inter Deum & homines, honori diuino & animarum saluti consulat.

Ut ergo rectè iudicare queat, discernens inter lepram & lepram, & tamquam peritus medicus animarum morbos prudēter curare, & apta cuique remedia applicare sciat, quantam potest maximam ad id scientiam atque prudentiam, tum assiduis ad Deum precibus, tum ex probatis auctōribus, praesertim è Catechismo Romano, & prudenti consilio peritorum, studeat sibi comparare.

Sciat casus & censuras Sedi Apostolicæ & Ordinario suo reseruatas, & sua cuiusque Ecclesiae constitutiones, easque diligenter obseruet.

Denique huius Sacramenti doctrinam omnem rectè nosse studebit, & alia ad eius rectam administrationem necessaria. Atque in hoc ministerio ita procedat, ut infra praescribitur.

Ordo ministrandi Sacramentum Pœnitentiæ.

Sacerdos ad audiendam confessionem vocatus, promptū facilēque se præbeat: ac priusquam ad audiendum accedat, si tempus suppetat, ad hoc ministerium rectè sanctēque obeundum, diuinum auxilium pijs precibus implorabit.

In Ecclesia, non autem in priuatis adibus confessiones audiat, nisi ex causa rationabili; quæ cum incidit, studeat tamẽ id decẽti ac patẽti loco prestare.

Habeat in Ecclesia sedem confessionalem, in qua sacras confessiones excipiat: quæ sedes patenti, conspicuo, & apto Ecclesiæ loco posita, crate perforata, inter pœnitentem & Sacerdotem sit instructa.

Superpelliceo & stola violacei coloris utatur: prout tempus vel locorum feret consuetudo.

Pœnitens, si opus fuerit, admoneatur, ut qua decet humilitate mentis & habitus accedat, flexis genibus signo Crucis se muniat.

Mox Confessarius inquireat de illius statu (nisi aliter notus fuerit) & quampridem sit confessus; & an impositam pœnitentiam adimpleuerit, numritẽ atque integrẽ aliàs confessus fuerit, nõ conscientiam suam, ut debet, prius diligenter discussit.

Quod si pœnitens aliqua censura vel casu reseruatõ sit ligatus, à quo ipse nõ possit absolueri, non absoluat, nisi prius obtenta facultate à Superiore.

Si verò Confessarius, pro personarum qualitate, cognouerit pœnitentem ignorare Christianæ fidei rudimenta; si tempus suppetat, eum breuiter instruat de articulis Fidei, & alijs ad salutem cognitu necessarijs, & ignorantiam eius corripiat, illũque admoneat, ut ea postmodum diligentius addiscat.

Tũ pœnitẽs confessionẽ generalẽ Latina vel vulgari

lingua dicat scilicet, Confiteor, &c. vel saltem utatur his verbis: Confiteor Deo omnipotenti, & tibi Pater. Peccata sua exinde confiteatur, adiuuante, quotiescumque opus fuerit, Sacerdote: qui confitentem non reprehendet, nisi finita; ut dicitur, confessione; neque interpellabit, nisi opus fuerit aliquid melius intelligere: proinde fiduciam ei præbeat, & humaniter suggerat, ut omnia peccata suarite & integrè confiteatur, remota stulta illa quorundam verecundia, qua præpediti, suadente diabolo, peccata confiteri non audent.

Si pœnitens numerum, & species, & circumstantias peccatorum explicatu necessarias non expresse-rit, eum Sacerdos prudenter interroget.

Sed caueat, ne curiosis aut inutilibus interrogationibus quemquã detineat, præsertim iuniores utriusque sexus, vel alios, de eo quod ignorant, imprudenter interrogans, ne scandalum patiantur, indeque peccare discant.

Demum, audita confessione, perpendens peccatorum quæ ille admisit magnitudinem ac multitudinẽ, pro eorum grauitate, ac pœnitentis conditione, opportunas correptiones ac monitiones, prout opus esse uiderit, paterna charitate adhibebit, & ad dolorem & contritionem efficacibus verbis adducere conabitur, atque ad vitam emendandam ac melius instituendam inducet, remediãque peccatorum tradet.

Postremò salutarem & conuenientem satisfactio-
nem, quantum spiritus & prudentia suggesserit, in-
iungat, habita ratione status, conditionis, sexus, &
ætatis, & item dispositionis pœnitētium. Videatq;,
ne pro peccatis grauibus leuissimas pœnitētias impo-
nat, ne si fortè peccatis conniueat, alienorum pecca-
torum particeps efficiatur. Id verò ante oculos ha-
beat, ut satisfactio non sit tantùm ad nouæ vitæ
remedium, & infirmitatis medicamentum, sed etiam
ad præteritorum peccatorum castigationem.

Quare curet, quantum fieri potest, ut contrarias
peccatis pœnitentias iniungat: veluti auaris eleemo-
synas, libidinosi ieiunia vel alias carnis afflictiones,
superbis humilitatis officia, desidiosis deuotionis stu-
dia. Rariùs autem vel seriùs confitentibus, vel in
peccata facilè recidentibus, utilissimum fuerit con-
sulere, ut sæpè, puta semel in mense, vel certis diebus
solemnibus confiteatur, & si expediat, cōmunicent.

Pœnitentias pecuniarias sibi ipsis Confessarij non
applicent, neque à pœnitentibus quidquam tamquã
ministerij sui præmium petant vel accipiant.

Pro peccatis occultis, quantumuis grauibus, ma-
nifestam pœnitentiam non imponant.

Videat autem diligenter Sacerdos, quando, &
quibus conferenda, vel neganda, vel differenda sit
absolutio; ne absoluat eos, qui talis beneficij sunt in-
capaces: quales sunt qui nulla dant signa doloris, qui

odia & inimicitias deponere, aut aliena si possunt restituere, aut proximam peccandi occasionem deserre, aut alio modo peccata derelinquere, & vitam in melius emendare nolūt; aut qui publicum scandalum dederunt, nisi publicè satisfaciant, & scandalum tollant: neque etiam eos absoluat, quorum peccata sunt Superioribus reseruata.

Si verò quis confiteatur in periculo mortis constitutus, absoluendus est ab omnibus peccatis & censuris, quantumuis reseruatis: (cessat enim tunc omnis reseruatio,) sed priùs, si potest, cui debet, satisfaciat: ac si periculum euaserit, & aliqua ratione Superiori, à quo aliàs esset absoluendus, se sistere teneatur; cùm primùm poterit, coram eo se sistat, quidquid debet præstiturus.

Quòd si inter confitendum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox & loquela ægrum deficiat, nutibus & signis conetur, quoad eius fieri poterit, peccata pœnitentis cognoscere; quibus utcumque vel in genere vel in specie cognitis, vel etiam si confitendi desiderium siue per se, siue per alios ostenderit, absoluendus est.

Meminerit porrò Sacerdos, ægris non esse iniungendā grauem aut laboriosam pœnitētiā; sed indicēdam tantūm illam, quam, si cōualuerint, opportuno tempore peragant. Interim iuxta grauitatem morbi, aliqua oratione, aut leui satisfactione impo-

ſita, & acceptata, abſoluantur, prout opus fuerit.

Absolutionis forma.

Cùm igitur pœnitentem abſoluere voluerit, iniuncta ei priùs, & ab eo acceptata ſalutari pœnitentia, primò dicit:

Mifereatur tui omnipotens Deus, & dimiſſis peccatis tuis perducatur te ad vitam æternam. Amen.

Deinde dextera verſus pœnitentem eleuata, dicit:

Indulgentiam, abſolutionem, & remiſſionem peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens & miſericors Dominus Amen.

Dominus noſter Ieſus Chriſtus te abſoluat : & ego auctoritate ipſius te abſoluo ab omni vinculo excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, in quantum poſſum, & tu indiges. Deinde ego te abſoluo à peccatis tuis, in nomine Patris ✝, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Si pœnitens ſit laicus, omittitur verbum, ſuſpenſionis.

Paſſio Domini noſtri Ieſu Chriſti, merita beatæ Mariæ Virginis, & omnium Sanctorum, quidquid boni feceris, & mali ſuſtinueris, ſint tibi in remiſſionem peccatorum, augmentum

gratiæ, & præmium vitæ æternæ. Amen.

In confessionibus autem frequentioribus & breuioribus omitti potest, Misereatur, &c. satis erit dicere: Dominus noster I E S U S Christus, &c. vt supra vsque ad illud, Passio Domini, &c.

Virgente verò aliqua graui necessitate in periculo mortis, breuiter dicere poterit:

Ego te absoluo ab omnibus censuris, & peccatis, in nomine Patris, &c.

De absoluteione ab excommunicatione in foro exteriori.

S*I potestas absoluendi ab excommunicationis sententia Sacerdoti commissa fuerit à Superiore, & in mandato certa forma sit præscripta, illa omnino seruanda est: si verò in mandato seu commissione dicitur: In forma Ecclesiæ consueta absoluat; hæc seruanda sunt.*

Primò, vt excommunicatus ei, ob cuius offensam in excōmunicationem incurrit, priùs, si potest, satisfaciat. Quod si tunc non possit, sufficientem cautionem præbeat, aut saltem, si eam præstare non potest, iuret, se cùm primùm poterit, satisfacturum.

Secundò, si crimen, ob quod in excommunicationem incidit, sit graue, iuramentum ab eo exigatur de parendo mandatis Ecclesiæ, quæ illi fiēt pro tali cau-

sa : ac precipuè, ne deinceps delinquat contra illum Canonem vel decretum, contra quod faciendo, censuram incurrit.

Denique hunc absoluendi ritum obseruabit.

Pœnitentem coram se utroque genu flexo, in humero) si vir fuerit) vsque ad camisiam exclusiuè denudato, virga aut funiculis sedes leuiter percutit, dicendo totum Psalmum. Miserere mei Deus, &c. cum Gloria Patri, &c. Deinde surgit, & aperto capite dicit: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos inducas in tentationem. *R.* Sed libera nos à malo.

ÿ. Saluum fac seruum tuum, [vel ancillam tuam,] Domine. *R.* Deus meus sperantem in te. *ÿ.* Nihil proficiat inimicus in eo. [vel in ea.] *R.* Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. *ÿ.* Esto ei Domine turris fortitudinis. *R.* A facie inimici. *ÿ.* Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

ÿ. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus, cui proprium est misereri semper & parcere, suscipe deprecationem

nostram, vt hunc famulum tuum, quem excommunicationis sententia constringit, miseratio tuæ pietatis clementer absoluat. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Mox sedet, & cooperto capite dicit:

Dominus noster Iesus Christus te absoluat, & ego auctoritate ipsius; & sanctissimi Domini nostri Papæ, [*vel* Reuerendissimi Episcopi *N. vel talis* Superioris] mihi commissa, absoluo te à vinculo excommunicationis, in quam incurristi [*vel* incurrisse declaratus es] propter tale factum, *vel* causam, &c. & restituo te communioni & vnitati fidelium, & sanctis Sacramentis Ecclesiæ, in nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti.

Quòd si Sacerdoti nulla sit à Superiore præscripta forma, nec sibi mandatum, vt in forma Ecclesiæ communi vel consueta absoluat, tunc nihilominus pro rei grauitate prædictam cærimoniam & Preces adhibeat: at verò si res non fuerit adeo grauis, absolueret poterit, dicens:

Dominus noster Iesus Christus te absoluat: & ego auctoritate ipsius, & sanctissimi Dñi nostri Papæ *si à Papa fuerit delegatus* [*vel* Reuerendissimi Episcopi *N. vel talis* Superioris] mihi concessa, absoluo te, &c. vt supra.

In foro autem interiori Confessarius habens facultatem absoluedi excommunicatum, absoluat iuxta formam cõmunem supra præscriptam in absolutione Sacramentali.

Ritus absoluedi excommunicatum iam mortuum.

SI quis excommunicatus ex hac vita decedens dederit signum contritionis, ne Ecclesiastica careat sepultura, sed Ecclesiæ suffragijs, quatenus fieri potest, adiuuetur, absolui potest hoc modo.

Si corpus nondum sepultum fuerit, verberetur, & absoluetur, vt infra? deinde absolutum in loco sacro sepeliatur.

Si verò fuerit sepultum in loco profano, si commodè fieri poterit, exhumabitur, & eodem modo verberabitur, & post absolutionem in loco sacro sepelietur: sed si commodè exhumari non potest, locus sepulturæ verberetur, postea absoluetur.

Quòd si in loco sacro sit sepultus, non exhumabitur, sed verberabitur sepulchrũ. Dũ autẽ corpus, siue sepulturá verberat, Sacerdos dicat, *Añã. Exultabũt Dño ossa humiliata. Psal. Miserere mei Deus, &c. Quo factõ,*

absoluator, dicendo : Auctoritate mihi concessa, ego te absoluo à vinculo excommunicationis, quam incurristi. [**vel** incurrisse declaratus es] propter tale factum, & restituo te communioni fidelium, in nomine Patris ✠ & Filij, & Spiritus sancti Amen. **Deinde dicatur Psalmus. De profundis. in fine, Requiem æternam dona ei Domine:**

R. Et lux perpetua luceat ei. **Kyrie eleison.**

Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster.

ψ. Et ne nos inducas in tentationem. **R.** Sed libera nos à malo. **ψ.** A porta inferi. **R.** Erue Domine animam eius. **ψ.** Requiescat in pace. **R.** Amen. **ψ.** Domine exaudi orationem meam. **R.** Et clamor meus ad te veniat.

ψ. Domine vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DA quæsumus Domine, animæ famuli

tui, quem excommunicationis sententia constrinxerat, refrigerij sedem, quietis beatitudinem, & superni luminis claritatem.

Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

De modo absoluendi à Suspensione,
vel ab Interdicto, extra vel intra sa-
cramentalem Confessionem.

SI Sacerdoti sit commissa facultas absol-
uendi aliquem à suspensione vel interdi-
cto, quamvis nulla verba sint præcipuè deter-
minata, vti poterit hac formula.

Pœnitens dicat: Confiteor Deo, &c. Sa-
cerdos: Misereatur tui, &c. Indulgentiam,
&c.

Auctoritate mihi ab **N.** tradita, ego absol-
uo te à vinculo suspensionis, [vel interdicti]
quam [vel quod] propter tale factum [vel
causam] incurristi, seu [incurrisse declara-
tus es,] in nomine Patris, ✠, & Filij, & Spi-
ritus sancti. Amen.

Si verò Confessario, siue in foro con-
scientiæ, siue extra, data est potestas dis-
pensandi super irregularitate, tunc post-
quam absoluerit à peccatis, addat conse-
quenter.

Et eadem auctoritate dispense tecum su-
per irregularitate, [vel irregularitatibus, si
sunt plures] inquam, [vel in quas] ob tale,
vel tales causas, eas exprimendo, incurristi, &

habilem reddo , & restituo te executioni Ordinum & officiorum tuorum , in nomine Patris ✠ & Filij , & Spiritus sancti. Amen.

Si nullum habet Ordinem , dicatur: Habilem reddo te ad omnes Ordines suscipiendos , vel etiam ad alia , iuxta tenorem mandati.

Quòd si necesse sit titulum Beneficij restituere , & fructus malè perceptos condonare , subiungat:

Et restituo tibi titulum , [seu titulos] Beneficij , [seu Beneficiorum ,] & condono tibi fructus malè perceptos. In nomine Patris ✠ & Filij , & Spiritus sancti. Amen.

Aduertat autem Sacerdos , ne vllò modo in ijs facultatis suæ terminos excedat.

DE SANCTISSIMO

EVCHARISTIÆ
SACRAMENTO.

*Mnibus quidē Ecclesiæ Catholicæ Sa-
cramentis religiosè sanctèque tractan-
dis, magna ac diligens cura adhibenda
est; sed præcipuè in administrando ac
suscipiendo sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento,
quo nihil dignius, nihil sanctius & admirabilius
habet Ecclesia Dei; cùm in eo contineatur præci-
puum & maximum Dei donum, & ipsemet om-
nis gratiæ & sanctitatis fons auctôrque Christus
Dominus.*

*Parochus igitur summum studium in eo po-
nat, ut cùm ipse venerabile hoc Sacramentum,
qua decet reuerentia, debitòque cultu tractet, cu-
stodiat, & administret; tum etiam populus si-
bi commissus religiosè colat, sanctè frequenterque
suscipiat, præsertim in maioribus anni solemnita-
tibus.*

*Ideo populũ sæpiùs admonebit, qua præparatione,
& quãta animi religione ac pietate, & humili etiã*

corporis habitu ad tam diuinum Sacramentum debeat accedere: ut præmissa Sacramentali confessione, omnes saltem à media nocte ieiuni, & utroque genu flexo Sacramentum humiliter adorent, ac reuerenter suscipiant, viri quantum fieri potest à mulieribus separati.

Moneantur præterea communicantes, ut sumpto Sacramento non statim ab Ecclesia discedant, aut colloquantur, nec statim vagis oculis circumspiciant, aut expuant, neque de libro statim Orationes recitent, ne Sacramenti species de ore decidant: sed, quæ par est deuotione, aliquantisper in oratione permaneant, gratias agentes Deo de tam singulari beneficio, atque etiam de sanctissima passione Domini, in cuius memoriam hoc mysterium celebratur & sumitur.

Curare porro debet, ut perpetuò aliquod particulae consecratae eo numero, qui vsui infirmorum & aliorum fidelium communioni satis esse possit, conseruentur in pixide ex solida decentique materia, eaque munda, & suo operculo benè clausa, albo velo cooperta, & quantum res feret, ornato in tabernaculo clauè obserato.

Hoc autem tabernaculum conopæo decenter opertum, atque ab omni alia re vacuum, in Altari maiori, vel in alio, quod uenerationi & cultui tanti Sacramenti commodius ac decentius videatur, sit

collocatum, ita ut nullum alijs sacris functionibus, aut Ecclesiasticis Officijs impedimentum afferatur. Lampades coram eo plures, vel saltem una die noctuque perpetuò colluceat; curabitque Parochus, ut omnia ad ipsius Sacramenti cultum ordinata, integra mundaque sint, & conseruentur.

Sanctissima Eucharistiæ particulas frequenter renouabit. Hostiæ verò, seu particula consecrandæ sint recentes, & ubi eas consecrauerit, veteres primò distribuat, vel sumat.

Fideles omnes ad sacram Communionem admittendi sunt, exceptis ijs, qui iusta ratione prohibentur. Arcēdi autem sunt publicè indigni, quales sunt excommunicati, interdicti, manifesteque infames, ut meretrices, concubinarij, fœneratores, magi, sortilegi, blasphemi, & alij eius generis publici peccatores: nisi de eorum pœnitentia & emendatione constet, & publico scandalo priùs satisfecerint.

Occultos verò peccatores, si occultè petant, & non eos emendatos agnouerit, repellat; non autem si publicè petant, & sine scandalo ipsos præterire nequeat.

Amentibus prætereà seu phreneticis communicare non licet; licebit tamen, si quando habeant dilucida interualla, & deuotionem ostendant, dum in eo statu manent, si nullum indignitatis periculum

adsit.

Iis etiam, qui propter ætatis imbecillitatem nondum huius Sacramenti cognitionem & gustum habent, administrari non debet.

Ordo ministrandi sacram Communionem.

Sacerdos igitur sanctissimam Eucharistiã ministraturus, Hostijs, seu particulis pro populi multitudine consecratis, vasculóque vno, vel pluribus, decenti & commodo loco expositis, cum vino & aqua ad purificationé eorum qui Communionem sumpserint, & ante eos linteo mundo extenso, lotis priùs manibus, & superpelliceo indutus, ac desuper stola coloris Officio illius diei conueniētis, præcedēte Clerico seu alio ministro, procedit ad altare manibus iunctis, & accensis cereis; facta priùs & postea genuflexione extrahit pixidem, & illam super corporale depositam discooperit. Minister genibus flexis, nomine populi ad cornu Epistolæ facit Confessionem generalem, dicens: **Confiteor Deo,** &c. Tum Sacerdos iterùm genuflectit, & manibus iunctis ante pectus vertit se ad populum (aduertens ne terga vertat Sacra-

mento) & in cornu Euangelij dicit: Misereatur vestri, &c. & addit: Indulgentiam, absolutionem ✠, & remissionem peccatorum vestrorum tribuat vobis omnipotens & misericors Dominus.

R. Amen. dicens, Indulgentiam, &c. manu dextra in formam Crucis signat communicandos.

Deinde ad Altare se conuertit, genuflectit, manu sinistra pixidem prehendit, & duobus digitis, pollice & indice, Sacramentum accipit, & eleuat, conuersusque ad populum in medio Altari dicit clara voce: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. mox subdit: Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum, sed tantùm dic verbo, & sanabitur anima mea. quod iterùm ac tertio reperit. qua formula etiam vtendum est, cùm feminæ Communio ministratur.

Posteà ad comunicandum accedit, incipiens ab ijs qui sunt ad partem Epistolæ; sed primò, si Sacerdotibus, vel alijs ex Clero danda sit Communio, ijs ad gradus Altaris genuflexis præbeatur, vel si commodè fieri potest, intra sepimentum Altaris sint à laicis distincti. Sacerdotes verò cum stola comunicent.

Sacerdos vnicuique porrigens Sacramentum, & faciens cum eo signum Crucis super pixidem simul dicit: Corpus Domini nostri Iesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam. Amen.

Vbi verò omnes communicauerint, Sacerdos reuersus ad Altare dicere poterit : O Sacrum conuiuium , in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis eius , mens impletur gratia , & futuræ gloriæ nobis pignus datur. *ψ*. Panem de cælo præstitisti eis. **Minister respondet** : Omne delectamentum in se habentem, **Tempore Paschali additur**, Alleluia. **mox Sacerdos dicit** *ψ*. Domine exaudi orationem meam. *Rz*. Et clamor meus ad te veniat. *ψ*. Dominus vobiscum. *Rz*. Et cum spiritu tuo.

O remus.

DEus, qui nobis sub Sacramento mirabili, passionis tuæ memoriam reliquisti; tribue quæsumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui sacra mysteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter sentiamus. Qui viuis & regnas, &c.

Tempore Paschali dicitur Oratio.

Spiritum nobis, Domine, tuæ charitatis infunde: vt quos Sacramētis Paschalibus

satiasti, tua facias pietate cōcordes. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Antequam reponat Sacramentum, diligenter aduertat, vt si aliquod fragmentum digitis adhæserit, illud in pixidem deponat, & eisdem digitos, quibus tetigit Sacramentum, abluat, & abstergat purificatorio; ablu-tionem verò sumat, si celebrauerit, aut ijs qui tunc communicarunt, sumendam tra-dat, aut saltem in sacrarium inijciat. Postea genuflectens reponit Sacramentum in tabernaculo, & clauē obserat. Deinde extenta manu dextera, benedicit ijs qui communicarunt, dicens: **Benedictio Dei omnipotentis, Patris** ✠, & Filij, & Spiritus sancti descendat super vos, & maneat semper.

R. Amen.

Communio autem populi intra Missam, statim post Communionem Sacerdotis celebrantis fieri debet (nisi quandoque ex rationabili causa post Missam sit facienda) cum Orationes, quæ in Missa post Communionem dicuntur, non solum ad Sacerdotem, sed etiam ad alios communicantes spectent.

Itaque Sacerdos, sumpto sacratissimo Sanguine, antequam se purificet, ponat par-

tículas consecratas in pixide, vel si pauci sint
 communicandi, super patenam, nisi in prin-
 cipio positæ fuerint in pixide, & genuflectit,
 ministro interim faciente confessionem, vt
 supra. Postea vertens se ad populum, in cor-
 nu Euangelij dicit: **Misereatur vestri,** &c. &
 eo quo supra dictum est modo, porrigit com-
 municandis Eucharistiam, incipiens à mini-
 stris Altaris, si velint communicare. Finita
 Communione, reuertitur ad Altare, nihil di-
 cens, & non dat eis benedictionem, quia il-
 lam dabit in fine Missæ. Deinde dicit secretò;
Quod ore sumpsimus, &c. vt in Missali, se
 purificat, & Missam absoluit. Quod si con-
 tingat, absoluta Missa, statim aliquos inter-
 dum communicare, tunc Sacerdos ad-
 huc planeta indutus, sacram Communionem
 eo modo, quo supra dictum est, mini-
 strabit.

De Communione Paschali.

CVret autem Parochus, vt in *Quadragesima*
 per se vel per alios concionatores populo op-
 portunè denuntietur *Constitutio Concilij Latera-*
nensis sub Innocentio III. quæ sic habet:

Omnis vtriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis peruenerit, omnia sua solus peccata confiteatur fideliter saltem semel in anno proprio Sacerdoti, & iniunctam sibi pœnitentiam studeat pro viribus adimplere, suscipiens reuerenter ad minus in Pascha Eucharistiæ Sacramentum, nisi fortè de consilio proprij Sacerdotis, ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab eius perceptione duxerit abstinendum: alioquin & viuens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christiana careat sepultura.

Vt igitur hoc salutare Concilij decretum inuiolabiliter seruetur, descripta Parochus habeat nomina suorum Parochianorum, & qui dicto tempore non communicauerint, & post Octauam Paschæ eos qui propria salutis immemores sæpiùs admoniti non obtemperauerint, Ordinario suo denuntiet.

Dabit quoque operam Parochus, quoad eius fieri potest, ut in ipso die sanctissimo Paschæ communicent, quo die ipse per se, nisi legitimè impediatur, Parochiæ suæ fidelibus hoc Sacramentum ministrabit. Alienæ verò parochiæ fideles ad proprium Parochum remittet, præter peregrinos & aduenas,

Et qui certum domicilium non habent ; quibus ipse sacram præbebit Communionem , si ad illum accesserint ritè parati ; vel ubi est ea consuetudo, eos ad Cathedralis Ecclesiæ Parochos remittet. In ceteris verò seruabit ea , quæ in libro de Statu animarum, ut infra, præscribuntur.

Ægrotis quoque parochialibus , etiamsi Communionem extra præscriptos Paschales dies sumpserint , in Paschalibus diebus illam deferet ac ministrabit.

De Communionem infirmorum.

VIaticum sacratissimi Corporis Domini nostri Iesu Christi summo studio ac diligentia ægrotantibus opportuno tempore procurandum est, ne fortè contingat illos tanto bono, Parochi incuria, priuatos decedere. Cauendum autem in primis est, ne ad indignos cum aliorum scādalo deferatur, quales sunt publici Usurarij, concubinarij , notoriè criminosi, nominatim excommunicati aut denunciati, nisi sese prius sacra Confessione purgauerint, & publicæ offensionis, prout de iure, satisfecerint.

Hortetur Parochus infirmum, ut sacram Communionem sumat, etiamsi grauiter non ægrotet, aut mortis periculum non immineat , maximè si Festi alicuius celebritas id suadeat ; neque ipse illam ministrare recusabit.

Pro Viatico autem ministrabit, cùm probabile est, quòd eam ampliùs sumere non poterit, Quòd si æger, sumpto Viatico, dies aliquot vixerit, vel periculum mortis euaserit, & communicare voluerit, eius pio desiderio Parochus non deerit.

Potest quidem Viaticum breui morituris dari non ieiunis; id tamen diligenter curandum est, ne ijs tribuatur, à quibus ob phrenesim, siue ob assiduam tussim, aliúmve similem morbum aliqua indecentia cum iniuria tanti Sacramenti timeri potest. Ceteris autem infirmis, qui ob deuotionem in ægritudine communicant, danda est Eucharistia ante omnem cibum & potum, non aliter ac ceteris fidelibus, quibus nec etiam per modum medicinæ antè aliquid sumere licet.

Sed alicui ad adorandum solùm, seu deuotionis seu cuiusuis rei pretextu ad ostendendum non deferatur.

Deferri autem debet hoc sanctum Sacramentum ab Ecclesia ad priuatas agrotantium domos decenti habitu, superposito mundo velamine, manifestè atque honorificè, ante pectus cum omni reuerentia & timore, semper lumine precedente.

Parochus igitur processurus ad communicandum infirmum, aliquot campana ictibus iubeat conuocari Parochianos, seu Confraternitatem sanctissimi Sacramenti, (ubi fuerit instituta) seu alios pios

Christi fideles, qui sacram Eucharistiam cum cereis seu intortitijs comitentur, & umbellam seu baldachinum, ubi haberi potest, deferant. Præmoneat, ut ægri cubiculum mundetur, & in eo paretur mensa linteo mundo cooperta, in qua sanctissimum Sacramentum decenter deponatur.

Parentur luminaria, ac duo vascula, alterum cum vino, alterum cum aqua; præterea linteum mundum ante pectus communicandi ponatur, atque alia ad ornatum loci, pro cuiusque facultate.

Vbi verò conuenerint, qui Eucharistiam comitaturi sunt, Sacerdos indutus superpelliceo & stola, & si haberi potest, pluuiiali albi coloris, Acolythis seu Clericis, aut etiam Presbyteris (si locus feret) superpelliceo pariter indutis comitatus, decenter, & de more acceptas aliquot particulas consecratas, vel unam tantum (si longius aut difficilius iter sit faciendum) imponat in pixide, seu parua custodia, quæ proprio suo operculo cooperit, & velum sericum super imponit; ipse verò Sacerdos imposito sibi prius ab utroque humero oblongo velo decenti, utraque manu accipiat vas cum Sacramento, & deinde umbellam seu baldachinum subeat, nudo capite processurus.

Præcedat semper Acolythus, vel alius minister deferens laternā (noctu autem hoc Sacramentū deferri non debet, nisi necessitas urgeat) sequantur duo

Clerici, vel qui illorum vices suppleant; quorum alter Aquam benedictam cum aspersorio, & bursam cum corporali, quod supponendum erit vasculo Sanctissimi Sacramenti super mensa in cubiculo infirmi, & cum linteolo purificatorio ad digitos Sacerdotis abstergendos; alter hunc librum Ritualement deferat, & campanulam iugiter pulset. Succedat deinde deferentes intortitia. Postremo Sacerdos Sacramentum gestans eleuatum ante pectus sub umbella dicens Psalmum, Miserere, & alios Psalmos, & Cantica. Quod si longius aut difficilius iter obeundum sit, & fortasse etiam equitandum, necesse erit, vas, in quo Sacramentum defertur, bursa decenter ornata, & ad collum appensa, aptè includere, & ita ad pectus alligare atque obstringere, ut neque decidere, neque è pixide excuti Sacramentum queat.

Ingrediens verò locum vbi iacet infirmus, dicat: Pax huic domui. R. Et omnibus habitantibus in ea. **Tum depositum Sacramentum super mensa, supposito corporali, genuflexus adorat, omnibus in genua procumbentibus, & mox accepta Aqua benedicta, aspergit infirmum, & cubiculum, dicens Antiphonam: Asperges me Domine hyssopo, & mundabor: lauabis me, & super niuem dealabor: & primum versum Psalmi, Miserere mei Deus, cum Gloria Patri & filio, &c.**

Sicut erat in principio, &c.

Deinde repetitur Antiph. Asperges me, &c.

Posteà *ψ*. Adiutorium nostrum in nomine Domini. *℞*. Qui fecit cælum & terram.

ψ. Domine exaudi orationem meam. *℞*. Et clamor meus ad te veniat. *ψ*. Dominus vobiscum. *℞*. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

EXaudi nos, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & mittere digneris sanctum Angelum tuum de cælis, qui custodiat, foueat, protegat, visitet atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum.

℞. Amen.

His dictis accedat ad infirmum, vt cognoscat, num sit benè dispositus ad suscipiendum sacrum Viaticum, & utrùm velit aliqua peccata confiteri; & illum audiat, atque absoluat: quamuis priùs deberet esse ritè confessus, nisi necessitas aliter vrgeat. Posteà facta de more Confessione generali, siue ab infirmo, siue eius nomine ab alio, Sacerdos dicit: Misereatur, &c. Indulgentiam, &c.

Deinde facta genuflexione, accipit Sacramentũ de vasculo, atque illud eleuans ostendit infirmo, dicens: Ecce Agnus Dei, ecce qui

qui tollit peccata mundi. & more solito rec-
dicat: Domine non sum dignus, vt intres sub
tectum meum; sed tantum dic verbo, & sana-
bitur anima mea. & infirmus simul cum Sa-
cerdote dicat eadem verba, saltem semel,
submissa voce, tum Sacerdos dans infirmo
Eucharistiam, dicat: Accipe frater [vel so-
ror [Viaticum Corporis Domini nostri Iesu
Christi, qui te custodiat ab hoste maligno, &
perducat in vitam æternam. Amen.

Si verò Communio non datur per modum
Viatici, dicat more ordinario: Corpus Do-
mini nostri Iesu Christi custodiat, &c.

Quòd si mors immineat, & periculum sit
in mora, tunc dicto, Misereatur, &c. prædi-
ctis Precibus omnibus, vel ex parte omissis, ei
statim Viaticum præbeatur. Postea Sacerdos
abluat digitos, nihil dicens; & infirmo detur
ablutio. Deinde dicat. *ꝰ*. Dominus vobis-
cum. *ꝰ*. Et cum spiritu tuo.

O remus.

Domine sancte, Pater omnipotens, æ-
terne Deus, te fideliter deprecamur, vt
accipienti fratri nostro [vel sorori nostræ]
sacrosanctum Corpus Domini nostri Iesu
Christi Filij tui, tam corpori quàm animæ
prosit ad remedium sempiternum: qui tecum

viuit & regnat in vnitate Spiritus sancti
Deus, per omnia sæcula sæculorum.

R. Amen.

His expletis, si altera particula Sacramenti
superfuerit (superesse autem semper debet,
præterquam in casu iam dicto) genuflectit,
surgit, & accipiens vas cum Sacramento, fa-
cit cum eo signum Crucis super infirmum,
nihil dicens, & reuerenter illud deferens, or-
dine quo venerat, reuertitur ad Ecclesiam di-
cendo Psalmum. **Laudate Dominum de cæ-**
lis. & alios Psalmos & Hymnos, prout tem-
pus feret. Cùm peruenerit ad Ecclesiam, po-
nit Sacramentum super Altare, adorat, deinde
dicit. *ψ.* Panem de cælo præstitisti eis.

R. Omne delectamentum in se habentem.

ψ. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu
tuo.

O remus.

DEus, qui nobis sub Sacramento mira-
bili Passionis tuæ memoriam reliqui-
sti: tribue, quæsumus, ita nos Corporis & Sã-
guinis tui sacra mysteria venerari, vt redem-
ptionis tuæ fructum in nobis iugiter sentia-
mus. **Qui** viuis & regnas, &c. Amen.

*Deinde annuntiat Indulgentias à summis Pon-
tificibus concessas sanctissimum Sacramentum co-
mitantibus.*

Posteà cum Sacramento in pixide velo cooperta
 faciat signum Crucis super populum , nihil dicens.
 Postremò illud in loco suo reponat.

Quòd si ob difficultatem aut longitudinem itine-
 ris, vel quia ea qua decet veneratione Sacramētum
 ad Ecclesiam commodè reportari non potest, sumpta
 fuerit una tantùm particula cōsecrata, vt dictum
 est, tunc ea infirmo administrata, Sacerdos prædictis
 Precibus recitatis, eum manu benedicit, & unà cū
 alijs priuato habitu, extinctis luminibus, umbella
 demissa, latente pixide, ad Ecclesiam, vel domum
 quisque suam reuertatur.

DE SACRAMENTO EXTREMÆ VNCTIONIS.

Extremæ Vnctionis Sacramentum, à
 Christo Domino institutum, tamquam
 celestis medicina, non animæ solùm, sed
 etiam corpori salutaris, omni studio ac
 diligentia periculosè egrotantibus adhibendū est; &
 eo quidem tempore, si fieri possit, cū illis adhuc integra
 mēs & ratio viget: vt ad vberiorē Sacramēti gratiā
 percipiendam, ipsi etiam suam fidem, ac piā animi
 voluntatē cōferre possint, dum sacro liniuntur Oleo.

In quo illud in primis ex generali Ecclesiæ consuetudine obseruandum est, ut sit tempus, & infirmi conditio permittat, ante extremam Vnctionem, Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta infirmis præbeantur.

Habeat igitur Parochus loco nitido & decenter ornato, in vase argenteo seu stanneo, diligenter custoditum sacrum Oleum infirmorum, quod singulis annis Feria v. in Cœna Domini ab Episcopo benedictum, veteri combusto, renouandum est. Id tamen, si fortè infra annum aliquo modo ita deficiat, ut sufficere non posse videatur, neque aliud benedictum haberi queat, modico Oleo non benedicto in minori quantitate super infuso, reparari potest.

Oleum porrò ipsum vel per se solum, vel in bombacio, seu re simili seruari potest: sed ad euitandum effusionis periculum multo commodiùs ad infirmos defertur in bombacio.

Debet autem hoc Sacramentum infirmis præberi, qui cùm ad vsum rationis peruenerint, tam grauius laborant, ut mortis periculum imminere videatur, & ijs qui præ senio deficiunt, & in diem videntur morituri, etiam sine alia infirmitate.

Infirmis autem, qui dum sana mente & integris sensibus essent, illud petierunt, seu verisimiliter petiissent, seu dederint signa contritionis, etiam si deinde loquelam amiserint, vel amentes effecti sint, vel

delirent, aut non sentiant, nihilominus præbeat. *ur.*

Sed si infirmus, dum phrenesi aut amentia laborat, verisimiliter posset quidquam facere contra reuerentiam Sacramenti, non inungatur, nisi periculū tollatur omnino.

Impœnitentibus verò, & qui in manifesto peccato mortali moriuntur, & excommunicatis, & nondum baptizatis penitus denegetur.

Non ministretur etiam prælium inituris, aut nauigationem, aut peregrinationem, aut alia pericula subituris, aut reis ultimo supplicio mox afficiendis, aut pueris rationis usum non habentibus.

Si quis autem laborat in extremis, & periculum immineat ne decedat antequam finiantur Vnctiones; citò ungetur, incipiendo ab eo loco: Per istam sanctam Vnctionem, &c. ut infra. deinde si adhuc superuiuat, dicantur Orationes prætermissæ, suo loco positæ.

Si verò dum inungitur, infirmus decedat, Presbyter ultra non procedat, & prædictas Orationes omittat.

Quòd si dubitet an uiuat adhuc, Vnctionem prosequatur, sub conditione pronuntiando formam, dicens: Si uiuis, per istam sanctam Vnctionem, &c. ut infra.

Si autem acciderit, infirmum post peccatorum suorum confessionem ad exitum vitæ properare, tunc cū

sacro Viatico poterit & Oleum infirmorum ad eum deferri, per ipsum Sacerdotem qui defert sacram Eucharistiam. Si tamen alius Presbyter vel Diaconus, qui oleum sanctum deferat, haberi possit, per ipsum deferatur: qui superpelliceo indutus, cum Oleo sacro occultè delato sequatur Sacerdotem Viaticum portantem; & postquam infirmus Viaticum sumpserit, inungatur à Sacerdote.

In eadem infirmitate hoc Sacramentum iterari non debet, nisi diuturna sit, ut cum infirmus conuauerit, iterùm in periculum mortis incidit.

Quinque verò corporis partes præcipuè ungi debent, quas veluti sensuum instrumenta homini natura tribuit; nempe oculi, aures, nares, os, & manus: attamen pedes etiam & renes ungi sunt; sed renum unctio in mulieribus, honestatis gratia, semper omittitur; atque etiam in viris, quando infirmus commodè moueri non potest. Sed siue in mulieribus, siue in viris, alia corporis pars pro renibus ungi non debet.

Manus verò, quæ reliquis infirmis interiùs ungi debent, Presbyteris exteriùs ungantur.

Dum oculos, aures, & alia corporis membra, quæ paria sunt, Sacerdos ungit, caueat, ne altero ipsorum inungendo, Sacramenti formam priùs absoluat, quàm ambo huiusmodi paria membra perunxerit.

De Sacramento extremæ Vnctionis. 103

Si quis autem sit aliquo membro mutilatus, pars loco illi proxima inungatur, eadem verborum forma.

Huius autem Sacramenti forma, qua Sancta Romana Ecclesia utitur, solemnitas illa precatio est, quam Sacerdos ad singulas vnctiones adhibet, cum ait:

Per istam sanctam Vnctionem & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per visum, siue per auditum, &c. deliquisti.

Ordo ministrandi Sacramentum extremæ Vnctionis.

S*acerdos igitur hoc Sacramentum ministraturus quatenus fieri poterit, parari curet apud infirmum mensam mappa candida coopertam, itemque vas, in quo sit bombacium, seu quidquid simile in septem globulos distinctum, ad abstergendas partes inunctas; medullam panis ad detergendo digitos, & aquam ad abluendas Sacerdotis manus; ceream item candelam, quæ deinde accensa ipsi ungenti lumen præbeat. Denique operam dabit, ut quanta poterit munditia ac nitore hoc Sacramentum ministretur.*

Deinde conuocatis Clericis seu ministris, vel saltē

uno Clerico, qui Crucem sine hasta, Aquam benedictam cum aspersorio, & librum Ritualem deferat, ipse Parochus decenter accipit vas sacri Olei infirmorum sacculo serico violacei coloris inclusum, illudque cautè defert, ne effundi possit. Quòd si longius iter peragendum, aut etiam equitandum sit, vel aliàs adsit periculum effusionis, vas Olei sacculo aut bursa inclusum, ut dictum est, ad collum appendat, ut commodiùs & securiùs perferat. Procedat autem sine sonitu campanula.

Cùm peruentum fuerit ad locum ubi iacet infirmus, Sacerdos intrans cubiculum dicit: Pax huic domui. **℞.** Et omnibus habitantibus in ea.

Deinde deposito Oleo super mensam, superpelliceo stoláque violacea indutus, aegroto Crucem piè deosculádam porrigit: mox in modum crucis eum Aqua benedicta, & cubiculum & circumstantes aspergit, dicens Antiphonam Asperges, &c. Quòd si aegrotus voluerit confiteri, audiat illum, & absoluat. Deinde pijs verbis illum consoletur, & de huius Sacramenti vi atque efficacia, si tempus ferat, breuiter admoneat; & quantum opus sit, eius animum confirmet, & in spem erigat vite aeternæ.

Posteà dicat versiculum Adiutorium nostrum in nomine Domini. **℞.** Qui fecit cælum & terram. **℣.** Dominus vobiscum.

R̄. Et cum spiritu tuo.

O remus.

Introeat, Domine Iesu Christe, domum hanc sub nostræ humilitatis ingressu, æterna felicitas, diuina prosperitas, serena lætitia, charitas fructuosa, sanitas sempiterna: effugiat ex hoc loco accessus dæmonum; adsint Angeli pacis, domumque hanc deserat omnis maligna discordia. Magnifica, Domine, super nos nomen sanctum tuum: & benedic ✠ nostræ conuersationi: sanctifica nostræ humilitatis ingressum, qui sãctus & pius es, & permanes cum Patre & Spiritu sancto, in sæcula sæculorum. Amen.

Oremus, & deprecemur Dominum nostrum Iesum Christum, vt benedicendo benedicat ✠ hoc tabernaculum, & omnes habitantes in eo, & det eis Angelum bonũ custodem, & faciat eos sibi seruire ad considerandum mirabilia de lege sua: auertat ab eis omnes contrarias potestates: eripiat eos ab omni formidine, & ab omni perturbatione, ac sanos in hoc tabernaculo custodire dignetur. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuit & regnat Deus in sæcula sæculorum. Amen.

O remus.

EXaudi nos, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & mittere digneris sanctum Angelum tuum de cælis, qui custodiat, foueat, protegat, visitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Quæ Orationes, si tempus non patiatur, ex parte, vel in totum poterunt omitti. Tum de more facta Confessione generali, Latino vel vulgari sermone, Sacerdos dicat: Misereatur tui, &c. Indulgentiam, &c.

Antequam Parochus incipiat vngere infirmum, moneat adstantes, vt pro illo orent, & vbi commodum fuerit, pro loco & tempore, & adstantium numero vel qualitate, recitent septem Psalmos Pœnitentiales, cum Litanij, vel alias Preces, dum ipse Vnctionis Sacramentum administrat. Mox dicat:

IN nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti, extinguatur in te omnis virtus diaboli per impositionem manuum nostrarum, & per inuocationem omnium sanctorum Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, atque omnium simul Sanctorum. Amen.

Deinde intincto pollice in Oleo sancto in modum Crucis vngit infirmum in partibus hîc subscriptis, aptando proprio loco verba formæ in hunc modum.

Ad oculos.

Per istam sanctam Vnctionem ✝ & suam pijsimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per visum deliquisti. Amen.

Minister verò si est in Sacris, vel ipsemet Sacerdos post quamlibet Vnctionem tergat loca inuncta nouo globulo bombacij, vel rei similis, eaque in vase mundo reponat, & ad Ecclesiam postea deferat, comburat, cinerésque proijciat in Sacrarium.

Ad aures.

Per istam sanctam Vnctionem ✝ & suam pijsimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per auditum deliquisti. Amen.

Ad nares.

Per istam sanctam Vnctionem ✝ & suam pijsimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per odoratum deliquisti. Amen.

Ad os, compressis labijs

Per istam sanctam Vnctionem ✝ & suam

pijsſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per guſtum & locutionem deliquiſti. Amen.

Ad manus.

Per iſtam ſanctam Vnctionem **✝** & ſuam pijsſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per tactum deliquiſti. Amen.

Et aduerte, quòd Sacerdotibus, vt dictum eſt, manus non inunguntur interiùs, ſed exteriùs.

Ad pedes.

Per iſtam ſanctam Vnctionem **✝** & ſuam pijsſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per greſſum deliquiſti. Amen.

Ad lumbos, ſiue renes.

Per iſtam ſanctam Vnctionem **✝** & ſuam pijsſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per lumborum delectationem deliquiſti. Amen.

Hæc autem vnctio ad lumbos, vt dictum eſt, omittitur ſemper in feminis, & etiam in viris, qui ob infirmitatem vix, aut ſine periculo moueri non poſſunt.

Quibus omnibus peractis, Sacerdos dicit: **K**yrie eleiſon. **C**hriſte eleiſon. **K**yrie elei-

son. *P*ater noster, &c. Et ne nos inducas in tentationem. *R.* Sed libera nos à malo.

V. Saluum fac seruum tuum. *R.* Deus meus sperantem in te. *V.* Mitte ei Domine auxiliũ de sancto. *R.* Et de Sion tuere eum, *V.* Esto ei Domine turris fortitudinis. *R.* A facie inimici. *V.* Nihil proficiat inimicus in eo.

R. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. *V.* Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat. *V.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Domine Deus, qui per Apostolum tuum Iacobum locutus es: Infirmatur quis in vobis? inducat presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, vngentes eum Oleo in nomine Domini, & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, & si in peccatis sit, remittentur ei: cura quæsumus, Redemptor noster, gratia sancti Spiritus languores istius infirmi, eiusque sana vulnera, & dimitte peccata, atque dolores cunctos mentis & corporis ab eo expelle, plenamque interiùs & exteriùs sanitatem misericorditer redde, vt ope misericordiæ tuæ restitutus, ad pristina reparetur officia. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuis & regnas Deus in sæcula sæcu-

lorum. Amen.

Oremus.

Respice, quæsumus Domine, famulum tuum **N.** in infirmitate sui corporis fatiscentem, & animam refoue, quam creasti: vt castigationibus emendatus, se tua sentiat medicina saluatum. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui benedictionis tuæ gratiam ægris infundendo corporibus, facturam tuam multiplici pietate custodis: ad inuocationem tui nominis benignus assiste, vt famulum tuum ab ægritudine liberatum, & sanitate donatum, dextera tua erigas, virtute confirmes, potestate tuearis, atque Ecclesiæ tuæ sanctæ, cum omni desiderata prosperitate restituas. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Ad extremum, pro personæ qualitate, salutaria monita breuiter præbere poterit, quibus infirmus ad moriendum in Domino confirmetur, & ad fugandas dæmonum tentationes roboretur.

Denique Aquam benedictam, & Crucem, nisi aliam habeat coram eo relinquet, vt illam frequenter aspiciat, & pro sua deuotio-

ne osculetur & amplectatur.

Admoneat etiam domesticos & ministros infirmi, vt si morbus ingrauescat, vel infirmus incipiat agonizare, statim ipsum Parochum accersant, vt morientem adiuuet, eiusque animam Deo commendet: sed si mors immineat, priusquam discedat, Sacerdos animam Deo ritè commendabit.

Quæ autem pertinent ad visitationem curamque infirmorum, & adiuuandos morientes, ad commendationem animæ, & ad exequias, infrà suis locis præscribuntur.

SEPTEM PSALMI

POENITENTIALES,

CVM LITANIIS.

Pro infirmis, dum sacro liniuntur Oleo, seu pro alia necessitate, dicuntur flexis genibus.

Antiphona. Ne reminiscaris.

Psalmus 6.

Domine, ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripas me.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.

Et anima mea turbata est valdè: sed tu Domine vsquequo?

Conuertere Domine, & eripe animam meã: saluum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?

Laborauit in gemitu meo lauabo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est à furore oculus meus: inueteraui inter omnes inimicos meos.

Discedite à me omnes qui operamini iniquitatem: quoniam exaudiuit Dominus vocem fletus mei.

Exaudiuit Dominus deprecationem meam: Dominus orationem meam suscepit.

Erubescant & conturbentur vehementer omnes inimici mei: conuertantur & erubescant valdè velociter.

Gloria Patri.

Psalmus 31.

BEati quorum remissæ sunt iniquitates: & quorum tecta sunt peccata.

Beatus vir, cui non imputauit Dominus peccatum:

catum: nec est in spiritu eius dolus.

Quoniam tacui, inueterauerunt ossa mea: dum clamarem tota die.

Quoniam die ac nocte grauata est super me manus tua: conuersus sum in ærumna mea, dum configitur spina.

Delictum meum cognitum tibi feci: & iniustitiam meam non abscondi.

Dixi, Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino: & tu remisisti impietatem peccati mei.

Pro hac orabit ad te omnis sanctus: in tempore opportuno.

Verumtamen in diluuiio aquarum multarum: ad eum non approximabunt.

Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circumdedit me: exultatio mea erue me à circumdantibus me.

Intellectum tibi dabo, & instruam te in via hac qua gradieris: firmabo super te oculos meos.

Nolite fieri sicut equus & mulus: quibus non est intellectus.

Incamo & fræno maxillas eorum constringe: qui non approximant ad te.

Multa flagella peccatoris: sperantem autem in Domino misericordia circumdabit.

Lætamini in Domino, & exultate iusti: &

gloriamini omnes recti corde.

Gloria Patri, & Filio, &c. **Psalmus. 37.**

Domine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripas me.

Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi: & confirmasti super me manum tuam.

Non est sanitas in carne mea à facie iræ tuæ: non est pax ossibus meis à facie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum: & sicut onus graue grauatae sunt super me.

Putruerunt & corruptæ sunt cicatrices meæ: à facie insipientiæ meæ.

Miser factus sum, & curuatus sum vsque in finem: tota die contristatus ingrediebar.

Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus: & non est sanitas in carne mea.

Afflictus sum, & humiliatus sum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei.

Domine, ante te omne desiderium meum: & gemitus meus à te non est absconditus.

Cor meum conturbatum est, dereliquit me virtus mea: & lumen oculorum meorum & ipsum non est mecum.

Amici mei, & proximi mei: aduersum me appropinquauerunt, & steterunt.

Et qui iuxta me erant, de longè steterunt : & vim faciebant qui quærebant animã meam.

Et qui inquirebãt mala mihi, locuti sunt vanitates: & dolos tota die meditabantur.

Ego autem tamquam surdus non audiebam: & sicut mutus non aperiens os suum.

Et factus sum sicut homo non audiens: & nõ habens in ore suo redargutiones.

Quoniam in te Domine speravi: tu exaudies me Domine Deus meus.

Quia dixi, Nequando supergaudeant mihi inimici mei: & dum commouëtur pedes mei, super me magna locuti sunt.

Quoniam ego in flagella paratus sum: & dolor meus in conspectu meo semper.

Quoniam iniquitatem meam annuntiabo: & cogitabo pro peccato meo.

Inimici autem mei viuût, & confirmati sunt super me: & multiplicati sunt qui oderût me iniquè.

Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebãt mihi: quoniam sequebar bonitatem.

Ne derelinquas me Domine Deus meus: ne discesseris à me.

Intède in adiutorium meum: Domine Deus salutis meæ.

Gloria Patri.

Miserere mei Deus: secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam.

Amplius laua me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: & peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: ut iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cum iudicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: & in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti: incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

Asperges me hyssopo, & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium & lætitiã: & exultabunt ossa humiliata.

Auerte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: & spiritum rectum innoua in visceribus meis.

Ne proijcias me à facie tua: & spiritum sanctum tuum ne auferas à me.

Redde mihi lætitiã salutaris tui: & spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas: & impij ad te conuertentur.

Libera me de sanguinibus Deus, Deus salutis meæ: & exultabit lingua mea iustitiam tuam.

Domine labia mea aperies: & os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique: holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus nō despicias.

Benigne fac Domine in bona voluntate tua Sion: vt ædificentur muri Ierusalem.

Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ, oblationes, & holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

Gloria Patri.

Psalmus 101

Domine exaudi orationem meam: & clamor meus ad te veniat.

Non auertas faciem tuam à me: in quacumque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.

In quacumque die inuocauero te: velociter exaudi me.

Quia defecerunt sicut fumus dies mei: & ossa mea sicut cremium aruerunt.

Percussus sum vt fœnum, & aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum.

Avoce gemit⁹ mei: adhæsit os meū carni meæ.

Similis factus sum pellicano solitudinis: factus sum sicut nicticorax in domicilio.

Vigilauit: & factus sum sicut passer solitarius in tecto.

Tota die exprobrabant mihi inimici mei: & qui laudabant me, aduersum me iurabant.

Quia cinerem tamquam panem manducabam: & potum meum cum fletu miscebam.

Afacie iræ & indignationis tuæ: quia eleuans allisisti me.

Dies mei sicut umbra declinauerunt: & ego sicut fœnum arui.

Tu autem Domine in æternum permanes: & memoriale tuum in generatione & generationem.

Tu exurgens misereberis Sion: quia tempus miserendi eius, quia venit tempus.

Quoniam placuerunt seruis tuis lapides eius: & terræ eius miserebuntur.

Et timebunt gentes nomen tuum Domine: & omnes reges terræ gloriam tuam.

Quia ædificauit Dominus Sion: & videbitur in gloria sua.

Respexit in orationem humilium: & nõ spreuit precem eorum.

Scribantur hæc in generatione altera: & populus qui creabitur, laudabit Dominum.

Quia prospexit de excelso sancto suo : Dominus de cælo in terram aspexit.

Vt audiret gemitus compeditorum: vt solueret filios interemptorum.

Vt annuntient in Sion nomen Domini : & laudem eius in Ierusalem.

In conueniendo populos in vnum : & reges vt seruiant Domino.

Respondit ei in via virtutis suæ : paucitatem dierum meorum nuntia mihi.

Ne reuoces me in dimidio dierum meorum: in generationem & generationem anni tui.

Initio tu Domine terram fundasti : & opera manuum tuarum sunt cæli.

Ipsi peribunt, tu autem permanes : & omnes sicut vestimentum veterascens.

Et sicut opertorium mutabis eos , & mutabuntur: tu autem idem ipse es , & anni tui non deficient.

Filij seruorum tuorum habitabunt: & semen eorum in sæculum dirigetur.

Gloria Patri.

Psalmus 129.

DE profundis clamaui ad te Domine: Domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes: in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates obseruaueris Domine: Domi-

ne quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est: & propter legē tuam sustinui te Domine.

Sustinuit anima mea in verbo eius: speravit anima mea in Domino.

Acustodia matutina vsque ad noctem: speret Israel in Domino.

Quia apud Dominum misericordia: & copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israel: ex omnibus iniquitatibus eius.

Gloria Patri.

Psalms 124.

Domine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationem meam: in veritate tua exaudi me, in tua iustitia.

Et non intres in iudicium cū seruo tuo: quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.

Quia persecutus est inimicus animam meā: humiliavit in terra vitam meam

Collocavit me in obscuris sicut mortuos sæculi: & anxius est super me spiritus meus, in me turbatum est cor meum.

Memor fui dierum antiquorum, meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar.

Expandi manus meas ad te: anima mea sicut

terra sine aqua tibi.

Velociter exaudi me Domine: defecit spiritus meus.

Non auertas faciem tuam à me: & similis ero descendentibus in lacum.

Auditam fac mihi manè misericordiã tuam: quia in te speraui.

Notam fac mihi viam, in qua ambulem: quia ad te leuaui animam meam.

Eripe me de inimicis meis Domine, ad te cõfugi: doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terrã re-ctam: propter nomen tuum Domine viuificabis me, in æquitate tua.

Educes de tribulatione animam meam: & in misericordia tua disperdes inimicos meos.

Et perdes omnes qui tribulant animã meam: quoniam ego seruus tuus sum.

Gloria Patri.

Antiph. Ne reminiscaris Domine delicta nostra, vel parentum nostrorum; neque vindictam sumas de peccatis nostris.

LITANIÆ.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Christe audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de cælis Deus, Misere nobis.

Fili redemptor mundi Deus, Misere nobis.

Spiritus sancte Deus, Misere nobis.

Sancta Trinitas vnus Deus, Misere nobis.

Sancta Maria, Ora pro nobis.

Sancta Dei genitrix, ora.

Sancta Virgo virginum, ora.

Sancte Michael, ora.

Sancte Gabriel, ora.

Sancte Raphael, ora.

Omnes sancti Angeli & Archangeli, Orate pro nobis.

Omnes sancti beatorum spirituum ordines, orate pro nobis.

Sancte Ioannes Baptista, ora.

Omnes sancti Patriarchæ & Prophetæ, orate.

Sancte Petre, ora.

Sancte Paule, ora.

Sancte Andrea, ora.

Sancte Iacobe, ora.

Sancte Ioannes, ora.

Sancte Thoma, ora.

Sancte Iacobe, ora.

Sancte Philippe, ora.

Sancte Bartholomæe, ora.

Litaniz.

123

- S**ancte Matthæ,
Sancte Simon,
Sancte Thadæ,
Sancte Matthia,
Sancte Barnaba,
Sancte Luca,
Sancte Marce,
Omnes sancti Apostoli & Euāgelistæ, orate.
Omnes sancti Discipuli Domini, orate.
Omnes sancti Innocentes, orate.
Sancte Stephane,
Sancte Laurenti,
Sancte Vincenti,
Sancti Fabiane & Sebastianæ,
Sancti Ioannes & Paule,
Sancti Cosma & Damiane,
Sancti Geruasi & Protasi,
Omnes sancti Martyres, orate.
Sancte Siluester,
Sancte Gregori,
Sancte Ambrosi,
Sancte Augustine,
Sancte Hieronyme,
Sancte Martine,
Sancte Nicolae,
Omnes sancti Pontifices & Cōfessores, orate.
Omnes sancti Doctores, orate.

S ancte Antoni,	ora.
S ancte Benedicte,	ora.
S ancte Bernarde,	ora.
S ancte Dominice,	ora.
S ancte Francisce,	ora.
O mnes sancti Sacerdotes & Leuitæ,	orate.
O mnes sancti Monachi & Eremitæ,	orate.
S ancta Maria Magdalena,	ora.
S ancta Agatha,	ora.
S ancta Lucia,	ora.
S ancta Agnes,	ora.
S ancta Cæcilia,	ora.
S ancta Catharina,	ora.
S ancta Anastasia,	ora.
O mnes sanctæ Virgines & Viduæ.	orate.
O mnes Sancti & Sanctæ Dei , Intercedite pro nobis.	
P ropitius esto,	Parce nobis Domine.
P ropitius esto,	Exaudi nos Domine.
A b omni malo,	Libera nos Domine.
A b omni peccato	Libera.
A b ira tua,	Libera.
A subitanea & improuisa morte,	Libera.
A b insidijs diaboli,	Libera.
A b ira, & odio, & omni mala voluntate,	Lib.
A spiritu fornicationis,	Libera.
A fulgure & tempestate,	Libera.

- A** morte perpetua, Libera.
- P**er mysterium sãctæ incarnationis tuæ, Lib.
- P**er aduentum tuum, Libera.
- P**er natiuitatem tuam, Libera.
- P**er baptismum & sanctum ieiunium tuum,
Libera nos Domine.
- P**er crucem & passionem tuam, Libera.
- P**er mortem & sepulturam tuam, Libera.
- P**er sanctam resurrectionem tuam, Libera.
- P**er admirabilem ascensionem tuam, Libera.
- P**er aduentum Spiritus sancti paracleti, Liber.
- I**n die iudicij, Libera.
- P**eccatores, Te rogamus audi nos.
- V**t nobis parcas, Te rogamus.
- V**t nobis indulgeas, Te rogamus.
- V**t ad veram pœnitentiam nos perducere
digneris, Te rogamus.
- V**t Ecclesiam tuam sanctam regere & con-
seruare digneris, Te rogamus.
- V**t domnum Apostolicum, & omnes Eccle-
siasticos ordines in sancta religione cõser-
uare digneris, Te rogamus.
- V**t inimicos sanctæ Ecclesiæ humiliare di-
gneris, Te rogamus audi nos.
- V**t Regibus & Principib⁹ Christianis pacẽ &
verã concordiam donare digneris, Te rog.
- V**t cuncto populo Christiano pacem & vni-

- ratem largiri digneris, Te rogamus.
Vt nosmetiplos in tuo sãcto seruitio confortare & conseruare digneris, Te rogamus.
Vt mentes nostras ad cœlestia desideria erigas, Te rogamus audi nos.
Vt omnibus benefactoribus nostris sempiterna bona retribuas, Te rogamus.
Vt animas nostras, fratrum, propinquorum, & benefactorum nostrorum ab æterna damnatione eripias, Te rogamus.
Vt fructus terræ dare & conseruare digneris, Te rogamus audi nos.
Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam donare digneris, Te rogamus.
Vt nos exaudire digneris, Te rogamus.
Fili Dei, Te rogamus.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Parce nobis Domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Exaudi nos Domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Miserebere nobis.
Christe audi nos. **C**hriste exaudi nos.
Kyrie eleison. **C**hriste eleison. **K**yrie eleisõ.
Pater noster. **secretò. ψ.** Et ne nos inducas in tentationem. **R.** Sed libera nos à malo.
Psalms 69.

Deus in adiutorium meum intēde : Domine ad adiuuandum me festina.

Confundantur, & reuereantur: qui quærunt animam meam.

Auertantur retrorsum, & erubescāt : qui uolunt mihi mala.

Auertantur statim erubescētes : qui dicunt mihi, Euge, euge.

Exultent & lætentur in te omnes, qui quærunt te: & dicant semper, Magnificetur Dominus, qui diligunt salutare tuum.

Ego uerò egenus & pauper sum: Deus adiuua me.

Adiutor meus, & liberator meus es tu: Domine ne moreris.

Gloria Patri. **S**icut erat. **ŷ**. Saluos fac seruos tuos. **R**. Deus meus sperātes in te. **ŷ**. Esto nobis Domine turris fortitudinis. **R**. A facie inimici. **ŷ**. Nihil proficiat inimicus in nobis.

R. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis. **ŷ**. Domine non secūdum peccata nostra facias nobis. **R**. Neq; secundum iniquitates nostras retribuas nobis. **ŷ**. Oremus pro

Pótifice nostro **N**. **R**. Dominus cōseruet eū, & uiuificet eū, & beatū faciat eum in terra, & non tradat eum in animā inimicorum eius.

ŷ. Oremus pro benefactorib⁹ nostris. **R**. Re-

tribuere dignare Domine omnibus nobis
 bona facientibus propter nomen tuū vitam
 æternā, Amen. *ŷ.* Oremus pro fidelibus de-
 functis. *R.* Requiem æternam dona eis Do-
 mine, & lux perpetua luceat eis. *ŷ.* Requies-
 cant in pace. *R.* Amen. *ŷ.* Pro fratribus no-
 stris absentibus. *R.* Saluos fac seruos tuos,
 Deus meus, sperantes in te. *ŷ.* Mitte eis Domi-
 ne auxilium de sancto. *R.* Et de Siō tuere eos.
ŷ. Domine exaudi orationem meam. *R.* Et
 clamor meus ad te veniat. *ŷ.* Dominus vobis-
 cum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

DEus, cui proprium est misereri semper,
 & parcere: suscipe deprecationem no-
 stram: vt nos, & omnes famulos tuos, quos
 delictorum catena constringit, miseratio
 tuæ pietatis clementer absoluat.

EXaudi quæsum^o Dñe, supplicū preces, &
 cōfidentiū tibi parce peccatis: vt pariter
 nobis indulgentiā tribuas benignus & pacē.

Ineffabilem nobis Domine misericordiā
 tuam clementer ostende: vt simul nos & à
 peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro
 his meremur, eripias.

DEus, qui culpa offenderis, pœnitentia
 placaris: preces populi tui supplicantis
 propitius

propitius respice : & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur , auerte.

O Mnipotens sempiterne Deus, miserere famulo tuo Pontifici nostro **N.** & dirige eum secundum tuam clementiam in viam salutis æternæ : vt te donante tibi placita cupiat, & tota virtute perficiat.

D Eus, à quo sancta desideria , recta consilia, & iusta sunt opera : da seruis tuis illam, quam mundus dare non potest, pacem: vt & corda nostra mandatis tuis dedita, & hostium sublata formidine , tempora sint tua protectione tranquilla.

V Reigne sancti Spiritus renes nostros, & cor nostrum, Domine : vt tibi casto corpore seruiamus , & mundo corde placeamus.

F idelium Deus omnium conditor & redemptor , animabus famulorum famularumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum: vt indulgentiam , quam semper optauerunt, pijs supplicationibus consequantur.

A ctiones nostras , quæsumus Domine, aspirando præueni, & adiuuando prosequere: vt cuncta nostra oratio & operatio à

te semper incipiat, & per te cœpta finiatur.

Omnipotens sempiterne Deus, qui uiuorum dominaris simul & mortuorum, omniumque misereris, quos tuos fide & opere futuros esse prænoscis: te supplices exoramus, ut pro quibus effundere preces decreuimus, quosque vel præsens sæculum adhuc in carne retinet, vel futurum iam exuto corpore suscepit, intercedentibus omnibus Sanctis tuis, pietatis tuæ clementia, omnium delictorum suorum veniam consequantur. Per Dominum nostrum. *ψ.* Dominus uobiscum, *℞.* Et cum spiritu tuo. *ψ.* Exaudiat nos omnipotens & misericors Dominus.

℞. Amen. *ψ.* Et fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace. *℞.* Amen.

DE VISITATIONE ET

CVRA INFIRMORVM.

*P*rochus in primis meminisse debet, non postremas esse muneris sui partes, agrotantium curā habere. Quare cum primum nouerit, quempiam ex fidelibus curæ suæ commissis agrotare, non expectabit ut ad eum uocetur, sed ultrò ad

illum accedat; idque non semel tantum, sed sæpius, quatenus opus fuerit: horteturque parochiales suos, ut ipsum admoneant, cum aliquem in Parochia sua agrotare contigerit, præcipuè si morbus grauior fuerit.

Ad hoc iuuabit, præsertim in amplis Parochijs, agrotorum notam seu catalogum habere, ut cuiusq; statum & conditionem cognoscat, eorumque memoriã facilius retinere, & illis opportunè subuenire possit.

Quòd si Parochus legitimè impeditus, infirmorum, ut quando plures sunt, visitationi interdum vacare non potest; id præstandum curabit per alios Sacerdotes, si quos habet in Parochia sua, aut saltem per laicos homines pios, & Christiana charitate præditos.

Ægrotos visitans, ea, qua Sacerdotes Domini det, honestate & grauitate se habeat, ut non agris solum, sed sibi & domesticis verbo & exemplo proficit ad salutem.

Eorum verò præcipuam curam geret, qui humanis auxilijs destituti, benigni ac prouidi Pastoris charitatem & operam requirunt. Quibus non potest ipse succurrere de suo, & eleemosynas illis, prout debet, si facultas suppetit, erogare, quantum fieri potest, siue per Charitatis, vel alterius nominis Cõfraternitatem, si in ea ciuitate vel loco fuerit, siue per priuatas, siue per publicas collectas & eleemosynas, illorum necessitatibus succurrendum curabit.

In primis autem spiritualem aegrotantium curam suscipiat, omnemque diligentiam in eo ponat, ut in via salutis eos dirigat, atque à diabolicis insidijs salutarium adiumentorum præsidio defendat ac tueatur.

Accedat autem ad aegrotum ita paratus, ut in promptu habeat argumenta ad persuadendum apta: ac præsertim Sanctorum exempla, quæ plurimum valent; quibus eum in Domino consoletur, excitet, ac recreet. Horteturque ut omnem spem suam in Deo ponat, peccatorum suorum pœniteat, diuinam misericordiam imploret, & infirmitatis pœnas, tamquam paternam Dei visitationem, patienter ferat, & ad salutem suam peruenisse credat, ut vitam morésque suos melius instituat.

Deinde qua par est prudentia & charitate hominem ad sacram confessionem inducat, & confitentem audiat, etiamsi velit totius vitæ peccata confiteri; ac si opus fuerit, tam infirmo, quam eius familiaribus vel propinquis in memoriã reuocet, quòd Lateranensis Concilij, ac plurium summorum Pontificum decretis cauetur sub grauibus pœnis, ne Medici ultra tertiam vicem aegrotos visitent, nisi prius ipsis certò constet, illos confessionis Sacramento rite expiatis fuisse.

Illud prætereà diligenter seruari curabit, ne quis pro corporali salute aliquid aegroto suadeat, vel ad-

hibeat, quod in detrimentum animæ conuertatur.

Vbi verò periculum immineat, Parochus monebit ægrotum, ne dæmonum astutia, neque Medicorum pollicitationibus, neque propinquorum aut amicorum blanditijs se ullo modo decipi sinat, quominus ea, quæ ad animæ salutem pertinent, opportunè procuret, & qua par est deuotione & celeritate, sancta Sacramenta, dum sana mens est, integritate sensus, religiosè suscipiat, citra fallacem illam ac perniciosam procrastinationem, quæ plurimos ad æterna supplicia perduxit, indiesque fallente diuolo perducit.

Quod si æger aliquis hortationibus ac monitis Sacerdotum, vel amicorum & domesticorum consilijs adduci non potest, ut velit peccata sua confiteri, tunc non omnino desperanda res est; sed quamdiu ille uiuit, repetendæ sunt frequentes, variæ, & efficaces Sacerdotum & aliorum piorum hominum exhortationes; præponendæque æternæ salutis damna, & sempiternæ mortis supplicia; ostendendæque immensa Dei misericordia, eum ad pœnitentiam rauocantis, ad ignoscendum paratissimi. Adhibendæ sunt etiam tum priuata, tum publica ad Deum preces, ad diuinam gratiam impetrandam pro salute miseri decumbentis.

Videbit denique Sacerdos, quibus potissimum tentationibus aut prauis opinionibus æger sit subiectus,

ei que prout opus fuerit, apta remedia prudenter adhibebit.

Sacras imagines Christi Domini Crucifixi, beatæ Mariæ Virginis, & Sancti, quæ ager præcipuè veneratur, ob oculos eius apponi curabit. Vasculum itè adsit aquæ benedictæ, qua frequenter aspergatur.

Proponet etiam agrotanti, prout eius conditio ferret, aliquas breues Orationes, & pias mentis ad Deum excitationes: præsertim versiculos è Psalmodiorum libro, vel Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam, Symbolum Fidei, vel Passionis Domini nostri meditationem, & Sanctorum martyria & exempla, ac cælestis gloriæ beatitudinem. Hæc tamen opportunè & discretè suggerantur, ne agroto molestia, sed leuamen afferatur.

Consoletur infirmum, dicens, se pro eo in Missæ sacrificio, & alijs Precibus oraturum, curaturumque ut alij itidem pro eo faciant; idque re ipsa præstabit.

Si morbus grauior, vel cum periculo fuerit, agroto suadeat, ut dum integra mente est, rem suã omnè rectè constituat, & testamentum faciat; si quid habet alienum, restituat, & ad remediũ animæ suæ pro facultatibus, quod in Domino ei placuerit, disponat: sed hæc suggerendo, omnis auaritiæ nota caueatur.

Hæretur denique, ut si conualuerit, ante omnia ad Ecclesiam veniat, ubi Deo gratias agat de restituta valetudine, & sacram Communionẽ piè sus-

De visitatione & cura infirmorum. 135

cipiat, ac deinceps meliorem vitæ disciplinā teneat.

**Sequentes Preces omnes, vel ex parte, pro
vt tempus & ægrotorum conditio feret, ar-
bitrio Sacerdotis dici vel omitti possunt.**

Sacerdos igitur infirmi cubiculum ingres-
sus, primùm dicat: Pax huic domui. **R.** Et
omnibus habitantibus in ea. **Mox** infir-
mum, & lectum eius, & cubiculum aspergat
Aqua benedicta dicens Antiphonam. **Asper-
ges me Domine, &c.** Deinde erga infirmum
officium suum præstet, vt supra dictum est.
Quo præstito, vel antequam discedat, dice-
re poterit supra infirmum aliquem Psalmum
ex quatuor prioribus Pœnitentialibus; vel
Psalmum 90. Qui habitat in adiutorio. **&c.**
Gloria Patri, in fine. Postea dicat: **Ky-
rie eleison. C**hriste eleison. **K**yrrie eleison.
Pater noster, **&c. V.** Et ne nos inducas in
tentationem. **R.** Sed libera nos à malo.
V. Saluum fac seruum tuum. **R.** Deus meus
operantem in te. **V.** Mitte ei Domine auxi-
ium de sancto. **R.** Et de Sion tuere eum.
V. Nihil proficiat inimicus in eo. **R.** Et filius
iniquitatis non apponat nocere ei. **V.** Esto ei
Domine turris fortitudinis. **R.** A facie ini-
nici. **V.** Dominus opem ferat illi. **R.** Super
ectum doloris eius. **V.** Domine exaudi, **&c.**

R. Et clamor meus ad te veniat. **V.** Dominus
vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus, cui proprium est misereri semper, & parcere: suscipe deprecationem nostram; ut nos, & hunc famulum tuum, quos delictorum catena constringit, miseratio tuæ pietatis clementer absoluat.

Deus infirmitatis humanæ singulare præsidium, auxiliij tui super infirmum famulum tuum ostende virtutem, ut ope misericordiæ tuæ adiutus, Ecclesiæ tuæ sanctæ incolumis repræsentari mereatur.

Concede hunc famulum tuum, quæsumus Domine Deus, perpetua mentis & corporis sanitate gaudere; & gloriosa beatæ Mariæ semper virginis intercessione, à præsentibus liberari tristitia, & æterna perfrui lætitia. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Benedictio Dei omnipotentis, Patris , & Filij, & Spiritus sancti, descendat super te, & maneat semper. **R.** Amen.

Deinde aspergat eum Aqua benedicta.

Qui sequuntur Psalmi, & Evangelia, cum Precibus, pro temporis etiam opportunitate, & ægrotantium pio desiderio, Sacerdotis

De visitatione & cura infirmorum. 137

arbitrio dici poterunt. Psalm. 6. Domine ne
in furore tuo arguas me, &c. in fine Gloria
Patri. Sicut erat. vt sup. fol. III. Dominus
vobiscum. R. Et cum spiritu tuo. **V.** Sequen-
tia sancti Euangelij secundum Matthæum.

R. Gloria tibi Domine.

Dum Sacerdos dicit : Sequentia sancti,
&c. faciat signum Crucis de more super se in
fronte, ore, & in pectore, similiter super in-
firmum, si fuerit masculus, & is ob infirmitatē
non potest se signare.

Si autem fuerit femina, dum Sacerdos se si-
gnat, illa per semetipsam in locis prædictis se
signet, si potest; si verò nō potest, alia mulier
eam signet, & hoc idem in sequentibus Euan-
gelijs seruetur.

Matth. 8.

In illo tempore : Cū introisset Iesus Ca-
pharnaum, accessit ad eum Centurio ro-
gans eum, & dicens: Domine, puer meus iacet
in domo paralyticus, & malè torquetur. Et ait
illi Iesus: Ego veniam, & curabo eum. Et res-
pondens Centurio ait: Domine non sum di-
gnus, vt intres sub tectum meum, sed tantum
dic verbo, & sanabitur puer meus. Nam &
ego homo sum sub potestate constitutus, ha-
bens sub me milites, & dico huic: Vade, & va-

dit; & alij, Veni, & venit; & seruo meo, Fac hoc, & facit. Audiens autem IESVS miratus est, & sequentibus se dixit: Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Israel. Dico autem vobis, quòd multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, & Isaac, & Iacob in regno cælorum: filij autem regni eijcientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & stridor dentium. Et dixit Iesus Centurioni: Vade, & sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer in illa hora.

O remus.

OMnipotens sempiterne Deus, salus æterna credentium, exaudi nos pro infirmo famulo tuo **N.** pro quo misericordiæ tuæ imploramus auxilium, vt reddita sibi sanitate, gratiarum tibi in Ecclesia tua referat actiones. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Psalmus 15.

Conserua me Domine, quoniam speraui in te: dixi Domino, Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.

Sanctis, qui sunt in terra eius: mirificauit omnes voluntates meas in eis.

Multiplicatæ sunt infirmitates eorum: po-

ste à accelerauerunt.

Non congregabo conuenticula eorum de sanguinibus : nec memor ero nominum eorum per labia mea.

Dominus pars hereditatis meæ , & calicis mei: tu es qui restitues hereditatem meam mihi.

Funes ceciderunt mihi in præclaris : etenim hereditas mea præclara est mihi.

Benedicam Dominum , qui tribuit mihi intellectum: in super & usque ad noctem increpauerunt me renes mei.

Prouidebam Dominum in conspectu meo semper: quoniam à dextris est mihi , ne commouear.

Propter hoc lætatum est cor meum, & exultauit lingua mea : in super & caro mea requiescet in spe.

Quoniam non derelinques animam meam in inferno : nec dabis sanctum tuum videre corruptionem.

Notas mihi fecisti uias uitæ , adimplebis me lætitia cum uultu tuo : delectationes in dextera tua usque in finem.

Gloria Patri. **S**icut erat, &c.

ÿ. Dominus uobiscum.

℞. Et cum spiritu tuo.

Y. Sequentia sancti Euangelij secundum
 Marcum. **R.** Gloria tibi Domine.

Marc. 16.

IN illo tempore : Recumbētibus vndecim
 discipulis, apparuit illis Iesus, & exprobra-
 uit incredulitatem eorum , & duritiam cor-
 dis, quia his, qui viderant eum surrexisse, non
 crediderunt. Et dixit eis : Euntes in mundum
 vniuersum, prædicate Euāgelium omni crea-
 turæ. **Q**ui crediderit, & baptizatus fuerit, sal-
 uus erit: qui verò non crediderit, condemna-
 bitur. Signa autem eos, qui crediderint , hæc
 sequētur. In nomine meo dæmonia eijcient:
 linguis loquētur nouis: serpentes tollent ; &
 si mortiferum quid biberint , nō eis nocebit.
 Super ægros manus imponent, & benè habe-
 bunt.

Oremus.

Oratio.

Virtutum cælestium Deus, qui ab huma-
 nis corporibus omnem languorem , &
 omnem infirmitatem præcepti tui potestate
 depellis : adesto propitius huic famulo tuo
N. vt fugatis infirmitatibus , & viribus re-
 ceptis , nomē sanctum tuum, instaurata pro-
 tinus sanitate , benedicat. Per Christum Do-
 minum nostrum. **R.** Amen.

Psalmus 19.

Exaudiat te Dominus in die tribulationis : protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de sancto : & de Sion tueatur te.

Memor sit omnis sacrificij tui : & holocaustum tuum pingue fiat.

Tribuat tibi secundum cor tuum : & omne consilium tuum confirmet.

Lætabimur in salutari tuo : & in nomine Dei nostri magnificabimur.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas : nunc cognoui quoniam saluum fecit Dominus Christum suum.

Exaudiet illum de cælo sancto suo : in potentibus salus dexteræ eius.

Hi in curribus , & hi in equis : nos autem in nomine Domini Dei nostri inuocabimus.

Ipsi obligati sunt , & ceciderunt : nos autem surreximus , & erecti sumus.

Domine saluum fac regem : & exaudi nos in die , qua inuocauerimus te. **G**loria Patri.

ψ. Dominus vobiscum. **℞.** Et cum spiritu tuo. **ψ.** Sequentia sancti Euangelij secundum Lucam. **℞.** Gloria tibi Domine.

Luc. 4.

In illo tempore : Surgens Iesus de synagoga introiuit in domum Simonis. Socru

autem Simonis tenebatur febribus: & roga-
uerunt illum pro ea. Et stans super illam im-
perauit febrī, & dimisit illam, & continuo
surgens ministrabat illis. Cū autem sol oc-
cidisset, omnes, qui habebant infirmos va-
rijs languoribus, ducebant illos ad Iesum.
At ille singulis manus imponēs, curabat eos.

O remus.

Oratio.

Domine sancte, Pater omnipotens, æ-
terne Deus, qui fragilitatem humanā
conditionis, infusa virtutis tuæ dignatione,
confirmas, vt salutaribus remedijs pietatis
tuæ corpora nostra & mentes vegetentur: su-
per hunc famulum tuum propitius intende;
vt omni necessitate corporeæ infirmitatis
exclusa gratia in eo pristinæ sanitatis perfe-
ctè reparetur. Per Christum Dominum no-
strum. *R.* Amen.

Psalms 85.

Inclina Domine aurem tuam, & exaudi
me: quoniam inops & pauper sum ego.
Custodi animam meam, quoniam sanctus
sum: saluum fac seruum tuum, Deus meus,
sperantem in te.

Miserere mei Domine, quoniam ad te cla-
maui tota die: lætifica animam serui tui,
quoniam ad te Domine animam meā leuaui.

Quoniam tu Domine suavis & mitis: & mul-

tæ misericordiæ omnibus inuocantibus te.

Auribus percipe Domine orationem meam:
& intende voci deprecationis meæ.

In die tribulationis meæ clamaui ad te : quia
exaudisti me.

Non est similis tui in dijs Domine : & non
est secundùm opera tua.

Omnes gentes quascumque fecisti , venient,
& adorabunt coram te Domine : & glorifi-
cabunt nomen tuum.

Quoniam magnus es tu , & faciens mirabi-
lia : tu es Deus solus.

Educ me Domine in via tua , & ingrediar
in veritate tua : lætetur cor meum , vt timeat
nomen tuum.

Confitebor tibi Domine Deus meus in toto
corde meo : & glorificabo nomen tuum in
eternum.

Quia misericordia tua magna est super me:
& eruisti animã meam ex inferno inferiori.

Deus iniqui insurrexerunt super me : & sy-
nagoga potentiũ quæsierunt animam meam,
& non proposuerunt te in conspectu suo.

Et tu Domine Deus miserator , & miseri-
ors : patiens , & multæ misericordiæ , & verax.

Respice in me , & miserere mei : da imperium
tuũ puero tuo , & saluũ fac filiũ ancillæ tuæ.

Fac mecum signum in bonum, vt videant qui oderunt me, & confundantur: quoniam tu, Domine, adiuuisti me, & consolatus es me.

Gloria Patri. **S**icut erat.

ꝰ. Dominus vobiscum. **ꝱ.** Et cum spiritu tuo. **ꝰ.** Sequentia sancti Euangelij secundum Ioannem. **ꝱ.** Gloria tibi Domine.

Ioan. 5.

In illo tempore: Erat dies festus Iudæorū, & ascendit Iesus Ierosolymam. Est autem Ierosolymis probatica piscina, quæ cognominatur Hebraicè Bethesda, quinque porticus habens. In his iacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorū expectantium aquæ motum. Angelus autem Domini descendebat secundum tempus in piscinam, & mouebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionē aquæ, sanus fiebat à quacumque detinebatur infirmitate. Erat autem quidam homo ibi triginta & octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cum vidisset Iesus iacentem, & cognouisset, quia multum iam tempus haberet, dicit ei: Vis sanus fieri? Respondit ei languidus, Domine, hominem non habeo, vt cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam

dum

dum venio enim ego, alius ante me descendit. Dicit ei Iesus: Surge, tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim sanus factus est homo ille, & sustulit grabatum suum, & ambulabat. Erat autem sabbatum in die illo. Dicebant ergo Iudæi illi qui sanatus fuerat: Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatum tuum. Respondit eis: Qui me sanum fecit, ille mihi dixit: Tolle grabatum tuum, & ambula. Interrogauerunt ergo eum. Quis est ille homo, qui dixit tibi: Tolle grabatum tuum, & ambula? Is autem, qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Iesus autem declinavit à turba constituta in loco. Postea inuenit eum Iesus in templo, & dixit illi. Ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.

Oramus.

Oratio.

Respice Domine, famulum tuum in infirmitate sui corporis laborantem, & animam refoue, quam creasti, ut castigationibus emendatus, continuò se sentiat tua medicina saluatum. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Psalms 90.

Qui habitat in adiutorio Altissimi: in protectione Dei cæli commorabitur.

Dicet Domino, Susceptor meus es tu, & refugium meum: Deus meus, sperabo in eum.

Quoniam ipse liberauit me de laqueo venantium: & à verbo aspero.

Scapulis suis obumbrabit tibi: & sub pennis eius sperabis.

Scuto circumdabit te veritas eius: non timebis à timore nocturno.

Asagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris: ab incurfu, & dæmonio meridiano.

Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis: ad te autē non appropinquabit.

Verumtamen oculis tuis considerabis: & retributionem peccatorum videbis.

Quoniam tu es Domine spes mea: Altissimū posuisti refugium tuum.

Non accedet ad te malum: & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

Quoniam Angelis suis mandauit de te: vt custodiant te in omnibus vijs tuis.

In manibus portabunt te: ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.

Super aspidem & basiliscum ambulabis: & conculcabis leonem & draconem.

Quoniam in me sperauit, liberabo eum: protegam eum, quoniam cognouit nomen meū.

Clamavit ad me, & ego exaudiam eum: cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum.

Longitudine dierum replebo eum: & ostendam illi salutare meum.

Gloria Patri. **S**icut erat.

Oremus.

Oratio.

OMnipotens sempiternus Deus, infirmitatem famuli tui propitius respice, atque ad protegendum eum dexteram tuæ maiestatis extende. Per Christum Dominum nostrum. **Rz.** Amen.

Completa Oratione vltima, Sacerdos imponat dexteram manum super caput infirmi, & dicat:

Super ægros manus imponent, & benè habebunt. **I**esvs Mariæ filius, mundi salus, & Dominus, meritis & intercessionè sanctorum Apostolorum suorum Petri & Pauli, & omnium Sanctorum, sit tibi clemens & propitius Amen. **Postea dicat v̄.** Dominus vobiscum. **Rz.** Et cum spiritu tuo.

v̄. Initium sancti Euangelij secundum Ioannem. **Rz.** Gloria tibi Domine.

Ioan. 1.

IN principio erat Verbum: & Verbum erat apud Deum: & Deus erat Verbum.

Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt : & sine ipso factum est nihil. Quod factum est, in ipso vita erat : & vita erat lux hominum : & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo missus à Deo, cui nomē erat Ioannes. Hic venit in testimonium, vt testimonium perhiberet de lumine : vt omnes crederent per illum. Non erat ille lux : sed vt testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat : & mundus per ipsum factus est : & mundus eum non cognouit. In propria venit : & sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri : his, qui credunt in nomine eius. Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri : sed ex Deo nati sunt. **ET VERBUM CARO FACTVM EST :** & habitauit in nobis, (& vidimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti à Patre,) plenum gratiæ & veritatis. **℞.** Deo gratias.

Postea benedicens infirmū subiūgat, dicens : Benedictio Dei omnipotentis Patris **✝**, & Filij, & Spiritus sancti, descendat super te, & maneat semper. **℞.** Amen.

De uisitatione & cura infirmorum. 149

Deinde aspergat eum Aqua benedicta.

Si fuerint plures infirmi in eodem cubiculo vel loco, Preces & Orationes prædictæ dicantur super eos in numero plurali.

Quæ omnia etiam poterunt arbitrio Sacerdotis breuiora fieri.

Modus iuuandi morientes.

In grauescente morbo Parochus infirmum frequentius uisitabit, & ad salutem diligenter iuuare non desinet: monebitque instante periculo se confestim vocari, ut in tempore præstò sit morienti, sumptòque sanctissimo Viatico, & sacra Vnctione adhibita, si periculum immineat statim commendationis animæ officium præstabit, de quo infra. Sed si tempus suppetat, sequentia pietatis officia præstare poterit, si ita expedire iudicauerit, pro conditione personæ.

Ac primò, si ægrotus indulgentiam legitima auctoritate concessam consequi possit, eam illi reducat ad mentem, proponatque quid ad eam consequendam agi debeat; præsertim, ut contrito corde sanctissimum nomen IESU semel vel sæpiùs inuocet.

Deinde hortetur infirmum, & excitet, ut dum mente viget, eliciat actus fidei, spei,

& charitatis, aliarumque virtutum, nempe.

Vt firmiter credat omnes articulos Fidei, & quidquid sancta Romana Ecclesia, Catholica & Apostolica credit & docet.

Vt speret, Christum Dominum nostrum pro sua immensa clementia sibi fore propitium, & merito eius sanctissima Passionis, & per intercessionem beatæ Mariæ & omnium Sanctorum se vitam æternam consecuturum.

Vt toto corde diligat, & maximè diligere cupiat Dominum Deum ea dilectione, qua illum diligunt Beati, Sanctique omnes.

Vt ob amorem Dei doleat ex corde de omni offensa, qualitercumque contra Dominum Deum & proximum commissa.

Vt ex corde ob amorem Dei parcat omnibus, qui sibi quoquo modo fuerint molesti, aut inimici.

Vt ab ijs veniam postulet, quos aliquando dictis aut factis offendit.

Vt quem patitur dolorem, & morbi molestiam, propter Deum in pœnitentiam peccatorum suorum patienter toleret.

Vt si Dominus sibi salutem corporis præstare dignabitur, proponat de cetero pro viribus suis à peccatis cauere, & eius mandata seruare.

Hortetur prætereà, vt eo modo quo potest, saltem ex corde ita per interualla precetur.

De uisitatione & cura infirmorum. 151

Miserere mei Deus, secundum magnam misericordiam tuam.

In te Domine speraui: non confundar in æternum.

In manus tuas Domine commendo spiritum meum. Redemisti me Domine Deus ueritatis.

Deus in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum me festina.

Esto mihi Domine in Deum protectorem.

Deus propitius esto mihi peccatori.

Dulcissime Domine I E S U Christe, per uirtutem sanctissimæ Passionis tuæ recipe me in numerum electorum tuorum.

Domine I E S U Christe, suscipe spiritum meum.

Maria mater gratiæ, Mater misericordiæ, Tu nos ab hoste protege, Et hora mortis suscipe.

Sancte Angele Dei, mihi custos assiste.

Omnes sancti Angeli, & omnes Sancti intercedite pro me, & mihi succurrite.

Hæc, & his similia poterit prudens Sacerdos vulgari vel Latino sermone, pro personæ captu, morienti suggerere.

Deinde sequentes Preces quâta poterit maiori deuotione dicat, admoneâtq; domesticos & circûstantes, ut simul orent pro moriente.

Ordo commendationis animæ.

Parochus ad decedentis animæ commendationem accedens, Clericum saltem vnum, si potest, secum habeat, qui deferat vasculum Aquæ benedictæ, superpellicem & stolam violaceam, quibus ipse Sacerdos ante infirmi cubiculum indutus, locum ingrediens dicat: Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea. Deinde aspergat ægrotum, lectum, & circumstantes Aqua benedicta, dicens: Asperges me Domine hyssopo, & mundabor, &c.

Posteà Saluatoris nostri Crucifixi imaginem ægroto osculandam præbeat, verbis efficacibus eum ad spem æternæ salutis erigens, ipsamque imaginem coram eo ponat, vt illam aspiciens salutis suæ spem sumat.

Deinde accensa cādela, genibus flexis cum omnibus circumstantibus breues Litanias deuotè recitet, in hunc modum,

Kyrie eleison.

Kriste eleison.

Kyrie eleison.

S. ancta Maria,

Ora pro eo.

Omnes sancti Angeli & Archangeli, Orate pro eo.

De visitatione & cura infirmorum. 153

- ante Abel, ora pro eo.
Omnes chorus iustorum, orate.
ante Abraham, ora.
ante Ioannes Baptista, ora.
Omnes sancti Patriarchæ & Prophetæ, orate.
ante Petre, ora.
ante Paule, ora.
ante Andrea, ora.
ante Ioannes, ora.
Omnes sancti Apostoli & Euangelistæ, orate.
Omnes sancti Discipuli Domini. orate.
Omnes sancti Innocentes, orate.
ante Stephane, ora.
ante Laurenti, ora.
Omnes sancti Martyres, orate.
ante Siluester, ora.
ante Gregori, ora.
ante Augustine, ora.
Omnes sancti Põtifices & Cõfessores, orate.
ante Benedicte, ora.
ante Francisce, ora.
Omnes sancti Monachi & Eremitæ, orate.
Sancta Maria Magdalena, ora.
Sancta Lucia, ora.
Omnes sanctæ Virgines & Viduæ, orate.
Omnes Sancti & Sanctæ Dei, Intercedite
pro eo.

P ropitius esto,	Parce ei Domine
P ropitius esto,	Libera eum Domine
P ropitius esto,	Libera
A b ira tua.	Libera
A periculo mortis,	Libera
A mala morte,	Libera
A pœnis inferni,	Libera
A b omni malo.	Libera
A potestate diaboli,	Libera.
P er natiuitatem tuam,	Libera.
P er crucem & Passionem tuam,	Libera.
P er mortem & sepulturam tuam.	Libera.
P er gloriosam resurrectionē tuam,	Libera.
P er admirabilem ascensionem tuam,	Libera.
P er gratiam Spiritus sancti paracliti,	Libera.
I n die Iudicij,	Libera.
P eccatores,	Te rogamus audi nos.
V t ei parcas,	Te rogamus.
K yrie eleison.	
C hriste eleison.	
K yrie eleison.	

Deinde cū in agone sui exitus anima anxietur, dicantur sequentes Orationes.

Oratio:

Proficiscere anima Christiana de hoc mundo, in nomine Dei Patris omnipotentis, qui te creauit, in nomine Iesu Christi

Ilij Dei viui, qui pro te passus est : in nomine
spiritus sancti, qui in te effusus est: in nomine
Angelorum & Archangelorum : in nomine
Thronorum & Dominationum : in nomine
Principatum & Potestatum : in nomine
Cherubim & Seraphim : in nomine Patriar-
harum & Prophetarum : in nomine sancto-
rum Apostolorum & Euangelistarum: in no-
mine sanctorum Martyrum & Cōfessorum:
in nomine sanctorum Monachorum & Ere-
mitarum: in nomine sanctarum Virginum, &
omnium Sanctorum & Sanctarum Dei: ho-
lie fit in pace locus tuus , & habitatio tua in
sancta Sion. Per eundem Christum Domi-
num nostrum, *R.* Amen.

Oratio.

Deus misericors, Deus clemens, Deus
qui secundum multitudinem misera-
tionum tuarum peccata poenitentium de-
les, & præteritorum criminum culpas venia
emissionis euacuas : respice propitius su-
per hunc famulum tuum **N.** & remissio-
nem omnium peccatorum suorum tota
cordis confessione poscentem deprecatus
exaudi. Renoua in eo pijsissime Pater, quid-
quid terrena fragilitate corruptum, vel quid-
quid diabolica fraude violatum est: & vnitati

corporis Ecclesiæ membrum redemptionis annecte. Miserere Domine gemituum , miserere lacrymarum eius : & non habentem fiduciam, nisi in tua misericordia, ad tuæ sacramentum reconciliationis admitte. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Commendo te omnipotenti Deo, charissime frater, & ei, cuius es creatura, committo : vt cum humanitatis debitum morte interueniente persolueris, ad auctorem tuum, qui te de limo terræ formauerat, reuertaris. Egredienti itaque animæ tuæ de corpore splendidus Angelorum cœtus occurrat : iudex Apostolorum tibi senatus adueniat : candidatorum tibi Martyrum triumphator exercitus obuiet : liliata rutilantium te Confessorum turma circumdet : iubilantium te Virginum chorus excipiat : & beatæ quietis in sinu Patriarcharum te complexus astringat : mitis atque festiuus Christi Iesu tibi aspectus appareat, qui te inter assistentes sibi iugiter interesse decernat. Ignoret quod horret in tenebris, quod stridet in flammis, quod cruciat in tormentis. Cedat tibi terribilissimus satanas cum satellitibus suis : in aduentu tuo te comitantibus Angelis contremiscat, atque in æternæ noctis chaos im-

mane diffugiat. Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius: & fugiant qui oderunt eum, à facie eius. Sicut deficit fumus, deficiant: sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie Dei: & iusti epulentur, & exultent in conspectu Dei. Confundantur igitur & erubescant omnes tartaræ legiones, & ministri satanæ iter tuum impedire non audeant. Liberet te à cruciatu Christus, qui pro te crucifixus est. Liberet te ab æterna morte Christus, qui pro te mori dignatus est. Constituat te Christus filius Dei viui intra paradisi sui semper amœna virentia, & inter oues suas te verus ille Pastor agnoscat. Ille ab omnibus peccatis tuis te absoluat; atque ad dexteram suam in electorum suorum te sorte constituat. Redemptorem tuum facie ad faciem videas, & præsens semper assistens, manifestissimam beatis oculis aspicias veritatem. Constitutus igitur inter agmina beatorum, contemplationis diuinæ dulcedine potiaris in sæcula sæculorum.

R. Amen.

Oratio.

S Vscipe Domine seruum tuum in locum sperandæ sibi saluationis à misericordia tua,

R. Amen.

Libera Domine animam serui tui ex omnibus periculis inferni, & de laqueis pœnarum, & ex omnibus tribulationibus. **R.** Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Enoch & Eliam de communi morte mundi. **R.** Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Noe de diluuiio. **R.** Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Abraham de Vr Chaldæorum.

R. Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Iob de passionibus suis **R.** Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Isaac de hostia, & de manu patris sui Abrahamæ. **R.** Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Lot de Sodomis, & de flamma ignis.

R. Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Moyſen de manu Pharaonis regis Ægyptiorum. **R.** Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Daniele de lacu leonum.

R. Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut libe-

asti tres pueros de camino ignis ardentis, &
e manu regis iniqui. *R.* Amen.

ibera Domine animam serui tui, sicut libe-
asti Susannam de falso crimine. *R.* Amen.

ibera Domine animam serui tui, sicut libe-
asti Dauid de manu regis Saul, & de manu
Goliath. *R.* Amen.

ibera Domine animam serui tui, sicut libe-
asti Petrum & Paulum de carceribus.
R. Amen.

t sicut beatissimam Theclam virginem &
martyrem tuam de tribus atrocissimis tor-
mentis liberaasti, sic liberare digneris animã
uius serui tui, & tecum facias in bonis con-
audere cælestibus.

R. Amen.

Oratio.

Commendamus tibi Domine animam
famuli tui *N.* precamurque te Domi-
ne Iesv Christe, saluator mundi, vt pro-
terquam ad terram misericorditer descen-
disti, Patriarcharum tuorum sinibus insinua-
re non renuas. Agnosce Domine creaturã
tuam, non à dijs alienis creatam, sed à te solo
Deo viuo & vero: quia nõ est alius Deus præ-
ter te, & non est secundum opera tua. Lætifi-
ca Domine animam eius in conspectu tuo, &
ne memineris iniquitatum eius antiquarum,

& ebrietatum, quas suscitauit furor, siue feruor mali desiderij. Licet enim peccauerit, tamen Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum non negauit, sed credidit, & zelum Dei in se habuit, & Deum, qui fecit omnia, fideliter adorauit.

Oratio.

D Elicta iuuentutis, & ignorantias eius quæsumus, ne memineris Domine, secundum magnam misericordiam tuam memor esto illius in gloria claritatis tuæ. Aperiantur ei cæli, collætentur illi Angeli. In regnum tuum Domine seruum tuum suscipe. Suscipiat eum sanctus Michael Archangelus Dei, qui militiæ cælestis meruit principatum. Veniant illi obuiam sancti Angeli Dei, & perducant eum in ciuitatem cælestem Ierusalem. Suscipiat eum beatus Petrus Apostolus, cui à Deo clauis regni cælestis tradita sunt. Adiuuet eum sanctus Paulus Apostolus, qui dignus fuit esse vas electionis. Intercedat pro eo sanctus Ioannes electus Deus Apostolus, cui reuelata sunt secreta cælestia. Orent pro eo omnes sancti Apostoli, quibus à Domino data est potestas ligandi atque soluendi. Intercedant pro eo omnes Sancti & electi Dei, qui pro Christi nomine tormenta in hoc sæculo sustinuerunt: vt vincula carnalium

carnis exutus , peruenire mereatur ad gloriam regni cælestis : præstante Domino nostro I E S V Christo: Qui cum Patre & Spiritu sancto viuit & regnat in sæcula sæculorum.

Ꝟ. Amen.

Si verò diutiùs laborat anima, poterit
legi super eum hoc Euangelium
sancti Ioannis.

Ioan. 17.

SVbleuatis oculis in cælum I E S V S dixit: Pater venit hora, clarifica Filium tuum, vt Filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, vt omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam. Hæc est autem vita æterna : vt cognoscant te , solum Deum verum, & quem misisti I E S V M Christum, Ego te clarificaui super terram : opus consummaui, quod dedisti mihi , vt faciam. Et nunc clarifica me tu Pater apud te metipsum, claritate quam habui , priusquam mundus esset , apud te. Manifestaui nomen tuum hominibus , quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, & mihi eos dedisti : & sermonem tuum seruauerunt. Nunc cognouerunt, quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sūt : quia verba quæ dedisti mihi , dedi eis. Et ipsi acceperunt : & cognouerunt verè, quia à te exi-

ui:& crediderūt, quia tu me misisti. Ego pro
eis rogo. Nō pro mūdo rogo, sed pro his, quos
dedisti mihi: quia tui sunt. Et mea omnia, tua
sunt: & tua, mea sunt: & clarificatus sum in
eis. Et iam nō sum in mundo:& hi in mundo
sunt:& ego ad te venio. Pater sancte, serua
eos in nomine tuo, quos dedisti mihi: vt sint
vnum, sicut & nos. Cū essem cum eis, ego
seruabam eos in nomine tuo. Quos dedisti
mihi, custodiui:& nemo ex eis perijt, nisi fi-
lius perditionis, vt Scriptura impleatur. Nūc
autem ad te venio, & hæc loquor in mundo,
vt habeant gaudium meum impletum in se-
metipsis. Ego dedi eis sermonē tuum, & mun-
dus eos odio habuit, quia non sunt de mun-
do, sicut & ego non sum de mundo. Non ro-
go vt tollas eos de mundo, sed vt serues eos à
malo. De mundo non sunt, sicut & ego non
sum de mūdo. Sanctifica eos in veritate, ser-
mo tuus veritas est. Sicut tu me misisti in mū-
dum, & ego misi eos in mundum. Et pro eis
ego sanctifico meipsum: vt sint & ipsi san-
ctificati in veritate. Non pro eis autem ro-
go tantū, sed & pro eis, qui credituri sunt
per verbum eorum in me: vt omnes vnum
sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, vt &
ipsi in nobis vnum sint: vt credat mundus,

quia tu me misisti. Et ego claritatem, quam dedisti mihi, dedi eis: ut sint vnum, sicut & nos vnum sumus. Ego in eis, & tu in me: ut sint consummati in vnum: & cognoscat mundus quia tu me misisti, & dilexisti eos, sicut & me dilexisti. Pater, quos dedisti mihi, volo ut vbi sum ego, & illi sint mecum: ut videant claritatem meam, quam dedisti mihi: quia dilexisti me ante constitutionem mundi. Pater iuste, mundus te non cognovit. Ego autem te cognoui: & hi cognoverunt, quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen tuum, & notum faciam: ut dilectio, qua dilexisti me, in ipsis sit, & ego in glorificatione tua.

Passio Domini nostri Iesu Christi secundum Ioannem.

Cap. 18.

In illo tempore: Egressus est Iesus cum discipulis suis trans torrentem Cedron, vbi erat hortus, in quem introiuit ipse, & discipuleus. Sciebat autem & Iudas, qui tradebat ei, locum, quia frequenter Iesus conuenerat illuc cum discipulis suis. Iudas ergo cum accepisset cohortem, & à Pontificibus & Pharisæis ministros, venit illuc cum lanternis, & facibus, & armis. Iesus itaque sciens omnia, quæ

ventura erant super eum, processit, & dixit
 eis: Quem quæritis? Responderunt ei IESUS
 Nazarenus. Dicit IESUS: Ego sum.
 Stabat autem & Iudas, qui tradebat eum, cum
 ipsis. Vt ergo dixit eis: Ego sum abierunt re-
 trorsum, & ceciderunt in terram. Iterum er-
 go interrogauit eos: Quem quæritis? Illi au-
 tem dixerunt: IESUS Nazarenus. Respon-
 dit IESUS: Dixi vobis, quia ego sum: si ergo
 me quæritis, finite hos abire. Vt impleretur
 sermo, quem dixit: Quia quos dedisti mihi
 non perdi ex eis quemquam. Simon ergo
 Petrus habens gladium eduxit eum: & percussit
 pontificis seruum: & abscidit auriculariam
 eius dexteram. Erat autem nomen serui
 Malchus. Dixit ergo Iesus Petro: Mitte gla-
 dium tuum in vaginam. Calicem quem de-
 dit mihi Pater, non bibam illum? Cohors er-
 go, & Tribunus, & ministri Iudæorum com-
 prehenderunt Iesum, & ligauerunt eum: &
 adduxerunt eum ad Annam primum. erat
 enim focer Caiphæ, qui erat pontifex ante
 illius. Erat autem Caiphæ, qui consilium de-
 derat Iudæis: Quia expedit, vnum hominem
 mori pro populo. Sequebatur autem IESUS
 Simon Petrus, & alius discipulus. Discipulus
 autem ille erat notus pontifici, & introiu-

cum Iesu in atrium pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exiuit ergo discipulus ille, qui erat notus pontifici, & dixit ostiariæ: & introduxit Petrum. Dicit ergo Petro ancilla ostiaria: Numquid & tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille: Non sum. Stabant autem serui & ministri ad prunas, quia frigus erat, & calefaciebant se: erat autem cum eis & Petrus stans, & calefaciens se. Pontifex ergo interrogauit Iesum de discipulis suis, & de doctrina eius. Respondit ei Iesus: Ego palam locutus sum mundo, ego semper docui in synagoga, & in templo, quò omnes Iudæi conueniunt: & in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? interroga eos, qui audierunt, quid locutus sum ipsis: Ecce hi sciunt, quæ dixerim ego. Hæc autem cum dixisset, vnus assistens ministrorum dedit alapam Iesu dicens: Sic respondes pontifici? Respondit ei Iesus: Si malè locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem benè, quid me cædis? Et misit eum Annas ligatum ad Caiphã pontificem. Erat autem Simon Petrus stans, & calefaciens se. Dixerunt ergo ei: Numquid & tu ex discipulis eius es? Negauit ille, & dixit: Non sum. Dicit ei vnus ex seruis pontificis, cognatus eius, cuius abscidit Petrus auri-

culam: Nónne ego te vidi in horto cum illo? Iterùm ergo negauit Petrus : & statim gallus cantauit. Adducunt ergo IESVM à Caipha in prætorium. Erat autem manè: & ipsi non introierunt in prætorium, vt non contaminarentur, sed vt manducarent Pascha. Exiuit ergo Pilatus ad eos foras, & dixit : Quam accusationem affertis aduersus hominẽ hunc? Responderunt, & dixerunt ei : Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum, Dixit ergo eis Pilatus. Accipite eum vos, & secundùm legem vestram iudicate eum. Dixerunt ergo ei Iudæi : Nobis non licet interficere quemquam. Vt sermo IESV impleretur, quem dixit significans qua morte esset moriturus. Introiuit ergo iterùm in prætorium Pilatus, & vocauit Iesum, & dixit ei: Tu es rex Iudæorum? Respōdit Iesus: A temetipso hoc dicis, an alij dixerunt tibi de me? Respondit Pilatus: Numquid ego Iudæus sum? Gens tua, & pontifices tradiderunt te mihi : quid fecisti? Respondit Iesus: Regnum meum non est de hoc mundo; si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei vtique decertarent, vt non traderer Iudæis : nunc autem regnum meum non est hinc. Dixit itaque ei Pilatus: Ergo rex es tu? Respondit Iesus: Tu dicis quia

rex sum ego. Ego in hoc natus sum, & ad hoc
veni in mūdum, vt testimonium perhibeam
veritati: omnis, qui est ex veritate, audit vocē
meam. Dicit ei Pilatus: Quid est veritas? Et
cū hoc dixisset, iterū exiuit ad Iudæos, &
dicit eis: Ego nullam inuenio in eo causam.
Est autem consuetudo vobis, vt vnum dimit-
tam vobis in Pascha: vultis ergo dimittam
vobis regem Iudæorum? Clamauerunt ergo
rursus omnes, dicentes: Non hunc, sed Ba-
abbam. Erat autem Barabbas latro. Tunc
ergo apprehendit Pilatus Iesum, & flagella-
uit. Et milites plectentes, coronam de spinis
imposuerunt capiti eius: & veste purpurea
circumdederunt eum. Et veniebāt ad eum,
& dicebant: Aue rex Iudæorum: & dabant ei
lapas. Exiuit ergo iterū Pilatus foras, & di-
xit eis: Ecce adduco vobis eum foras, vt co-
gnoscatis quia nullam inuenio in eo cau-
sam. Exiuit ergo Iesus portans coronam spi-
ream, & purpureum vestimentum: & dicit
eis: Ecce homo. Cū ergo vidissent eum
pontifices, & ministri; clamabant dicentes:
Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus.
Accipite eum vos, & crucifigite: ego enim nō
inuenio in eo causam. Responderunt ei Iu-
dæi: Nos legem habemus, & secundū legem

debet mori: quia filium Dei se fecit. Cùm ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est prætorium iterùm: & dixit ad Iesum, Vnde es tu? Iesus autem responsum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? nescis quia potestatem habeo crucifigere te, & potestatem habeo dimittere te? Respondit Iesus: Non haberes potestatem aduersum me vllam, nisi tibi datum esset de super. Propterea qui me tradidit tibi, maius peccatum habet. Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Iudæi autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris. Omnis enim, qui se regem facit, contradicit Cæsari. Pilatus autem cùm audisset hos sermones, adduxit foras Iesum, & sedit pro tribunali, in loco, qui dicitur Lithóstratos Hebraicè autem Gábbatha. Erat autem parasceue Paschæ, hora quasi sexta: & dicit Iudæis: Ecce rex vester. Illi autem clamabant: Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Regem vestrum crucifigam? Responderunt Pontifices: Non habemus Regem, nisi Cæsarem. Tunc ergo tradidit eis illum, vt crucifigeretur. Susceperunt autem Iesum, & eduxerunt. Et baiulans sibi crucem exiuit in eum qui dicitur Caluariæ, locum, Hebraicè autem

Gólgotha: vbi crucifixerunt eum , & cum eo
lios duos hinc & hinc , medium autē IESVM.
scripsit autē & titulum Pilatus : & posuit su-
per crucem. Erat autem scriptum: IESVS Na-
arenus, Rex Iudæorum. Hunc ergo titulum
multi Iudæorum legerunt: quia prope ciuita-
tem erat locus, vbi crucifixus est IESVS : & e-
rat scriptum Hebraicè, Græcè, & Latinè. Di-
cebant ergo Pilato Pontifices Iudæorū : No-
ni scribere, Rex Iudæorum : sed quia ipse di-
xit : Rex sum Iudæorum. Respondit Pilatus:
Quod scripsi , scripsi. Milites ergo cūm cru-
ifixissent eum, acceperunt vestimenta eius,
& fecerunt quatuor partes, vnicuique militi
(partem) & tunicam. Erat autem tunica incō-
utilis, desuper contexta per totum. Dixerūt
ergo ad inuicem: Non scindamus eam , sed
partiamur de illa cuius sit. Vt Scriptura im-
pleretur , dicens : Partiti sunt vestimēta mea
vobis: & in vestem meam miserunt sortem. Et
milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem
iuxta crucem IESV mater eius, & soror matris
eius, Maria Cléophæ , & Maria Magdalene.
Cūm vidisset ergo IESVS matrem, & discipulū
stantem , quem diligebat , dicit matri suæ:
Mulier, Ecce fili⁹ tuus. Deinde dicit discipu-
lo, Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eā

discipulus in sua. Postea sciens IESVS, quia omnia consummata sunt, vt consummaretur Scriptura, dixit Sitio. Vas ergo erat positum aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt ori eius. Cum ergo accepisset IESVS acetum, dixit: Consummatum est. Et inclinato capite tradidit spiritum. Iudæi ergo, quoniam Parasceue erat, vt non remanerent in cruce corpora sabbato (erat enim magnus dies ille sabbati) rogauerunt Pilatum, vt frangerentur eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergo milites, & primi quidem fregerunt crura, & alterius, qui crucifixus est cum eo. Ad IESVM autem cum venissent, vt viderunt eum iam mortuum, non fregerunt eius crura, sed vnus militum lancea latus eius aperuit, & continuo exiuit sanguis, & aqua. Et qui vidit, testimonium perhibuit: & verum est testimonium eius. Et ille scit, quia vera dicit: vt & vos credatis. Facta sunt enim hæc, vt Scriptura impleretur: Os non comminuetis ex eo. Et iterum alia Scriptura dicit: Videbunt, in quem transfixerunt. Post hæc autem rogauit Pilatum Ioseph ab Arimathia (eò quod esset discipulus IESV, occultus autem propter metum Iudæorum) vt tolleret corpus IESV. Et permisit

Pilatus. Venit ergo, & tulit corpus IESV. Venit autē & Nicodēmus, qui venerat ad IESVM nocte primū, ferens mixturam myrrhæ, & Aloes, quasi libras centū. Acceperūt ergo corpus IESV, & ligauerunt illud linteis cū aromatis, sicut mos est Iudæis sepelire. Erat autē in horto, vbi crucifixus est, hort⁹: & in horto monumentū nouū, in quo nondū quisquā positus erat. Ibi ergo propter Parasceūē Iudæorū, quia iuxta erat monumentū, posuerūt Iesum.

Oratio ad Dominum Iesum Christum de singulis articulis Passionis eius, dicēda à moriente, vel ab alio pro eo.

Adoramus te Christe, & benedicimus tibi. Quia per sanctam Crucem tuam redemisti mundum.

Deus qui pro redemptione mundi voluisti nasci, circumcidi, à Iudæis reprobari, à Iuda traditore osculo tradi, vinculis alligari, sicut agnus innocens ad victimam duci, atq; conspectibus Annæ, Caiphæ, Pilati, & Herodis indecenter offerri; à falsis testibus accusari, flagellis & opprobrijs vexari, sputis conspui, spinis coronari, colaphis cæci, arundine percuti, facie velari, & vestibus tui, cruci clavis affigi, in cruce leuari, intralrones deputari, felle & aceto potari,

& lancea vulnerari: Tu Domine per has sanctissimas pœnas tuas, quas ego indignus recolo, & per sanctam crucem, & morter tuam libera me [vel, si alius dicit pro eo, libera famulum tuum N.] à pœnis inferni, & perducere digneris, quò perduxisti latronem tecum crucifixum. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuis & regnas in sæcula sæculorum. Amen:

Dici prætereà possunt sequentes Psalmi.

Psalmus 117.

Confitemini Domino quoniam bonus quoniam in sæculum misericordia eius.

Dicat nunc Israël quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia eius.

Dicat nunc domus Aaron: quoniam in sæculum misericordia eius.

Dicant nunc qui timēt Dominum: quoniam in sæculum misericordia eius.

De tribulatione inuocaui Dominum: & exaudiuit me in latitudine Dominus.

Dominus mihi adiutor: non timebo quid faciât mihi homo.

Dominus mihi adiutor: & ego despiciam inimicos meos.

Bonum est confidere in Domino: quàm confidere in homine.

Bonum est sperare in Domino, quàm sperare in principibus.

Omnes gentes circuierunt me : & in nomine Domini, quia vltus sum in eos.

Circumdantes circumdederunt me : & in nomine Domini, quia vltus sum in eos.

Circumdederunt me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis : & in nomine Domini, quia vltus sum in eos.

Impulsus euersus sum vt caderem : & Dominus suscepit me.

Fortitudo mea, & laus mea Dominus : & factus est mihi in salutem.

Vox exultationis & salutis : in tabernaculis iustorum.

Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltauit me : dextera Domini fecit virtutem.

Non moriar, sed viuam : & narrabo opera Domini.

Castigans castigauit me Dominus : & mortem non tradidit me.

Aperite mihi portas iustitiæ, ingressus in eas confitebor Domino : hæc porta Domini, iusti intrabunt in eam.

Confitebor tibi quoniam exaudisti me : & factus es mihi in salutem.

Lapidem, quem reprobauerunt ædificantes hic factus est in caput anguli.

A Domino factum est istud: & est mirabile in oculis nostris.

Hæc est dies, quam fecit Dominus: exultemus & lætemur in ea.

O Domine saluum me fac, ô Domine bene prosperare: Benedictus qui venit in nomine Domini.

Benediximus vobis de domo Domini: Deus Dominus, & illuxit nobis.

Constituite diem solemnem in condensis usque ad cornu altaris.

Deus meus es tu, & cõfitebor tibi: Deus meus es tu, & exaltabo te.

Confitebor tibi, quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem.

Cõfitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia eius.

Gloria Patri, & Filio, &c.

Psalms 118.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Beati qui scrutantur testimonia eius: in toto corde exquirunt eum.

Non enim qui operantur iniquitatem: in vijs eius ambulauerunt.

- T**u mandasti: mandata tua custodiri nimis.
Vtinam dirigantur viæ meæ: ad custodien-
das iustificationes tuas.
Tunc non confundar: cùm perspexero in
omnibus mandatis tuis.
Confitebor tibi in directione cordis: in eo
quòd didici iudicia iustitiæ tuæ.
Iustificationes tuas custodiam: non me de-
derelinquas vsquequaque.
In quo corrigit adolescentior viam suam? in
custodiendo sermones tuos.
In toto corde meo exquisiui te: ne repellas
me à mandatis tuis.
In corde meo abscondi eloquia tua: vt non
peccem tibi.
Benedictus es Domine: doce me iustificatio-
nis tuas.
In labijs meis: pronuntiaui omnia iudicia
Orbis tui.
In via testimoniorum tuorum delectatus sū:
sicut in omnibus diuitijs.
In mandatis tuis exercebor: & considerabo
vias tuas.
In iustificationibus tuis meditabor: nō obli-
uiscar sermones tuos.
Gloria Patri, & Filio, &c.
Sicut erat in principio, &c.

Retribue seruo tuo, viuifica me: & custodiam sermones tuos.

Reuela oculos meos: & considerabo mirabilia de lege tua.

Incola ego sum in terra: non abscondas à me mandata tua.

Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas: in omni tempore.

Increpasti superbos: maledicti qui declinant à mandatis tuis.

Aufer à me opprobrium, & contemptum: quia testimonia tua exquisiui.

Etenim sederunt principes, & aduersum me loquebantur: seruus autem tuus exercebatur in iustificationibus tuis.

Nam & testimonia tua meditatio mea est: & consilium meum iustificationes tuæ.

Adhæsit pauimento anima mea: viuifica me secundum verbum tuum.

Vias meas enuntiaui, & exaudisti me: doce me iustificationes tuas.

Viam iustificationum tuarum instrue me: & exercebor in mirabilibus tuis.

Dormitauit anima mea præ tædio: confirma me in verbis tuis.

Viam iniquitatis amoue à me: & lege tua miserere mei.

Viam veritatis elegi : iudicia tua non sum oblitus.

A dhæsi testimonijs tuis Domine : noli me confundere.

Viam mandatorum tuorum cucurri : cùm dilatasti cor meum.

Tres piæ & vtilis morientibus Orationes, cum tribus Pater noster, & tribus A ue Maria, in agone mortis recitandæ. Primò dicitur: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. A ue Maria.

Oratio.

Domine Iesu Christe, per tuam sanctissimam agoniam, & orationem qua orasti pro nobis in monte Oliueti, quando factus est sudor tuus sicut guttæ sanguinis decurreris in terram: obsecro te, vt multitudinem sudoris tui sanguinei, quem præ timoris angustia copiosissimè pro nobis effudisti, offerre & ostendere digneris Deo Patri omnipotenti contra multitudinem omnium peccatorum huius famuli tui **N.** & libera eum in hac hora mortis suæ ab omnibus pœnis & angustijs, quas pro peccatis suis se timet meruisse. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuis & regnas Deus in sæcula sæculorum.

Rz. Amen.

Secundò dicitur: **K** yrie eleison. **C** hriste elei-
son. **K** yrie eleison. **P** ater noster. **A** ue Ma-
ria.

Oratio.

D Omine IESV Christe, qui pro nobis mo-
ri dignatus es in cruce, obsecro te, vt
omnes amaritudines passionum & pœnarum
tuarum, quas pro nobis miseris peccatoribus
sustinuisti in cruce, maximè in illa hora, quã-
do sanctissima anima tua egressa est de san-
ctissimo corpore tuo, offerre & ostendere di-
gneris Deo Patri omnipotenti pro anima
huius famuli tui **N.** & libera eum in hac hora
mortis ab omnibus pœnis & passionibus,
quas pro peccatis suis se timet meruisse. Qui
cum Patre & Spiritu sancto viuis & regnas
Deus in sæcula sæculorum. **R.** Amen.

Tertiò dicitur: **K** yrie eleison. **C** hriste elei-
son. **K** yrie eleisõ. **P** ater noster. **A** ue Maria.

Oratio.

D Omine IESV Christe, qui per os Prophe-
tæ dixisti, In charitate perpetua dilexi
te, ideò attraxi te miserans: obsecro te, vt eam-
dem charitatem tuam, quæ te de cælis in ter-
ram ad tolerandas omnium passionum tua-
rum amaritudines attraxit, offerre & osten-
dere digneris Deo Patri omnipotenti pro ani-
ma huius famuli tui **N.** & libera eum ab om-

ibus passionibus & pœnis, quas pro peccatis
tuis timet se meruisse. Et salua animã eius in
ac hora exitus sui. Aperi ei ianuam vitæ, &
ac eum gaudere cum Sanctis tuis in gloria
terna. Et tu pijsissime Domine IESV Christe,
qui redemisti nos pretiosissimo sanguine tuo
miserere animæ huius famuli tui, & eam in-
troducere digneris ad semper virentia & a-
cœna loca Paradisi, vt viuat tibi amore indi-
uisibili, qui à te, & ab electis tuis numquam
separari potest. Qui cum Patre & Spiritu sã-
cto viuis & regnas Deus in sæcula sæculorũ.

Amen.

In expiratione.

CUm verò tempus expirandi institerit,
tunc maximè ab omnibus circumstan-
tibus flexis genibus vehementer orationi in-
fundendum est. Ipse verò moriẽs, si potest, dicat,
vl si non potest, assistens, siue Sacerdos pro
e clara voce pronuntiet: **IESV, IESV, IESV.**
Quod, & ea quæ sequuntur, ad illius aures, si
videbitur, etiam sæpius repetat. In manus
tuas Domine commendo spiritum meũ. Do-
mine Iesu Christe suscipe spiritum meum.
Snc̃ta Maria ora pro me. Maria mater gra-
titi, mater misericordiæ, tu me ab hoste pro-
tege, & hora mortis suscipe.

Tunc vbi viget pia consuetudo , pulsetur campana parochialis Ecclesiæ aliquibus ictibus ad significandum fidelibus in vrbe , vel loco , aut extrà in suburbanis existentibus instantem mortem expirantis ægroti, vt pro eodem Deum rogare possint.

Egressa anima de corpore , statim dicatur hoc **R.** Subuenite Sancti Dei, occurrite Angeli Domini, Suscipientes animam eius , Offerentes eam in conspectu Altissimi. **V.** Suscipiat te Christus qui vocauit te, & in sinu Abrahæ Angeli deducant te. **R.** Suscipientes animam eius , Offerentes eam in conspectu Altissimi. **V.** Requiem æternam dona ei Domine, & lux perpetua luceat ei. Offerentes eam in conspectu Altissimi. **Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster.**
V. Et ne nos inducas in tentationem. **R.** Se libera nos à malo. **V.** Requiem æternam dona ei Domine. **R.** Et lux perpetua luceat ei. **V.** A porta inferi. **R.** Erue Domine animam eius. **V.** Requiescat in pace. **R.** Amen.
V. Domine exaudi orationem meam.
R. Et clamor meus ad te veniat.
V. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.

O remus.

Tibi Domine commendamus animam famuli tui **N.** vt defunctus sæculo tibi viuat, & quæ per fragilitatem humanæ conuersationis peccata commisit, tu venia misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum Dominum nostrum.

Interim detur campanæ signum transitus defuncti pro loci consuetudine, vt audientes pro eius anima Deum precetur. Deinde corpus de more honestè compositum loco decenti cum lumine collocetur; ac parua Crux super pectus inter manus defuncti ponatur: aut vbi Crux desit, manus in modum Crucis cõponantur: interdumque aspergatur Aqua benedicta: & interim donec afferatur, qui adsunt, siue Sacerdotes, siue alij, orabunt pro defuncto.

DE EXEQVIIS.

Sacras carimonias ac ritus, quibus ex antiquissima traditione, & summorum Pontificum institutis sancta mater Ecclesia Catholica in filiorum suorum exequijs uti solet, tamquam vera religionis mysteria, Christianæque pietatis signa, & filiorum mortuorum saluberrima suffragia, Parochi summo studio seruare debent, atque vsu retinere.

His itaque præstandis, qua par est modestia a deuotione ita se habebunt, ut ad defunctorum salutem, simulque ad uiuorum pietatem, quemadmodum verè sunt, non ad quæstum, eiusmodi ritu sanctè instituti esse videantur.

Nullum corpus sepeliatur, præsertim si mors repentina fuerit, nisi post debitum temporis interuallum, ut nullus omnino de morte relinquatur dubitandus locus.

Quod antiquissimi est instituti, illud quantum fieri poterit, retineatur, ut Missa præ sente corpore defuncti pro eo celebretur, antequam sepulturæ tradatur.

Si quis die festo sit sepeliendus, Missa proprio pro defunctis præ sente corpore celebrari poterit; dum tamen Conuentualis Missa & Officia diuina non impediuntur, magnaque diei celebritas non obstat.

Caveant omnino Parochi alijque Sacerdotes, ne sepulturæ vel exequiarum seu anniuersarij mortuorum officij causa quidquam paciscantur, aut tamquam pretium exigant: sed ijs eleemosynis contenti sint, quæ aut probata consuetudine dari solent, aut Ordinarius constituerit. Neque permittant, ut pallia aut alia altaris ornamenta ad ornatum feretri vel tumbæ adhibeantur.

Cum autem antiquissimi ritus Ecclesiastici sit, cereos accensos in exequijs & funeribus deferre, caveant item ne eiusmodi ritus omittatur, ac ne quid

uarè aut indignè in eo committatur.

Pauperes verò, quibus mortuis nihil aut ita parum superest, ut proprijs impensis humari non possint, gratis omnino sepeliantur; ac debita lumina suis impensis, si opus fuerit, adhibeant Sacerdotes ad quos defuncti cura pertinet, vel aliqua pia Confraternitas, si fuerit, iuxta loci consuetudinem.

Vbi viget antiqua consuetudo sepeliendi mortuos in cœmeterijs, retineatur, & ubi fieri potest, restituatur; at verò cui locus sepultura dabitur in Ecclesia, humi tantùm detur. Cadauera autem prope altaria non sepeliantur.

Sepulchra Sacerdotum & Clericorũ cuiuscumque Ordinis, ubi fieri potest, à sepulchris laicorum separata sint, ac decentiori loco sita; atque ita, ubi commodum fuerit, ut alia pro Sacerdotibus, alia pro inferioris Ordinis Ecclesiæ ministris parata sint.

Sacerdos, aut cuiusvis Ordinis Clericus defunctus vestibus suis quotidianis cõmunibus usque ad alarem vestem inclusuè, tum desuper sacro vestitu sacerdotali vel Clericali, quæ Ordinis sui ratio despicitur, indui debet. Sacerdos quidem super talarem vestem, amictu, alba, cingulo, manipulo, stola, & cappa seu planeta violacea sit indutus.

Diaconus verò induatur amictu, alba, cingulo, manipulo, stola super humerum sinistrum, quæ sub axilla dextra annectatur, & Damaltica violacea.

Subdiaconus autem amictu, alba, cingulo, manipulo, & tunicella.

Alij præterea inferiorum Ordinum Clerici superpelliceo supra vestem talarem ornari debent, singuli prædicti cum tonsura ac birretis suis.

Nullum porrò cadaver perpetuæ sepulturæ traditum ex vlla cuiusvis Ordinis Ecclesia asportari liceat, nisi de licentia Ordinarij.

Laici cadaver, quolibet generis aut dignitatis titulo præditus ille fuerit, Clerici ne deferant, sed laici.

Corpora defunctorum in Ecclesia ponenda sunt pedibus versus altare maius, vel si conduntur in Oratorijs aut Cappellis, ponantur cum pedibus versis ad illarum altaria, quod etiam pro situ & loco fiat in sepulchro. Presbyteri verò habeant caput versus altare.

Ceterùm nemo Christianus in communionem fidelium defunctus, extra Ecclesiam, aut cœmeterium ritè benedictum sepeliri debet: sed si necessitas cogat ex aliquo euentu aliquando ad tempus aliter fieri, curetur, ut quatenus fieri poterit, corpus in locum sacrum quamprimùm transferatur, & interim semper Crux capiti illius apponi debet, ad significandum illum in Christo quiescisse.

**Quibus non licet dare Ecclesiasticam
sepulturam.**

Ignorare non debet Parochus, qui ab Ecclesiastica sepultura ipso iure sint excludendi; ne quemquam ad illam contra sacrōrum Canonum decreta unquam admittat.

Negatur igitur Ecclesiastica sepultura Paganis, Iudeis, & omnibus infidelibus, hæreticis, & eorum autoribus: apostatis à Christiana fide; schismaticis, & publicis excommunicatis maiori excommunicatione; interdictis nominatim, & ijs, qui sunt in loco interdicto, eo durante.

Seipso occidentibus ob desperationem, vel iracundiam (non tamen si ex insania id accidat) nisi ante mortem dederint signa pœnitentiæ.

Morientibus in duello, etiamsi ante obitum dederint pœnitentiæ signa.

Manifestis & publicis peccatoribus, qui sine pœnitentiæ perierunt.

Iis, de quibus publicè constat, quòd semel in anno non susceperint Sacramenta Confessionis & Communionis in Pascha, & absque ullo signo contritionis obierunt.

Infantibus mortuis absque Baptismo.

Ubi verò in prædictis casibus dubiū occurrerit, Ordinarius consulatur.

Exequiarum ordo.

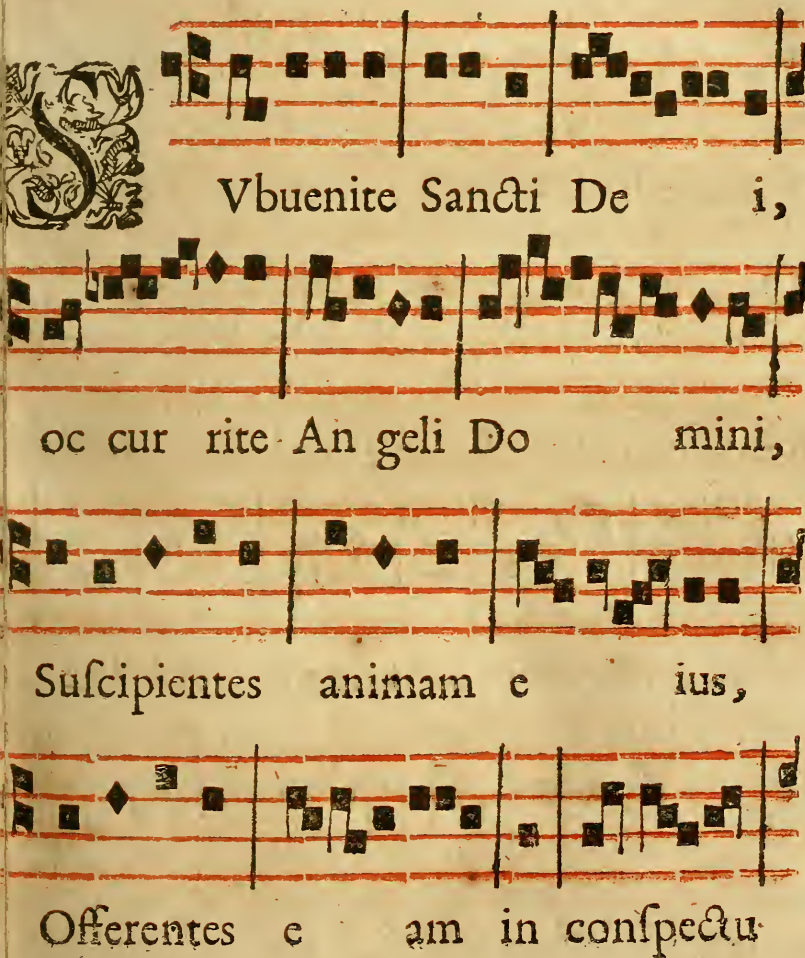
Constituto tempore, quo corpus ad Ecclesiam deferendum est, convocetur Clerus, & alij,

qui funeri interesse debent, & in Parochialem, ve-
 in aliam Ecclesiam iuxta loci consuetudinem, ordine
 conueniant; ac datis certis campanæ signis, eo modo
 & ritu quo in eo loco fieri solet, Parochus indutus
 superpelliceo & stola nigra; vel etiam pluuiali eius-
 dem coloris, Clerico præferente Crucem, & alio A-
 quam benedictam, ad domum defuncti unà cum alijs
 procedit, distribuuntur cerei, & accenduntur intor-
 titia. Mox ordinatur processio, præcedentibus laico-
 rum Confraternitatibus, si adsint; tum sequitur Cle-
 rus regularis, & secularis per ordinem, binique pro-
 cedunt, prælata Cruce, deuotè Psalmos, ut infra,
 decantantes, Parocho præcedente feretrum cum lumi-
 nibus. Inde sequuntur alij funus comitantes, & pro
 defuncto Deum ritè deprecantes sub silentio.

Parochus verò antequam cadauer efferatur, illud
 aspergit Aqua benedicta, mox dicit Antiphonã, Si
 iniquitates. & Psalm. De profundis clama-
 ui, &c. in fine. Requiem æternam dona ei do-
 mine, & lux perpetua luceat ei. Repetit Anti-
 ph. totam, Si iniquitates, &c. Deinde cadauer ef-
 fertur, Parochusque de domo procedens statim graui
 voce intonat Antiphonam, Exultabunt Domi-
 no; & Cantores inchoant Psalmum. Miserere
 mei Deus secundum magnam, &c. Clero alter-
 natim prosequente; ac si longitudo itineris postula-
 uerit, dicantur alij Psalmi ex Officio mortuorum:

Et in fine cuiusque Psalmi dicitur, Requie æternam dona ei Domine, &c. qui Psalmi deuotè, distinctè, grauique uoce recitari debent usque ad Ecclesiam.

Ad ingressum Ecclesiæ repetitur Antiphona: Exultabunt Domino ossa humiliata. Deinde Ecclesiam ingressi, cantant Resp. Cantore inciciente, & Clero alternatim respondente, uidecet.

 Vbuenite Sancti De i,
 oc cur rite An geli Do mini,
 Suscipientes animam e ius,
 Offerentes e am in conspectu

Al tiffimi. *✠*. Suscipiat te

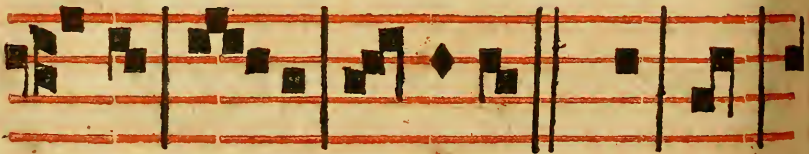
Christus qui voca uit te: & in finem

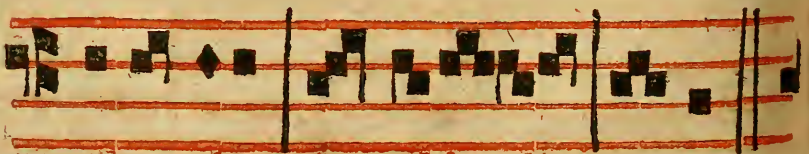
Abrahæ Angeli dedu cant te.

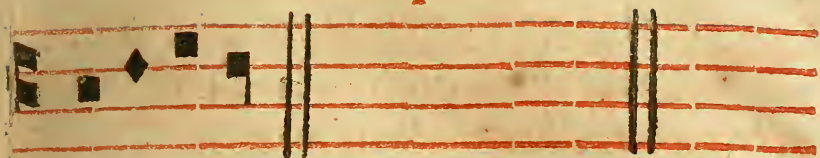
S uscipientes. *✠*. Requiem æternam

dona e i Domine. *R.* Et lux

perpe tua lu ce at e i.

O fferentes.

Deposito feretro in medio Ecclesiæ, ita ut defuncti pedes, si fuerit laicus, sint versus altare maius; si verò fuerit Sacerdos, ut dictum est, caput sit versus ipsum altare: & cereis accensis circa corpus, statim, nisi quid impediatur, et infra monebitur, dicatur Officium mortuorum, cum tribus Nocturnis, & Laudibus, et infra ponitur: & duo ex Clero incipiatur absolute Inuitatorium. Regem, cui omnia viuunt: Venite adoremus. & repetitur à Clero. Regem, cui omnia viuunt, &c. Psalmus. Venite, exultemus, &c. & duplicantur Antiphonæ.

Ad finem Officij post Antiphonam Cantici Benedictus: &c. Ego sum resurrectio, dicitur Pater noster. *secretò*. Et ne nos inducas in tentationem. *R.* Sed libera nos à malo. *V.* A porta inferi. *R.* Erue Domine animam eius. *V.* Requiescat in pace. *R.* Amen. *V.* Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *V.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo. *O* remus, *Oratio.*

Absoluē, quæsumus, Domine, animam famuli tui ab omni vinculo delictorū, vt in resurrectionis gloria inter Sanctos & electos tuos resuscitatus respiret. Per Christū Dominum nostrum. *R. Amen.*

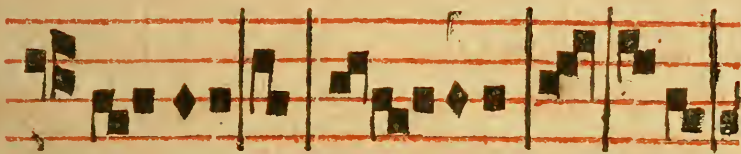
Dum in Officio dicuntur Laudes, Sacerdos cum ministris paratur ad celebrandam Missam solemnem pro defuncto, si tempus congruens fuerit, vt in die depositionis in Missali Romano.

Finita Missa Sacerdos, deposita casula, seu planeta, & manipulo, accipit pluuiiale nigri coloris, & Subdiaconus accipit Crucem, & accedit ad feretrū, & se sistit ad caput defuncti cum Cruce medius inter duos Acolythos seu ceroferarios cum candelabris, & candelis accensis: & omnes alij de Clero veniunt ordinatim in gradu suo cum candelis accensis, & stant in circuitu feretri: tum sequitur Sacerdos cum Diacono, & assistente, alijsque ministris, & facta reuerentia altari, sistit se contra Crucem ad pedes defuncti, retrò astantibus ei à sinistris duobus Acolythis, vno cum thuribulo & nauicula incensi, altero cum vase Aquæ benedictæ & aspersorio, & Acolycho seu Clerico tenente librum, absolutè dicit sequentem Orationem.

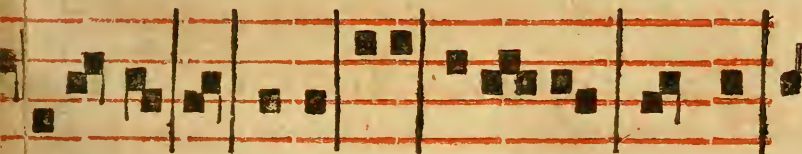
Non intres in iudicium cum seruo tuo,
 Domine, quia nullus apud te iustifica-
 tur homo, nisi per te omnium peccatorum
 e tribuatur remissio. Non ergo eum, quæsu-
 rus, tua iudicialis sententia premat, quem ti-
 bi vera supplicatio fidei Christianæ commē-
 dit: sed gratia tua illi succurrente, mereatur
 e adere iudicium vltionis, qui dum viueret,
 insignitus est signaculo sanctæ Trinitatis, qui
 vis & regnas in sæcula sæculorum.

R. Amen.

*Deinde Cantore incipiente, Clerus circum-
 stans cantat sequens Responsorium.*

I bera me Do mine, de morte

æterna, in die illa tremenda: Quando

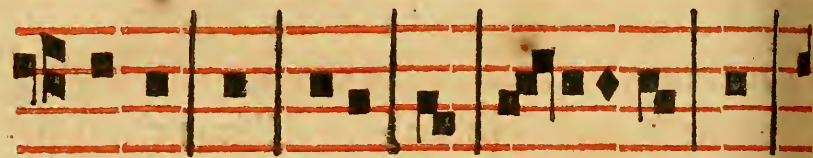
cæ li mouendi sunt & terra:

Dum ve neris iudi ca.

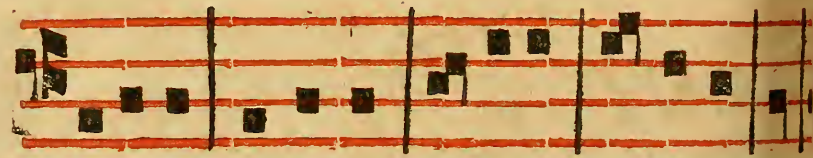
re sæculum per ignem. *ψ*. Tremens

factus sum ego, & ti meo, dum

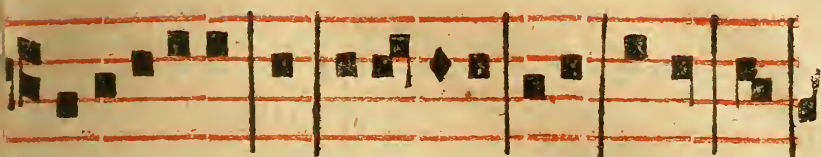
discussio venerit, atque ven tu ra

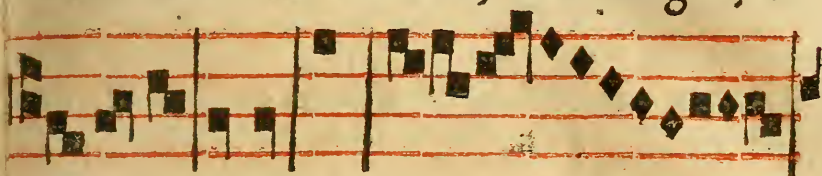
i ra. Quando cæ li mouendi sunt

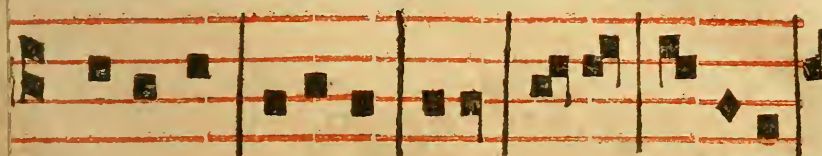
& terra. *ψ*. Dies illa, dies iræ,
calami.

calamitatis & miserix, dies magna, &

amara valdè. Dū ve neris.

• Requiem aternā dona e i Domine,

& lux perpetua lu ce at e i.

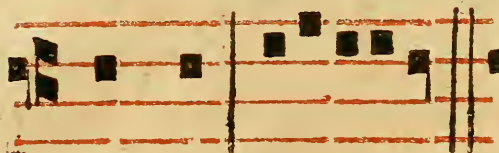
• Li bera me.

Dum cantatur prædictum Responsorium, sacerdos, Acolytho seu Diacono ministrante, accipit incensum de nauicula, & ponit in thuribulum, & finito Responsorio, Cantor cum primo Choro dicit:

& secundus Cho-
rus respondet.

K yrie eleison.

Deinde omnes
simul dicunt:

C hriste eleison.

K yrie e leison.

Mox Sacerdos dicit alta voce : **P**ater no-
ster, &c. & secretò dicitur ab omnibus : & ip-
se interim accipit à Diacono vel Acolythe
asperforium Aquæ benedictæ, & facta pro-
funda inclinatione Cruci, quæ est ex aduer-
so, Diacono seu ministro genuflectente, &
simbrias pluuiialis subleuante : circumiens fe-
retrum (si transit ante Sacramentum genu-
flectit) aspergit corpus defuncti, deinde re-
uersus ad locum suum, Diacono ministran-
te, accipit thuribulum, & eodem modo cir-
cuit feretrum, & corpus incensat, vt asperfe-
rat: postea reddito thuribulo ei à quo acce-

perat stans in loco suo, Acolytho seu alio ministro tenente librum apertum ante se, dicit:

✠. Et ne nos inducas in tentationem. *R.* Sed libera nos à malo. ✠. A porta inferi. *R.* Erue Domine animam eius. ✠ Requiescat in pace. *R.* Amen. ✠. Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. ✠. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

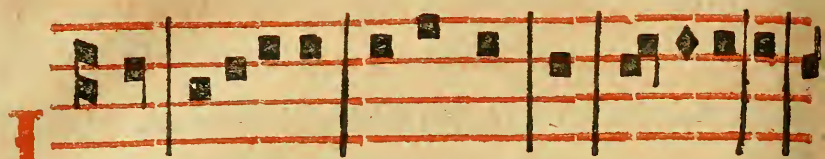
Oratio.

DEus, cui proprium est misereri semper, & parcere: te supplices exoramus pro anima famuli tui **N.** quam hodie de hoc sæculo migrare iussisti: vt non tradas eam in manus inimici, neque obliuiscaris in finem: sed iubeas eam à sanctis Angelis suscipi, & ad patriam Paradisi perduci: vt quia in te sperauit & credidit, non pœnas inferni sustineat, sed gaudia sempiterna possideat. Per Christum Dominum nostrum.

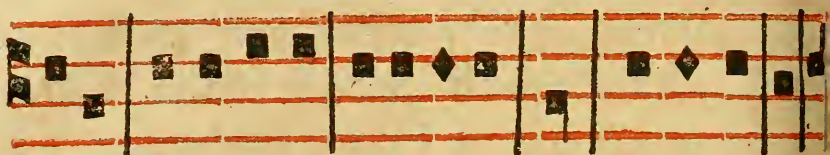
2. Amen.

Si defunctus fuerit Sacerdos, in Oratione dicatur: pro anima famuli tui Sacerdotis, uam hodie, &c.

Finita oratione, corpus defertur ad sepulchrum, si tunc deferendum sit, & dum portatur, Clerici cantant Antiphonam.

I N paradisū deducant te Angeli: in

tuo aduentu suscipiant te Martyres, &

perducant te in ciuitatem sanctam

Ierusalem. Chorus Angelorum te susci-

piat, & cum Lazaro quondam paupere

æternam habeas requiem.

Cum autem peruenerit ad sepulchrum, si non est benedictum, Sacerdos illud benedicit, dicens hanc Orationem.

Oremus.

DEus, cuius miseratione animæ fidelium requiescunt, hunc tumulum benedicere dignare, eique Angelum tuum sanctum deputa custodem, & quorum quarumque corpora hinc sepeliuntur, animas eorum ab omnibus absolue vinculis delictorum, ut in te semper cum Sanctis tuis sine fine latentur. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Dicta Oratione, Sacerdos Aqua benedicta aspergat, deinde incenset corpus defuncti, & tumulum.

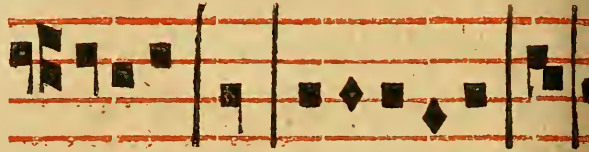
Quod si corpus tunc ad sepulturam non deferatur, omisso Responsorio, In Paradisum, &c. & benedictione sepulchri, si iam benedictum, prosequatur Officium, ut infra, quod numquam omittitur, & intonet Antiphonam.

E u o u a e.

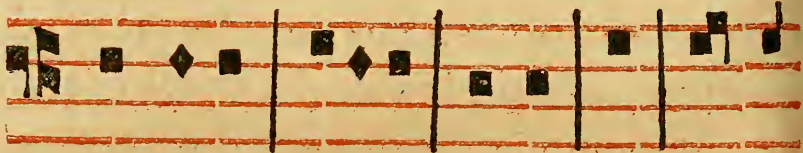
Et repeti-
tur Antiph.

Ego sum resurrectio &

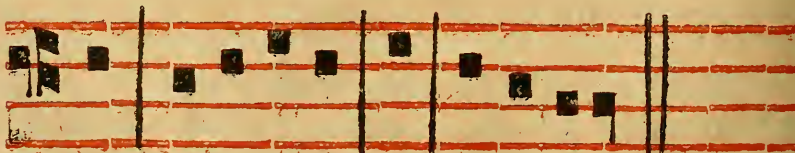
vita, qui credit in me, etiam si

mortuus fuerit, viuet, & om-

nis, qui viuit, & credit in me,

non morietur in æternum.

Postea Sacerdos dicit: Kyrie eleison. **C**hri-

ste eleison. **K** yrie eleison. **P** ater noster, &c.
Interim corpus aspergit. **ŷ**. Et ne nos indu-
 cas in tentationem. **R**. Sed libera nos à malo.
ŷ. A porta inferi. **R**. Erue Domine animam
 eius. **ŷ**. Requiescat in pace. **R**. Amen. **ŷ**. Do-
 mine exaudi orationem meam.
R. Et clamor meus ad te veniat.
ŷ. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.

O remus.

F Ac, quæsumus, Domine, hanc cum ser-
 uo tuo defuncto [vel famula tua defun-
 cta] misericordiam, vt factorum suorum in
 pœnis non recipiat vicem, qui [vel quæ] tuã
 in votis tenuit voluntatem, vt sicut hic eum
 [vel eam] vera fides iunxit fidelium turmis,
 ita illic eum, [vel eam] tua miseratio societ
 Angelicis choris. Per Christum Dominum
 nostrum. **R**. Amen. **ŷ**. Requiem æternam
 dona ei Domine.

Resp. Et lux perpetua luceat ei. **Vers.** Re-
 quiescât in pace. **Resp.** Amen. **Vers.** Anima
 eius, & animæ omnium fidelium defun-
 ctorum per misericordiam Dei requiescant
 in pace.

Deinde à sepultura in Ecclesiam, vel in Sa-
 cristiam reuertêtes dicant sine cantu Antiph.

Si iniquitates, cum Psalmo. De profundis,
&c. Requiem æternã dona eis Domine, &c.

Si verò ob rationabilem causam, videlicet ob temporis angustiam, vel aliorum funerũ instantem necessitatem, prædictum Officiũ mortuorum cum tribus Nocturnis & Laudibus dici non potest, deposito in Ecclesia feretro cum corpore, dicatur saltem primum Nocturnum cum Laudibus, vel etiam sine Laudibus, maximè vbi eiusmodi viget consuetudo, incipiendo ab Inuitatorio. **Regem**

cui omnia viuunt, **Venite,** &c. Et postea omnia alia dicantur, quæ suprã præscripta sunt dicenda post officium mortuorũ, & Missam.

Quòd si etiam ea fuerit temporis angustia vel alia vrgens necessitas, vt vnum Nocturnum cum Laudibus dici non possit, aliæ prædictæ Preces, & suffragia numquam omittantur.

Missã verò, si hora fuerit congruens, rite pro defunctis, vt in die obitus, præsentem corpore non omittatur, nisi obstat magna dies solemnitatis, aut aliqua necessitas aliter suadeat, & post Missam fiat vt suprã.

OFFICIUM DEFUNCTORVM.

Dicitur in Choro in die depositionis, & alijs diebus, pro temporis opportunitate, & Ecclesiarum cōsuetudine, vt suprà dictum est. In die verò depositionis, & tertio, septimo, trigesimo, & anniuersario, duplicantur Antiphonæ. Et in fine Psalmorum dicitur: **R**equiem æternam dona eis Domine. Et lux perpetua luceat eis. **E**tiam si pro vno tantùm fiat Officium.

Ad Vesperas absolutè incipitur ab Antiph.

Placebo Domino. E u o u a e.

Psalmus 114.

Dilexi, quoniã exaudiet Dominus: vocẽ orationis meę. **Q**uia inclinauit aurẽ suam mihi: & in diebus meis inuocabo. **C**ircumdederũt me dolores mortis: & pericula inferni inuenerunt me.

Tribulationem & dolorem inueni : & nomen Domini inuocaui.

O Domine libera animam meam : misericors Dominus & iustus, & Deus noster miseretur.

Custodiens paruulos Dominus : humiliatus sum, & liberauit me.

Conuertere anima mea in requiem tuam quia Dominus benefecit tibi.

Quia eripuit animam meam de morte : oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapsu.

Placebo Domino : in regione uiuorum.

Requiem æternam.

Añã. Placebo Domino in regione uiuorum

Añã. Hei mihi. E uouae.

Psalmus 119.

AD Dominum cùm tribularer clamaui & exaudiuit me.

omine libera animam meam à labijs ini-
uis : & à lingua dolosa.

Quid detur tibi , aut quid apponatur tibi :
ad linguam dolosam?

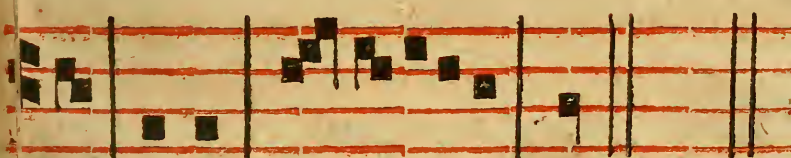
Sagittæ potentis acutæ : cum carbonibus de-
platorijs.

Heu mihi , quia incolatus meus prolongatus
est , habitavi cum habitantibus Cedar : mul-
tum incola fuit anima mea.

Cum his qui oderunt pacem , eram pacificus :
cum loquebar illis , impugnabant me gra-
tis.

ñã. Hei mihi Domine : quia incola-

tus meus prolongatus est.

ñã. Dominus custodit te. Evouae.

Leuati oculos meos in montes: vnde
 niet auxilium mihi.

Auxilium meum à Domino: qui fecit caelum
 & terram.

Non det in commotionem pedem tuum: neque
 dormitet qui custodit te.

Ecce non dormitabit, neque dormiet: qui
 custodit Israel.

Dominus custodit te: Dominus protectio
 tua super manum dexteram tuam.

Per diem sol non vret te: neque luna per noctem.

Dominus custodit te ab omni malo: custodiat
 animam tuam Dominus.

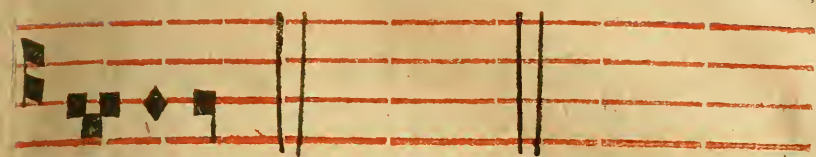
Dominus custodiat introitum tuum, & exitum
 tuum: ex hoc nunc & vsque in sæculum.

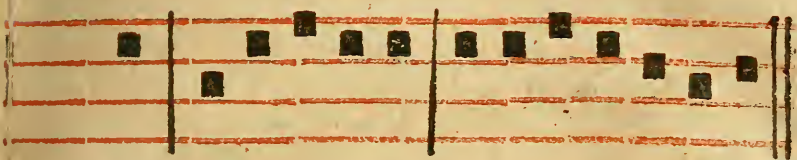
Añã. Dominus custodit te ab omni

malo: custodiat animam tuam

Do minus.

ñā. Si iniquitates. E u o u a e.

Psalmus 129.

DE profundis clamaui ad te Domine:
Domine exaudi vocem meam.

iant aures tuæ intendentes : in vocem de-
recationis meæ.

i iniquitates obseruaueris Domine : Domi-
e quis sustinebit?

uia apud te propitiatio est : & propter legē
iam sustinui te Domine.

ustinuit anima mea in verbo eius : sperauit
anima mea in Domino.

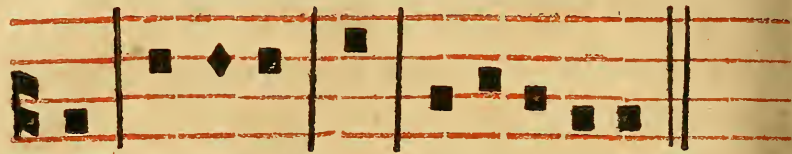
A custodia matutina vsque ad noctem : speret
israel in Domino.

uia apud Dominum misericordia : & co-
iosa apud eum redemptio.

et ipse redimet Israel : ex omnibus iniquita-
ibus eius.

Añā. Si iniquitates obseruaueris Domine

ne Domine quis sustinebit?

Antiph. Opera. E u o u a e.

Psalms 137.

Confitebor tibi Domine in toto corde meo : quoniam audisti uerba orationis mei.

In conspectu Angelorum psallam tibi : adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo.

Super misericordia tua, & ueritate tua : quoniam magnificasti super omne, nomen sanctum tuum.

In quacumque die inuocauero te, exaudiveris me : multiplicabis in anima mea uirtutem.

Confiteantur tibi Domine omnes reges terre: quia audierunt omnia verba oris tui.

Et cantent in vijs Domini: quoniam magna est gloria Domini.

Quoniam excelsus Dominus, & humilia respicit: & alta à longè cognoscit.

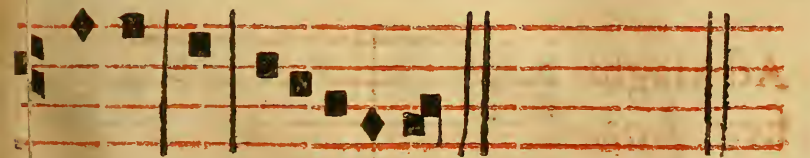
Si ambulauero in medio tribulationis, uiuificabis me: & super iram inimicorum meorum extendisti manum tuam, & saluum me fecit dextera tua.

Domine retribuet pro me: Domine misericordia tua in sæculum, opera manuum tuarum ne despicias.

Requiem æternam dona eis Domine, & lux perpetua luceat eis.

ñ Opera manuum tuarum Do-

mine ne despicias.

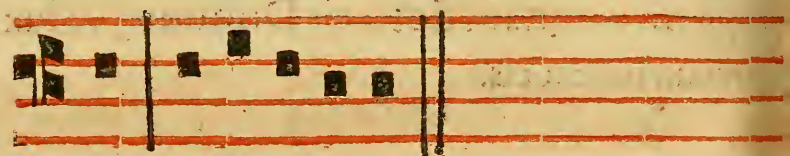
V. Audiui vocem de celo dicen-

tem mihi.

R. Bea ti mortui qui in Domi-

no moriuntur.

Ad Magni-
ficat, Añã.

Omne E u o u a c.

Magnificat: anima mea, **&c. vt infra.**

Antij

Añã. Omne quod dat mihi Pater, ad me

veniet, & eum qui venit ad me, non

eijciam foras.

Sequentes Preces dicuntur flexis genibus,
similiter & ad Laudes Pater noster. secretò.

7. Et ne nos inducas in tentationem.

8. Sed libera nos à malo.

Psalms 145.

Lauda anima mea Dominum, laudabo
 Dominum in vita mea: psallam Deo meo
 quamdiu fuero.

Nolite confidere in principibus: in filiis ho-
 minum, in quibus non est salus.

Exibit spiritus eius, & reuertetur in terram
 suam: in illa die peribunt omnes cogitatio-
 nes eorum.

Beatus cuius Deus Iacob adiutor eius , spes eius in Domino Deo ipfius : qui fecit cælum & terram, mare, & omnia quæ in eis sunt.

Qui custodit veritatem in sæculum , facit iudicium iniuriis patientibus : dat escam esurientibus.

Dominus soluit compeditos: Dominus illuminat cæcos.

Dominus erigit elisos : Dominus diligit iustos.

Dominus custodit aduenas, pupillum & viduam suscipiet: & vias peccatorum disperdet.

Regnabit Dominus in sæcula , Deus tuus Sion : in generationem & generationem.

Requiem æternam.

Ÿ. A porta inferi. **R.** Erue Domine animam eius. **Ÿ.** Requiescat in pace. **R.** Amen. **Ÿ.** Domine exaudi orationem meam. **R.** Et clamor meus ad te veniat. **Ÿ.** Dominus vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

In die depositionis Defuncti. Oratio.

Absolve, quæsumus Domine , animam famuli tui [**vel** famulæ tuæ] vt defunctus [**vel** defuncta] sæculo tibi viuat : & qui per fragilitatem carnis humana conuersatione commisit , tu venia misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum Dominum no

rum. & Amen.

Vel.

DEus, cui proprium est misereri semper
& parcere : te supplices exoramus pro
anima famuli tui **N.** [vel famulæ tuæ] quam
hodie de hoc sæculo migrare iussisti : vt non
tradas eam in manus inimici, neque obliuis-
eris in finem : sed iubeas eam à sanctis An-
gelis suscipi, & ad patriam Paradisi perdu-
cere : vt quia in te sperauit & credidit, non pœ-
nas inferni sustineat, sed gaudia æterna pos-
sideat. Per Christum Dominum nostrum.
R. Amen.

**In die tertio, septimo, & trigesimo depo-
sitionis Defuncti. Oratio.**

QVæsumus Domine, vt animæ famuli
tui **N.** [vel famulæ tuæ] cuius deposi-
tionis diem tertium, [vel septimum, vel tri-
gesimum] commemoramus, Sanctorum at-
que electorum tuorum largiri digneris con-
suetudinem : & rorem misericordiæ tuæ peren-
tem infundas. Per Christum Dominum no-
strum.

R. Amen.

In anniuersario.

Oratio.

DEus indulgentiarum Domine, da ani-
mæ famuli tui, [vel famulæ tuæ,] vel
animabus famulorum famularumque tua-

rum] cuius, [vel quorum] anniuersariur
 depositionis diem commemoramus, refrige
 rij sedem, quietis beatitudinem, & lumi
 claritatem. Per Christum Dominum nostrum
 R̄. Amen.

Alia Orationes diuersæ pro defunctis.

Pro Summo Pontifice defuncto. Oratio.

DEus, qui inter summos Sacerdotes fa
 mulum tuum **N.** ineffabili tua dispo
 sitione connumerari voluisti: præsta quæsi
 mus, vt qui vnigeniti Filij tui vices in terr
 gerebat, sanctorum tuorum Pontificum con
 sortio perpetuo aggregetur. Per eum de
 Christum Dominum nostrum.

R̄. Amen.

Pro defuncto Episcopo. Oratio.

DEus, qui inter Apostolicos Sacerdot
 famulum tuum Pontificali fecisti di
 gnitate vigere; præsta quæsumus, vt eoru
 quoque perpetuo aggregetur consortio. P
 Christum Dominum nostrum.

R̄. Amen.

Si fuerint plures, dicatur in numero plura.

Pro Episcopo Cardinali defuncto dicatur
 famulum tuum **N.** Episcopum Cardinale
 Pontificali fecisti dignitate, &c.

Pro Presbytero Cardinali dicatur: famu

um **N** Presbyterum Cardinalem Sacerdotali fecisti, &c.

Pro Diacono autem Cardinali dicitur Oratio, Inclina Domine, quæ habetur paulo infra, hoc modo: Ut animam famuli tui **N**. Diaconi Cardinalis, quam de hoc sæculo, &c.

Pro defuncto Sacerdote. Oratio.

Deus, qui inter Apostolicos Sacerdotes, famulum tuum Sacerdotali fecisti dignitate vigere; præsta quæsumus, ut eorum quoque perpetuo aggregetur consortio.

Vel Oratio.

Præsta quæsumus Domine, ut anima famuli tui. **N**. Sacerdotis, quem in hoc sæculo commorantem sacris muneribus decorasti, in cælesti sede gloriosa semper exulet. Per Christum Dominum nostrum.

Pro vno defuncto. Oratio.

Inclina Domine aurem tuam ad preces nostras, quibus misericordiam tuam supplices deprecamur, ut animam famuli tui, quam de hoc sæculo migrare iussisti, in pacis ac lucis regione constituas, & Sanctorum tuorum iubeas esse consortem. Per Christum Dominum nostrum. **Rt.** Amen.

Pro vna defuncta.

Oratio.

Quæsumus Domine, pro tua pietate miserere animæ famulæ tuæ: & à contagijs mortalitatis exutam in æternæ saluationis partem restitue. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

*Pro defunctis fratribus, propinquis,
& benefactoribus.*

Deus veniæ largitor, & humanæ salutator: quæsumus clementiam tuam ut nostræ cōgregationis fratres, propinqui & benefactores, qui ex hoc sæculo transierunt beata Maria semper Virgine intercedente cunctis omnibus Sanctis tuis, ad perpetuæ beatitudinis confortium peruenire concedas. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Pro fidelibus Defunctis generalis oratio.

Fidelium Deus omnium conditor & redemptor, animabus famulorum famularumque tuarum, remissionem cunctorum tribue peccatorum: ut indulgentiam, quam semper optauerunt, pijs supplicationibus consequantur. Qui viuis & regnas in sæcula sæculorum. *R.* Amen.

ψ. Requiem æternam dona eis Domine.

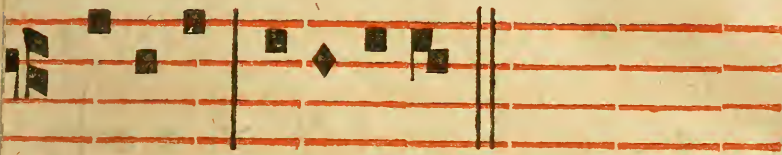
R. Et lux perpetua luceat eis. *ψ.* Requiescat in pace. *R.* Amen.

AD MATVTINVM,

Inuitatorium.

R egem cui omnia viuunt,

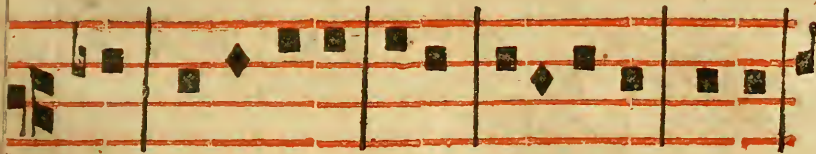

V e nite adoremus.

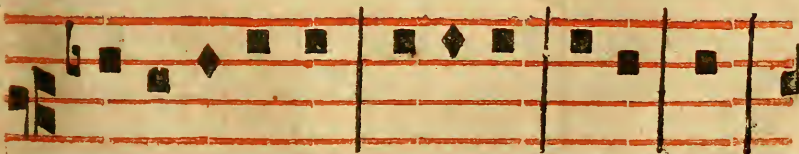
Chorus repetit, R egem, &c. Psalmus 94.

Enite, exultemus Domi-

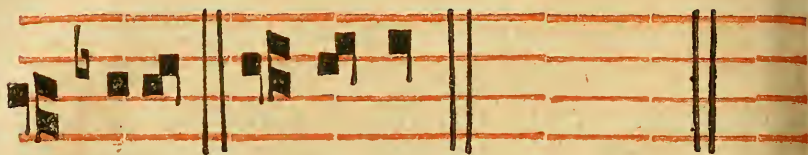
no, iubilemus Deo salutari nostro:

præoccupemus faciem eius in

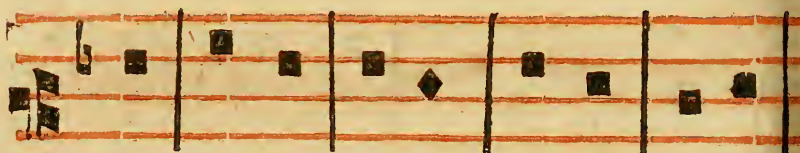
confessione, & in psalmis iubilemus

ei. **R**egem.

Quoniam Deus magnus Dominus, &

rex magnus super omnes deos:

quoniam non repellet Dominus

plebem suam, quia in manu

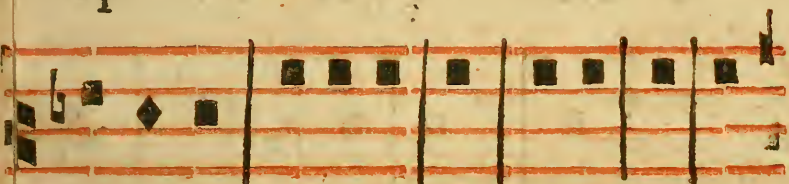
eius sunt omnes fines terræ,

& altitudines montium ipse con-

spicit. **V**enite.

Quoniam ipse est mare, & ip-

se fecit illud, & aridam fun-

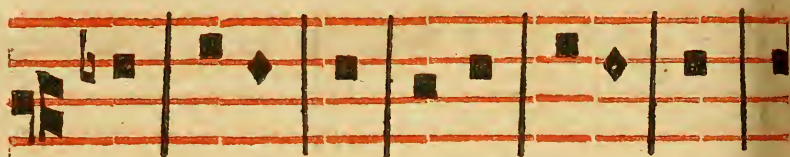
dauerunt manus eius : Venite

adoremus , & procidamus ante

Deum : ploremus coram Domino

qui fecit nos , quia ipse est

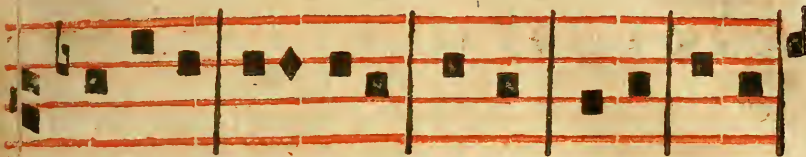

Dominus Deus noster : nos au-

Hodie si vocem eius audieritis,

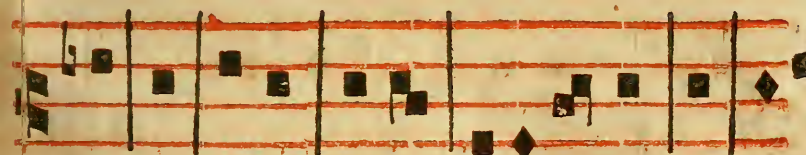
nolite obdurare corda vestra, sicut

in exacerbatione secundum diem

tentationis in deserto: ubi tentaue-

runt me patres vestri, probauerunt, & vi-

derunt opera mea. **V**enite.

Quadraginta annis proximus fui

generationi huic, & dixi, Sem-

per hi errant corde : ipsi verò

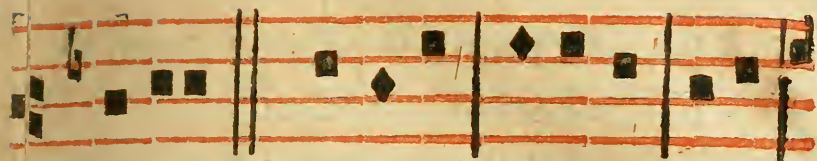
non cognouerunt vias meas, qui-

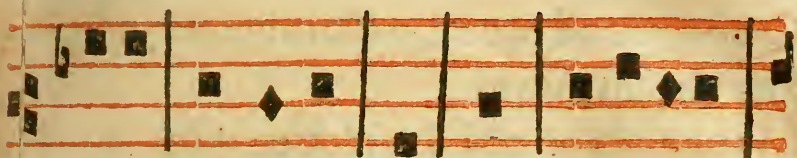
bus iuravi in ira mea, si in-

troibunt in requiem meam.

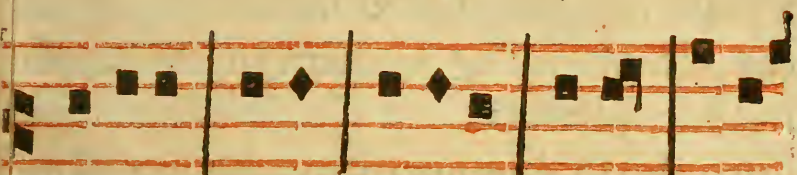
R egem. **R** equiem æternam dona

eis Domine, & lux perpetua

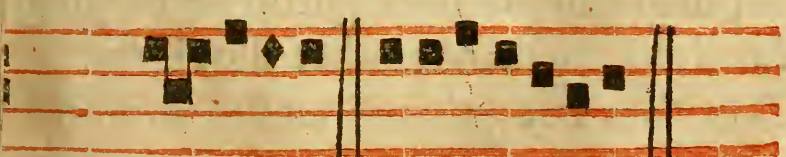
luceat eis. **V** enite.

R e gem cui omnia viuunt, Veni-

te adoremus.

Antiph. Dirige. E u o u a e.

Psalmus 5.

Verba mea auribus percipe Domine: intellige clamorem meum.

Intende voci orationis meæ : rex meus , & Deus meus.

Quoniam ad te orabo Domine : manè exaudi vocem meam.

Manè adstabo tibi, & videbo : quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.

Neque habitabit iuxta te malignus : neque permanent iniusti ante oculos tuos.

Odisti omnes , qui operantur iniquitatem : perdes omnes , qui loquuntur mendacium.

Virum sanguinum & dolosum abominabitur Dominus : ego autem in multitudine misericordiæ tuæ.

Introibo in domum tuam : adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo.

Dñe deduc me in iustitia tua : & propter inimicos meos dirige in conspectu tuo viam meam.

Quoniam non est in ore eorum veritas : cor eorum vanum est.

Sepulchrum patens est guttur eorum, linguæ suis dolosè agebant : iudica illos Deus.

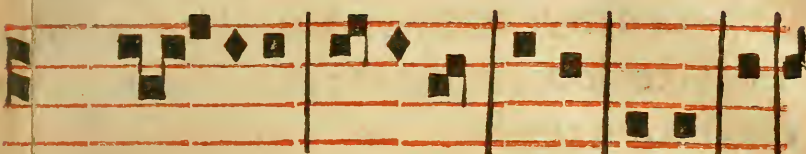
Decidant à cogitationibus suis , secundum multitudinem impietatum eorum expelle eos : quoniam irritauerunt te Domine.

E latentur omnes, qui sperant in te: in æternum exultabunt, & habitabis in eis.

E gloriabuntur in te omnes, qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedices iusto.

Domine, ut scuto bonæ voluntatis tuæ: coronasti nos.

Requiem æternam.

Aia. Dirige Domine Deus meus in

conspectu tuo viam meam.

Aia. Convertere Domine. E u o u a e.

Psalmus 6.

Domine, ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripas me.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbati sunt ossa mea.

Et anima mea turbata est valdè : sed tu Domine vsquequo?

Conuertere Domine, & eripe animã meam saluum me fac propter misericordiam tuam

Quoniam non est in morte qui memor sit tui : in inferno autem quis confitebitur tibi?

Laborauit in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum : lacrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est à furore oculus meus : inueteraui inter omnes inimicos meos.

Discedite à me omnes, qui operamini iniquitatem : quoniam exaudiuit Dominus vocem fletus mei.

Exaudiuit Dominus deprecationem meam Dominus orationem meam suscepit.

Erubescant & conturbentur vehementer omnes inimici mei : conuertantur & erubescant valde velociter.

Requiem æternam.

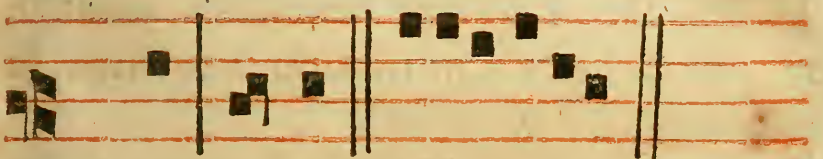
Añã. Cõuertere Domine, & eripe animam

meam : quoniam non est in morte,

qui memor sit tui.

Añã. Ne quando. E u o u a e.

Psalmus 7.

Domine Deus meus, in te speravi : saluū me fac ex omnibus persequentibus me, & libera me.

Ne quando rapiat vt leo animam meam : dum non est qui redimat, neque qui saluum faciat.

Domine Deus meus, si feci istud : si est iniquitas in manibus meis.

Si reddidi retribuētib; mihi mala : decidã meritò ab inimicis meis inanis.

Persequatur inimicus animam meam, & cõprehendat, & conculcet in terra vitam

meam: & gloriam meam in puluerem deducar.

Exurge Domine in ira tua : & exaltare in finibus inimicorum meorum.

Et exurge Domine Deus meus in præcepto quod mandasti: & synagoga populorum circumdabit te.

Et propter hanc in altum regredere : Dominus iudicat populos.

Iudica me Domine secundum iustitiam meam : & secundum innocentiam meam super me.

Consumetur nequitia peccatorum , & diriges iustum: scrutans corda & renes Deus.

Iustum adiutorium meum à Domino : qui saluos facit rectos corde.

Deus iudex iustus, fortis, & patiens: numquam irascitur per singulos dies?

Nisi conuersi fueritis , gladium suum vibrabit : arcum suum tetendit , & parauit illum.

Et in eo parauit vasa mortis : sagittas suas ardentibus effecit.

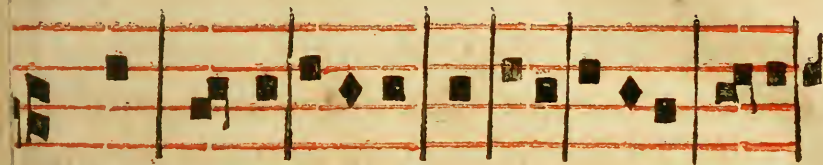
Ecce parturiijt iniustitiam : concepit dolorem & peperit iniquitatem.

Lacum aperuit , & effodit eum : & incidit in foueam quam fecit.

Conuertetur dolor eius in caput eius : & in verticem ipsius iniquitas eius descendet.

Confitebor Domino secundum iustitiam eius : & psallam nomini Domini altissimi.

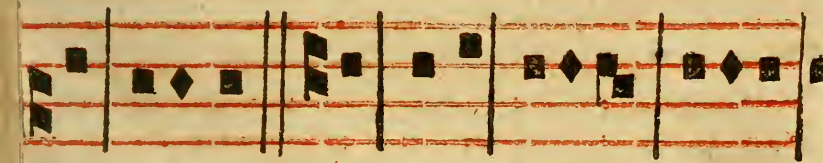
Requiem æternam dona eis Domine: & lux perpetua luceat eis.

Añã Ne quando rapiat vt leo animã meam,

dum non est qui redimat, neque qui sal-

uum faciat. **ŷ**. A porta inferi. **Re**. Erue

Domine animas eorum.

Pater noster. **totum secretò**.

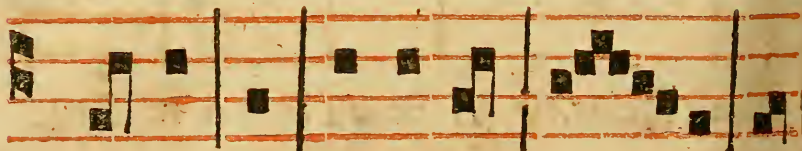
Lectio leguntur sine Absolutione, Benedictionibus, & Titulo.

Lectio j.

Iob. I. c.

Parce mihi Domine: nihil enim sunt dies mei. Quid est homo, quia magnificas eum? aut quid apponis erga eum cor tuum? Visitas eum diluculo, & subito probas illum. Usquequò non parcis mihi, nec dimittis me, ut glutiam salivam meam? Peccaui: quid faciam tibi, ô custos hominum? Quare posuisti me contrarium tibi, & factus sum mihi met ipsi grauis? Cur non tollis peccatum meum, & quare non auferis iniquitatem meam? Ecce nunc in pulvere dormiâ, & si manè me quaeris, non subsistam.

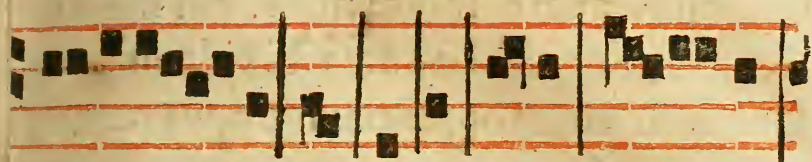
Lectio terminatur sine Tu autem. vel alia conclusione.

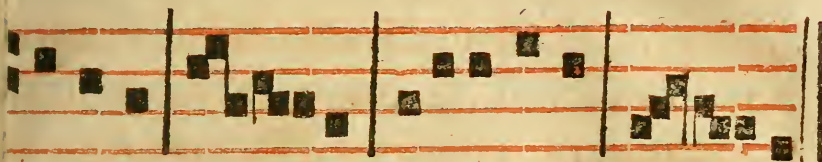
R. Credo quòd redemptor me us vi-

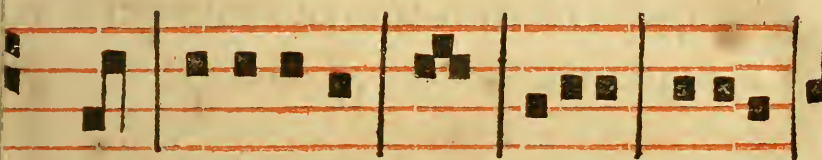
uit, & in nouissimo di e de terra

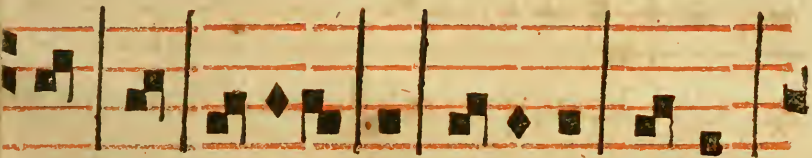
surrecturus sum: Et in carne me a

videbo De um saluatorem meum.

Quem visurus sum ego ipse,

& non alius, & oculi mei

conspecturi sunt. Et in carne.

LECTIO ij.

Iob. 10.

TÆdet animã meam vitæ meæ; dimittã aduersum me eloquiũ meum. Loquar in amaritudine animæ meæ, dicã Deo: Noli

me condemnare. Indica mihi, cur me ita iudices? Numquid bonum tibi videtur, si calumniaris me, & opprimas me opus manuum tuarum, & consilium impiorum adiuues. Numquid oculi carnei tibi sunt, aut sicut videt homo, & tu videbis? Numquid sicut dies hominis dies tui, & anni tui sicut humana sunt tempora, ut quæras iniquitatem meam, & peccatum meum scruteris? Et scias quia nihil impium fecerim, cum sit nemo qui de manu tua possit eruere.

R. Qui Lazarum resuscitasti à monumen-

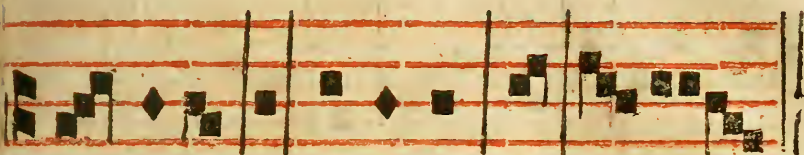
to fœtidum: **T**u eis Domine dona

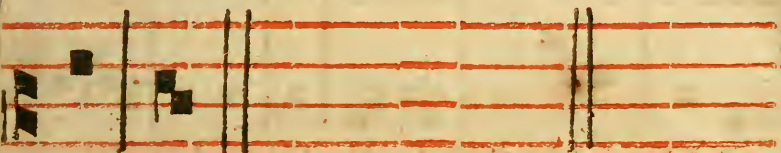
requiem, & locum indulgentiæ.

Qui venturus es iudicare viuos &

mortuos, & sæculum per ignem.

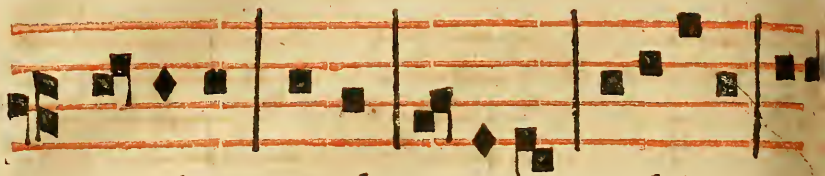

Tu eis.

Lectio iij.

Iob. 10. b.

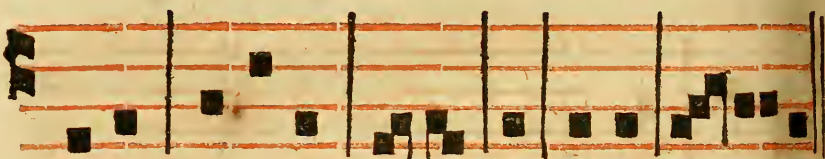
MAnustuæ Domine fecerunt me, & plasmauerunt me totum in circuitu, & sic repente præcipitas me? Memento quæro, quòd sicut lutum feceris me, & in puluerem reduces me. Nonne sicut lac mulsisti me, & sicut caseum me coagulasti? Pelle & carnibus vestisti me, ossibus & neruis compegisti me. Vitam & misericordiam tribuisti mihi, & visitatio tua custodiuit spiritum meum.

R. Domine, quando veneris iudicare ter-

ram, vbi me abscondá à vultu iræ tuæ?

V. Quia peccaui nimis in vita me a.

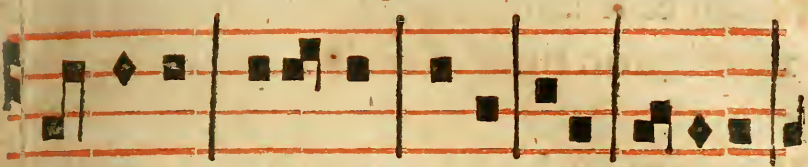
V. Cōmissa mea pauesco, & ante te

erubesco: dum veneris iudicare, noli

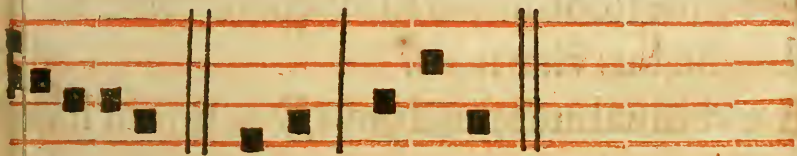
me condemna re. *Q*uia peccaui.

Requiem æternam dona eis Domine:

& lux perpetua lu ceat e-

is. **Q**uia peccaui.

IN SECVNDO NOCTVRNO.

In loco pascuæ. E u ouae.

Psalmus 22.

Dominus regit me, & nihil mihi deerit:
 in loco pascuæ ibi me colloc auit.
 super aquam refectionis educauit me : ani-
 nam meam conuertit.

Eduxit me super semitas iustitiæ : propter
 nomen suum.

Nam & si ambulauero in medio umbrae mortis, non timebo mala : quoniam tu mecum es.

Virga tua, & baculus tuus : ipsa me consolati sunt.

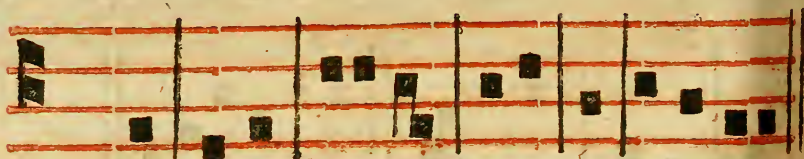
Parasti in conspectu meo mensam : aduersus eos qui tribulant me.

Impinguasti in oleo caput meum : & caliculus meus inebrians quàm præclarus est.

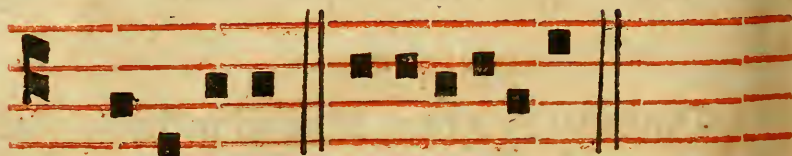
Et misericordia tua subsequetur me : omnibus diebus vitæ meæ.

Et ut inhabitem in domo Domini : in longitudo dierum.

Requiem æternam.

Añã. In loco pascuæ ibi me collocaui

Añã. Delicta. E u o u a e.

Psalmus 24.

Ad te Domine leuaui animam meam.
Deus meus in te cōfido, non erubescam.

Neque irrideant me inimici : etenim vni-
ursi, qui sustinent te, non confundentur.

Confundantur omnes iniqua agentes : su-
pruacue.

Vias tuas domine demonstra mihi : & semi-
tas tuas edoce me.

Dirige me in veritate tua, & doce me : quia tu
es Deus saluator me⁹, & te sustinui tota die.

Reminiscere miserationum tuarum Domi-
ni : & misericordiarum tuarum, quæ à sæculo
sunt.

Deliicta iuuentutis meæ : & ignorantias meas
re memineris.

Secundùm misericordiam tuam memento
rei tuæ : propter bonitatem tuam Domine.

Dulcis, & rectus Dominus : propter hoc le-
gem dabit delinquentibus in via.

Diriget mansuetos in iudicio : docebit mites
vias suas.

Vniuersæ viæ Domini misericordia & veri-
tas : requirentibus testamentum eius, & testi-
monia eius.

Propter nomen tuum Domine propitiabe-
ris peccato meo : multum est enim.

Quis est homo qui timet Dominum ? legem
statuit ei in via, quam elegit.

Anima eius in bonis demorabitur : & semen

eius hereditabit terram.

Firmamentum est Dominus timentibus eum: & testamentum ipsius, ut manifestetur illis.

Oculi mei semper ad Dominum: quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos.

Respice in me, & miserere mei: quia unicus & pauper sum ego.

Tribulationes cordis mei multiplicatae sunt: de necessitatibus meis erue me.

Vide humilitatem meam & laborem meum: & dimitte uniuersa delicta mea.

Respice inimicos meos, quoniam multiplicati sunt: & odio iniquo oderunt me.

Custodi animam meam, & erue me: non erubescam quoniam speraui in te.

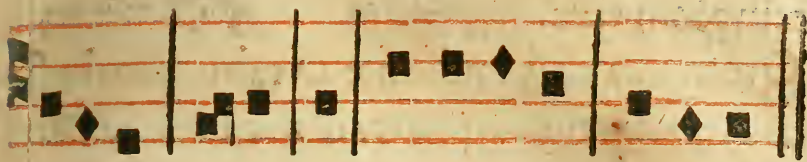
Innocentes & recti adhæserunt mihi: qui sustinui te.

Libera Deus Israel: ex omnibus tribulationibus suis.

Requiem æternam.

Añã. Delicta iuuentutis meæ, & igni

rantias meas ne memineris Domine.

Añia. Credo videre. Euouae.

Psalms 26.

Dominus illuminatio mea, & salus mea:
quem timebo?

Dominus protector vitæ meæ: à quo trepi-
dabo?

Ium appropriant super me nocentes: vt
elant carnes meas.

Qui tribulant me inimici mei: ipsi infirmati
sunt, & ceciderunt.

Si consistant aduersum me castra: non time-
bit cor meum.

Si exurgat aduersum me prælium: in hoc ego
berabo.

Vnam petij à Domino, hanc requiram: vt
inhabitem in domo Domini omnibus die-
bus vitæ meæ.

Vt videam voluptatem Domini: & visitem

templum eius.

Quoniam abscondit me in tabernaculo suo
in die malorum : protexit me in abscondit
tabernaculi sui.

In petra exaltauit me : & nunc exaltauit ca
put meum super inimicos meos.

Circuiui , & immolauit in tabernaculo eius
hostiam vociferationis: cantabo, & psalmum
dicam Domino.

Exaudi Domine vocem meam, qua clamaui
ad te: miserere mei, & exaudi me.

Tibi dixit cor meum, exquisiuit te facies meae
faciem tuam Domine requiram.

Ne auertas faciem tuam à me : ne declines in
ira à seruo tuo.

Adiutor meus esto : ne derelinquas me , ne
que despicias me Deus salutaris meus.

Quoniam pater meus & mater mea dereli
querunt me : Dominus autem assumpsit me.

Legem pone mihi Domine in via tua: & diri
ge me in semitam rectam propter inimicos meos.

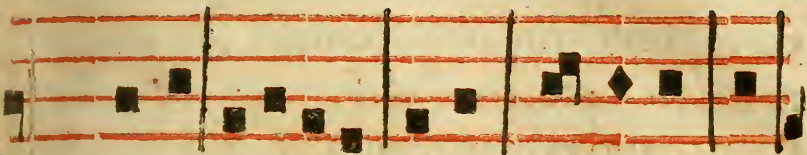
Ne tradideris me in animas tribulatum meum
quoniam insurrexerunt in me testes iniqui
& mentita est iniquitas sibi.

Credo videre bona Domini : in terra viuer
tium.

Expecta Dominum, viriliter age: & confor

teur cor tuum, & sustine Dominum.

Requiem æternam dona eis Domine : & lux
perpetua luceat eis.

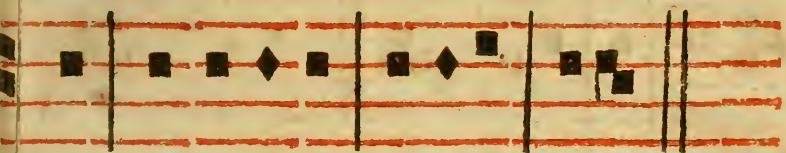
*ñ*a. Credo videre bona Domini in

terra viuentium.

Collocet eos Dominus cum principibus.

Cum principibus populi sui.

Pater noster. *totum secreto.*

Lectio iiii.

Iob. 13. d.

Responde mihi : quantas habeo iniqui-
tates & peccata, scelera mea & delicta

ostende mihi. Cur faciem tuam abscondi
 & arbitraris me inimicum tuum? Contra fo-
 lium, quod vento rapitur, ostendis potētiā
 tuam, & stipulam siccam persequeris. Scribe
 enim contra me amaritudines, & consume
 re me vis peccatis adolescentiæ meæ. Posu-
 sti in neruo pedem meum, & obseruasti om-
 nes semitas meas, & vestigia pedum meorum
 considerasti. Qui quasi putredo consumer-
 dus sum, & quasi vestimentum quod comed-
 tur à tinea.

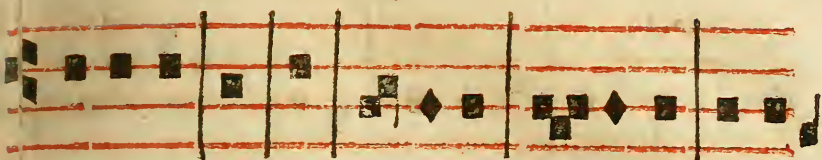
R. Memento mei Deus, quia ven-

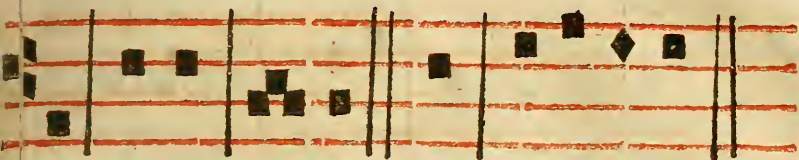
tus est vita mea, **N**ec aspiciat me

visus hominis. **¶** De profun dis

clamaui ad te Domine, Domine exau-

di vocem meam. **N**ec aspiciat.

Lectio v.

Iob. 14.

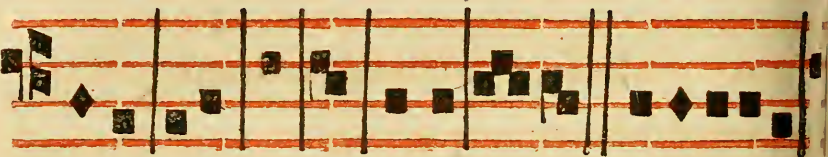
Homo natus de muliere, breui viuens tempore, repletur multis miserijs. Qui quasi flos egreditur & conteritur, & fugit velut umbra & numquam in eodem statu permanet. Et dignum ducis super huiuscemodi acrire oculos tuos, & adducere eum tecum in iudicium? Qui potest facere mundum de immundo conceptum semine? nonne tu qui solus es? Breues dies hominis sunt, numerus mensium eius apud te est: constituisti terminos eius, qui præteriri non poterunt. Recede paululum ab eo, ut quiescat, donec optata veniat, sicut mercenarij, dies eius.

R. Hei mihi Domine, quia peccaui nimis

in vita mea: quid faciam miser? vbi fu-

giam, nisi ad te Deus meus? **Miserere**

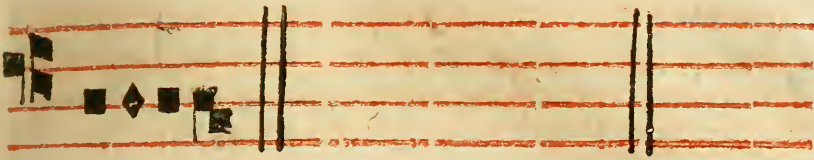
mei, dum veneris in nouissimo die.

V. Anima mea turbata est val de, sec-

tu Domine succurre ei.

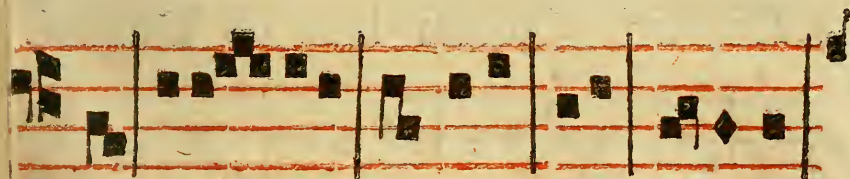

Miserere.

Lectio vj.

Iob. 14. c.

Quis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me, & abscondas me, donec pertranseat furor tuus, & constituas mihi tēpus, in quo recorderis mei? Putásne mortuus homo rursus viuat? Cunctis diebus, quibus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea. Vocabis me, & ego respondebo tibi: operi manuum tuarum porriges dexterā. Tu quidē gressus meos dinumerasti: sed parce peccatis meis.

R. Ne recorderis peccata mea Domine,

Dum veneris iudicare sæculum per ignem.

Q ij

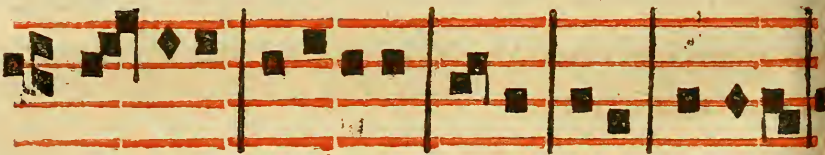
✠. Dirige Domine Deus meus in con-

spectu tuo viam meam.

Dum veneris.

✠. Requiem æternam dona eis Domine:

& lux perpetua luceat eis.

Dum veneris.

IN TERTIO NOCTVRNO.

Añã. Complaceat. Eu o u a e.

Psalmus 39.

EXpectans expectaui Dominum : & intendit mihi.

Et exaudiuit preces meas: & eduxit me de lacu miseriæ, & de luto fæcis.

Et statuit super petram pedes meos: & direxit gressus meos.

Et immisit in os meum canticum nouum: carmen Deo nostro.

Videbunt multi, & timebunt : & sperabunt in Domino.

Beatus vir, cuius est nomē Domini spes eius: & non respexit in vanitates, & insanias falsas.

Multa fecisti tu Domine Deus meus mirabilia tua : & cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi.

Annuntiaui, & locutus sum: multiplicati sunt super numerum.

Sacrificium & oblationem noluisti : aures

autem perfecisti mihi.

Holocauftum & pro peccato non postulasti
tunc dixi, Ecce venio.

In capite libri scriptum est de me, vt facer
voluntatem tuam; Deus meus volui, & legen
tuam in medio cordis mei.

Annuntiaui iustitiam tuam in Ecclesia ma
gna: ecce labia mea non prohibebo, Domine
tu scisti.

Iustitiam tuam non abscondi in corde meo
veritatem tuam, & salutare tuum dixi.

Non abscondi misericordiam tuam, & veri
tatem tuam: à concilio multo.

Tu autem Domine ne longè facias misera
tiones tuas à me: misericordia tua & verita
tua semper susceperunt me.

Quoniam circumdederunt me mala, quor
non est numerus: comprehenderunt me ini
quitates meæ, & non potui vt viderem.

Multiplicatæ sunt super capillos capitis me
& cor meum dereliquit me.

Complaceat tibi Domine, vt eruas me: Do
mine ad adiuuandum me respice.

Confundantur & reuereãtur simul qui qua
runt animam meam: vt auferant eam.

Conuertantur retrorsum, & reuereãtur: qu
volunt mihi mala.

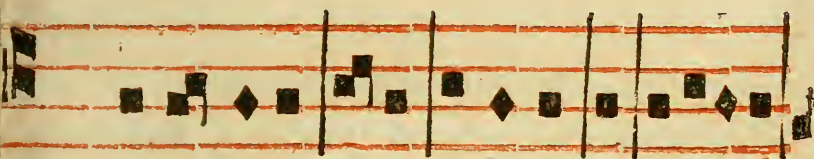
erant confestim confusionem suam: qui di-
cunt mihi, Euge, Euge.

exultent, & lætetur super te omnes quæren-
tes te: & dicant semper, Magnificetur Domi-
nus, qui diligunt salutare tuum.

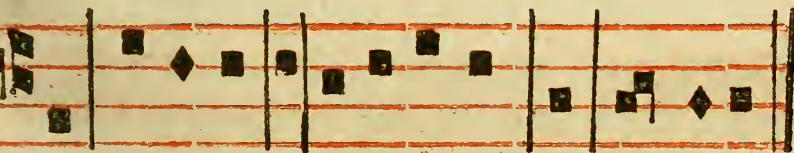
ego autem mendicus sum, & pauper: Domi-
nus sollicitus est mei.

adiutor meus, & protector meus tu es: Deus
neus te tardaueris.

equiem æternam.

Añã. Complacet tibi Domine, vt eripias

me: Domine ad adiuuandũ me respice.

Añã. Sana Domine: E u o u a e.

Psalmus 40.

Q iiii

Beatus qui intelligit super egenum & pauperem: in die mala liberabit eum Dominus.

Dominus conseruet eum, & viuificet eum, & beatum faciat eum in terra: & non tradat eum in animam inimicorum eius.

Dominus opem ferat illi super lectum doloris eius: vniuersum stratum eius verfasti in infirmitate eius.

Ego dixi, Domine miserere mei: sana animam meam, quia peccaui tibi.

Inimici mei dixerunt mala mihi: Quando morietur, & peribit nomen eius?

Et si ingrediebatur vt videret, vana loquebatur: cor eius congregauit iniquitatem sibi

Egrediebatur foras: & loquebatur in idipsum.

Aduersum me susurrabant omnes inimici mei: aduersum me cogitabant mala mihi.

Verbum iniquum constituerunt aduersum me: Numquid qui dormit, non adijciet vt resurgat?

Etenim homo pacis meæ, in quo speraui qui edebat panes meos, magnificauit super me supplantationem.

Tu autem Domine miserere mei, & resuscita me: & retribuam eis.

In hoc cognoui, quoniam voluisti me: quoniam non gaudebit inimicus meus super re.

Ne autem propter innocentiam suscepisti: & confirmasti me in conspectu tuo in æternum.

Benedictus Dominus Deus Israel à sæculo, & que in sæculum: fiat, fiat.

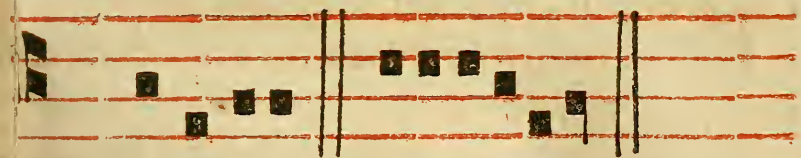
Requiem æternam.

Añã. Sana Domine animam meam,

quia peccaui tibi.

Añã. Sitiuit. E u o u a e.

Psalms 41.

Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus.

Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum
quando veniam , & apparebo ante faciem
Dei?

Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte :
dum dicitur mihi quotidie , Vbi es
Deus tuus?

Hæc recordatus sum , & effudi in me
animam meam : quoniam transibo in locum
cum tabernaculi admirabilis , vsque ad domum
Dei.

In voce exultationis , & confessionis : sonus
epulantis.

Quare tristis es anima mea : & quare conturbas
me!

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi:
salutare vultus mei, & Deus meus.

Ad me ipsum anima mea conturbata est: pro-
pterea memor ero tui de terra Iordanis , &
Hermonijm , à monte modico.

Abyssus abyssum inuocat: in voce cataractarum
tuarum.

Omnia excelsa tua , & fluctus tui : super me
transierunt.

In die mandauit Dominus misericordiam
suam: & nocte canticum eius.

Apud me oratio Deo vitæ meæ: dicam Deo
Susceptor meus es.

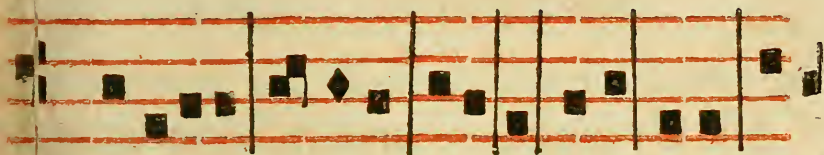
Quare oblitus es mei? & quare contristatus
iredo, dum affligit me inimicus?

Dum confringuntur ossa mea: exprobrauerunt
mihi qui tribulant me inimici mei.

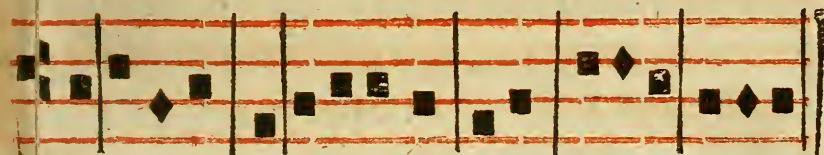
Dum dicunt mihi per singulos dies. Vbi est
Deus tuus? quare tristis es anima mea, & qua-
re conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor il-
li salutare vultus mei, & Deus meus.

Requiem æternam dona eis Domine: & lux
perpetua luceat eis.

Añã. Sitiuit anima mea ad Deũ viuũ: quã-

do veniam, & apparebo ante faciem Dñi?

Ne tradas bestiis animas confitentes tibi.

R. Et animas pauperum tuorum ne ob-

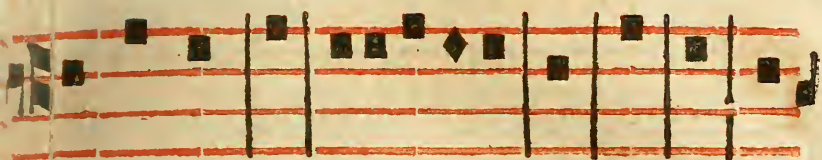
uiscaris in finem.

Pater noster. *totum secreto.*

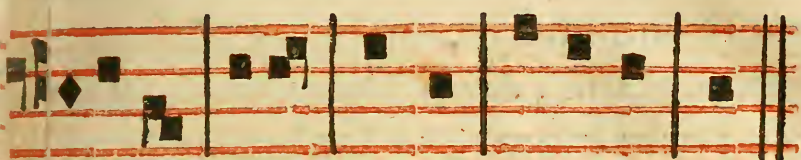
Lectio vij.

Iob. 17.

Spiritus meus attenuabitur, dies mei breuiabuntur, & solum mihi superest sepulchrum. Non peccaui, & in amaritudinibus moratur oculus meus. Libera me Domine, pone me iuxta te, & cuiusuis manus pugnet contra me. Dies mei transierunt, cogitationes meae dissipatae sunt, torquentes cor meum. Noctem verterunt in diem, & rursus post tenebras spero lucem. Si sustinero, infernum domus mea est, & in tenebris stravi lectulum meum. Putredini dixi, Pater meus es: mater mea, & soror mea, vermibus. Vbi est ergo nunc praestolatio mea, & patientia mea? Tu es Domine Deus meus.

Peccantem me quotidie, & non me poenitentem, timor mortis conturbat me.

nitentem, timor mortis conturbat me.

Quia in inferno nulla est redemptio,

miserere mei Deus, & salva me.

Deus in nomine tuo saluum me fac,

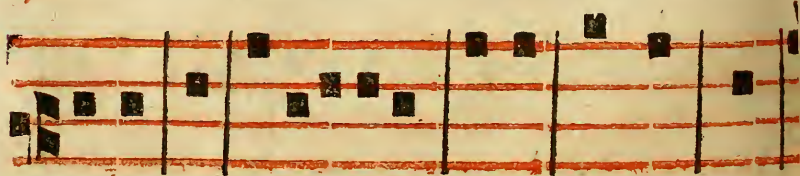

& in virtute tua libera me. **Q**uia.

Pelli meæ, consumptis carnibus, adhæ-
 ros meum, & derelicta sunt tantummo-
 labia circa dentes meos. Misere mini mei, mi-
 seremini mei, saltem vos amici mei, quia ma-
 nus Domini tetigit me. Quare persequimini
 me sicut Deus, & carnibus meis saturamini.
 Quis mihi tribuat, vt scribantur sermones
 mei? quis mihi det, vt exarentur in libro sty-
 lo ferreo, & plumbi lamina, vel celte sculp-
 tur in silice? Scio enim quòd Redemptor
 meus viuit, & in nouissimo die de terra sur-
 cturus sum: & rursus circūdabor pelle me-
 & in carne mea videbo Deum saluatorem
 meum. Quem visurus sum ego ipse, & oculi
 mei conspecturi sunt, & nō alius: reposita e-
 hæc spes mea in sinu meo.

R. Domine, secundum actum meum

noli me iudicare: nihil dignum in

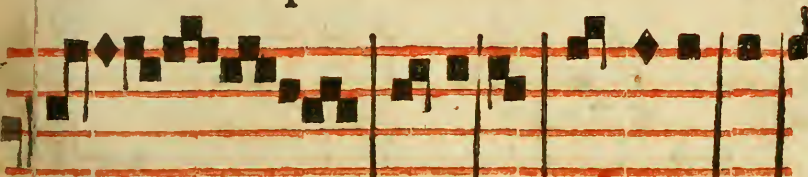
conspetu tuo e gi: Ideò depre-

cor maiestatem tuam, **V** t tu Deus

deleas iniquitatem me am.

V Amplius laua me Domine ab

iniustitia me a, & à delicto me o

munda me.

V t tu Deus.

Quare de vulua eduxisti me? qui vtina
 consumptus essem, ne oculus me vid
 ret. Fuissem quasi non essem, de vtero tran
 latus ad tumulum. Numquid non paucis
 dierum meorum finietur breui? Dimitte
 ergo, vt plangam paululum dolorem meum
 antequam vadam, & non reuertar, ad terram
 tenebrosam, & opertam mortis caligine: ter
 ram miseriæ & tenebrarum, vbi vmbra mor
 tis, & nullus ordo, sed sempiternus horror in
 habitat.

R. Libera me Domine de viis inferni, qu

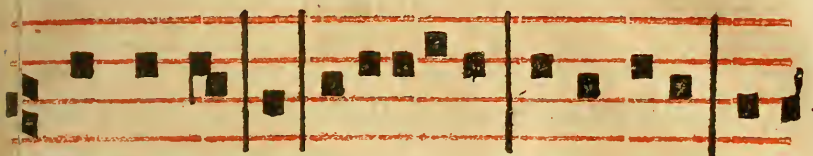
portas æreas confregisti, & visitasti infe

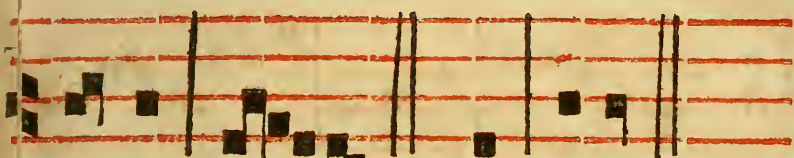
num, & dedisti eis lumen, vt videret te

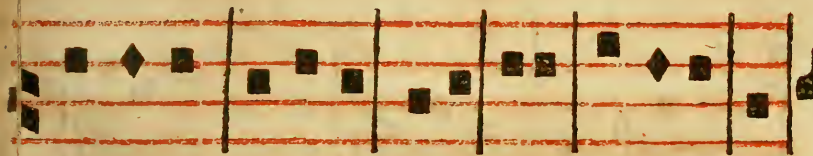
Qui erant in pœnis tenebrarum.

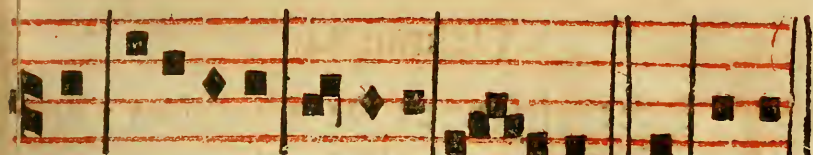
Clamantes & dicentes, Aduenisti re-

demptor no ster. Qui erant.

Requiem æternam dona eis Domine:&

lux perpetua luceat e is. Qui erant.

Aliud Responsorium, videlicet, Libera
ne Domine. quod dicitur in festo omnium
Defunctorum, & quando dicuntur nouem
lectiones require. fol. 193.

A D L A V D E S,

absolutè incipitur Antiphona.

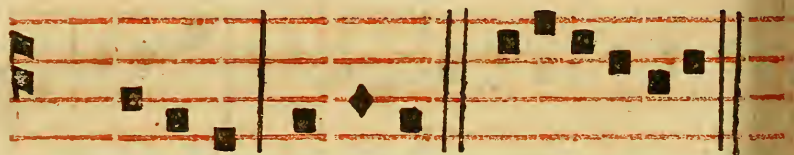

Exultabunt Domino. E u o u a e.

Psalms 50. Miserere mei Deus. *ut supra*
fol. 116.

Antiphona. Exultabunt Domino ossa humiliata.

Antiphona. Exaudi Domine. E u o u a e.

Psalms 64.

TE decet hymnus Deus in Sion : & tu
 reddetur votum in Ierusalem.

Exaudi orationem meam: ad te omnis car
 veniet.

Verba iniquorum prævaluerunt super no
 & impietatibus nostris tu propitiaberis.

Beatus quem elegisti, & assumpsisti: inhabit

lit in atrijs tuis.

Replebimur in bonis domus tuæ : sanctum
est templum tuum, mirabile in æquitate.

Audi nos Deus salutaris noster : spes om-
nium finium terræ, & in mari longè.

Præparans montes in virtute tua , accinctus
potentia : qui conturbas profundum maris,
innum fluctuum eius.

Turbabuntur gentes , & timebunt qui habi-
tent terminos à signis tuis : exitus matutini &
vespere delectabis.

Visitasti terram, & inebriasti eam : multipli-
cisti locupletare eam.

Flumen Dei repletum est aquis , parasti cibū
eorum: quoniam ita est præparatio eius.

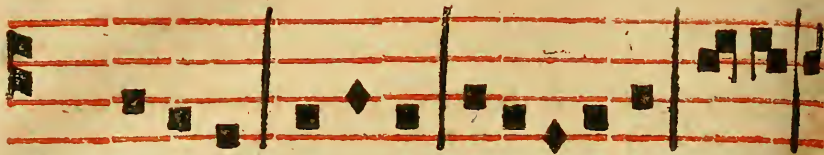
Viuos eius inebria, multiplica genimina eius:
in stillicidijs eius lætabitur germinans.

Benedices coronæ anni benignitatis tuæ : &
campi tui replebuntur vbertate.

Linguescent speciosa deserti : & exultatione
colles accingentur.

Induti sunt arietes ouium , & valles abunda-
unt frumento : clamabant , etenim hymnū
dicent.

Requiem æternam dona eis Domine: & lux
æterna luceat eis.

Añã. Exaudi Domine orationem meam,

ad te omnis ca ro veniet.

Añã. Me susce pit. E u o u a e.

Psalmus 62.

Deus Deus meus: ad te de luce vigilo.
Sitiuit in te anima mea : quàm multipliciter tibi caro mea.

In terra deserta, & inuia, & inaquosa: sic in sancto apparui tibi, vt viderem virtutem tuam, & gloriam tuam.

Quoniam melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te.

Sic benedicam te in vita mea : & in nomine tuo leuabo manus meas.

Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea: & labijs exultationis laudabit os meum

Si memor fui tui super stratum meum, in matutinis meditabor in te: quia fuisti adiutor meus.

Et in velamento alarum tuarum exultabo, adhæsit anima mea post te: me suscepit dextera tua.

Ipsi verò in vanum quæsierunt animam meam, introibunt in inferiora terræ: tradentur in manus gladij, partes vulpium erunt.

Rex verò lætabitur in Deo, laudabuntur omnes qui iurant in eo: quia obstructum est os loquentium iniqua.

Psalmus 66.

Deus misereatur nostri, & benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri.

Vt cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.

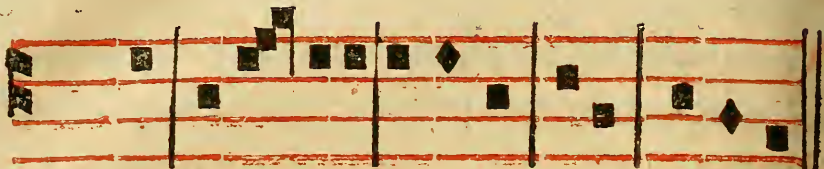
Lætentur & exultent gentes: quoniam iudicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum.

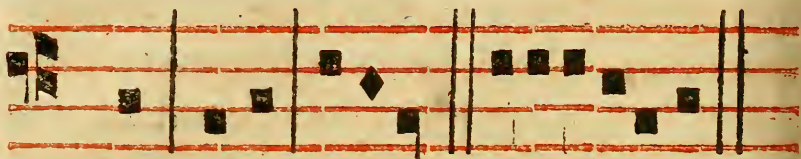
Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat

nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

Requiem æternam.

Añã. Me suscepit dextera tua Domine.

Añã. A porta inferi. Euouae.

Canticum Ezechiae.

Isaia 38.

Ego dixi, In dimidio dierum meorum:
vadam ad portas inferi.

Quæsiui residuum annorum meorum: dixi
Non videbo Dominum Deum in terra vi-
uentium.

Non aspiciam hominem ultra: & habitatorum
quietis.

Generatio mea ablata est, & conuoluta est
me: quasi tabernaculum pastorum.

Præcisâ est velut à texente vita mea, dum ad-
huc ordire, succidit me: de manè vsque ad
vesperam finies me.

Sperabam vsque ad manè: quasi leo sic con-
triuuit omnia ossa mea.

De manè vsque ad vesperam finies me: sicut
vullus hirundinis sic clamabo, meditabor vt
columba.

Atenuati sunt oculi mei: suscipientes in ex-
elsum.

Domine vim patior, responde pro me: quid
dicam, aut quid respondebit mihi, cùm ipse
cecerit?

Recogitabo tibi omnes annos meos: in a-
maritudine animæ meæ.

Domine si sic viuitur, & in talibus vita spiri-
us mei, corripies me, & viuificabis me: ecce
in pace amaritudo mea amarissima.

Tu autem eruisti animam meam vt non pe-
iret: proiecisti post tergum tuũ omnia pec-
cata mea.

Quia non infernus confitebitur tibi, neque
inors laudabit te: non expectabunt, qui des-
cendunt in lacum, veritatem tuam.

Viuens viuens ipse confitebitur tibi, sicut &
ego hodie: pater filijs notam faciet veritatem
tuam.

Domine saluum me fac: & psalmos nostros
cantabimus cūctis diebus vitæ nostræ in do-
mo Domini.

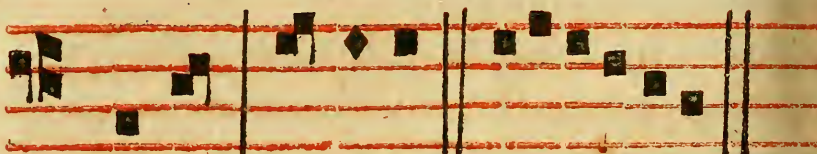
Requiem æternam dona eis domine: & lux
perpetua luceat eis.

Añã. A porta inferi, e rue Domine

animam meam.

Añã. Omnis spiritus. Eu ou a e.

Psalmus 148.

Laudate Dominũ de cælis : laudate eum
in excelsis.

Laudate eum omnes Angeli eius : laudate ei
omnes virtutes eius.

Laudate eum sol & luna : laudate eum om
nes stellæ & lumen.

Laudate eum cæli cælorum : & aquæ omnes
quæ super cælos sunt, laudent nomen Do
mini.

Quia ipse dixit, & facta sunt : ipse mandauit
& creata sunt.

Statuit ea in æternum , & in sæculum sæcu-

præceptum posuit, & non præteribit.

Audate Dominum de terra : dracones, & omnes abyssi.

ignis, grando, nix, glacies, spiritus procellarum: quæ faciunt verbum eius.

Montes & omnes colles: ligna fructifera, & omnes cedri.

bestiæ, & vniuersa pecora: serpentes, & volucres pennatæ.

reges terræ, & omnes populi: principes, & omnes iudices terræ.

iuuenes, & virgines, senes cum iunioribus, audent nomen Domini : quia exaltatum est nomen eius solius.

Confessio eius super cælum & terrâ : & exaltauit cornu populi sui.

Hymnus omnibus sanctis eius : filijs Israel, populo appropinquanti sibi.

Psalmus 149.

Cantate Domino canticum nouum : laus eius in Ecclesia sanctorum.

Lætetur Israel in eo, qui fecit eum : & filij Sion exultent in rege suo.

Laudent nomen eius in choro : in tympano & psalterio psallant ei.

Quia beneplacitum est Domino in populo suo : & exaltabit mansuetos in salutem.

Exultabunt sancti in gloria : lætabuntur in cubilibus suis.

Exaltationes Dei in gutture eorum : & gladii ancipites in manibus eorum.

Ad faciendam vindictam in nationibus : in crepationes in populis.

Ad alligandos reges eorum in compedibus & nobiles eorum in manicis ferreis.

Vt faciant in eis iudicium conscriptum : gloria hæc est omnibus sanctis eius.

Psalms 150.

Laudate Dominum in sanctis eius : laudate eum in firmamento virtutis eius.

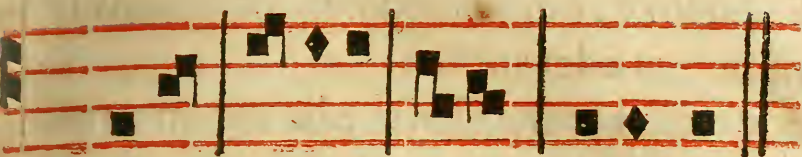
Laudate eum in virtutibus eius : laudate eum secundum multitudinem magnitudinis eius.

Laudate eum in sono tubæ : laudate eum in psalterio & cithara.

Laudate eum in tympano & choro : laudate eum in chordis & organo.

Laudate eum in cymbalis benesonantibus : laudate eum in cymbalis iubilationis : omnis spiritus laudet Dominum.

Requiem æternam dona eis Domine : & lux perpetua luceat eis.

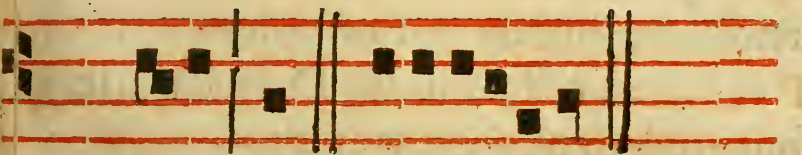
ñ. Omnis spiritus laudet Dominum.

x Audiui vocem de cælo dicentem mihi.

x Beati mortui, qui in Domino moriuntur.

ñ. Ego sum. E u o u a e.

Canticum Zachariæ.

Luce i.

Benedictus Dominus Deus Israel: quia visitavit, & fecit redemptionem plebis suæ.

Et erexit cornu salutis nobis: in domo David veri sui.

Sicut locutus est per os sanctorum: qui à sæculo sunt prophetarum eius.

Salutem ex inimicis nostris : & de manu omnium qui oderunt nos.

Ad faciendam misericordiam cum patribus nostris : & memorari testamenti sui sancti.

Iusiurandum quod iuravit ad Abraham patrem nostrum : daturum se nobis.

Vt sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati : seruiamus illi.

In sanctitate & iustitia coram ipso : omnibus diebus nostris.

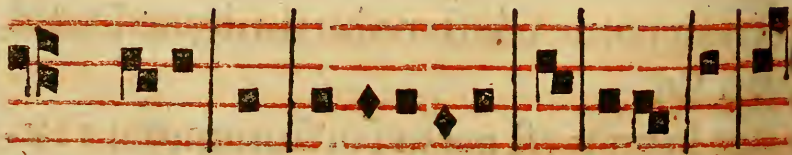
Et tu puer , propheta Altissimi vocaberis : præbis enim ante faciem Domini , parans vias eius.

Ad dandam scientiam salutis plebi eius : in remissionem peccatorum eorum.

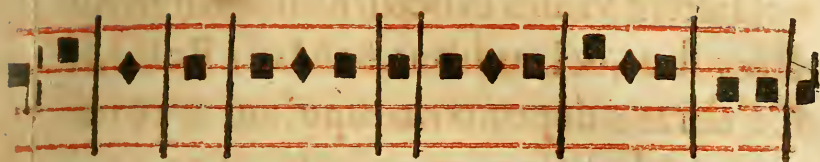
Per viscera misericordiae Dei nostri : in quibus visitauit nos oriens ex alto.

Illuminare his qui in tenebris & in umbra mortis sedent : ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

Requiem æternam dona eis Domine : & lux perpetua luceat eis.

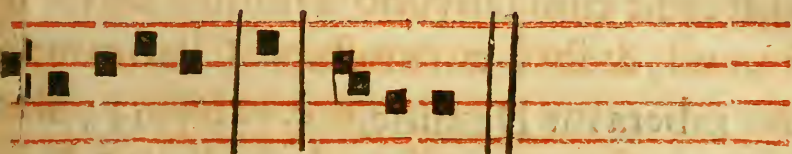
Añã. Ego sum resurrectio, & vita : qui cre

dit in me, etiam si mortuus fuerit, viuet:

& omnis qui viuit, & credit in me, non

moriatur in æternum.

Deinde Pater noster. Psalm. De profundis, fol. 207. cum Precibus & Oracionibus officio congruentibus, vt supra in Vesperis.

De officio faciendo in exequijs, absente corpore defuncti, & in die tertio, septimo, trigesimo, & anniuersario.

Si faciendæ sint exequiæ absente corpore, eo die, quo benè visum fuerit, in Ecclesia icatur Officium mortuorû, cum tribus Noturnis, & Laudibus, & Antiph. duplicatis,

vel saltem vnum Nocturnum cum tribus I
 ctionibus, & Laudibus, & Missa. Post Missa
 Celebrans deponit manipulum & planetam
 accipit pluuiale nigri coloris, & præceden
 bus Subdiacono cum Cruce, & Clero, & du
 bus Ceroferarijs cum luminaribus accens
 & duobus Acolythis, vno cum nauicula in
 censi & thuribulo, & altero cū vasculo Aqu
 benedictæ, & aspersorio, & hoc libro Ritu
 li, accedit cum Diacono à sinistris ad locum
 tumuli, & ibi à circumstante Clero cantat
 R. Libera me Domine, &c. vt sup. 193. In
 rim ministratur incensum, benedicitur, & in
 ponitur in thuribulum. postea dicitur: Ky
 rie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison
 Sacerdos dicit: Pater noster, &c. & dum
 cretò dicitur, accipit aspersorium, circu
 rumbam aspergens, deinde incensat eode
 modo, vt dictum est. Postea dicit. V. Et
 nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos à malo. V. A porta inferi

R. Erue Domine animam eius.

V. Requiescat in pace. R. Amen.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu
 tuo.

Oremus.

Absolue, quæsumus Domine, animam famuli tui, [*vel* famulæ tuæ] vt defunctis [*vel* defuncta] sæculo tibi viuat, & peccata, quæ per fragilitatem carnis humana cōfuratione commisit, tu venia misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Vel dicatur Oratio, quæ dicta est in Missa, vel alia conueniens. V. Requiem æternam dona ei Domine.

Et lux perpetua luceat ei. V. Requiescat in pace. *R.* Amen.

Si officium fuerit pro pluribus defunctis, Oratio & Versus dicantur in plurali numero: si fuerit mulier, in genere feminino; si fuerit Sacerdos, vel Episcopus, in Oratione exprimitur nomen dignitatis, &c.

Prædictus autem Officij ritus pro defunctis adultis tam Sacerdotibus & Clericis, quàm secularibus & laicis, seruari debet in Officio solulturæ in die depositionis, siue in die tertio, septimo, trigésimo, & anniuersario.

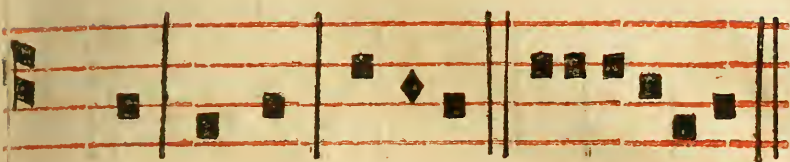
De exequijs paruulorum.

IN primis admonendi sunt Parochi, ut iuxta vetustam & laudabilem Ecclesiarum consuetudinem, paruulorum corpuscula non sepeliantur in communibus & promiscuis cœmeteriorum & Ecclesiarum sepulturis; sed ut pro illis in Parochialibus Ecclesijs, aut illarum cœmeterijs quatenus commodè fieri potest, speciales & separatos ab alijs loculos & sepulturas habeant, seu fieri curent in quibus non sepeliantur, nisi qui baptizati fuerint infantes, vel pueri qui ante annos discretionis obierunt.

In funere paruulorum ut plurimum non pulsatur campana, quòd si pulsentur, non sono lugubri sed potius festiuo pulsari debent.

Ordo sepeliendi paruulos.

CUm igitur infans vel puer baptizatus defunctus fuerit ante usum rationis, induitur iuxta aetatem, & imponitur ei corona de floribus, seu herbis aromaticis & odoriferis, in signum integritatis carnis & virginitatis, & Parochus superpelliceo & stola alba indutus, & alij de Clero, si sint, præcedente Cruce, quæ sine hasta defertur, accedunt ad domum defuncti cum Clerico aspersorio deferente. Sacerdos aspergit corpus, deinde dicit:

Añã. Sit nomen Domini. Euouae.

Psalmus 112.

Audate pueri Dominum : laudate nomen Domini.

Sit nomen Domini benedictum: ex hoc nunc et usque in saeculum.

solis ortu usque ad occasum: laudabile nomen Domini.

Excelsus super omnes gentes Dominus : & super caelos gloria eius.

Quis sicut Dominus Deus noster , qui in caelis habitat : & humilia respicit in caelo & in terra?

Euscitans a terra inopem : & de stercore erigens pauperem.

Et collocet eum cum principibus : cum principibus populi sui.

Qui habitare facit sterilem in domo : matrem filiorum laetantem. **G**loria Patri.

Añã. Sit nomen Domini benedictum, ex

dolo proximo suo.

Hic accipiet benedictionem à Domino : & misericordiam à Deo salutari suo.

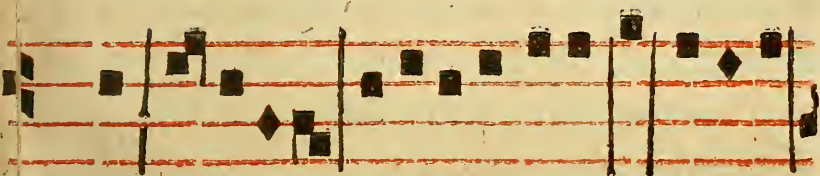
Hæc est generatio quærentium eum : quærentium faciem Dei Iacob.

Attollite portas principes vestras, & eleuamini portæ æternales : & introibit Rex gloriæ.

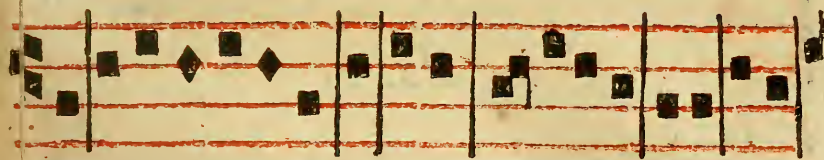
Quis est iste Rex gloriæ ? Dominus fortis & potens, Dominus potens in prælio.

Attollite portas principes vestras, & eleuamini portæ æternales : & introibit Rex gloriæ.

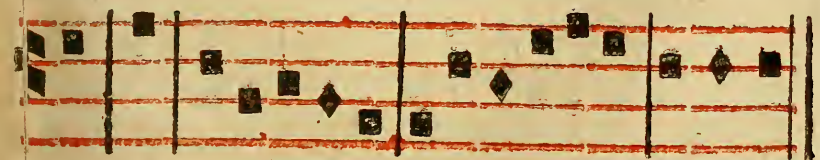
Quis est iste Rex gloriæ ? Dominus virtutum in se est Rex gloriæ. Gloria Patri.

na. Hic accipiet benedictionem à Domino,

& misericordiam à Deo salutari suo, quia

hæc est generatio quærentium Dominum.

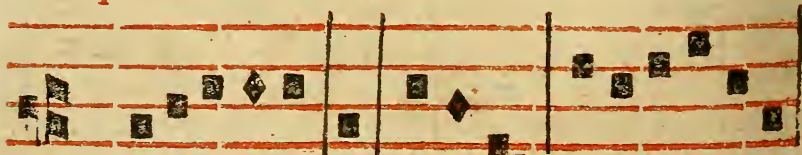
Postea dicitur. **K** yrie eleison. **C**hriste eleison. **K** yrie eleison. **P**ater noster. **secretum** interim corpus aspergit. **ψ**. Et ne nos inducas in tentationem. **R**. Sed libera nos à malo. **ψ**. Me autem propter innocentiam suscepisti. **R**. Et confirmasti me in conspectu tuo in æternum. **ψ**. Dominus vobiscum. **R**. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens & mitissime Deus, qui omnibus paruulis renatis fonte Baptismatis dum migrant à sæculo, sine ullis eorum meritis vitam illicò largiris æternam, sicut animæ huius paruuli hodie credimus te fecisse: fac nos quæsumus Domine, per intercessionem beatæ Mariæ semper Virginis, & omnium Sanctorum tuorum hîc purificati tibi mentibus famulari, & in Paradiso cum beatis paruulis perenniter sociari. Per Christum Dominum nostrum.

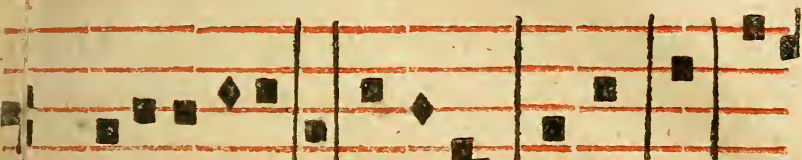
R. Amen.

Dum portatur ad tumulum, & etiamsi tum non portetur, dicitur.

Añã. Iuuenes, & virgines. **E**u ouac.

Palmus. Laudate Dominum de cælis, &c. vt
 supra fol. 286. & in fine Gloria Patri, &c. &
 rogitur.

Aia. Iuuenes, & virgines, senes cum iu-

nioribus laudent nomen Domini.

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie elei-
son. Pater noster. **ŷ.** Et ne nos inducas in tē-
 tionem **R.** Sed libera nos à malo. **ŷ.** Sinite
 paruulos venire ad me. **R.** Talium est enim
 regnum cælorum. **ŷ.** Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.

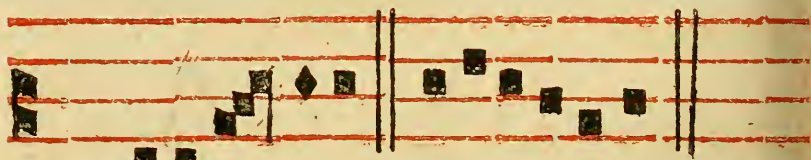
Oremus.

OMnipotens sempiterne Deus, sanctæ
 puritatis amator, qui animam huius
 paruuli ad cælorum regnum hodie miseri-
 corditer vocare dignatus es: digneris etiam,
 Domine, ita nobiscum misericorditer agere,
 et meritis tuæ sanctissimæ Passionis, & inter-
 cessione beatæ Mariæ sēper Virginis, & om-

nium Sanctorum tuorum in eodem regno nos cum omnibus sanctis & electis tuis semper facias congaudere. Qui viuis & regna cum Deo Patre in vnitate Spiritus sancti Deus Per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen.

Deinde Sacerdos corpus aspergat Aqua benedicta, & thurificet similiter, & tumulum postea sepeliatur.

Cum autem à sepultura reuertuntur in Ecclesiam, dicatur:

Añã. Benedicite. E u o u a e.

Canticum trium puerorum. *Dan. 3.*

Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite Angeli Domini Domino: benedicite cæli Domino.

Benedicite aquæ omnes, quæ super cælos sũ Dño: benedicite omnes virtutes Dñi Dño.

Benedicite sol & luna Domino: benedicite stellæ cæli Domino.

Benedicite omnis imber & ros Domino: benedicite omnes spiritus Dei Domino.

Benedicite ignis & æstus Domino: benedici-
te frigus & æstus Domino.

Benedicite rores & pruina Domino: benedi-
cite gelu & frigus Domino.

Benedicite glacies & niues Domino: benedi-
cite noctes & dies Domino.

Benedicite lux & tenebræ Domino: benedi-
cite fulgura & nubes Domino.

Benedicat terra Dominum: laudet & super-
exaltet eum in sæcula.

Benedicite montes & colles Domino: bene-
dicite vniuersa germinãtia in terra Domino.

Benedicite fontes Domino: benedicite ma-
ria & flumina Domino.

Benedicite cete, & omnia quæ mouentur in
quis Domino: benedicite omnes volucres
cæli Domino.

Benedicite omnes bestia & pecora Domino:
benedicite filij hominum Domino.

Benedicat Israel Dominum: laudet & super-
exaltet eum in sæcula.

Benedicite sacerdotes Domini Domino: be-
nedicite serui Domini Domino.

Benedicite spiritus & animæ iustorum Do-
mino: benedicite sãcti & humiles corde Do-
mino.

Benedicite Anania, Azaria, Misael, Domi-

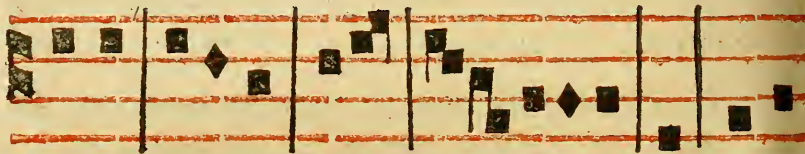
no: laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicamus Patrem & Filium cum sancto Spiritu: laudemus & superexaltemus eum in sæcula.

Benedictus es Domine in firmamento cæli & laudabilis, & gloriosus, & superexaltatus in sæcula.

Añ. Benedicite Dominum omnes electi

eius, agite dies lætitiæ, & confite

te mini illi.

Deinde ante Altare dicit Sacerdos, Dominus vobiscum, **R.** Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus, qui miro ordine Angelorū ministeria, hominūque dispensas: cōced

popitius, vt à quibustibi ministrantibus in celo semper assistitur, ab his in terra vita nostra muniatur. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

Prochus admonitus de aliquo Matrimonio in sua Parochia contrahendo, primùm cognoscat ex his ad quos spectat, qui & quales sint qui Matrimonium contrahere volunt: An inter eos sit aliquod Canonicum impedimentum: Vtrum sponte, liberè, & secundùm honestatem Sacramenti velint contrahere: Vtrum sint in ætate legitima; ut vir saltem quatuordecim, mulier verò duodecim annos expleuerit, & uterque sciat rudimenta Fidei, cùm ea deinde filios suos docere debeant.

Nouerit ex probatis auctoribus, quæ sint Canonica impedimenta Matrimonij contrahendi, & quæ contractum dirimant; & qui sint gradus consanguinitatis & affinitatis, & item cognationis spiritalis ex Baptismi vel Confirmationis Sacramento contractæ.

Habeat in primis ipse benè cognita præcepta illa omnia, quæ in Matrimonij ritè conficiendis seruari oportere, sacri Canones, & præcipuè sancta Synodus Tridentina iussit; dabitque operam, ut illa in Parochia sua accuratè exactèque seruentur.

Præsertim verò meminerit, Matrimonia inter raptorem & raptam, dum ipsa in raptoris potestate manserit, inita, necnon clandestina, & qualibet Matrimonia, quæ aliter quàm præsentè Parochi vel alio Sacerdote de ipsius Parochi vel Ordinarij licentia, & duobus vel tribus testibus contrahuntur, ex ipsius Concilij decretis irrita omnino ac nulla esse.

Est autem proprius Parochus, qui adesse debet, in cuius Parochia Matrimonium celebratur, sive viri sive mulieris.

Caueat prætereà Parochus, ne faciliè ad contrahendum Matrimonium admittat vagos & peregrinos, & qui incertas habent sedes; neque item eos, qui antea coniugati fuerunt; ut sunt uxores militum vel captiuorum, vel aliorum qui peregrinantur; nisi diligenter de ijs omnibus facta inquisitione, & re ad Ordinarium delata, ab eoque habita eiusmodi Matrimonij celebrandi licentia, quæ gratis concedatur.

Antequam Matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho continuis diebus festi- in Ecclesia intra Missarum solemniam ad ipsius Con-

elij præscriptum publicè denuntietur, inter quos Matrimonium sit contrahendum.

Si verò vir & mulier Parochiæ sint diuersæ, in utraque Parochia fiant denuntiationes: quibus denuntiationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem Matrimonij procedatur. Sed si quid obstat, ultra Parochus non procedat.

Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, vel alia rationabilis causa subsit arbitrio Episcopi, Matrimonium malitiosè impediri posse, si tot præcesserint denuntiationes; tunc de licentia Ordinarij, vel una tantùm fiat denuntiatio, vel saltem Parochus, & duobus vel tribus testibus præsentibus Matrimonium celebretur. Deinde ante illius consummationem, denuntiationes in Ecclesia fiant, ut si aliqua subsint impedimenta, faciliùs detegant, nisi aliter Ordinarius ipse expedire iudicauerit.

Has autem denuntiationes Parochus facere non aggrediatur, nisi prius de utriusque contrahentis libero consensu sibi benè constet.

Si verò infrà duos menses post factas denuntiationes Matrimonium non contrahatur, denuntiationes repetantur, nisi aliter Episcopo videatur.

Denuntiationes autem fiant hoc modo. Inter Missarum solemnias Parochus populum admoneat in hanc sententiam vulgari sermone:

Notum sit omnibus hîc præsentibus quòd **N.** vir , & **N.** mulier , ex tali vel tali familia, & Parochia, Deo adiuuante , intendunt inter se contrahere Matrimonium. Proinde monemus omnes & singulos , ut quis nouerit aliquod consanguinitatis , vel affinitatis , aut cognationis spiritualis , vel quoduis aliud impedimentum inter eos esse quod Matrimonium contrahendum inuicem impediatur, illud quamprimùm nobis denuntiare debeat ; & hoc admonemus primo si fuerit prima ; vel secundò, si fuerit secunda ; vel tertio, si fuerit tertia denuntiatio.

Moneat Parochus coniuges , ut ante benedictionem Sacerdotalem in templo suscipiendam in eadem domo non cohabitent, neque Matrimonium cõsumant, nec etiam simul maneant, nisi aliquibus propinquis, vel alijs præsentibus, quæ benedictio à nullo alio , quàm ab ipso Parocho , seu ab alio Sacerdote de ipsius Parochi vel Ordinarij licentia fieri debet.

Caueat etiam Parochus , ne quando coniuges à primis nuptijs benedictionem acceperint , eos in secundis benedicat, siue mulier , siue etiam vir ad secundas nuptias transeat. Sed ubi ea viget consuetudo, ut si mulier nemini umquam nupsit, etiam vir aliam uxorem habuerit , nuptiæ benedicantur.

seruanda est. Sed vidua nuptias non benedicat, etiamsi eius vir numquam uxorem duxerit.

Matrimonium in Ecclesia maximè celebrari debet, sed si domi celebratum fuerit, præsente Parocho et testibus, sponsi veniant ad Ecclesiam benedictionem accepturi, et tunc caueat Sacerdos, ne iterùm à contrahentibus consensum exigat, sed tantùm benedictionem illis conferat, celebrata Missa, ut infra accetur.

Admonèatur præterea coniuges, ut antequàm contrahant, sua peccata diligenter confiteantur, et ad sanctissimam Eucharistiam, atque ad Matrimonij sacramentum suscipiendum piè accedant, et quomodo in eo rectè et Christianè conuersari debeant, diligenter instruantur ex diuina Scriptura, exemplo Tobie et Saræ, verbisque Angeli Raphaëlis eos docentis, quàm sanctè coniuges debeant conuiuere.

Postremò meminerint Parochi, à Dominica prima Auentus vsque ad diem Epiphaniæ, et à Feria quarta Cinerum vsque ad Octauam Paschæ inclusiuè, solemnitates nuptiarum prohibitas esse: ut nuptias benedicere, sponsam traducere, nuptialia celebrare conuiuia. Matrimonium autem omni tempore contrahi potest. Nuptiæ verò qua decet modestia et honestate fiant, sancta enim res est Matrimonium, sanctèque tractandum.

Quæ omnia ferè ex sacri Concilij Tridentini decretis desumpta, & item alia, quæ ibi de Matrimonio ritè contrahendo præcipiuntur, sunt diligenter seruanda.

Ritus celebrandi Matrimonij Sacramentum.

Parochus igitur Matrimonium celebraturus, publicationibus factis tribus diebus festis, vt dictum est, si nullum obstat legitimum impedimentum, in Ecclesia superpelliceo & alba stola indutus, adhibito vno saltem Clerico superpelliceo pariter induto, qui librum & vas Aquæ benedictæ cum aspersorio deferat, coram tribus aut duobus testibus, virum & mulierem, quos parentum vel propinquorum suorum præsentia cohonestari debeat de consensu in Matrimonium interroget vtrumque sigillatim in hunc modum vulgariter sermone:

N. Vis accipere **N.** hîc præsentem in tuam legitimam vxorem iuxta ritum sanctæ Matris Ecclesiæ? **Respondeat sponsus,** Volo. **Mox Sacerdos sponsam interroget,** **N.** Vis accipere **N.** hîc præsentem in tuum legitimum maritum, iuxta ritum sanctæ Matris Ecclesiæ

Respondeat, **Volo.** Nec sufficit cōsensus vnus, sed debet esse amborum, & expressus aliquo sermo sensibili, siue fiat per se, siue per procuratorem. Mutuo igitur contrahentium consensu intellecto, Sacerdos iubeat eos inuicē iungere dexteras, dicens: Ego coniungo vos in matrimonium. In nomine Patris **✠**, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. vel alijs vtatur verbis iuxta receptum vniuscuiusque Provinciae ritum: postea eos aspergat Aqua benedicta: mox benedicat annulum.

Benedictio Annuli.

V. Adiutorium nostrum in nomine Domini. **R.** Qui fecit cælum & terram. **V.** Domine exaudi orationem meam. **R.** Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.

O remus.

Benedic **✠** Domine annulū hunc, quem nos in tuo nomine benedicimus **✠**, ut quæ eum gestauerit, fidelitatem integram sponso tenens, in pace & voluntate tua permaneat, atque in mutua charitate semper viuat. Per Christum Dominum nostrum.
R. Amen.

Deinde Sacerdos aspergat annulum Aqua

benedicta in modum Crucis , & sponfus ac
 ceptum annulum de manu Sacerdotis impo-
 nit in digito annulari sinistrae manus spon-
 sace. **Sacerdote dicente**, In nomine Patris ✠ ,
 Filij, & Spiritus sancti. Amen. **mox subiungit**
 ✠. Confirma hoc Deus , quod operatus es
 nobis. **R.** A templo sancto tuo , quod est
 in Ierusalem. **Kyrie eleison. C**hriste eleison.
Kyrie eleison. Pater noster , &c. ✠. Et
 nos inducas in tentationem. **R.** Sed Libera
 nos à malo, ✠. Saluos fac seruos tuos.
R. Deus meus sperantes in te, ✠. Mitte
 Domine auxilium de sancto. **R.** Et de Sic
 tuere eos, ✠. Esto eis Domine turris fortitu-
 dinis, **R.** A facie inimici, ✠. Domine exau-
 di orationem meam. **R.** Et clamor meus ad-
 veniat, ✠. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Respice quæsumus Domine, super hos
 mulos tuos , & institutis tuis , quibus
 propagationem humani generis ordinasti
 benignus assiste, vt qui te auctore iunguntur
 te auxiliante seruentur. Per Christum Dom-
 num nostrum. Amen.

His expletis , si benedicendæ sint nuptiæ
Parochus Missam pro sponsa , vt in Missa
Romana

Romano celebret, seruatis omnibus quæ ibi præscribuntur.

Ceterùm, si quæ Prouinciæ alijs, vltra prædictas, laudabilibus consuetudinibus & cæmonijs in celebrando Matrimonij Sacramento vtuntur, eas sancta Tridentina Synodus optat retineri.

Peractis omnibus, Parochus manu sua deficiat in libro Matrimoniorum nomina cõiugum, & testium, & alia iuxta formulã præscriptam: idque licet alius Sacerdos, vel à se, vel ab Ordinario delegatus Matrimonium celebrauerit.

De benedictione mulieris post partum.

SI qua puerpera post partum iuxta piã ac laudabilem consuetudinem ad Ecclesiã venire voluerit pro incolumitate sua Deo gratias actura, petieritque à Sacerdote benedictionem, ipse super pelliceo & stola alba inutus, cum ministro aspergillum deferente, ad fores Ecclesiæ accedat, vbi illam genuflectentem, & candelam accensam in manu tinentem, Aqua benedicta aspergat, deinde dicat. *ψ. Adiutorium nostrum in nomine Do-*

mini. **R.** Qui fecit cælum & terram. **Antiph**
 Hæc accipiet benedictionem à Domino
Pfalm. Domini est terra, & plenitudo eius
 orbis terrarum, & vniuersi, qui habitant in
 eo: &c. totus vt suprà fol. 296. **G**loria Patri
 & Filio, &c. Hæc accipiet benedictionem
 Domino, & misericordiam à Deo salutar
 suo: quia hæc est generatio quærentium Do
 minum.

**Deinde porrigens ad manum mulieris ex
 tremam partem stolæ, eam introducit in Ec
 clesiam, dicens: Ingredere in templum De
 adora Filium beatæ Mariæ Virginis, qui tibi
 fecunditatem tribuit prolis.**

**Et ipsa ingressa genuflectit coram Altari, &
 orat, gratias agens Deo de beneficijs sibi col
 latis; & Sacerdos dicit: Kyrie eleison. Chri
 ste eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Se
 cretò. V.** Et ne nos inducas in tentationem
R. Sed libera nos à malo. **V.** Saluam fac anc
 lam tuam Domine. **R.** Deus meus sperante
 in te. **V.** Mitte ei Domine auxilium de sa
 cto. **R.** Et de Sion tuere eam. **V.** Nihil pr
 ficiat inimicus in ea. **R.** Et filius iniquita
 non apponat nocere ei. **V.** Domine exau
 orationem meam. **R.** Et clamor meus ad
 veniat.

¶ Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu
 tuo.

*O*remus.

*O*mnipotens sempiterne Deus, qui per
 beatæ Mariæ Virginis partum fideiū
 prentium dolores in gaudium vertisti: res-
 pice propitius super hanc famulam tuam, ad
 templum sanctum tuum pro gratiarū actio-
 nis lætam accedentem: & præsta, vt post hanc
 viam eiusdem beatæ Mariæ meritis & inter-
 cessione, ad æternæ beatitudinis gaudia cum
 pole sua peruenire mereatur. Per Christum
 Dominum nostrum. Amen.

Deinde illam aspergit iterū *Aqua benedi-
 cta in modum Crucis dicens: Pax, & bene-
 dictio Dei omnipotentis Patris ✠, & Filij,
 & Spiritus sancti descendat super te, & ma-
 nat semper. Amen.*

De benedictionibus Regu- læ generales.

*N*ouerit Sacerdos, quarum rerum bene-
 dictiones ad ipsum, & quæ ad Episco-
 pum suo iure pertineant, ne maioris dignita-
 tis munera temerè aut imperitè vmq̃am
 usurpet propria auctoritate.

In omni benedictione extra Missam, Sacerdos saltem superpelliceo & stola pro ratione temporis utatur, nisi aliter in Missa notetur.

Stando semper benedicat, & aperto capite.

In principio cuiusque benedictionis dicatur

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

℟. Qui fecit cælum & terram.

℣. Dominus vobiscum.

℟. Et cum spiritu tuo. deinde dicatur Oratio propria una, vel plures, prout suo loco notatum fuerit.

Postea rem aspergat Aqua benedicta, ubi notatum fuerit, pariter incenset, nihil cendo.

Cum Sacerdos aliquid benedicturus e habeat ministrum cum vase Aquę benedictę & aspergillo, & cum hoc Rituali libro, si Missali.

Caueat, ne benedictionis causa ponat aliquid indicens super Altare, veluti esculenta sed quod eiusmodi est, ponatur super mensam, commodo loco paratam.

Ordo ad faciendam Aquam
benedictam.

Diebus Dominicis, & quandocumque
opus fuerit, præparato sale & aqua mû-
d benedicenda in Ecclesia, vel in Sacristia,
Sacerdos superpelliceo & stola violacea in-
dutus, primò dicit, *ψ*. Adiutorium nostrum
in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum & terram.

Deinde absolute incipit exorcismum salis.

Exorcizo te creatura salis per Deum **✝**
vium, per Deum **✝** verum, per Deum
✝ sanctum, per Deum, qui te per Elisæum pro-
phetam in aquam mitti iussit, vt sanaretur ste-
rilitas aquæ: vt efficiaris sal exorcizatum in
salutem credentiũ: & sis omnibus sumentibus
te sanitas animæ & corporis: & effugiat
que discedat à loco, in quo aspersum fueris
omnis phantasia, & nequitia vel versutia dia-
bolicæ fraudis, omnisque spiritus immundus
diuratus per eum qui venturus est iudicare
iuos & mortuos, & sæculum per ignem.

R. Amen.

O remus.

Oratio.

T iij

Immensam clementiam tuam , omnipotē
 æterne Deus , humiliter imploramus , v
 hanc creaturam salis , quam in vsu generi
 humani tribuisti , benedicere ✠ & sanctifi
 care ✠ tua pietate digneris , vt sit omnibu
 sumentibus salus mentis & corporis, & quid
 quid ex eo tactū vel respersum fuerit , carea
 omni immunditia , omnique impugnatione
 spiritualis nequitia. Per Christum Domi
 num nostrum. ℞. Amen.

Exorcismus aquæ: & dicatur sine O remus

Exorcizo te creatura aquæ , in nomi
 ne Dei ✠ Patris omnipotentis, & in nomi
 ne Iesu Christi Filij eius Domini nostri, & in
 virtute Spiritus ✠ sancti : vt fias aqua exor
 cizata ad effugādā omnem potestatem ini
 mici, & ipsum inimicum eradicare & expla
 rare valeas cum angelis suis apostaticis : pe
 virtutem eiusdem Domini nostri Iesu Chr
 sti, qui venturus est iudicare viuos & mortuos
 & sæculum per ignem.

℞. Amen.

O remus.

Oratio.

Deus , qui ad salutem humani generis
 maxima quæque Sacramenta in aqua
 rum substantia condidisti : adesto propitiū
 inuocationibus nostris, & elemēto huic mu

modis purificationibus præparato, virtutem tuæ benedictionis ✠ infunde, vt creatura tua mysterijs tuis seruiens, ad abigendos cæmones, morbósque pellendos diuinæ gratiæ sumat effectum, vt quidquid in domibus, vel in locis fidelium hæc vnda resperferit, creat omni immunditia, liberetur à noxatione illic resideat spiritus pestilens, non auerorumpens: discedant omnes insidiæ latentis inimici: & si quid est, quod aut incolumitati habitantium inuidet aut quieti, aspersione huius aquæ effugiat, vt salubritas per invocationem sancti tui nominis expetita, ab omnibus sit impugnationibus defensa. Per Dominum nostrum, &c.

Hic mittat sal in aquam in modum Crucis, recendo semel: Commixtio salis & aquæ pariter fiat: In nomine Patris ✠ & Filij ✠ & spiritus ✠ sancti. *R.* Amen. *ψ.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

○ remus.

Deus, inuictæ virtutis auctor, & inseparabilis imperij Rex, ac semper magnificus triumphator: qui aduersæ dominationis vires comprimis: qui inimici rugientis sæuitiã superas: qui hostiles nequitas potenter expungas: e Domine, trementes & supplices depreca-

mur, ac petimus, vt hanc creaturam falis & aquæ dignanter aspicias, benignus illustre pietatis tuæ rore sanctifices, vt vbicumque fuerit aspersa, per inuocationem sancti nominis, omnis infestatio immundi spiritus abigatur, terrórq; venenosi serpentis procellatur, & præsentia sancti Spiritus nobis misericordiam tuam poscentibus vbique adesse dignetur. Per Dominum nostrum. in vnitate eiusdem Spiritus sancti, &c.

Post benedictionem aquæ, Sacerdos Dominicis diebus antequam incipiat Missam, aspergit Altare, deinde se, & ministros, ac populum, prout in Missali præscribitur.

Posteà Christi fideles possunt de ipsa Aqua benedicta in vasculis suis accipere, & secum deferre ad aspergendos ægros, domos, agros, vineas, & alia, & ad eam habendam in cubiculis suis, vt ea quotidie & sæpiùs aspergere possint.

Benedictio candelarum extra diem Purificationis beatæ Mariæ virginis.

ŷ. Adiutorium nostrum in nomine Domini

R. Qui fecit cælum & terram. ŷ. Domini vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

O remus.

Domine Iesu Christe fili Dei viui, benedic ✠ candelas istas supplicationibus nostris, infunde eis Domine per virtutem sancte Crucis ✠ benedictionem cælestem, qui es ad repellendas tenebras humano generi tribuisti: talémque benedictionem signaculo factæ Crucis ✠ accipiât, vt quibuscumque locis accensæ siue positæ fuerint, discedant principes tenebrarum, & contremiscant, & fugiant pauidi cum omnibus ministris suis a habitationibus illis: nec præsumant amplius inquietare aut molestare seruientes tibi omnipotenti Deo. Qui viuis & regnas in sæcula sæculorum. **R.** Amen. **Postmodum aspergantur Aqua benedicta.**

Benedictio domorum in Sabbato
sancto Paschæ.

Parochus, seu alius Sacerdos superpelliceo & stola alba indutus, cum ministro deferente vasaquæ ex benedictione Fontium a te perfusionem Chrismatis acceptæ, visitat domos suæ parochiæ, aspergens eas eadem aqua benedicta. Ingrediens domum dicit: Pax huic domui, & omnibus habitantibus in

Deinde aspergens loca præcipua domus, & eos qui habitant in ea, dicit Antiphonam:

Vidi aquam egredientem de templo à latere dextro, alleluia : Et omnes, ad quos peruenit aqua ista, salui facti sunt, alleluia, alleluia.

Psalmus. Confitemini Domino quoniam bonus : quoniam in sæculum misericordiam eius. **G**loria Patri & Filio, & Spiritui sancto. **S**icut erat in principio, &c. **repetitur Antiphona.** Vidi aquam, &c. **deinde dicit, y** Ostende nobis Domine misericordiam tuam, alleluia.

R. Et salutare tuum da nobis, alleluia.

y. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

y. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Exaudi nos, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & sicut domos Hebræorum in exitu de Ægypto agni sanguinitas (quod Pascha nostrum, in quo immolatus est Christus, figurabat) ab Angelo percutiente custodisti, ita mittere digneris sanctum Angelum tuum de cælis, qui custodiat, foueat, protegat, visitet atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per eundem Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Alia benedictio domorum alio tempore
facienda cum asperſione Aquæ
benedictæ.

Prochus, ſeu alij Sacerdotes volentes aliquam particularem domum, vel generatim domos fidelium alio tempore infra antrum aspergere Aqua benedicta, ingredientes domum dicant: Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea. Deinde loca aspergendo dicant Antiphonam: Asperges me Domine thyſſopo, & mundabor, lauabis me, & super niuem dealbabor. *Psalmus. 50. M*iserere mei Deus, secundum magnam misericordiam tuam.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. *S*icut erat in principio, &c. & repetitur Antiph. Asperges me Domine, &c.

Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *V.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Exaudi nos Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & mittere digneris sanctum Angelum tuum de cælis, qui custodiat, foueat, protegat, visitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Deinde aspergat Aqua benedicta.
Benedictio loci.

☩. Adiutorium nostrum in nomine Domini
☩. Qui fecit cælum & terram. ☩. Domine
exaudi orationem meam. ☩. Et clamor meus
ad te veniat. ☩. Dominus vobiscum. ☩. I
cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

Benedic ✠ Domine Deus omnipotens
locum istum [vel domum istam] vt sit in
eo [vel in ea] sanitas, castitas, victoria, virtus,
humilitas, bonitas, & mansuetudo, plenitudo
legis, & gratiarum actio Deo Patri, & Fi-
lio, & Spiritui sancto, & hæc benedictio ma-
neat super hunc locum, & super habitantem
in eo nunc & semper. ☩. Amen. Et aspergat
Aqua benedicta.

Alia benedictio domus nouæ.

☩. Adiutorium nostrum in nomine Domini
☩. Qui fecit cælum & terram. ☩. Domine
vobiscum. ☩. Et cum spiritu tuo. O remus

TE Deum Patrem omnipotentem sup-
pliciter exoramus pro hac domo, & ha-
bitatoribus eius, ac rebus: vt eam benedicere ✠
& sanctificare ✠ ac bonis omnibus
ampliare digneris: tribue eis, Domine, de re-
re cæli abundantiam, & de pinguedine terræ

ux substantiam, & desideria voti eorum ad
effectum tuæ miserationis perducas. Ad in-
teritum ergo nostrū benedicere ✠ & sācti-
ficare ✠ digneris hanc domum, sicut bene-
dicere dignatus es domum Abraham, Isaac,
& Jacob: & intra parietes domus istius Ange-
lū tuæ lucis inhabitent, eamque & eius habi-
tatores custodiant. Per Christum Dominum
nostrum. *R.* Amen.

Deinde aspergat Aqua benedicta.

Benedictio thalami.

Adiutorium nostrum in nomine Domi-
ni. *R.* Qui fecit cælum & terram.

Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu
santo.

Oremus.

Benedic ✠ Domine thalamum hunc, ut
omnes habitantes in eo in tua pace con-
stant, & in tua voluntate permaneant, &
connescent, & multiplicentur in longitudine
dierum, & ad regna cælorum perueniant. Per
Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Postea aspergatur thalamus Aqua benedicta.

Benedictio nouæ nauis.

Adiutorium nostrum in nomine Do-
mini. *R.* Qui fecit cælum & terram.

ŷ. Dominus vobiscum. **ꝛ.** Et cum spiritu tuo.

O remus.

Propitiare Domine supplicationibus nostris, & benedic **✝** nauem istam dextera tua sancta, & omnes qui in ea vehentur, sicut dignatus es benedicere arcam Noe ambulanti in diluuiio: porrige eis Domine dexteram tuam, sicut porrexisti beato Petro ambulanti supra mare: & mitte sanctum Angelum tuum de cælis, qui liberet & custodiat eam semper a periculis vniuersis, cum omnibus quæ in ea erunt: & famulos tuos repulsis aduersitatibus portu semper optabili, cursuque tranquillo tuearis, transactisque ac rectè perfectis negotijs omnibus, iterato tempore ad propria cum omni gaudio reuocare digneris. Qui viuas & regnas, **&c. Aspergat nauem Aqua benedicta.**

Benedictio communis super fruges & vineas.

ŷ. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

ꝛ. Qui fecit cælum & terram. **ŷ.** Domine

exaudi orationem meam. **ꝛ.** Et clamor meus

ad te veniat. **ŷ.** Dominus vobiscum. **ꝛ.** Et

cum spiritu tuo. **O** remus.

O Ramus pietatem tuam omnipotens Deus: vt has primitias creaturæ tuæ, qua

cais & pluuiæ téperameneo nutrire digna-
tu es, benedictionis tuæ imbre profundas, &
fructus terræ tuæ vsque ad maturitatem per-
dicas. Tribuas quoque populo tuo de tuis
rineribus tibi semper gratias agere, vt à fer-
titate terræ esurientium animas bonis af-
flentibus repleas, & egenus & pauper lau-
dat nomen gloriæ tuæ. Per Christum Do-
minum nostrum. *℞.* Amen. *Aspergat illas*

Aqua benedicta.

Benedictio Peregrinorum ad loca sancta
prodeuntium.

Peregrini, ad loca sancta profecturi, ante-
quam discedant, iuxta veteris Ecclesiæ
ritutum, deberent accipere patentes seu
commendatitias litteras à suo Ordinario,
se parrocho. Quibus obtentis, & rebus suis
dipositis, facta peccatorum suorum Confes-
sione, & audita Missa, in qua dicitur Oratio
pro peregrinantibus, sanctissimam Eucha-
riam deuotè suscipiunt. Expleta Missa,
Sacerdos super eos genuflexos dicit sequen-
te Preces. *Antiph.* In viam pacis. *Bene-*
dictus Dominus Deus Israel, &c. vt supra.
fl. 289. in fine Gloria Patri. &c. Repetitur
Antiph. In viam pacis & prosperitatis diri-
gat vos omnipotens & misericors Dominus,

& Angelus Raphaël comitetur vobiscum
via vt cum pace, salute, & gaudio reuertan
ni ad propria. **K**yrie eleison. **C**hriste eleiso
Kyrie eleison. **P**ater noster, &c. **ψ**. Et ne
inducas in tentationem. **R**. Sed libera no
malo. **ψ**. Saluos fac seruos tuos.

R. Deus meus sperātes in te. **ψ**. Mitte eis D
mine auxilium de sancto. **R**. Et de Sion tur
re eos. **ψ**. Esto eis Domine turris fortitud
nis. **R**. A facie inimici.

ψ. Nihil proficiat inimicus in eis. **R**. Et fili
iniquitatis non apponat nocere eis. **ψ**. B
nedictus Dominus die quotidie.

R. Prosperum iter faciat nobis Deus salu
rium nostrorum. **ψ**. Vias tuas Domine
monstra nobis. **R**. Et semitas tuas edoce n
ψ. Vtinam dirigantur viæ nostræ.

R. Ad custodiendas iustificationes tuas.

ψ. Erunt praua in directa. **R**. Et aspera in v
planas. **ψ**. Angelis suis Deus mandauit de

R. Vt custodiant te in omnibus vijs tuis.

ψ. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

ψ. Dominus vobiscum. **R**. Et cum spir
tuo.

Oremus.

Oratio.

DEus, qui filios Israël per maris medi
sicco vestigio ire fecisti, quique trib

Ma

Magis iter ad te stella duce pandisti ; tri-
 bue eis , quæsumus , iter prosperum , tem-
 pûsque tranquillum : vt Angelo tuo sancto
 comite, ad eum quò pergunt locum , ac de-
 num ad æternæ salutis portum feliciter va-
 lant peruenire.

D Eus , qui Abraham puerum tuum de
 Vr Chaldæorum eductum , per om-
 nes suæ peregrinationis vias illæsum custo-
 disti : quæsumus , vt hos famulos tuos custo-
 dre digneris : esto eis Domine in procinctu
 suffragium , in via solatium , in æstu vmbra-
 culum, in pluuia & frigore tegumentum , in
 lassitudine vehiculum , in aduersitate præsi-
 cum, in lubrico baculus , in naufragio por-
 tus ; vt te duce, quò tendunt, prosperè perue-
 niant , & demum incolumes ad propria re-
 vertantur.

A Desto , quæsumus Domine , supplica-
 tionibus nostris , & viam famulorum
 tuorum in salutis tuæ prosperitate dispone,
 vt inter omnes viæ & vitæ huius varietates,
 tuo semper protegantur auxilio.

P Ræsta, quæsumus omnipotens Deus , vt
 familia tua per viam salutis incedat , &
 beati Ioannis Præcursoris hortamenta se-
 cundo, ad eum, quem prædixit , securo perue-

niat Dominum nostrum Iesum Christum
filium tuum.

EXaudi Domine preces nostras, & iter fa-
mularum tuorum propitius; comita-
re, atque misericordiam tuam, sicut ubiqui-
es, ita ubique largire, quatenus à cunctis ad-
uersitatibus tua opitulatione defensi, gratia-
rum tibi referant actionem. Per Christum
Dominum nostrum. *R.* Amen. Pax & be-
nedictio ✠ Dei omnipotentis, Patris, & Fi-
lij, & Spiritus sancti, descendat super vos &
maneat semper. Amen.

Deinde alpergantur Aqua benedicta.

*Quòd si vnus fuerit peregrinaturus, om-
nia dicuntur in numero singulari: ac si Sa-
cerdos ipse, qui benedicit, fuerit socius pere-
grinationis, dicat in persona prima numeri
pluralis, quatenus congruere videbitur.*

Benedictio peregrinorum post reditum.

*✠ Adiutorium nostrum in nomine Dom-
ni. R. Qui fecit cælum & terram.*

Antiphona. Ecce sic benedicetur homo, qui
timet Dominum.

Psalms 127.

BEati omnes qui timent Dominum: qui
ambulant in vijs eius.

Labores manuum tuarum quia manducab

teatus es, & benè tibi erit.

Vxor tua sicut vitis abundans : in lateribus
omus tuæ.

Filij tui sicut nouellæ oliuarum : in circuitu
renfæ tuæ.

Ecce sic benedicetur homo : qui timet Do-
minum.

Benedicat tibi Dominus ex Sion : & videas
bona Ierusalem omnibus diebus vitæ tuæ.

Et videas filios filiorum tuorum : pacè super
Irael.

Gloria Patri, &c. **Antiphona.** Ecce sic bene-
dicetur homo, qui timet Dominum. **K** yrie
eifon. **C** hriste eleifon. **K** yrie eleifon. **P**a-
tr noster, &c. **ÿ.** Et ne nos inducas in tenta-
tionem. **R.** Sed libera nos à malo.

ÿ. Benedicti qui veniunt in nomine Domi-
ni. **Resp.** Benedicti vos à Domino, qui fecit
celum & terram. **ÿ.** Respice Domine in ser-
uos tuos, & in opera tua. **R.** Et dirige eos in
viam mādatorum tuorum, **ÿ.** Domine exau-
c orationem meam. **R.** Et clamor meus ad
t veniat. **ÿ.** Dominus vobiscum. **R.** Et cum
biritu tuo.

Oremus.

Argire quæsumus Domine famulis tuis
indulgentiam placatus & pacè, vt pariter

ab omnibus mudentur offensis, & secura tibi mente deseruiant.

Omnipotens sempiternus Deus, nostrorum temporum vitæque dispositor, famulis tui continuæ tranquillitatis largire subsidium, quos incolumes proprijs laboribus reddidisti tua facias protectione securos.

Deus humilium visitator, qui nos fraterni dilectione consolaris, præterinde societati nostræ gratiam tuam, vt per eos, in quibus habitas, tuum nobis sentiamus aduentum. **Pe** Dominum nostrum, &c.

Deinde aspergantur Aqua benedicta à Sacerdote dicente:

Pax, & benedictio **✠** Dei omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus sancti descendat super vos, & maneat semper. Amen.

Benedictiones esculentorum,
præsertim in Pascha.

¶ Benedictio Agni Paschalis.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

℞. Qui fecit cælum & terram.

℣. Dominus vobiscum. **℞.** Et cum spiritu tuo.

O remus.

De Benedictionibus.

331

Deus, qui per famulum tuum Moysen, in liberatione populi tui de Ægypto, agnum occidi iussisti, in similitudinem Domini nostri Iesu Christi, & utrosque postes donorum de sanguine eiusdem agni perungi præcepisti: tu benedicere **✠** & sanctificare digneris hanc creaturam carnis, quam nos famuli tui ad laudem tuam sumere desideramus, per resurrectionem eiusdem Domini nostri Iesu Christi. Qui tecum viuit & regnat in sæcula sæculorum. **R.** Amen. **Et mox aspergat Aqua benedicta.**

¶ Benedictio ouorum.

V Adiutorium nostrum in nomine Domini. **R.** Qui fecit cælum & terram.

V Dominus vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

O remus.

Subueniat, quæsumus Domine, tuæ benedictionis **✠** gratia huic ouorum creature, ut cibus salubris fiat fidelibus tuis, in tuarum gratiarum actione sumentibus, ob resurrectionem Domini nostri Iesu Christi, qui tecum viuit & regnat in sæcula sæculorum. **R.** Amen.

Aspergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio panis.

V iij

✠. Adiutorium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælum & terram.

✠. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Domine Iesu Christe , panis Angelorum panis viuus æternæ vitæ , benedicere ✠ dignare panem istum , sicut benedixisti quinque panes in deserto, vt omnes ex eo gustantes, inde corporis & animæ percipiât sanitatem. Qui viuis & regnas in sæcula sæculorum. *R.* Amen. *Et aspergat Aqua benedicta.*

¶ *Alia benedictio panis.*

✠. Adiutorium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælum & terram.

✠. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Domine sancte , Pater omnipotens , æterne Deus , benedicere ✠ digner hunc panem tua sãcta spirituali benedictione : vt sit omnibus sumentibus salus mentis & corporis , atque contra omnes morbos , & vniuersas inimicorum insidias tutamen. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum , panem viuum, qui de cælo descendit

& dat vitam & salutem mundo : & tecum vi-
uit & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus.
Per omnia sæcula sæculorum, *R.* Amen.

Aspergat Aqua benedicta.

Benedictio nouorum fructuum.

*A*diutorium nostrum in nomine Domini.
R. Qui fecit cælum & terram. *V.* Dominus
vobiscum, *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

*B*enedic *✠* Domine hos novos fructus
N. & præsta : vt qui ex eis in tuo sancto
nomine vescantur , corporis & animæ salute
potiantur. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen. *Et aspergat Aqua benedicta.*

Benedictio ad quodcumque comestibile.

*A*diutorium nostrum in nomine Domini.
R. Qui fecit cælum & terram.
V. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu
tuo.

O remus.

*B*enedic *✠* Domine creaturam istam *N.*
vt sit remedium salutare generi huma-
no: & præsta per inuocationem sancti nomi-
nis tui, vt quicumque ex ea sumpserint, cor-
poris sanitatem , & animæ tutelam perci-
pian. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen. *Aspergat id Aqua benedicta.*

¶ **Benedictio olei simplicis.**

ψ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. **R.** Qui fecit cælum & terram.

Exorcismus.

EXorcizo te creatura olei per Deum Patrem **+** omnipotentem, qui fecit cæli & terram, mare, & omnia quæ in eis sunt. Omnis virtus aduersarij, omnis exercitus diaboli, & omnis incurfus, omne phantasma satanæ eradicare & effugare ab hac creatura olei, vt fiat omnibus qui eo vsuri sūt, salus mentis & corporis, in nomine Dei Patris **+** omnipotentis, & Iesu **+** Christi filij eius Domini nostri, & Spiritus sancti **+** paracliti, & in charitate eiusdem Domini nostri Iesu Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. **R.** Amen.

ψ. Domine exaudi orationem meam. **R.** Et clamor meus ad te veniat. **ψ.** Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Domine Deus omnipotēs, cui astat exercitus Angelorum cum tremore, quorum seruitiū spirituale cognoscitur, dignare respicere, & benedicere **+** & sanctificare **+** hanc creaturam olei, quam ex oliuarum suc

o eduxisti, & ex eo infirmos inungi manda-
ti, quatenus sanitate percepta, tibi Deo viuo
& vero gratias agerent: præsta quæsumus, vt
ui, qui hoc oleo, quod in tuo nomine bene-
licimus ✠, vsi fuerint, ab omni languore,
omni que infirmitate, atque cunctis insidijs
nimici liberentur, & cunctæ aduersitates se-
parentur à plasmate tuo, quod pretioso san-
guine Filij tui redemisti: vt numquam læda-
ur à morfu serpentis antiqui. Per eundem
Dominum nostrum Iesum Christum filium
uua, qui tecum viuit & regnat in vnita-
e, &c.

A spergat oleum Aqua benedicta.

Benedictiones ab Episcopis, vel
alijs facultatem habenti-
bus, faciendæ.

**¶ Benedictio Sacerdotalium indumentorū
in genere.**

. Adiutorium nostrum in nomine Domi-
ni. **℞.** Qui fecit cælum & terram.

. Dominus vobiscum. **℞.** Et cum spiritu
tuo. **○** remus.

○ Mnipotens sempiterne Deus, qui per
Moysem famulum tuum Pontificalia &

Sacerdotalia seu Leuitica vestimenta , ad ex
 plendum in conspectu tuo ministerium ec
 rum , ad honorem & decorem nominis tu
 fieri decreuisti: adesto propitius inuocationi
 bus nostris, & hæc indumenta Sacerdotalia
 desuper irrigante gratia tua , ingenti benedi
 ctione per nostræ humilitatis seruitium pu
 rificare ✠ , benedicere ✠ , & consecrare
 ✠ digneris : vt diuinis cultibus & sacris my
 sterijs apta & benedicta existant : his quoque
 sacris vestibus Pontifices , & Sacerdotes , se
 Leuitæ tui induti, ab omnibus impulsio nibus
 seu tentationibus malignorum spirituum
 muniti & defensi esse mereantur, tuisque my
 sterijs aptè & condignè seruire & inhærerent
 atque in his tibi placitè & deuotè perseuerare
 re tribue. Per Christum Dominum nostrum
 R. Amen. O remu

DEus, inuictæ virtutis triumphator ,
 omnium rerum creator ac sanctific
 tor : intende propitius preces nostras , & hæc
 indumenta Leuiticæ, Sacerdotalis & Pontifi
 calis gloriæ , ministris tuis fruenda tuo o
 proprio benedicere ✠ , sanctificare ✠ ,
 consecrare ✠ digneris : omnesque eis vti
 tes, tuis mysterijs aptos, & tibi in eis deuotè
 laudabiliter seruientes , gratos efficere dign

is. Per Dominum nostrum Iesum Christum, &c. **O**remus.

Domine Deus omnipotens, qui vestimenta Pótificibus, Sacerdotibus, & Levitis in vsum tabernaculi fœderis necessaria Moysen famulú tuum agere iussisti, eumque spiritu sapientiæ ad id peragendum replevisti: hæc vestimenta in vsum & cultum myste-rij tui benedicere ✠, sanctificare ✠, & consecrare ✠ digneris: atque ministros altaris tui, qui ea induerint, septiformis Spiritus gra- tia dignanter repleti, atque castitatis stola, beata facias cum bonorum fructu operum ministerij congruētis immortalitate vestiri. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amē.

Deinde aspergit ipsa indumenta Aqua bene- dicta.

Benedictio mapparum, siue linteaminum Altaris.

V. Adiutorium nostrum in nomine Domini.
R. Qui fecit cælum & terram. **V.** Dominus vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Exaudi Domine preces nostras, & hæc linteamina sacri altaris vsui præparata benedicere ✠, & sanctificare digneris. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

O remus.

Domine Deus omnipotens, qui Moyse famulum tuum, ornamenta & lintamina facere per quadraginta dies docuisti quæ etiam Maria texuit, & fecit in vsum ministerij, & tabernaculi fœderis: benedicere ✠, sanctificare ✠, & consecrare ✠ dignis hæc lintamina ad tegendum inuolueris dùmque altare gloriosissimi Filij tui Domini nostri Iesu Christi. Qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen. *Deinde aspergit ea Aqua benedicta.*

Benedictio corporalium

V. Adiutorium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælum & terram. *V.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo. *O* remus.

Clemētissime Domine, cuius inenarrabilis est virtus, cuius mysteria arcanis mirabilibus celebrantur: tribue, quæsumus, hoc linteamē tuæ propitiationis benedictione ✠ sanctificetur ad consecrandum super illud Corpus & Sanguinem Dei & Domini nostri Iesu Christi Filij tui. Qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen.

O remus.

Omnipotens sempiterne Deus, benedicere ✠, sanctificare ✠, & consecrare ✠ digneris linteamen istud ad tegendum iuolendumque Corpus & Sanguinem Domini nostri Iesu Christi filij tui. Qui tecum uiuit & regnat. *Rz.* Amen.

Oremus.

Omnipotēs sēpiterne De⁹, manib⁹ nostris opē tuæ benedictionis infunde: vt per postřā benedictionem ✠ hoc linteamen sanctificetur, & Corporis ac Sanguinis Redemptoris nostri nouum sudarium, Spiritus sancti gratia efficiatur. Per eundem, &c. in unitate eiusdem Spiritus sancti. *Rz.* Amen.

R. aspergit Aqua benedicta.

**Benedictio tabernaculi, seu uasculi
pro sacrosancta Eucharistia
conseruanda.**

R. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum & terram.

R. Dominus uobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, maiestatem tuam supplices deprecamur, vt aesculum hoc pro Corpore filij tui Domini nostri Iesu Christi in eo condendo fabricatū,

benedictionis ✠ tuæ gratia dicare digneris
Per eundem Christum Dominum nostrum

Deinde aspergit illud Aqua benedicta.

¶ **Benedictio nouæ Crucis.**

ŷ. Adiutorium nostrum in nomine Domini

℞. Qui fecit cælum & terram. ŷ. Domine
exaudi orationem meam. ℞. Et clamor meus
ad te veniat. Dominus vobiscum. ℞. E
cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

Rogamus te Domine sancte, Pater om
nipotens, æterne Deus, vt digneris be
nedicere ✠ hoc signũ Crucis, vt sit remedi
salutare generi humano, sit soliditas fide
profectus bonorum operum, redemptio ani
marum, sit solamen, & protectio, ac tute
contra sæua iacula inimicorum. Per Christ
Dominum nostrum. ℞. Amen.

Alia Oratio ad idem.

Benedic ✠ Domine hanc Crucem tu
per quam eripuisti mundum à dæmon
potestate, & superaſti passione tua suggest
re peccati, qui gaudebat in præuaricatione
primi hominis per ligni vetiti sumptionem
Hic aspergat Aqua benedicta. Sanctificet
hoc signum Crucis in nomine Patris ✠,
Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti, vt orant

inclinantésque se propter Dominum ante
illam Crucem, inueniant corporis & animæ
salutem. Per Christum Dominum nostrum:
g. Amen.

Posteà Sacerdos genuflexus ante Crucem
duotè adorat, & osculatur, & idem faciunt
quicumque voluerint.

Benedictio imaginum Iesu Christi
Domini nostri, B. Virginis
Mariæ, & aliorum
Sanctorum.

✠ Adiutorium nostrum in nomine Domini.
✠ Qui fecit cælum & terram. ✠ Dominus
v. b. Et cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui San-
ctorum tuorum imagines [siue effi-
ges] sculpi, aut pingi non reprobas, vt quo-
tis illas oculis corporeis intuemur, toties eo-
rum actus & sanctitatem ad imitandum me-
noræ oculis meditemur : hanc, quæsumus,
imaginem [seu sculpturam] in honorem
& memoriam vnigeniti Filij tui Domini
nostri Iesu Christi, [vel beatissimæ Virgi-
nis Mariæ Matris Domini nostri Iesu Christi,

vel beati **N.** Apostoli tui, vel Martyris, vel
 Confessoris, aut Pontificis, aut Virgini
 adaptatam benedicere ✠, & sanctificare
 digneris: & præsta, vt quicumque coram
 la vnigenitum Filium tuum [vel beatissimam
 Virginem, vel gloriosum Apostolum, si
 Martyrem, siue Confessorem, aut Vi
 ginem] suppliciter colere & honorare stu
 duerit; illius meritis & obtentu à te gratia
 in præsentem, & æternam gloriam obtineat
 in futurum. Per eundem Christum Domi
 num nostrum. **R.** Amen. **Vltimò asperg**
Aqua benedicta.

Ritus benedicendi & impo
nendi primarium lapidē pri
Ecclesia ædificanda, seruandus
à Sacerdote facultate
habente ab Episcopo.

Ecclesiam ex Episcopi auctoritate
 tum, iuxta sacrorum Canonum dec
 ta, ædificari fas est. Si verò Sacerdos eius
 dificationis primarium lapidem benedic
 di potestatem habens, eiusmodi functionem
 peragat, hunc ritum seruabit.

Pridie quàm primarius lapis benedicatur, gneam Crucem in loco, vbi debet esse altare, figat ipse vel alius Sacerdos. Sequenti verò die lapis in Ecclesiæ fundatione ponendus, cui debet esse quadratus, & angularis, benedicatur hoc modo.

Sacerdos indutus amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiali albi coloris, adhibitis aliquot Sacerdotibus & Clericis, salem & aquam benedicit, nisi priùs in promptu habeat iam benedictam ordinaria benedictione, vt ap. fol. 315. & interim dum cantatur à Clericis Antiphona cum Psalmo sequenti, aspergit locum, vbi Crux posita est, cum Aqua benedicta.

Antiphona, Signum salutis pone Domine Iesu Christe in loco isto, & non permittas introire angelum percutientem.

Psalms 83.

Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum: concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini.

Cor meum & caro mea: exultauerunt in Deum.

tenim passer inuenit sibi domum: & turtur nidum sibi, vbi ponat pullos suos.

Altaria tua Domine virtutum: rex meus &

Deus meus.

Beati qui habitant in domo tua Domine: in
sæcula sæculorum laudabunt te.

Beatus vir, cuius est auxilium abs te: ascensio-
nes in corde suo disposuit in valle lacryma-
rum, in loco quem posuit.

Etenim benedictionẽ dabit legislator, ibun-
de virtute in virtutem: videbitur Deus deo-
rum in Sion.

Domine Deus virtutum exaudi orationem
meam: auribus percipe Deus Iacob.

Protector noster aspice Deus: & respice in fa-
ciem Christi tui.

Quia melior est dies vna in atrijs tuis: supe-
r millia.

Elegi abiectus esse in domo Dei mei: magis
quàm habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia misericordiam & veritatẽ diligit Deus:
gratiam & gloriam dabit Dominus.

Non priuabit bonis eos qui ambulant in in-
nocentia: Domine virtutum, beatus homo
qui sperat in te. **G**loria Patri, &c.

**Finito Psalmo, Sacerdos versus ad locum
per eum aspersum dicit:**

Oremus.

Domine Deus, qui licet cælo & terra re-
cipiaris, domum tamen dignaris habere.

in terris, vbi nomen tuum iugiter inuocetur, locum hunc, quæsumus, beatæ Mariæ semper Virginis, & B. N. (nominando Sanctum vel Sanctam, in cuius honorem ac nomē fungitur Ecclesia) omniumque Sanctorum intercedentibus meritis, sereno pietatis tuæ intuitu visita, & per infusionem gratiæ tuæ a omni inquinamento purifica, purificatūque conserua, & qui dilecti tui Dauid deuotionem in filij sui Salomonis opere completi, in hoc opere desideria nostra perficere digneris, effugiāntque omnes hinc nequitiaē spirituales. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitrate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen.

Posteà stans benedicit primarium lapidem, dicens:

V. Adiutorium nostrum in nomine Domini.
R. Qui fecit cælum & terram. *V.* Sit nomen Domini benedictum. *R.* Ex hoc nunc & usque in sæculum. *V.* Lapidem, quem reprobauerunt ædificantes. *R.* Hic factus est in caput anguli. *V.* Tu es Petrus. *R.* Et super hanc petram ædificabo Ecclesiā meam. *V.* Gloria patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nūc, & semper, &c.

O remus.

Domine Iesu Christe fili Dei viui, qui es
 verus omnipotens Deus, splendor &
 imago æterni Patris, & vita æterna, qui es la-
 pis angularis de monte sine manibus abscisi-
 tus, & immutabile fundamentum, hunc lapi-
 dem collocandum in tuo nomine confirma
 & tu, qui es principium & finis, in quo prin-
 cipio Deus Pater ab initio cuncta creauit, si-
 quaesumus, principium, & incrementum, &
 consummatio ipsius operis, quod debet ad
 laudem & gloriã tui nominis inchoari. Qui
 cum Patre & Spiritu sancto viuis & regnas
 Deus per omnia sæcula sæculorum.

Rz. Amen.

**Tunc aspergit lapidem ipsum Aqua ben-
 dicta, & accepto cultro, per singulas part
 sculpsit in eo signum Crucis, dicens: In nom-
 ne Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ san-
 cti. Rz. Amen. quo facto dicit.**

O remus.

Benedic ✠ Domine creaturam istam
 lapidis, & præsta per inuocationem sancti
 tui nominis, vt quicumque ad hanc Ecclesiam
 ædificandam pura mente auxilium dederit,
 corporis sanitatem, & animæ medelã percipiant.
 Per Christum Dñm nostrum. Rz. Amen.

Posteà dicantur Litaniam ordinariam sine
 Cratationibus in fine positis, quibus dictis,
 prout cæmento, & cæmentario assistente, Sa-
 cerdos inchoat, Clericis prosequentibus, An-
 thonomam. Manè surgens Iacob erigebat la-
 pidem in titulum, fundens oleum desuper,
 prout vovit Domino: Verè locus iste san-
 ctus est, & ego nesciebam.

Psalmus 126.

Nisi Dominus ædificauerit domum: in
 vanum laborauerunt qui ædificant eam.

Nisi Dominus custodierit ciuitatem: frustra
 vigilat qui custodit eam.

Vanum est vobis ante lucem surgere: surgite
 postquam sederitis, qui manducatis panem
 coloris.

Cùm dederit dilectis suis somnum: ecce he-
 reditas Domini, filij; merces, fructus ventris.

Sicut sagittæ in manu potentis: ita filij excus-
 sum.

Beatus vir, qui impleuit desiderium suum ex
 iis: non confundetur cùm loquetur inimi-
 cis suis in porta.

Gloria Patri, & Filio, &c.

Quo dicto, Sacerdos stans tangit, & ponit
 ipsum primarium lapidem in fundamento,
 dicens:

In fide Iesu Christi collocamus Lapide
 istum primarium in hoc fundamento, In
 mine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ s
 cti, vt vigeat vera fides hîc, & timor Dei fir
 ternaque dilectio, & sit hic locus destinat
 orationi, & ad inuocandum & laudandu
 nomen eiusdem Domini nostri Iesu Chris
 ti, cum Patre & Spiritu sancto viuit & r
 gnat Deus, per omnia sæcula sæculorum.
 R. Amen.

Interim cæmentarius locat ipsum lapi
 cum cæmento, postea Sacerdos spargit sup
 lapidem Aquam benedictam, dicens: Asper
 ges me Domine hyssopo, & mundabor; lau
 bis me, & super niuem dealbabor. Psalm
 Miserere mei Deus secūdum magnam, &
 vt suprâ fol. 116, dicitur totus cum Glo
 Patri. Quo dicto, Sacerdos spargit Aqua
 benedictam per omnia fundamenta, si sunt
 aperta: si verò nō sunt aperta, circuit asperg
 do fundamenta Ecclesiæ designata. Et inc
 piens aspergere, inchoat Antiphonam, Cle
 prosequente: O quàm metuendus est locus
 iste! verè non est hîc aliud, nisi domus Dei
 porta cæli.

Psalmus 86.

Fundamenta eius in montibus sanctis:
diligit Dominus portas Sion super om-
nia tabernacula Iacob.

Gloriosa dicta sunt de te : ciuitas Dei.

Memor ero Rahab & Babylonis: sciētium me.
 ecce alienigenæ, & Tyrus, & populus Æthio-
pum: hi fuerunt illic.

Unumquid Sion dicet, Homo, & homo natus
est in ea: & ipse fundauit eam Altissimus?

Dominus narrabit in scripturis populorum:
& principum horum qui fuerunt in ea.

sicut latantium omnium: habitatio est in te.

Gloria Patri, & Filio, &c.

Antiphona. O quàm metuendus est locus iste!
verè nō est hīc aliud, nisi domus Dei, & por-
ta cæli.

**Interim aspergendo procedit vsque
ad fundamenta aperta, seu designata, & repe-**

ita Antiph. stans dicit : O remus. Ministri:

Flectamus genua. R. Leuate.

Omnipotens & misericors Deus, qui Sa-
cerdotibus tuis tantā præ ceteris gra-
tiam contulisti, vt quidquid in tuo nomine
dignè perfectèque ab eis agitur, à te fieri cre-
datur, quæsumus immensam clementiā tuā,
vt quidquid modò visitaturi sumus, visites: &
quidquid benedicturi sumus, bene ✠ dicas,
sitque ad nostræ humilitatis introitum,

Sanctorum tuorum meritis, fuga dæmonum
 Angeli pacis ingressus. Per Christum Domi-
 num nostrum. *R.* Amen.

DEus, qui ex omnium cohabitatione
 Sanctorum æternum maiestati tuæ cõ-
 dis habitaculum, da ædificationi tuæ incre-
 menta cælestia; vt quod te iubente fundatur
 te largiente perficiatur. Per Christum Domi-
 num nostrum. *R.* Amen.

Ritus benedicendi nouam Ecclesiam
 seu Oratorium publicum, vt ibi
 sanctissimum Missæ sacri-
 ficiu celebrari possit.

Sacerdos nouam Ecclesiam de licenti-
 a Episcopi benedicturus, vt in ea diuinum
 sacrificium Missæ ritè celebretur, stola a
 pluuiali albi coloris indutus, aliquot Sacer-
 dotibus & Clericis adhibitis, prælata Cruc
 media inter duos Clericos deferentes cereo
 accensos, manè procedit ad primariam Ec-
 clesiæ vel Oratorij ianuam; vbi stans capit
 aperto, conuersus ad eam dicit absolutè Ora-
 tionem.

Actiones nostras, quæsumus Domine, aspirando præueni, & adiuuando prosequere: vt cuncta nostra oratio & operatio à te semper incipiat, & per te cœpta finiatur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Deinde inchoat Antiphonam. Asperges me Domine, &c. & Clerus alternatim dicit Psalm. Misere mei Deus. in fine Gloria Patri. Interim circumdant exteriùs Ecclesiam (quæ intus debet esse vacua & nuda, & priter altaria nuda, excluso populo, donec absoluta sit benedictio) & Sacerdos accepto aspergillo ex herba hyssopi ad eius dexteram conuertens, parietes Ecclesiæ in superiori parte, & in fundamentis, cum Aqua benedicta aspergit, dicens, Asperges me Domine hyssopo, & mūdabor, lauabis me, & super nitem dealbabor. Reuersi ad locum vnde processio initium habuit, repetita Antiphona à Clero, Sacerdos stans vt priùs versus Ecclesiam dicit Oremus. & ministri. Flectamus genua. R. Leuate.

Oratio.

Domine Deus, qui licet cælo & terra non capiaris, domum tamen dignaris habere in terris, vbi nomen tuum iugiter invocetur: locum hunc, quæsumus, beatæ

Mariæ semper Virginis, & beati **N.** omniumque Sanctorum intercedentibus meritis, sereno pietatis tuæ intuitu visita, & per infusionem gratiæ tuæ ab omni inquinamento purifica, purificatumque conserua, & qui dilecti tui Dauid deuotionem in filij sui Salomonis opere compleuisti, in hoc opere desideria nostra perficere digneris, effugiantque omnes hinc nequitia spirituales. Per Dominum nostrum, &c.

Qua finita Oratione, omnes bini in Ecclesiam intrantes ad altare maius procedunt, Litanias decantantes.

*Vbi dictum fuerit, Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam donare digneris, Te rogamus audi nos. surgit Sacerdos, & intelligibili voce dicit: Vt hanc Ecclesiam, & Altare ad honorem tuum, & nomen Sancti tui **N.** purgare & benedicere ✠ digneris, Te rogamus audi nos. cum dicit, benedicere manu dextera benedicit Ecclesiam, & altare, deinde vt prius genuflectit, donec perficiantur Litania, & Cantores proseguuntur.*

Vt nos exaudire digneris, Te rogamus audi nos. Fili Dei, Te rogamus audi nos. Agnus Dei, &c.

Dicto ultimo **K** yrie eleison **Sacerdos stans**
licit: O remus. **Ministri: Flectamus genua.**
 &. Leuate.

P Ræueniat nos, quæsumus Domine, mi-
 sericordia tua, & intercedentibus omni-
 bus Sanctis tuis, voces nostras clementia tuæ
 propitiationis anticipet. Per Christum Do-
 minum nostrum, &. Amen.

Tum distans ab altari congruenti spatio
genuflexus, & se signans, dicit: Deus in adiu-
torium meum intende. & statim surgit Cle-
ro respondente: Domine ad adiuuandum me
festina. ipse verò stans dicit: Gloria Patri, &
 Filio, & Spiritui sancto. **Chorus respondet:**
Sicut erat in principio, &c. Postea Sacerdos
dicit: O remus. **Ministri: Flectamus genua.**
 &. Leuate. **Oratio.**

O Mnipotens & misericors Deus, qui Sa-
 cerdotibus tuis tantam præ ceteris gra-
 tiam contulisti, vt quidquid in tuo nomine
 dignè perfectèque ab eis agitur, à te fieri cre-
 datur, quæsumus immensam clementiam
 tuam, vt quidquid modò visitaturi sumus, vi-
 sites, & quidquid benedicturi sumus, bene ✠
 dicas, sitque ad nostræ humilitatis introitum
 Sanctorum tuorum meritis, fuga dæmonū,
 Angeli pacis ingressus. Per Dominum, &c.

His dictis inchoat Antiphonam, Benedi
Domine domum istam nomini tuo ædifica
tam. **cum tribus Psalmis sequentibus,** vide
licet.

Psalmus 119.

AD Dominum cum tribularer clamaui
& exaudiuit me.

Domine libera animam meam à labijs ini
quis: & à lingua dolosa.

Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi: ac
linguam dolosam?

Sagittæ potentis acutæ: cum carbonibus de
solatorijs.

Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus
est, habitavi cum habitantibus Cedar: mul
tùm incola fuit anima mea.

Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus
cum loquebar illis impugnabant me gratis.

Gloria Patri, & filio, &c.

Psalmus 120.

Leuauit oculos meos in montes: unde ve
niet auxilium mihi.

Auxilium meum à Domino: qui fecit cælum
& terram.

Non det in commotionem pedem tuum: ne
que dormitet qui custodit te.

Ecce non dormitabit, neque dormiet: qu

custodit Israel.

Dominus custodit te: Dominus protectio tua super manum dexteram tuam.

Per diem sol non uret te: neque luna per noctem.

Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam Dominus.

Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum: ex hoc nunc & usque in sæculum.

Gloria Patri, & filio, &c.

Psalmus 121.

Ætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus.

Quia tant es erant pedes nostri: in atrijs tuis Ierusalem.

Ierusalem, quæ ædificatur ut ciuitas: cuius participatio eius in idipsum.

Quia illuc ascenderunt tribus, tribus Domini: testimonium Israel ad confitendum nomini Domini.

Quia quia illic federunt sedes in iudicio: sedes super domum Dauid.

Quia rogate quæ ad pacem sunt Ierusalem: & abundantia diligentibus te.

Quia fiat pax in virtute tua: & abundantia in turribus tuis.

Quia propter fratres meos, & proximos meos: lo-

quebar pacem de te.

Propter domum Domini Dei nostri: quæsiu-
bona tibi.

Gloria Patri, & Filio: & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, &
in sæcula sæculorum. Amen.

Antiph. Benedic Domine domum istam no-
mini tuo ædificatam.

Interim aspergit interiùs parietes in parte
superiori & inferiori, inchoans aspersionem
à parte Euangelij, dicens: Asperges me Do-
mine, &c. tum ad altare reuersus, dicit

Oremus. *Ministri*: Flectamus genua.

R. Leuate.

DEus, qui loca nomini tuo dicanda san-
ctificas, effunde super hanc orationi
domum gratiam tuã, vt ab omnibus hîc no-
men tuum inuocantibus auxilium tuæ mise-
ricordiæ sentiatur. Per Dominum nostrum
Iesum Christum filium tuum, &c.

**His peractis dicitur Missa de tempore oc-
currenti, vel de Sancto.**

**Ecclesia verò quamuis à simplice Sacerdo-
te, vt suprà, sit benedieta, ab Episcopo tamen
consecranda est.**

Titus reconciliandi Ecclesiam violatam, si nondum erat ab Episcopo consecrata.

Ecclēsiæ violatæ reconciliatio per Sacerdotem ab Episcopo delegatum fiat hoc modo. Altare Ecclesię omnino nudetur, pouideaturque vt Ecclesia possit liberè circumiri tam exterius quàm interiùs, si fieri potest paretur vasculum cum Aqua benedicta, & aspergillum de herba hyssopo factum. Sacerdos indutus amictu, alba, cingulo, stola, & pauiali albo, adhibitis aliquot Sacerdotibus & Clericis, procedit ad primariam Ecclesię partem vbi stans Antiphonam incipit, dicēs, Clero prosequente: **Asperges me Domine hyssopo, & mundabor, lauabis me, & super me dealbabor. Psal. Miserere mei Deus, oratus cum Gloria Patri. Quo finito, Antiphona repetitur. Interim dum Antiphona & Psalmus dicuntur, Sacerdos cum Aqua benedicta aspergit in circuitu extrinsecus Ecclesiam, & Cœmeterium, simul aspergendo alternatim ad parietes Ecclesię, ad terram Cœmeterij, præsertim ad loca contaminata. Quo facto, redit ad locum, vbi incepit aspergere, & stans dicit.**

Oremus.

OMnipotens & misericors Deus, qui Sacerdotibus tuis tantā præ cæteris gratiam contulisti, vt quidquid in tuo nomine dignè perfectèque ab eis agitur, à te fieri creditur: quæsumus immensam clementiam tuam, vt quod modò visitaturi sumus, visite & quidquid benedicturi sumus, bene **✝** dicas, sitque ad nostræ humilitatis introitum Sanctorum tuorum meritis, fuga dæmonum, Angeli pacis ingressus. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Deinde Sacerdos incipit Litanias, & ingreditur Ecclesiam cum Clero, cantando eas, acceditque ante altare maius, coram quo genuflectit: cumque dictum fuerit, Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam, &c. **R.** Te rogamus audi nos. Sacerdos surgit & clara voce dicit: Vt hanc Ecclesiā, altare hoc, & cœmeterium purgare **✝** & reconciliare digneris, Te rogamus, &c.

Quibus dictis rursus genuflectit, & Litanie perficiuntur. Quibus finitis, Sacerdos verò ad dictum altare dicit: Oremus. & Ministri Flectamus genua. **R.** Leuate.

PRæueniat nos, quæsumus Domine, misericordia tua, & intercedentibus omnibus

us Sanctis tuis, voces nostras clementia tuæ propitiationis anticipet. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Deinde Sacerdos genuflectit ante altare, & signo Crucis muniens, clara voce dicit: Deus in adiutorium meum intende. *tum sur- it, & chorus, seu astantes Clerici respondēt: Domine ad adiuuandum me festina. & Sa- erdos stans dicit: G*loria Patri, & Filio, & spiritui sancto. *R.* Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum, Amen *Quo dicto, Sacerdos inchoat, Cle- o prosequente, Antiphonam.*

erurgat Deus, & dissipentur inimici eius, & ingiant qui oderunt eum à facie eius. Psalm. In Ecclesijs benedicite Deo Domino: de fontibus Israel.

Repetitur Antiphona.

tibi Benjamin adolescentulus: in mentis excessu.

Repetitur Antiphona.

principes Iuda, duces eorum: principes Za- ulon, principes Nephthali.

Repetitur Antiphona.

Manda Deus virtuti tuæ: confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.

Repetitur Antiphona.

A templo sancto tuo in Ierusalem: tibi offe-

rent reges munera. **Repetitur Antiphona**
 Increpa feras arundinis, congregatio taurorum
 in vaccis populorum : vt excludant eos,
 qui probati sunt argento.

Repetitur Antiphona.

Dissipa gentes, quæ bella volunt, venient le-
 gati ex Ægypto: Æthiopia præueniet manus
 eius Deo.

Repetitur Antiphona:

Regna terræ cantate Deo : psallite Domino.

Repetitur Antiphona.

Psallite Deo, qui ascendit super cælum cæli:
 ad orientem.

Repetitur Antiphona.

Ecce dabit voci suæ vocem virtutis, date
 gloriam Deo super Israel: magnificentia eius
 & virtus eius in nubibus.

Repetitur Antiphona.

Mirabilis Deus in sanctis suis, Deus Israel, ip-
 se dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ
 benedictus Deus. **Et non dicitur Gloria Pa-**
tri, sed Antiphona repetitur. Interim dur-
Antiphona & Psalmus prædicti dicuntur, Sa-
cerdos circuit Ecclesiam intrinsecus asper-
gendo : aspergit etiam specialiter loca con-
taminata, quo facto stans in Presbyterio ver-
sus ad altare dicit:

DEus, qui in omni loco dominationis tuæ clemens & benignus purificator assistis: exaudi nos, quæsumus, & concede, ut in posterum inuiolabilis huius loci permaneat benedictio, & tui muneris beneficia, vniuersitas fidelium, quæ supplicat, percipere mereatur. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Deinde dicitur Missa de die occurrenti.

Simplex Sacerdos, tantum ex priuilegio Sedis Apostolicæ, potest Ecclesiam ab Episcopo consecratam reconciliare. Et tunc utatur ritu in Pontificali præscripto, procedatque indutus amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiiali albi coloris: adhibitis secum alijs Presbyteris & Clericis superpelliceis indutis, cum aqua ab Episcopo ad hunc usum ritè benedicta.

Ritus benedicendi nouum Cœmeterium per Sacerdotem ab Episcopo delegatum.

PRidie quàm fiat benedictio, ponitur in medio Cœmeterio benedicendo lignea Crux, alta ad staturam hominis, & ante ipsam Crucem in terra figitur paxillus

tridēs ligneus altus ad cubitum vnum, aptus ad affigendum illi tres candelas.

Sequenti die manè Sacerdos in Sacristia paratus amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiiali albi coloris, adhibitis aliquot Sacerdotibus & Clericis indutis superpelliceis, qui deferāt vasculum Aquæ benedictæ, aspergillum, & thuribulum cum incensi nauicula, & hoc Rituali libro, & tribus candelis cereis, procedit ad Cœmeterium benedicendum ante Crucē in medio positam, & affiguntur, & accenduntur tres candelæ super ligneum paxillum, & Sacerdos ante Crucem & candelas, stans discooperto capite dicit:

O remus.

OMnipotens Deus, qui es custos animarum, & tutela salutis, fides credentium, respice propitius ad nostræ seruitutis officiū, & ad introitum nostrum purgetur ✠, benedicatur ✠, & sanctificetur ✠ hoc Cœmeterium, vt humana corpora hīc post vitæ cursum quiescentia, in magno iudicij die simul cum felicibus animabus mereantur adipisci vitæ perennis gaudia. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Mox ante ipsam Crucem omnes, genibus flexis, dicunt Litanias ordinarias, incipiente

Cantore, ceteris respondentibus; & cū dictum fuerit, Vt omnibus fidelibus defunctis, &c. Te rogamus audi nos. Sacerdos surgit, & clara voce dicit, producens manu signū Crucis: Vt hoc Cœmeterium purgare, & benedicere ✠ digneris, Te rogamus, &c.

Deinde Sacerdos, vt prius genuflectit, & oratione perficiuntur.

Quibus finitis, surgunt omnes, & Sacerdos Crucem aspergit Aqua benedicta, dicens Antiphonam. Asperges me Domine hyssopo, & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor. Misere mei Deus, &c. dicitur totus abstantibus cum Gloria Patri, &c. vt sup. fol. 116. quo dicto repetitur Antiph. Dum dicitur Psalmus, Sacerdos circuit, & perambulat totum Cœmeterium, incipiens ad eius dexteram, aspergens vbique Aqua benedicta: quo facto, redit ante Crucem, & ad ipsam respiciens, dicit:

O remus.

DEus, qui es totius Orbis conditor, & humani generis redemptor, cunctarumque creaturarum visibilium & inuisibilium perfectus dispositio, te supplici voce ac puro corde exposcimus, vt hoc Cœmeteriū, in quo famulorum famularumque tuarum

corpora quiescere debent post curricula huius vitæ labentia, purgare ✠, benedicere ✠, & sanctificare ✠ digneris: quique remissionem omnium peccatorum per tuam magnam misericordiam in te confidentibus præstitisti, corporibus quoque eorum in hoc Cœmeterio quiescentibus, & tubam primi Archangeli expectantibus consolationem perpetuam largiter impartire. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Tunc figit in summitate Crucis vnam ex tribus candelis ardentibus, & alias duas similiter ardentibus in duobus brachijs eiusdem Crucis. Deinde incensat ipsam Crucem, & aspergens Aqua benedicta redit cum ministris in sacristiam.

Ordo reconciliandi Cœmeterium violatum, siue Ecclesiæ contiguum sit, siue separatum, vbi Ecclesia non est polluta.

MAnè diei, qua facienda est reconciliatio, Sacerdos, si ab Episcopo facultatem habeat, adhibitis alijs Sacerdotibus & Clericis indutis superpelliceis, in sacristia, aut

lio decenti loco vestitus amictu , alba , cin-
 gulo, stola & pluuiali albi coloris , accedit ad
 medium Cœmeterij, Clerico vasculum Aquæ
 benedictæ, & aspergillum deferente, & ibi su-
 per tapete genuflectit vnà cum ministris : &
 Cantores, alijque omnes genibus flexis, dicunt
 Litanias. In quibus cum dictum fuerit , **Vt**
pro omnibus fidelibus defunctis, &c. Te roga-
 mus audi nos. Sacerdos surgit, & manu dex-
 tra producens signum Crucis super Cœmete-
 rium, clara voce dicit: **Vt hoc Cœmeterium**
reconciliare ✠ & sanctificare digneris.

2. Te rogamus audi nos. Quibus dictis , vt
 prius genuflectit, Cantoribus Litanias perfici-
 entibus. Quibus finitis, surgunt omnes, &
 sacerdos accepto aspergillo cum Aqua be-
 nedicta inchoat Antiph. **Asperges me Domi-**
ne hyssopo, Clero prosequente, & mudabor,
lauabis me , & super niuem dealbabor. Psal.
Miserere mei Deus , &c. dicitur totus sine
Gloria Patri. in fine repetitur **Añna , Asper-**
ges, Dum hæc dicuntur, Sacerdos circuit to-
tum Cœmeterium, incipiens ad eius dexterã,
 aspergens vbique Aqua benedicta , præfer-
 tim in loco vbi violatio commissa est. Quo
 peracto, redit ad locum vbi Litanie dictæ fue-
 runt, & ibi stans dicit:

Oremus. & Ministri; Flectamus genua.

R. Leuate.

Domine pie, qui agrum figuli pretio Sanguinis tui in sepulturam peregrinorum comparari voluisti, quæsumus, dignanter reminiscere clemētissimi huius mysterij tui. Tu es enim Domine figulus noster, tū quietis nostræ ager, tu agri huius pretium. Tu dedisti etiam, & suscepisti. Tu de pretio tui viuifici Sanguinis nos requiescere donasti. Tu ergo Domine, qui es offensionis nostræ clementissimus indultor, expectantissimus iudicator, iudicij tui superabundantissimus miserator, iudicium tuæ iustissimæ seueritatis abscondens post miserationem tuæ piæ redemptionis adesto exauditor, & effector nostræ reconciliationis, hocque Cœmeterium peregrinorum tuorū cælestis patriæ incolatum expectantium, benignus purifica & reconcilia, & hîc tumulorum, & tumulandorum corpora de potentia & pietate tuæ resurrectionis ad gloriam incorruptionis nō damnans, sed glorificans resuscita. Qui venturus es iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem, R. Amen.

D E

PROCESSIONIBVS.

Publicæ sacraeque Processiones, seu Supplicationes, quibus ex antiquissimo SS. Patrum instituto Catholica Ecclesia vel ad excitandam fidelium pietatem, vel ad commemoranda Dei beneficia, eiusque gratias agendas, vel ad diuinum auxilium implorandum uti consuevit, qua par est religione celebrari debent: continent enim magna ac diuina mysteria, & salutare Christianæ pietatis fructus eas pie exequentes à Deo consequuntur; de quibus fides præmonere & erudire, quo tempore magis opportunum fuerit, Parochorum officium est.

Videant in primis Sacerdotes, alijque Ecclesiastici ordinis, ut in his Processionibus ea modestia ac reuerentia tum ab ipsis tum alijs adhibeatur, quæ pijs & religiosis huiusmodi actionibus maximè debetur.

Omnes decenti habitu, superpelliceis, vel alijs sacris vestibus, sine galeris, nisi pluuia cogente, induti, grauiter, modestè, ac deuotè bini suo loco procedentes sacris Precibus ita sint intenti, ut remoto risu, mutuoque colloquio, & vago oculorum aspectu, populū etiam ad piè deuotèque precandum inuitent.

*Laici à Clericis , femina à viris separatae orante
prosequantur.*

*Præferatur Crux , & ubi fuerit consuetudo , ve-
xillum sacris imaginibus insignitum , non tamen fa-
ctum militari seu triangulari forma.*

*Edendi ac bibendi abusum , secumve esculenta
& poculenta deferendi in sacris Processionibus
agrisque lustrandis , & suburbanis Ecclesijs visi-
tandis tollere Parochi studeant : ac fideles , præsertim
die Dominica , quæ proximè Rogationes antecedit
quàm hac dedebeat corruptela , sapiùs admoneant.*

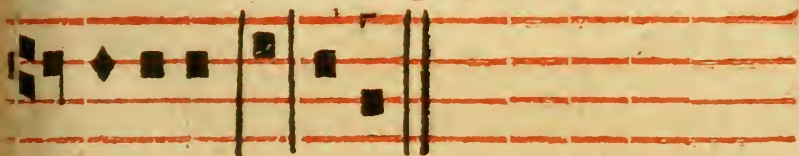
*Processiones priùs fieri debent , deinde Missa solè-
niter celebrari : nisi aliter ob grauẽ causam interdum
Ordinario vel Clero videatur.*

*Processiones autem quædam sunt ordinariæ , quæ
sunt certis diebus per annum , ut in festo Purificati-
onis beatae Mariæ semper Virginis , & in Dominica
Palmarum , & in Litanis maioribus in festo sancti
Marci , & in minoribus Rogationum triduo ante
Ascensionẽ Domini , & in die festo Corporis Chri-
sti , vel alijs diebus pro consuetudine Ecclesiarum.*

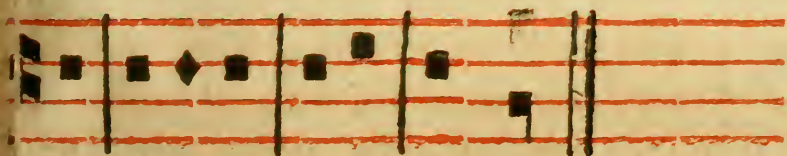
*Quædam verò sunt extraordinariæ , ut quæ va-
rijs ac publicis Ecclesiæ de causis in dies indicuntur.*

De Processione in die festo Purificationis beatæ Mariæ semper Virginis.

Completa benedictione & distributione candelarum, vt in Missali Romano reformato, fit Processio. Et primò Celebrans inponit incensum in thuribulum: deinde Diaconus vertens se ad populum, dicit:

Procedamus in pace, & Chorus respondet:

In nomine Christi, Amen.

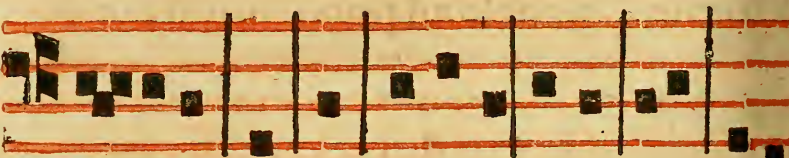
Præcedit thuriferarius cum thuribulo fumigante: deinde Subdiaconus paratus defert Crucem, medius inter duos Acolythos cum candelabris, & candelis accensis: sequitur Clerus per ordinem, vltimò Celebrans cum Diacono à sinistris, omnes cum candelis accensis in manibus: & cantantur Antiphonæ sequentes.

Añã. Adorna thalamum tuum Sion, &

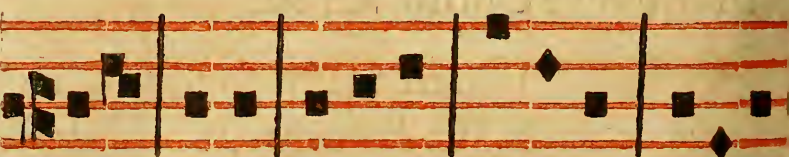
fuscipe Regem Christum: amplectere

Mariam, quæ est cælestis porta ipsa enim

portat Regem gloriæ, noui luminis: Su

stitit Virgo, adducens manibus Filium

ante luciferum genitum, quẽ accipiens

imeon in vlnas suas prædicauit populis

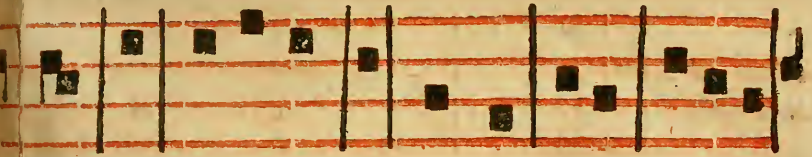
dominum cum esse vitæ, & mortis, Sal-

uatorem mundi. **Alia Antiphona.**

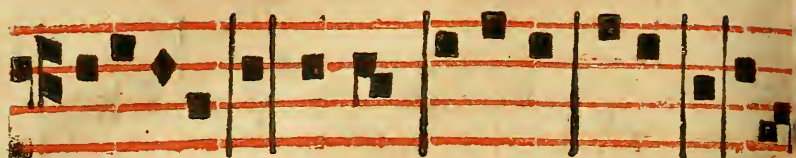
Responsum accepit Simeon à spiritu san-

cto, non visurum se mortem, nisi videret

Christum Domini: & cum inducerent

puerum in tēplum, accepit eum in vln

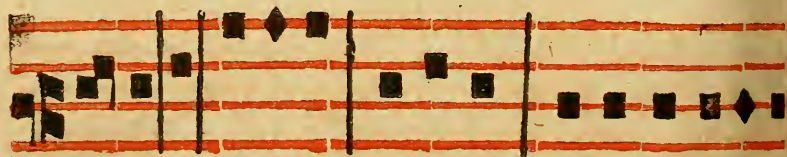
suas, & benedixit Deum, & dixit: Nun

dimittis feruum tuum Domine in pace.

¶ Cum inducerent puerum Iesum paren

eius, vt facerent secūdum consuetudine

legis pro eo: ipse accepit eum in vlnas su.

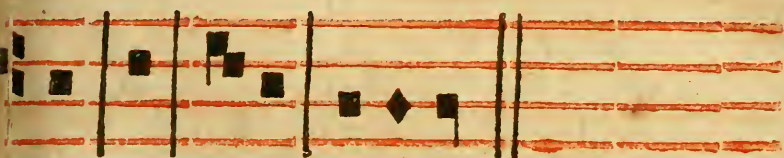
Et ingrediendo Ecclesiam cantatur.

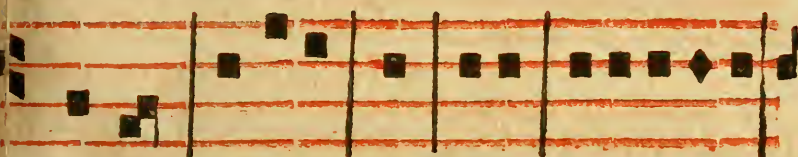
Obtulerunt Domino par turturum, aut

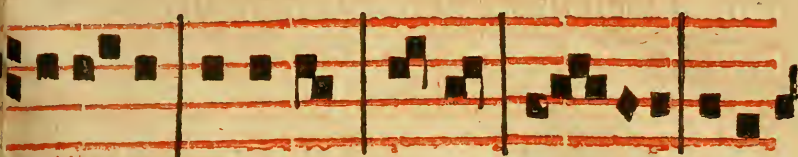
duos pullos colúbarum, Sicut scriptum

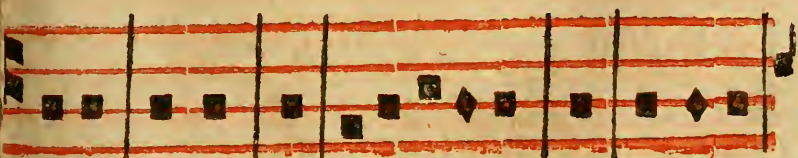
est in lege Domini.

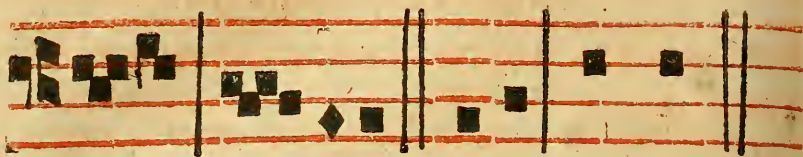
Postquam impleti sunt dies purgationis

Mariæ secundum legem Moyfi, tulerunt

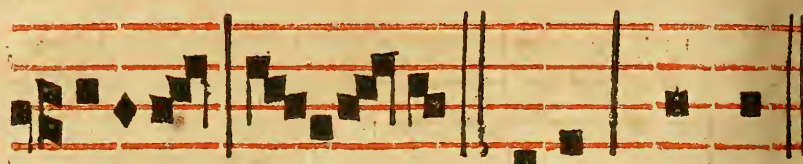
runt Iesum in Ierusalem, ut sisterent

e um Domino. **Sicut scriptum.**

✠. Glori a Patri, & Filio, & Spi-

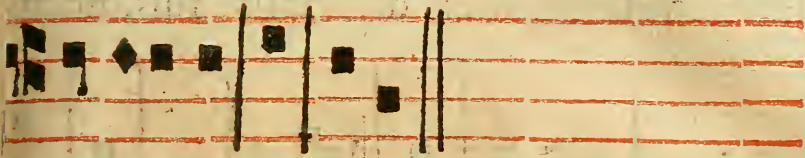
ritui san cto. **Sicut scriptum.**

Finita Processione, Celebrans & ministr
depositis violaceis, accipiunt paramenta al
ba pro Missa. Et candelæ tenentur in man
bus accensæ, dum legitur Euangelium, & ite
rum ad eleuationem Sacramenti vsque a
Communionem.

De Processione in die Palmarum.

IN Dominica Palmarum, facta bened
 ctione & distributione Palmarum se
 Oliuarum, post vltimam Orationem, **O**
 nipotens sempiterne Deus, &c. **fit Processio**

Primum Celebrans imponit incensum in thuribulum, & Diaconus vertens se ad populum, dicit:

Procedamus in pace, & Chorus respondet:

In nomine Christi, Amen.

Præcedit thuriferarius cum thuribulo fumigante: deinde Subdiaconus paratus defertens Crucem, medius inter duos Acolyths cum candelabris, & candelis accensis: sequitur Clerus per ordinem, ultimo Celebrans cum Diacono à sinistris, omnes cum ramis in manibus: & cantantur sequentes Antiphonæ vel omnes, vel aliquæ, quousque durat Processio.

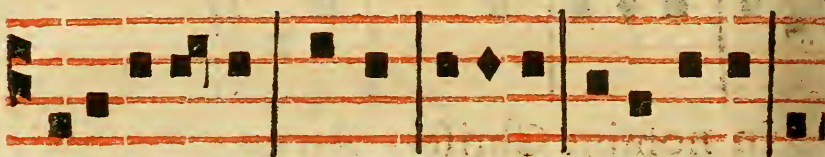
Antiphona. Cum appropinquaret Dominus Ierosol-

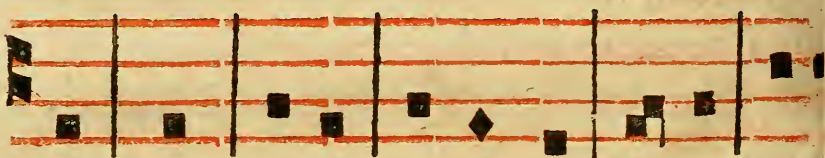
lymã, misit duos ex discipulis suis, dicens

Ite in castellum, quod contra vos est; &

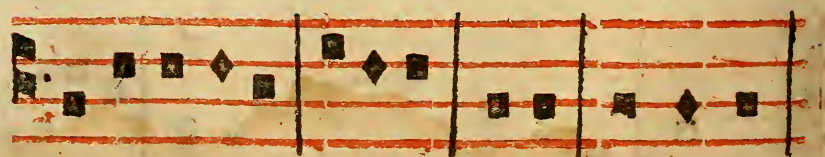
inuenietis pullum asinæ alligatum, su-

per quem nullus hominum sedit: sol-

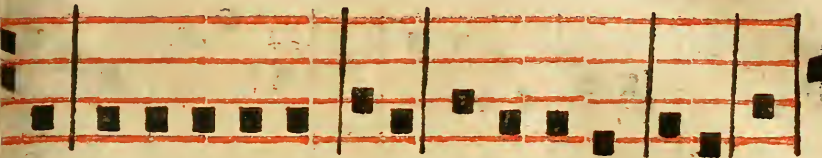
uite, & adducite mihi: Si quis vos in-

terrogauerit, dicite: Opus Domino

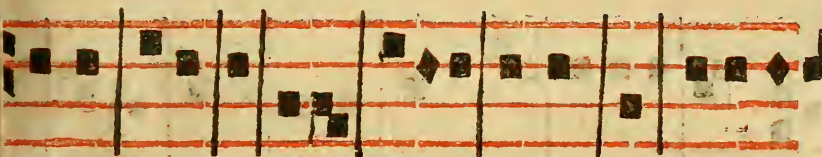
est. Soluentes adduxerunt ad IESVM,

& imposuerunt illi vestimenta sua, &

sedit super eum: alij expandebant vesti-

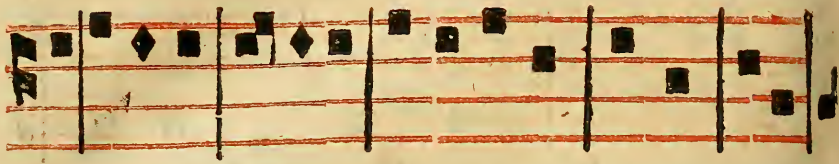
menta sua in via: alij ramos de arbori-

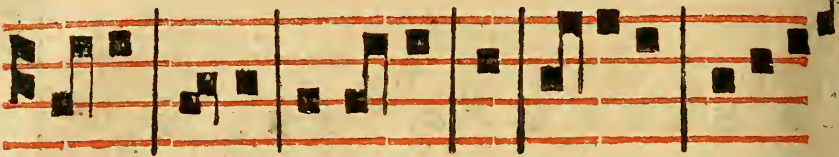
bus sternebant; & qui sequebantur, cla-

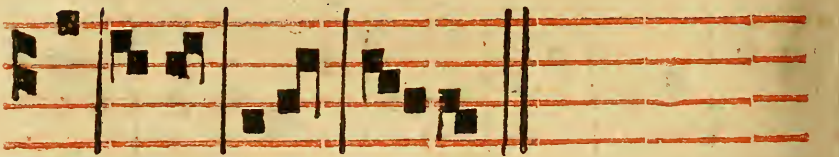
mabant: Hosanna, benedictus qui venit

in nomine Dñi benedictum regnū patris

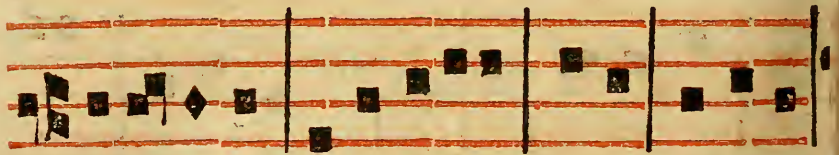
nostri David: Hosanna in excelsis; misere-

re nobis fili David. *Alia Antiphona*

Cūm audisset populus, quia Iesus venit Ie-

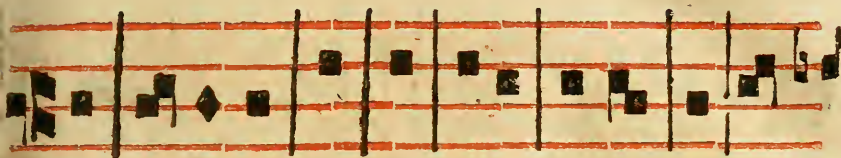
rosolyman, acceperunt ramos palmarū,

& exierunt ei obuiam, & clamabāt pueri

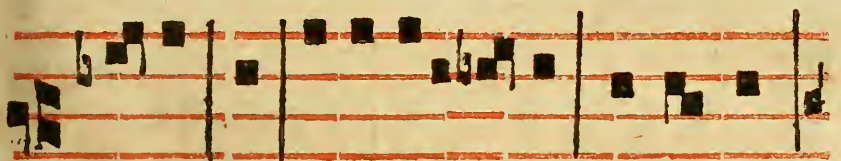
dicentes: Hic est, qui venturus est in salu-

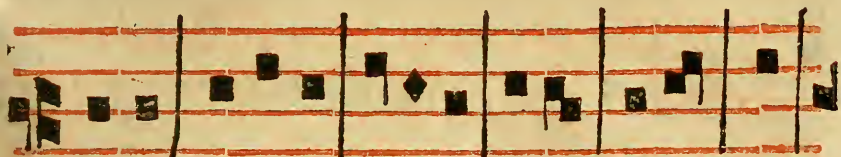
tem populi. Hic est salus nostra, & re-

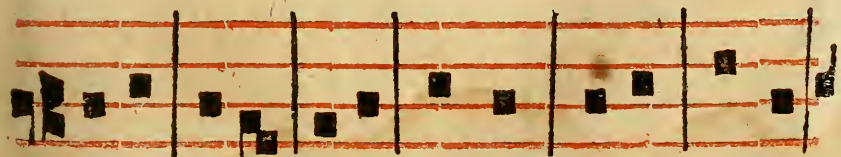
demptio Israel. Quantus est iste, cui

Troni & Dominationes occurrunt?

Noli timere filia Sion: ecce Rex

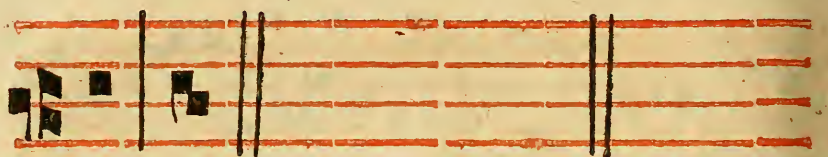
tuus venit tibi, sedens super pullum

afinæ: sicut scriptum est. Salve Rex

fabricator mundi, qui venisti redime-

re nos.

Alia Antiphona. Ante sex dies solemnibus

Paschæ, quando venit Dominus in ciuita-

tem Ierusalem, occurrerunt ei pu eri: &

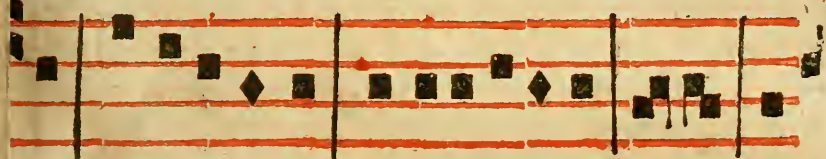
in manibus portabant ramos palmarum,

& clamabant voce magna dicentes: Ho-

fanna in excelsis: benedictus qui venisti

in multitudine misericordiæ tuæ Ho-

fanna in excelsis.

Alia Antiph. Occurrūt turbæ cū floribus &

palmis Redemptori obuiam, & vi-

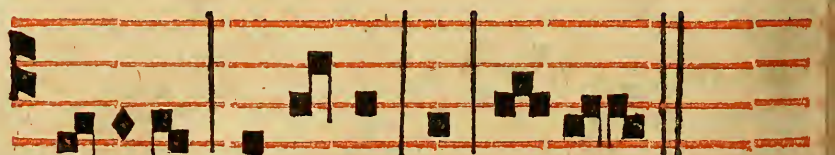
tori triumphanti digna dant obse-

quia: Filium Dei ore gentes prædicant

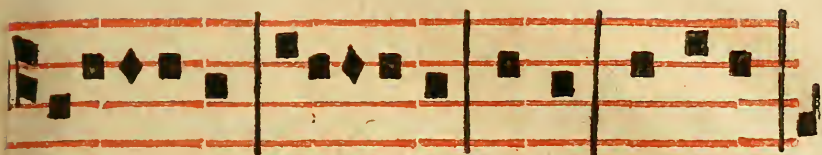
& in laudem Christi voces tonant per

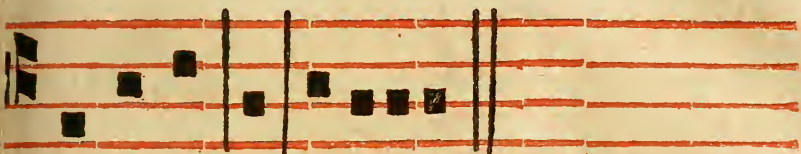
nubila: Hosanna in excelsis.

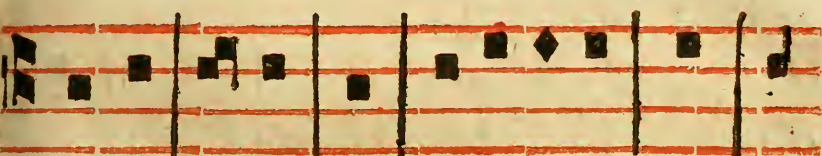
Alia Añia. Cum Angelis & pueris fideles

inueniamur, triūphatori mortis clamantes:

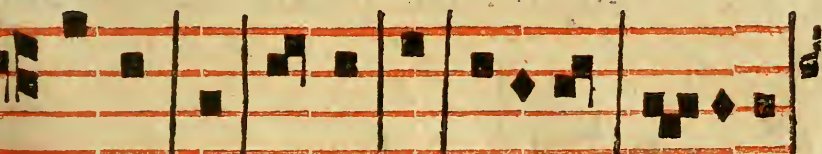
Hosanna in excelsis. *Alia Antiphona.*

Turba multa, quæ conuenerat ad

diem festum clamabat Domino: Bene-

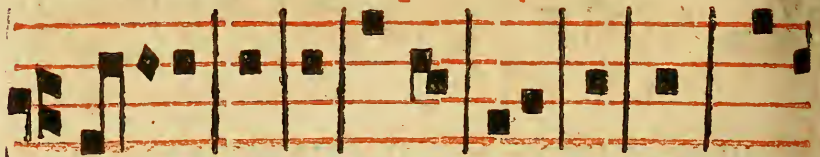

dictus qui venit in nomine Domini,

Hosanna in excelsis.

In reuersione Processionis, duo vel quatuor Cantores intrant in Ecclesiam, & clauso ostio stantes versa facie ad Processionem incipiunt. *ψ*. Gloria, laus. & decantant duos primos versus. Sacerdos verò cum alii extra Ecclesiam repetit eosdem. Deinde qui sunt intus, cantant versus sequentes, vel omnes, vel partem, prout videbitur: & qui sunt extra, ad quoslibet duos versus respondent Gloria, laus. sicut à principio *ψ*.

Gloria, laus, & honor tibi fit Rex Chri-

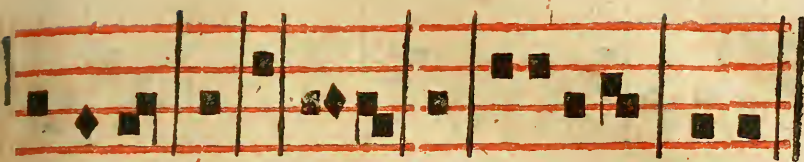
ste redemptor: Cui puerile decus prom-

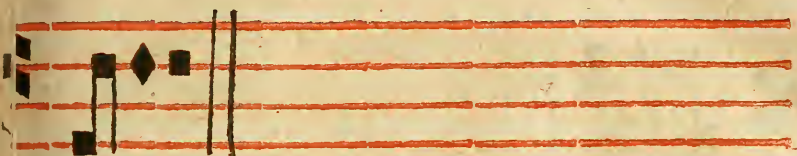
fit Hofanna pium.

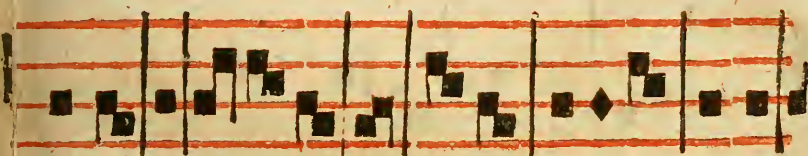
Israël es tu Rex, Dauidis & inelyta proles:

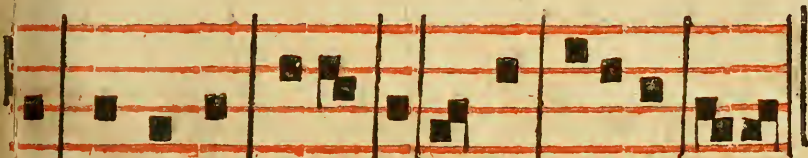
Domine qui in Dñi Rex benedicte venis.

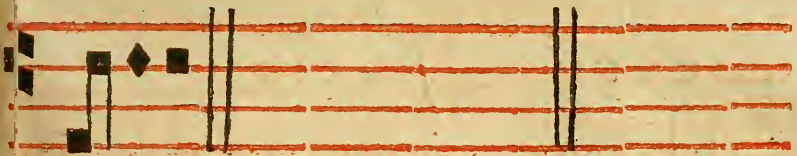
Gloria.

Cœtus in excelsis te laudat cœlicus omnis,

Et mortalis homo, & cuncta creata simul.

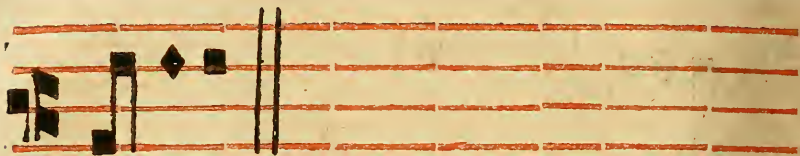
Gloria.

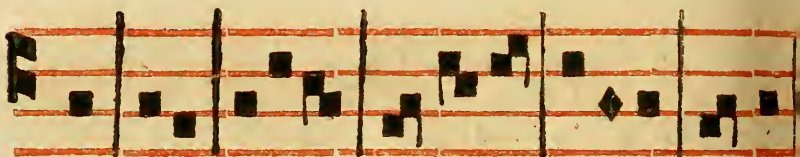
lebs Hebræa tibi cū palmis obuia venit:

Cū prece, voto, hymnis, adsumus ecce tibi.

Glo ria.

Hi tibi passuro soluebant munia laudis

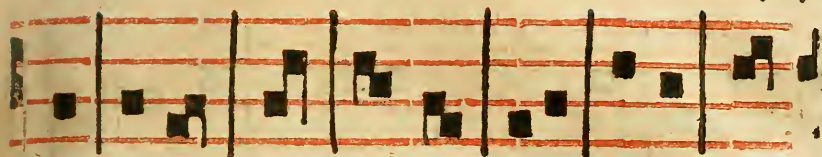
Nos tibi regnanti pangimus ecce melo

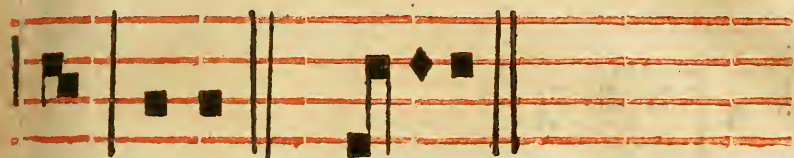
Glo ria.

Hi placere tibi, placeat deuotio nost

Rex bone, Rex clemens, cui bona cun-

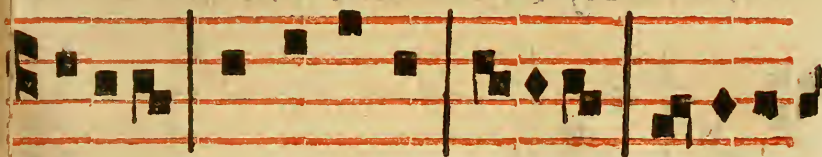

cta placent. **G**loria.

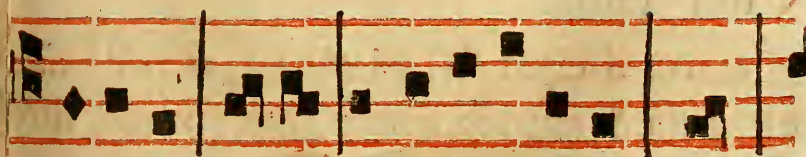
Postea Subdiaconus hastili Crucis percussit portam: qua statim aperta, Processio intrat Ecclesiam; cantando Responsorium,

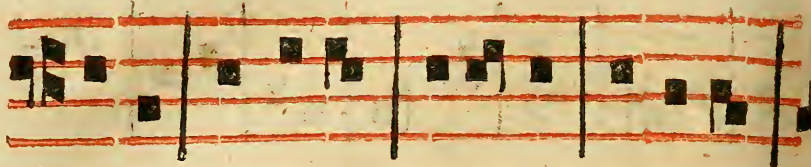
ingrediente Domino in sanctam ci-

uitatem, Hebræorum pu eri resurre-

ctionem vitæ pronuntiantes, **C**um

ramis palmarum, Hosanna clamabant

in excelsis.

✠. Cùm audisset populus, quòd Iesus veni-

ret Ierosolymá, exierunt obviam e i.

Cum ramis.

Et non dicitur Gloria Patri. deinde dicitur Missa, & rami tenentur in manibus, dum cantatur Passio & Euangelium tantum.

Ordo seruandus in Litaniarum maiorum Processione, quę die festo sancti Marci celebratur.

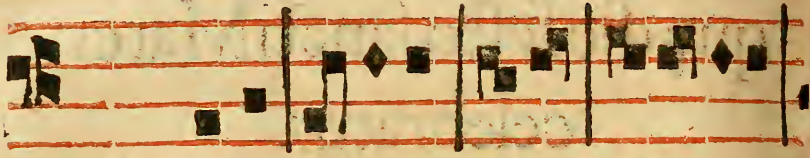
Clerus & populus hora statuta manē in Ecclesia congregati, omnes contrito & humili corde Deum flexis genibus paulisper recentur. Sacerdos pluuiali cum ministris, vel saltem superpelliceo & stola violacei coloris sit indutus, cuius coloris habitu in reliquis Processionibus semper vtatur, praterquam in Processionibus Corporis Christi, & ceteris sunt solemnibus diebus; vel in gratiarum actionem, quibus diebus vtitur colore propria solemnitati congruenti. Ceteri verō Sacerdotes & Clerici superpelliceis induti sequentem Antiphonam stantes concinant:

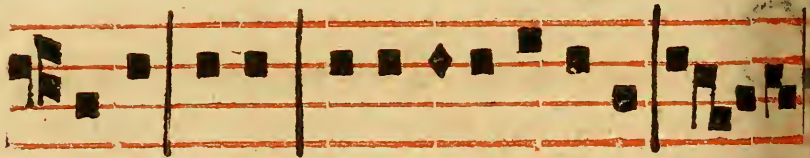
Antiph. Exurge Domine, adiuua nos, &

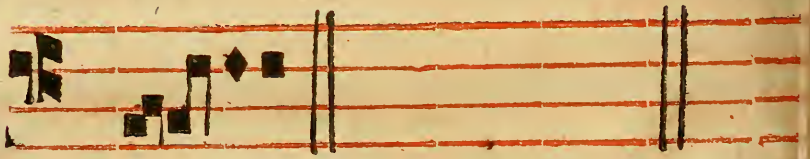
libera nos propter nomen tuum.

Psalm. **D**eus auribus nostris audiuimus

patres nostri annuntiauerunt no bis

Gloria.

Repetitur Antiphona, Exurge Dominus
&c. Deinde genuflectant omnes, & duo Cl
rici ante Altare maius genuflexi deuotè I
tanas cantare incipiant, ceteris eadem vo
respondentibus. Cùm autem cantatum er

Sancta Maria ora pro nobis.

furgu

surgunt omnes, & ordinatim procedunt, egredientes, Litaniásque prosequentes, præcedente Cruce, & sequente Clero, ultimo loco Sacerdos paratus, ut suprà dictum est cum ministris, prout res, vel locus postulet, sacris vestibus indutis.

Si Processio sit longior, vel repetantur Litaniæ, vel Litanij absolutis vsque ad Preces exclusiuè, dicantur aliqui Psalmi ex Pœnitentialibus, seu Gradualibus. Hymni verò, vel Cantica lætitiæ in ijs, vel in Rogationibus, aut alijs pœnitentiæ causa institutis Processionibus non dicantur.

Si ad vnam vel plures Ecclesias in via sit diuertendum, ingressis Ecclesiam, intermissisque Litanijs vel Psalmis, cantatur Antiphæ, cum Versu & Oratione Sancti Patroni illius Ecclesiæ. Deinde egredientes, resumptis Precibus, eodem ordine procedunt vsque ad Ecclesiam, vbi cum Precibus & Orationibus omnibus Processio terminatur, ut in fine Breuiarij Romani post Psalmos Pœnitentiales.

In Litanij minoribus Rogationum seruentur omnia ut suprà in Litanij maioribus.

De Processione in festo Sanctissimi Corporis Christi.

DEcenter ornentur Ecclesiæ, & parietes
viarum, per quas est transeundum, ta-
peribus & aulæis, & sacris imaginibus; non
auté profanis aut vanis figuris, seu indignis
ornamentis.

Sacerdos primùm Missam celebret, in qua
duas hostias consecret, & sumpta vna, alterã
in tabernaculum in Processione deferendũ
ita reponat: vt per vitrum seu crySTALLUM, quo
ipsum tabernaculum circumseptum esse de-
bet, exteriùs adorantibus appareat, velóque
operiatur, donec auferatur ab altari. Peracto
autem Sacrificio, & Processione iam inchoa-
ta, ordine quo iam suprã dictum est in Lita-
nijs maioribus, Sacerdos pluuiali albo indu-
tus ter incenset Sacramentum genuflexus.

Deinde Diaconus oblongum ac decens ve-
lũ circumponit scapulis Sacerdotis, qui par-
te veli ante pectus pendente, vtraque manu
cooperta, ostensorium seu tabernaculum:
Diacono sibi porrectum reuerenter suscipi
in supremo Altaris gradu, mox ad Altare al

endit , & Sacramentum ante faciem tenens
 erit se ad populum, inde descendit sub um-
 bellam comitantibus ministris , & duo A-
 polythi vel Clerici cum thuribulis effumanti-
 us præcedunt.

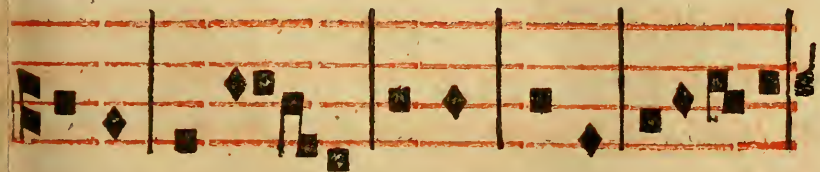
Omnes præcedent nudo capite accensos
 creos gestantes , & sequentes Hymnos pro
 longitudine Processionis deuotè concinen-
 es. Dùm verò Sacerdos discedit ab Altari,
 Clerus vel Sacerdos cantare incipit sequen-
 tem Hymnum.

P Ange lingua gloriosi Corporis my-

sterium, Sanguinisque pretiosi, Quem in

mundi pretium Fructus ventris generosi

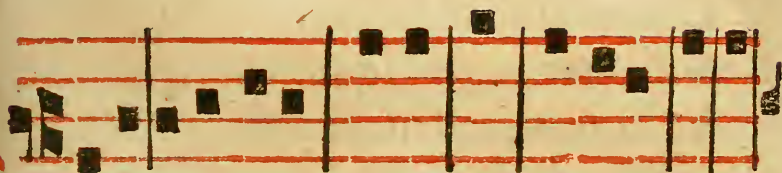
De Processionibus.

395

Præstet fides supplementum
Sensuum defectui.

Genitori, Genitôque
Laus & iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit & benedictio:
Procedenti ab utroque
Compar sit laudatio. Amen.

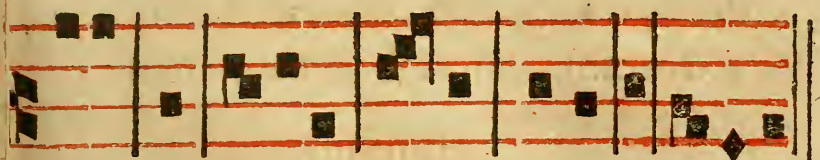
Hymnus.

S Acris solemniis iuncta sint gaudia, Et ex

præcordiis sonet præconia: Recedat vetera

noua sint omnia, Corda, voces, & opera.

Octis recolitur cœna nouissima,
Qua Christus creditur agnum & azyma
Dedisse fratribus, iuxta legitima

A a iij

Priscis indulta patribus.

Post agnum typicum, expletis epulis,
Corpus Dominicum datum discipulis:
Sic totum omnibus, quod totum singulis,
Eius fatemur manibus.

Dedit fragilibus corporis ferculum,
Dedit & tristibus sanguinis poculum:
Dicens, Accipite quod trado vasculum,
Omnes ex eo bibite.

Sic sacrificium istud instituit,
Cuius officium committi voluit
Solis presbyteris, quibus sic congruit,
Ut fumant, & dent ceteris.

Panis angelicus fit panis hominum:
Dat panis cælicus figuris terminum:
O res mirabilis ! manducat Dominum
Pauper, seruus, & humilis.

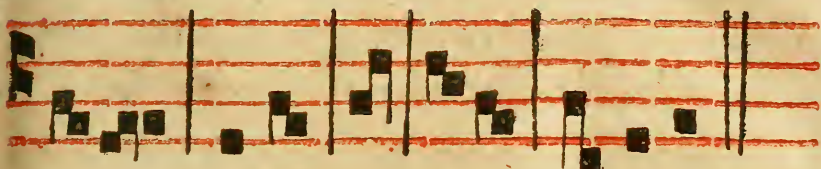
Te trina Deitas vnâque poscimus,
Sic nos tu visita, sicut te colimus:
Per tuas semitas duc nos quò tendimus,
Ad lucem quam inhabitas. Amen.

Hymnus.

V **E**rbum supernum prodiens, Nec Pa-

tris linquens dexteram, Ad opus suum

exiens Venit ad vitæ vesperam.

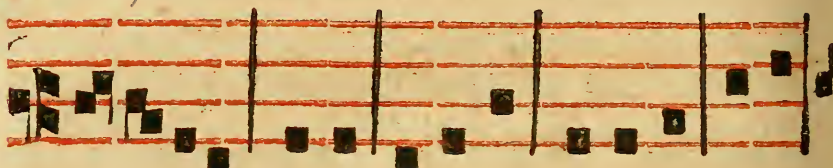
In mortem à discipulo
 Suis tradendus æmulis,
 Priùs in vitæ ferculo
 Se tradidit discipulis.
Quibus sub bina specie
 Carnem dedit & sanguinem;
 Vt duplicis substantiæ
 Totum cibaret hominem.
Senascens dedit socium,
 Conuescens in edulium,
 Se moriens in pretium,
 Se regnans dat in præmium.
Osalutaris hostia,
 Quæ cæli pandis ostium:
 Bella premunt hostilia,
 Da robur, fer auxilium.
Vni trinóque Domino.

Sit sempiterna gloria,
 Qui vitam sine termino
 Nobis donet in patria. Amen.

Hymnus.

I E sv nostra redemptio, Amor & de-

fiderium: Deus creator omnium, Homo

in fine temporum.

Quæ te vicit clementia,
 Vt ferres nostra crimina,
 Crudelem mortem patiens,
 Vt nos à morte tolleres:

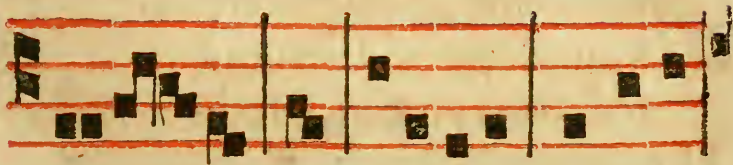
Inferni claustra penetrans,
 Tuos captiuos redimens,
 Victor triumpho nobili,
 Ad dextram Patris residens:

Ipsa te cogat pietas,

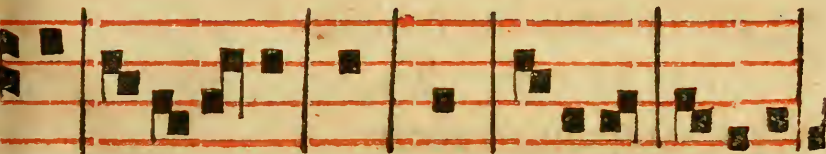
Vt mala nostra superes
Parcendo, & voti compotes
Nos tuo vultu faties.

¶ u esto nostrum gaudium,
Qui es futurus præmium:
Sit nostra in te gloria,
Per cuncta semper sæcula. Amen.

Hymnus.

A Ter ne Rex altissime, Redēptor

& si delium, Quo mors soluta deperit,

Datur triumphus gratiæ.

S candens tribunal dexteræ
Patris, potestas omnium.
Collata I E S V cælitus,
Quæ non erat humanitus.

Vt trina rerum machina,
 Cælestium, terrestrium,
 Et inferorum condita,
 Flectat genu iam subdita.

Tremunt videntes Angeli,
 Versa vice mortalium:
 Culpat caro purgat caro,
 Regnat Deus, Dei caro.

Tu esto nostrum gaudium,
 Manens olympto præditum;
 Mundi regis qui fabricam,
 Mundana vincens gaudia.

Hinc te precantes quæsumus,
 Ignosce culpis omnibus,
 Et corda sursum subleua
 Ad te superna gratia.

Vt cum repentè cœperis
 Clarere nube iudicis,
 Pœnas repellas debitas,
 Reddas coronas perditas,

Gloria tibi Domine,
 Qui scandis super sidera,
 Cum Patre & sancto Spiritu,
 In sempiterna sæcula. Amen.

Te Deum laudamus, &c. fol. 241. **B**enedi-
 ctus Dominus Deus Israel, &c. fol. 289.

Magnificat anima mea Dominum, &c. fol.

452.
Peracta Processione, & sanctissimo Sacramento ad Ecclesiam reportato, & super altare deposito, omnes Ecclesiastici, qui adsint, hinc inde ordine genuflexi illud reuerenter adorantes, dum Sacerdos de more incensat, sequentem Hymni partem concinât.

Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui:

Et antiquum documentum

Nouo cedat ritui:

Præstet fides supplementum

Sensuum defectui.

Genitori, Genitôque

Laus & iubilatio,

Salus, honor, virtus quoque

Sit & benedictio,

Procedenti ab utroque

Compar sit laudatio. Amen.

Posteà duo Clerici dicant *ŷ.* Panem de caelo præstitisti eis, alleluia.

R. Omne delectamentum in se habentem, alleluia.

Deinde Sacerdos stans dicit: *ŷ.* Dominus vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

O remus.

DEus, qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuæ memoriam reliquisti: tribue quæsumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui sacra mysteria venerari: vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter sentiamus. Qui viuis & regnas per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen.

Tunc Sacerdos facta genuflexione, cum Sacramento semel benedicat populum in modum Crucis, nihil dicens, postea illud reuenter reponat.

Hic autem modus benedicendi seruatur etiam in alijs Processionibus faciendis cum sanctissimo Sacramento.

De Processione ad petendam pluuiam.

AGuntur omnia, vt supra in Litanij maioribus, vsque ad finem Litaniarum, in quarum Precibus bis dicitur: Vt congruentem pluuiam fidelibus tuis concedere digneris, Te rogamus audi nos. *In fine postea dicitur: Pater noster. secretò. ψ.* Et ne nos inducas in tentationem. *R.* Sed libera nos à malo.

Pſalmus 146.

Laudate Dominum, quoniam bonus eſt
pſalmus: Deo noſtro ſit iucunda, deco-
que laudatio.

Edificans Ieruſalem Dominus: diſperſiones
ſraelis congregabit.

Qui ſanat contritos corde: & alligat contri-
tiones eorum.

Qui numerat multitudinem ſtellarum: &
omnibus eis nomina vocat.

Magnus Dominus noſter, & magna virtus
eius: & ſapientiæ eius non eſt numerus.

Suſcipiens manſuetos Dominus: humilians
autem peccatores uſque ad terram.

Præcinite Domino in confeſſione: pſallite
Deo noſtro in cithara.

Qui operit cælum nubibus: & parat terræ
pluuiam.

Qui producit in montibus fœnum: & herbã
ſeruituti hominum.

Qui dat iumentis eſcam ipſorum: & pullis
coruorum inuocantibus eum.

Non in fortitudine equi voluntatem habe-
bit: nec in tibijs viri beneplacitum erit ei.

Beneplacitum eſt Dño ſuper timentes eum:
& in eis qui ſperant ſuper miſericordia eius.

Gloria Patri, & filio, &c.

Quo finito dicantur Preces.

☩. Operi Domine cælum nubibus. *R.* Et para terræ pluuiam. ☩. Vt producat in montibus fœnum. *R.* Et herbam seruituti hominũ.

☩. Riga montes de superioribus tuis. *R.* Et de fructu operum tuorum satiabitur terra.

☩. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat. ☩. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

DEus, in quo viuimus, mouemur, & sumus, pluuiam nobis tribue congruentem, vt præsentibus auxilijs sufficienter adiuti, sempiterna fiducialiùs appetamus.

Oratio.

PRæsta quæsumus omnipotens Deus, vt qui in afflictione nostra de tua pietate confidimus, contra aduersa omnia tua semper protectione muniamur.

Oratio.

DA nobis, quæsumus Domine, pluuiam salutarem, & aridam terræ faciẽ fluentis cælestibus dignanter infunde. Per Dominum nostrum Iesum Christum, &c.

☩. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo. ☩. Benedicamus Domino.

R. Deo gratias.

Exaudiat nos omnipotens & misericors
Dominus. *R.* Amen. *ψ.* Fidelium animæ per
misericordiam Dei requiescant in pace.
R. Amen.

Processio ad postulandam
serenitatem.

Omnia fiant vt suprâ in Litanijs maiori-
bus, & in Litaniarum Precibus bis di-
atur: Vt fidelibus tuis aeris serenitatem con-
cedere digneris, Te rogamus audi nos. *Ad fi-*
*em obsecrationum dicitur P*ater noster,
zc. ψ. Et ne nos inducas. *R.* Sed libera nos à
malo. *Psalmus 66.*

Deus misereatur nostri, & benedicat
nobis: illuminet vultum suum super
nos, & misereatur nostri.

*V*t cognoscamus in terra viam tuam: in
omnibus gentibus salutare tuum.

*C*onfiteantur tibi populi Deus: confiteantur
tibi populi omnes.

*L*ætentur & exultent gentes: quoniam iudi-
cas populos in æquitate, & gentes in terra di-
gigis.

*C*onfiteantur tibi populi Deus, confitean-

tur tibi populi omnes terra dedit fructum suum.

Benedicat nos Deus , Deus noster , benedicat nos Deus : & metuant eum omnes fines terræ.

Gloria Patri , & Filio , &c.

Ÿ. Adduxisti Domine Spiritum tuum super terram.

R. Et prohibita sunt pluuia de cælo. **Ÿ.** Cùm obduxero nubibus cælum. **R.** Apparebit arcus meus, & recordabor fœderis mei.

Ÿ. Illustra faciem tuam Domine super seruos tuos. **R.** Et benedic sperantes in te. **Ÿ.** Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat. **Ÿ.** Dominus vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Deus qui culpa offenderis , pœnitenti placaris , preces populi tui supplicanti propitius respice : & flagella tuæ iracundia quæ pro peccatis nostris meremur, auerte.

Oratio.

Ad te nos Domine clamantes exaudi, & aeris serenitatem nobis tribue supplicantibus ; vt qui iustè pro peccatis nostris affligimur, misericordia tua præueniente , clementiam sentiamus.

Oratio

Oratio.

Quæsumus omnipotens Deus, clemē-
tiam tuam, vt inundantiam coerceas
imbrium, & hilaritatem vultus tui nobis im-
pertiri digneris. Per Dominum nostrum Ie-
sum Christum filium tuum, &c.

Preces ad repellendam tem-
pestatem.

Pulsantur campanæ, & qui adesse possunt,
in Ecclesiā cōuocatis, dicuntur Litaniæ
ordinariæ in quibus bis dicitur: A fulgure &
tempestate, & post Litaniæ, Orationemque
Dominicam.

Psalmus 147.

Lauda Ierusalem Dominū : lauda Deum
tuum Sion.

Quoniam confortauit feras portarum tua-
rum: benedixit filiis tuis in te.

Qui posuit fines tuos pacem : & adipe fru-
menti satiat te.

Qui emittit eloquium suum terræ: velociter
currit sermo eius.

Qui dat niuem sicut lanam : nebulam sicut
cinerem spargit.

Mittit crySTALLUM suam sicut buccellas : ante

faciem frigoris eius quis sustinebit?

Emittet verbum suum, & liquefaciet ea : flabit spiritus eius, & fluent aquæ.

Qui annuntiat verbum suum Iacob : iustitias & iudicia sua Israel.

Non fecit taliter omni nationi: & iudicia sua non manifestavit eis.

Gloria Patri, & Filio, &c.

Ÿ. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum & terram. **Ÿ.** Ostende nobis Domine misericordiam tuam. **R.** Et salutare tuum da nobis. **Ÿ.** Adiuua nos Deus

salutaris noster. **R.** Et propter gloriã nominis tui Domine libera nos. **Ÿ.** Nihil proficiat inimicus in nobis. **R.** Et filius iniquitatis

non apponat nocere nobis.

Ÿ. Fiat misericordia tua Domine super nos.

R. Quemadmodum sperauimus in te.

Ÿ. Saluum fac populum tuum Domine.

R. Et benedic hereditati tuæ.

Ÿ. Non priuabis bonis eos, qui ambulant in innocentia. **R.** Domine Deus virtutum, beatus homo, qui sperat in te.

Ÿ. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Deus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris: preces populi tui supplicantis propitius respice, & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, auerte.

Oratio.

A Domo tua, quæsumus Domine, spirituales nequitia repellantur: & aerearû discedat malignitas tempestatum.

Oratio.

O Mnipotens sempiterne Deus, parce metuentibus, propitiare supplicibus: vt post noxios ignes nubium, & vim procellarum, in misericordiam trãseat laudis comminatio tempestatum.

Oratio.

Domine Iesu, qui imperasti ventis & mari, & facta fuit tranquillitas magna: exaudi preces familiæ tuæ, & præsta; vt hoc signo sanctæ Crucis ✝ omnis discedat sæuitia tempestatum.

Oratio.

O Mnipotēs & misericors Deus, qui nos & castigando sanas, & ignoscendo cōseruas: præsta supplicibus tuis, vt & tranquillitatibus optatæ consolationis lætemur,

& dono tuæ pietatis semper vtamur. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, &c.

Aspergatur Aqua Benedicta.

Preces dicendæ tempore penuriæ
& famis.

Aguntur omnia vt suprâ in Litanij maioribus vsque ad finem Litaniarum, in quarum Precibus bis dicitur: *Vt fructus terræ dare & conseruare digneris, Post Litanias dicitur, Pater noster, &c. Psalm. 22. Dominus regit me, &c. vt sup. fol. 255. v̄. Domine non secundum peccata nostra facias nobis.*

R̄. Neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis. v̄. Oculi omnium in te sperant Domine. R̄. Et tu das illis escam in tempore opportuno.

v̄. Memento congregationis tuæ. R̄. Quam possedisti ab initio. v̄. Dominus dabit benignitatem. R̄. Et terra nostra dabit fructum suum.

v̄. Domine exaudi orationem meam. R̄. Et clamor meus ad te veniat. v̄. Dominus vobiscum. R̄. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Ineffabilem nobis Domine, misericordiã tuam clementer ostende: vt simul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias.

Oratio.

DA nobis, quæsumus Domine, piæ supplicationis effectum, & famem propitiatus auerte: vt mortalium corda cognoscãt, & te indignante talia flagella prodire, & te miserante cessare.

Oratio.

Populum tibi subditum pro peccatis suis fame laborantem ad te Domine conuertere propitius: qui quærentibus regnum tuum omnia adiicienda esse dixisti. Qui viuis & regnas cum Deo Patre, &c.

Processio tempore mortalitatis & pestis.

Fiat vt suprã in Litanijs maioribus, & in Litaniarum Precibus dicatur bis: A peste, & fame, Libera nos Domine, & infrã suo loco, Vt à pestilentiaë flagello nos liberare digneris, &c. In fine Litaniarum dicitur, P a-

ter noster, &c. Et ne nos inducas, &c. Psalm.

Domine ne in furore tuo arguas me, &c. vt
suprà fol. III. **ŷ.** Domine non secúndum pec-
cata nostra facias nobis. **R.** Neque secúndum
iniquitates nostras retribuas nobis.

ŷ. Adiua nos Deus salutaris noster.

R. Et propter gloriam nominis tui Domi-
ne libera nos. **ŷ.** Domine ne memineris ini-
quitarum nostrarum antiquarum. **R.** Citò
anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pau-
peres facti sumus nimis. **ŷ.** Ora pro no-
bis sancte Sebastiane. **R.** Vt digni efficia-
mur promissionibus Christi. **ŷ.** Domine
exaudi orationem meam. **R.** Et clamor meus
ad te veniat. **ŷ.** Dominus vobiscum **R.** Et
cum spiritu tuo.

Oremus.

EXaudi nos Deus salutaris noster, & in-
tercedente beata & gloriosa Dei geni-
trice Maria semper virgine, & beato Seba-
stiano martyre tuo, & omnibus Sanctis, po-
pulum tuum ab iracundiæ tuæ terroribus li-
bera, & misericordiæ tuæ fac largitate secu-
rum,

Oratio.

Propitiare Domine supplicationibus
nostris, & animarum, & corporum me-

dere languoribus : vt remissione percepta, in tua semper benedictione lætemur.

Oratio.

DA nobis, quæsumus Domine, piæ petitionis effectum, & pestilentiam mortalitatẽque propitiatus auerte, vt mortaliũ corda cognoscant à te indignante talia flagella prodire, & te miserante cessare. Per Dominum nostrum.

Preces dicendæ in Litanijs
tempore belli.

Peractis omnibus, vt suprâ in Litanijs maioribus, ad finem Litaniarum dicitur

Pater noster, &c. Et ne nos inducas in tentationem. *R.* Sed libera nos à malo.

Psalmus 45

DEus noster refugium & virtus : adiutor in tribulationibus, quæ inuenerunt nos nimis.

Propterea non timebimus dum turbabitur terra: & transferentur montes in cor maris.

Sonuerunt, & turbatæ sunt aquæ eorũ: conturbati sunt montes in fortitudine eius.

Fluminis impetus lætificat ciuitatem Dei: sanctificauit tabernaculum suum Altissimus.

Deus in medio eius ; non commouebitur ;
adiuuabit eam Deus manè diluculo.

Conturbatae sunt gentes , & inclinata sunt
regna: dedit vocem suam, mota est terra.

Dominus virtutum nobiscū : susceptor no-
ster Deus Iacob.

Venite, & videte opera Domini, quæ posuit
prodigia super terram : auferens bella vsque
ad finem terræ.

Arcum conteret, & confringet arma : & scu-
ta comburet igni.

Vacate , & videte quoniam ego sum Deus:
exaltabor in gentibus, & exaltabor in terra.

Dominus virtutum nobiscum : susceptor
noster Deus Iacob.

Gloria Patri, & Filio, &c.

ψ. Exurge Domine adiuua nos. **℞.** Et libera
nos propter nomē tuum. **ψ.** Saluum fac po-
pulum tuum Domine. **℞.** Deus meus speran-
tem in te. **ψ.** Fiat pax in virtute tua.

℞. Et abundantia in turribus tuis. **ψ.** Esto no-
bis Domine turris fortitudinis. **℞.** A facie
inimici. **ψ.** Arcum contere, & confringe ar-
ma. **℞.** Et scuta combure igni. **ψ.** Mitte no-
bis Domine auxilium de Sancto. **℞.** Et de
Sion tuere nos. **ψ.** Domine exaudi oratio-
nem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat. *ψ.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

DEus, qui conteris bella, & impugnatores in te sperantium potentia tuæ defensionis expugnas: auxiliare famulis tuis implorantibus misericordiam tuam, vt inimicorum suorum feritate depressa, incessabili te gratiarum actione laudemus.

Oratio.

DEus, à quo sancta desideria, recta consilia, & iusta sunt opera, da seruis tuis illam, quam mundus dare non potest, pacem: vt & corda nostra mādatis tuis dedita, & hostium sublata formidine, tempora sint tua protectione tranquilla.

Oratio.

HOstium nostrorum, quæsumus Domine, elide superbiam, & eorum contumaciam dexteræ tuæ virtute prosterne. Per Dominum nostrum Iesum Christum, &c.

Si verò bellū est cōtra Turcas, & alios infideles, vel hæreticos, inter preces Litaniarum bis dicatur: Vt inimicos sanctæ Ecclesiæ humiliare digneris, Te rogamus audi nos. & addatur: Vt Turcarum [vel hæreticorum] conatus reprimere, & ad nihilum redigere digne-

ris, Te rogamus ; &c. & dicto Pater noster,
dicatur:

Psalmus 78.

Deus venerunt gentes in hereditatē tuā,
polluerūt templum sanctum tuum: po-
suerunt Ierusalem in pomorum custodiam.

Posuerunt morticina seruatorum tuorum ef-
cas volatilibus cæli: carnes sanctorum tuorū
bestijs terræ.

Effuderunt sanguinem eorum tamquam a-
quam in circuitu Ierusalem: & non erat qui
sepeliret.

Facti sumus opprobrium vicinis nostris: sub-
lannatio & illusio his qui in circuitu nostro
sunt.

Vsquequò Domine irasceris in finem: ac-
cendetur veluti ignis zelus tuus?

Effunde iram tuam in gentes, quæ te non no-
uerunt: & in regna, quæ nomen tuum non
inuocauerunt.

Quia comederunt Iacob: & locum eius deso-
lauerunt.

Ne memineris iniquitatum nostrarum anti-
quarum, citò anticipent nos misericordiæ
tuæ: quia pauperes facti sumus nimis.

Adiuua nos Deus salutaris noster, & propter
gloriam nominis tui Domine libera nos: &

propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Ne fortè dicant in gentibus, Vbi est Deus eorum? & innotescat in nationibus coram oculis nostris.

Vltio sanguinis seruatorum tuorum qui effusus est: introeat in conspectu tuo gemitus compeditorum.

Secundùm magnitudinem brachij tui: posside filios mortificatorum.

Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum: improperium ipsorum, quod exprobrauerunt tibi Domine.

Nos autem populus tuus, & oues pascuæ tuæ: confitebimur tibi in sæculum.

In generationem & generationem: annuntiabimus laudem tuam.

Gloria Patri, & Filio, &c.

ŷ. Saluos fac seruos tuos.

R. Deus meus sperantes in te.

ŷ. Esto nobis Domine turris fortitudinis.

R. A facie inimici. **ŷ.** Nihil proficiat inimicus in nobis. **R.** Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis. **ŷ.** Hostium nominis tui Domine elide superbiam.

R. Et eorum contumaciam dexteræ tuæ virtute prosterne.

Ÿ. Fiant tamquam puluis ante faciem venti.
R. Et angelus Domini persequatur eos. **Ÿ.** Effunde iram tuam in gentes, quæ te non nouerunt. **R.** Et in regna, quæ nomen tuum non inuocauerunt. **Ÿ.** Mitte nobis Domine auxilium de sancto. **R.** Et de Sion tuere nos.
Ÿ. Domine exaudi orationem meam. **R.** Et clamor meus ad te veniat. **Ÿ.** Dominus vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

DA, quæsumus, Ecclesiæ tuæ misericors Deus, vt sancto Spiritu congregata, hostili nullatenus incurfione turberar.

Oratio.

DEus, qui culpa offenderis, pœnitētia placaris, preces populi tui supplicatis propitius respice: & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, auerte.

Oratio.

OMniporens sempiternæ Deus, in cuius manu sunt omnium potestates, & omnium iura regnorum, respice in auxilium Christianorum, vt gētes Turcarum [seu hæreticorum] quæ in sua feritate confidūt, dexteræ tuæ potentia conterantur. Per Dominū nostrum Iesum Christum, &c.

Exaudiat nos Dominus. Amen:

Processio in quacumque
tribulatione.

Seruatis omnibus, vt supra in Litanij maioribus, finitisque Litanij dicitur Pater noster, &c. *ψ*. Et ne nos inducas in tentationem. *℞*. Sed libera nos à malo.

Psalmus 19.

Exaudiat te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de sancto: & de Sion tueatur te.

Memor sit omnis sacrificij tui: & holocaustum tuum pingue fiat.

Tribuat tibi secundum cor tuum: & omne consilium tuum confirmet.

Lætabimur in salutari tuo: & in nomine Dei nostri magnificabimur.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc cognoui quoniam saluum fecit Dominus Christum suum.

Exaudiet illum de cælo sancto suo: in potentibus salus dexteræ eius.

Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine Domini Dei nostri inuocabimus.

Ipsi obligati sunt, & ceciderunt: nos autem

surreximus, & erecti sumus.

Domine saluum fac regem: & exaudi nos in die, qua inuocauerimus te.

Gloria Patri, & filio, &c.

Vel Psalm. 90. Qui habitat in adiutorio, &c. vt suprà fol. 195. **Quo finito, dicuntur**

ŷ. Deus refugium nostrum, & virtus.

R. Adiutor in tribulationibus. **ŷ.** Saluos fac seruos tuos Domine. **R.** Deus meus sperantes in te. **ŷ.** Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis. **R.** Miserere nobis. **ŷ.** Adiuua nos Deus salutaris noster. **R.** Et propter gloriam nominis tui Domine, libera nos.

ŷ. Domine exaudi orationem meam. **R.** Et clamor meus ad te veniat. **ŷ.** Dominus vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

ŷ. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat. **ŷ.** Dominus vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

NE despicias omnipotens Deus, populum tuum in afflictione clamantem: sed propter gloriam nominis tui tribulatis succurre placatus. **O**ratio.

Ineffabilem misericordiam tuam Domine in nobis clementer ostende: vt simul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias.

Oratio.

Concede nos famulos tuos, quæsumus Domine, Deus, perpetua mentis & corporis sanitate gaudere: & gloriosa beatæ Mariæ semper Virginis intercessione, à præsentî liberari tristitia, & æterna perfrui lætitia.

Oratio.

Tribulationem nostram, quæsumus Domine, propitius respice: & iram tuæ indignationis quam iustè meremur, auerte.

Oratio.

Deus refugium nostrum & virtus, adesto pijs Ecclesiæ tuæ precibus auctor ipse pietatis: & præsta, vt quod fideliter petimus, efficaciter consequamur. Per Dominum nostrum Iesum Christum.

Preces dicendæ in Processione
pro gratiarum actione.

Initio Processionis cantatur Hymnus.

TE Deum laudamus: te Dominum confitemur.

Te æternum Patrem: omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli: tibi cæli, & vniuersæ potestates.

Tibi Cherubim & Seraphim: incessabili voce proclamant.

Sanctus, **S**anctus, **S**anctus: Dominus Deus
sabaoth.

Pleni sunt cæli & terra: maiestatis gloriæ tuæ.

Te gloriosus Apostolorum chorus,

Te Prophetarum laudabilis numerus,

Te martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbem terrarum, sancta confitetur
Ecclesia,

Patrem immensæ maiestatis.

Venerandum tuum verum, & vnicū Filium.

Sanctum quoque paraclitum Spiritum.

Tu rex gloriæ Christe.

Tu Patris sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominē: non
horruisti Virginis vterum.

Tu deuicto mortis aculeo: aperuisti creden-
tibus regna cælorum.

Tu ad dexteram Dei sedes: in gloria Patris.

Iudex crederis esse venturus.

Te ergo quæsumus, tuis famulis subueni
quos pretioso sanguine redemisti.

Æterna fac cū sanctis tuis: gloria munerari.

Saluum fac populū tuum Domine: & bene-
dic hereditati tuæ.

Et rege eos: & extolle illosque in æternum

Per singulos dies: benedicimus te.

Et laudamus nomen tuum in sæculum: & ir-
sacu

ſæculum ſæculi.

Dignare Domine die isto : ſine peccato nos
cultodire.

Miſerere noſtri Domine: miſerere noſtri.

Fiat miſericordia tua Domine ſuper nos:
quemadmodum ſperauimus in te.

In te Domine ſperaui : non confundar in æ-
ternum.

Deinde dici poterunt **Pſalmi**, qui ſequun-
tur prout tempus feret.

Pſalmus 65.

Iubilate Deo omnis terra: pſalmum dicite
nomini eius, date gloriam laudi eius.

Dicite Deo, quàm terribilia ſunt opera tua
Domine : in multitudine virtutis tuæ men-
tientur tibi inimici tui.

Omnis terra adoret te, & pſallat tibi : pſal-
mum dicat nomini tuo.

Venite, & videte opera Dei : terribilis in con-
ſilijs ſuper filios hominum.

Qui conuertit mare in aridam, in flumine
pertransibunt pede: ibi lætabimur in ipſo.

Qui dominatur in virtute ſua in æternum,
oculi eius ſuper gentes reſpiciunt : qui exaf-
perant, non exaltentur in ſemetiſiſ.

Benedicite gentes Deum noſtrū : & auditam
facite vocem laudis eius.

Qui posuit animam meam ad vitam : & non dedit in commotionem pedes meos.

Quoniam probasti nos Deus : igne nos examinasti, sicut examinatur argentum.

Induxisti nos in laqueum , posuisti tribulationes in dorso nostro : imposuisti homines super capita nostra.

Transiuimus per ignem & aquam : & eduisti nos in refrigerium.

Introibo in domū tuam in holocaustis : reddā tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea.

Et locutum est os meū : in tribulatione mea.

Holocausta medullata offeram tibi cum incēso arietum : offeram tibi boues cum hircis.

Venite, audite , & narrabo omnes qui timetis Deum ; quanta fecit animæ meæ.

Ad ipsum ore meo clamaui : & exaltaui sub lingua mea.

Iniquitatem si aspexi in corde meo: non exaudiet Dominus.

Propterea exaudiuit Deus : & attendit vocem deprecationis meæ.

Benedictus Deus : qui non amouit orationem meam, & misericordiam suam à me.

Gloria Patri.

Psalmus 80.

Exultate Deo adiutori nostro : iubilate Deo Iacob.

Sumite psalmum, & date tympanum: psalterium iucundum cum cithara.

Buccinate in Neomenia tuba : in insigni die solemnitatis vestræ.

Quia præceptum in Israel est : & iudicium Deo Iacob.

Testimonium in Ioseph posuit illud, cum exiret de terra Ægypti : linguam , quam non nouerat, audiuit.

Diuertit ab oneribus dorsum eius : manus eius in cophino seruierunt.

In tribulatione inuocasti me , & liberaui te : exaudiui te in abscondito tempestatis , probaui te apud aquam contradictionis.

Audi populus meus , & contestabor te : Israel si audieris me , non erit in te Deus recens, neque adorabis deum alienum.

Ego enim sum Dominus Deus tuus , qui eduxi te de terra Ægypti : dilata os tuum, & implebo illud.

Et non audiuit populus meus vocem meam : & Israel non intendit mihi.

Et dimisi eos secundum desideria cordis eorum : ibunt in adinventionibus suis.

Si populus meus audisset me : Israel si in vijs meis ambulasset.

Pro nihilo forsitã inimicos eorũ humiliassẽt.

& super tribulantes eos misissem manum meam.

Inimici Domini mentiti sunt eis: & erit tempus eorum in sæcula.

Et cibauit eos ex adipe frumenti: & de petra melle faturauit eos.

Gloria Patri, & Filio, &c.

Psalmus 95.

Cantate Domino canticum nouum: cante Domino omnis terra.

Cantate Domino, & benedicite nomini eius: annuntiate de die in diem salutare eius.

Annuntiate inter gentes gloriam eius: in omnibus populis mirabilia eius.

Quoniam magnus Dominus, & laudabilis nimis: terribilis est super omnes deos.

Quoniam omnes dij gētium dæmonia: Dominus autem cælos fecit.

Confessio & pulchritudo in conspectu eius: sanctimonia & magnificentia in sanctificatione eius.

Afferte Domino patriæ gentium, afferte Domino gloriam & honorem: afferte Domino gloriam nomini eius.

Tollite hostias, & introite in atria eius: adorate Dominum in atrio sancto eius.

Commoueatur à facie eius vniuersa terra: di-

cite in gentibus, quia Dominus regnavit.

Etenim correxit orbem terræ, qui non commovebitur: iudicabit populos in æquitate.

Lætentur cæli, & exultet terra, commoveatur mare, & plenitudo eius: gaudebunt campi, & omnia quæ in eis sunt.

Tunc exultabunt omnia ligna silvarum à facie Domini, quia venit: quoniam venit iudicare terram.

Iudicabit orbem terræ in æquitate: & populos in veritate sua.

Gloria Patri, & Filio, &c.

Psalmus 99.

Iubilate Deo omnis terra: seruite Domino in lætitia.

Introite in conspectu eius: in exultatione.

Scitote quoniam Dominus ipse est Deus: ipse fecit nos, & non ipsi nos.

Populus eius, & oves pascuæ eius: introite portas eius in confessione, atria eius in hymnis, confitemini illi.

Laudate nomen eius, quoniam suavis est Dominus, in æternum misericordia eius: & vsq; in generationem & generationem veritas eius.

Gloria Patri, & Filio, &c.

Sicut erat in principio, &c.

Benedic anima mea Domino : & omnia
quæ intra me sunt, nomini sancto eius.

Benedic anima mea Domino : & noli obliuisci omnes retributiones eius.

Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis :
qui sanat omnes infirmitates tuas.

Qui redimit de interitu vitam tuam : qui coronat te in misericordia & miserationibus.

Qui replet in bonis desiderium tuum : renouabitur vt aquilæ iuuentus tua.

Faciens misericordias Dominus : & iudicium omnibus iniuriam patientibus.

Noras fecit vias suas Moyfi : filijs Israel voluntates suas.

Miserator, & misericors Dominus : longanimis, & multum misericors.

Non in perpetuum irascetur : neque in æternum comminabitur.

Non secundum peccata nostra fecit nobis : neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis.

Quoniam secundum altitudinem cæli à terra : corroboraui misericordiam suam super timentes se.

Qantum distat ortus ab occidente : longè fecit à nobis iniquitates nostras.

Quomodo miseretur pater filiorum, miser-
tus est Dominus timentibus se: quoniam ipse
cognouit figmentum nostrum.

Recordatus est, quoniam puluis sumus: ho-
mo sicut fœnum dies eius, tamquam flos agri
sic efflorescit.

Quoniam spiritus pertransibit in illo, & non
subsistet: & non cognoscet ampliùs locum
suum.

Misericordia autem Domini ab æterno: &
vsque in æternum super timentes eum.

Et iustitia illius in filios filiorum: his qui ser-
uant testamentum eius.

Et memores sunt mandatorum ipsius: ad fa-
ciendum ea.

Dominus in cælo parauit sedem suam: &
regnum ipsius omnibus dominabitur.

Benedicite Domino omnes Angeli eius: po-
tentes virtute, facientes verbum illius: ad au-
diendam vocem sermonum eius.

Benedicite Domino omnes virtutes eius: mi-
nistri eius, qui facitis voluntatem eius.

Benedicite Domino omnia opera eius: in
omni loco dominationis eius, benedic ani-
ma mea Domino.

Gloria Patri, & Filio.

Psalmus 116.

Laudate Dominum omnes gentes : laudate eum omnes populi.

Quoniam confirmata est super nos misericordia eius: & veritas Domini manet in æternum.

Gloria Patri , & Filio , &c.

Psalm. 148. **L**audate Dominum de cælis. cum duobus sequentibus, vt suprâ fol. 286. **C**anticum. **B**enedicite omnia opera Domini , &c. vt suprâ fol. 300. **C**anticum. **B**enedictus Dominus Deus Israel , &c. vt sup. fol. 289.

Hæc autem prædicta , prout longitudo itineris postulauerit, vel ex parte cãtari possunt. **D**einde in Ecclesia , vbi fit statio , ante altare dicuntur sequentes **Versus, & Orationes.**

ÿ. Benedictus es Domine Deus patrum nostrorum. **R.** Et laudabilis , & gloriosus in sæcula. **ÿ.** Benedicamus Patrem, & Filium cum sancto Spiritu. **R.** Laudemus , & superexaltemus eum in sæcula. **ÿ.** Benedictus es Domine Deus in firmamento cæli. **R.** Et laudabilis , & gloriosus , & superexaltatus in sæcula. **ÿ.** Benedic anima mea Domino. **R.** Et noli obliuisci omnes retributiones eius. **ÿ.** Domine exaudi orationem. **R.** Et clamor meus ad te veniat. **ÿ.** Dominus vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

Oramus.

Oratio.

Deus, cuius misericordiæ non est numerus, & bonitatis infinitus est thesaurus: pijsimæ maiestati tuæ pro collatis donis gratias agimus, tuam semper clementiam exorantes: vt qui petentibus postulata concedis, eosdem non deserens ad præmia futura disponas.

Oratio.

Deus, qui corda fidelium sancti Spiritus illustratione docuisti: da nobis in eodem Spiritu recta sapere, & de eius sæper consolatione gaudere.

Oratio.

Deus, qui neminem in te sperantem ni-
miùm affligi permittis, sed pium preci-
bus præstas auditum: pro postulationibus no-
stris votisque susceptis gratias agimus, te
pijsime deprecantes vt à cunctis semper mu-
niamur aduersis. Per Dominum nostrum Ie-
sum Christum filium tuum, &c.

De Processione in translatione sacra-
rum Reliquiarum
insignium.

Eccllesia, & viæ, per quas transeûdum est,
quàm fieri potest, decentiùs ornentur.

Sacerdotes , & ministri vestibus induti albi vel rubei coloris , prout Sancti, quorum Reliquiæ transferuntur, exposcunt , & cum luminaribus accensis, omnes procedant , decantantes Litanias cum inuocatione Sanctorum, quorum reliquiæ deferuntur , & hymnum Te Deum, &c. & Psalm. Laudate Dominum de cælis: cum duobus sequentibus, & alios Psalmos , & Hymnos de Proprio, vel de Communi eorum Sanctorum , quorum Reliquiæ transferuntur.

D E
EXORCIZANDIS
 OBSESSIS A DÆMONIO.

Sacerdos, seu quiuvis alius legitimus Ecclesie minister , vexatos a dæmone exorcizaturus , ea qua par est pietate, prudentia , ac vitæ integritate præditus esse debet: qui non sua, sed diuina fretus virtute, ab omni rerum humanarum cupiditate alienus, tam pium opus ex charitate constanter & humiliter exequatur. Hunc præterea maturæ ætatis esse decet, & non solum officio , sed etiam morum grauitate reuerendum.

De Exorcizandis obsessis à dæmonio. 433

Ut igitur suo munere rectè fungatur, cum alia multa sibi utilia documenta, quæ breuitatis gratia hoc loco prætermittuntur, ex probatis auctoribus & ex usu nosse studeat; tum hæc pauca magis necessaria diligenter obseruabit.

In primis, ne facile credat, aliquem à demone obsessum esse; sed nota habeat ea signa, quibus obsessus dignoscitur ab ijs, qui vel atra bile, vel morbo aliquo laborant. Signa autem obsidentis demonis sunt, ignota lingua loqui pluribus verbis, vel loquentem intelligere; distantia, & occulta patefacere; vires supra ætatis seu conditionis naturam ostendere; & id genus alia, quæ cum plurima occurrunt, maiora sunt indicia.

Hæc autem ut magis cognoscat, post unum aut alterum exorcismum interroget obsessum, quid senserit in animo, vel in corpore, ut sciat etiam ad quanam verba magis diaboli conturbentur; ut ea deinceps magis inculcet ac repetat.

Aduertat, quibus artibus ac deceptionibus utantur dæmones ad Exorcistam decipiendum; solent enim ut plurimum fallaciter respondere, & difficilè se manifestare, ut Exorcista diu defatigatus desistat, aut infirmus videatur non esse à dæmonio vexatus. Aliquando postquam sunt manifesti, abscondunt se, & relinquunt corpus quasi liberum ab omni molestia, ut infirmus putet se omnino esse liberatum:

sed cessare non debet Exorcista, donec viderit signa liberationis. Aliquando etiam demones ponunt quaecumque possunt impedimenta, ne infirmus se subijciat exorcismis, vel conantur persuadere infirmitatem esse naturalem; interdum in medio exorcismi faciunt dormire infirmum, & ei visionem aliquam ostendunt, subtrahendo se, ut infirmus liberatus videatur. Aliqui ostendunt factum maleficium, & à quibus sit factum, & modum ad illud dissipandum, sed caueat, ne ob hoc ad magos, vel ad sagas, vel ad alios, quàm ad Ecclesie ministros confugiat, aut vlla superstitione, aut alio modo illicito utatur. Quandoque diabolus infirmum quiescere, & suscipere sanctissimam Eucharistiam permittit, ut discessisse videatur. Denique innumerabiles sunt artes & fraudes diaboli ad decipiendum hominem, quibus ne fallatur, Exorcista cautus esse debet.

Quare memor, Dominum nostrum dixisse, genus esse demoniorum, quod non eijcitur nisi per orationem & ieiunium, hæc duo potissimum remedia ad impetrandum diuinum auxilium, demonésque pellen- dos, exemplo sanctorum Patrum, quoad eius fieri poterit, tum per se, tum per alios curet adhiberi.

In Ecclesiam, si commodè fieri potest, vel in alium religiosum & honestum locum seorsum à multitudine perductus energumenus exorcizetur: sed si fuerit ægrotus, vel persona nobilis, vel alia honesta de cau-

ſa in domo priuata exorcizari poterit.

Admoneatur obſeſſus, ſi mente & corpore ualet, ut pro ſe oret Deum, ac ieiunet, & ſacra Confeſſione & Cõmunione ſepiùs ad arbitrium Sacerdotis ſe communiat: & dum exorcizatur, totum ſe colligat, & ad Deum cõuertat, ac firma fide ſalutem ab eo depoſcat cum omni humilitate. Et cùm uehementiùs vexatur, patienter ſuſtineat, nihil diffidens de auxilio Dei. Habeat præ manibus, ſi in conſpectu Crucifixum. Reliquiæ quoque Sãctorum, ubi haberi poſſint, decenter ac tutò colligatæ & coopertæ, ad pectus vel ad caput obſeſſi reuerenter admoueantur; ſed caueatur, ne res ſacræ indignè tractentur, aut illis à demone ulla fiat iniuria. Sãctiſſima verò Euchariftia ſuper caput obſeſſi, aut aliter eius corpori non admoueatur ob irreuerentiæ periculum.

Exorcifta ne uagetur in multiloquio, aut ſuperuacaneis vel curioſis interrogationibus, præſertim de rebus futuris & occultis, ad ſuum munus nõ pertinentibus, ſed iubeat immundum ſpiritum tacere, & ad interrogata tantùm reſpondere: neque ei credatur, ſi demon ſimularet ſe eſſe animam alicuius Sancti, vel defuncti, vel Angelum bonum.

Necceſſariæ verò interrogationes ſunt, ut de numero & nomine ſpirituum obſidentium, de tempore quo ingreſſi ſunt, de cauſa, & alijs huiusmodi. Ceteras autẽ demonis nugas, riſus, & ineptias Exor-

cista cohibeat, aut contemnat, & circumstantes, qui pauci esse debent, admoneat ne hæc curent, neque ipsi interrogent obsessum; sed potius humiliter & enixe Deum pro eo precentur.

Exorcismos verò faciat ac legat cum imperio & auctoritate, magna fide, & humilitate, atque feruore: & cum viderit spiritum valdè torqueri, tunc magis instet & urgeat. Et quoties viderit obsessum in aliqua corporis parte commoueri aut pungi, aut tumorem alicubi apparere, ibi faciat signum Crucis, & Aqua benedicta aspergat, quam exorcizando in promptu habeat.

Obseruet etiam ad quæ verba demones magis contremiscant, & ea sæpius repetat: & quando peruenit ad comminationem, eam iterum & sæpius proferat, semper pœnã augendo: ac si videat se proficere, in ipsa perseueret per duas, tres, quatuor horas, & amplius, prout poterit, donec victoriam consequatur.

Caueat proinde Exorcista, ne ullam medicinam infirmo vel obsesso præbeat, aut suadeat, sed hanc curam medicis relinquat.

Mulierem exorcizans, semper secum habeat honestas personas, quæ obsessam teneant, dum exagitur à demonio, quæ quidem personæ sint patienti, si fieri potest, cognatione proximæ: atque honestatis memor Exorcista caueat, ne quid dicat vel faciat, quod sibi aut alijs occasio esse possit prauæ cogitationis.

Dum exorcizat, utatur sacra Scripturae verbis potius, quàm suis aut alienis. Iubeatque demonem dicere, an detineatur in illo corpore ob aliquam operam magicam, aut malefica signa, vel instrumenta, quæ si obsessus ore sumpserit, euomat, vel si alibi extra corpus fuerint, ea reuelet, & inuenta comburantur. Moneatur etiam obsessus, ut tentationes suas omnes Exorcistæ patefaciat.

Si verò obsessus liberatus fuerit, moneatur ut diligenter sibi caueat à peccatis, ne occasionem demoni præbeat in ipsum reuertendi, ne fiant nouissima hominis illius peiora prioribus.

Itaque Sacerdos, siue alius Exorcista ritè confessus, aut saltem corde peccata sua detestans, peracto, si commodè fieri potest, sanctissimo Missæ sacrificio, diuinóque auxilio pijs precibus implorato, superpellicè & stola violacea, cuius extrema pars ad obsessi collum circumponatur, indutus, & coram se habens obsessum ligatum, si fuerit periculum, cum, se, & astantes communiat signo Crucis; & aspergat Aqua benedicta, & genibus flexis, alijs respondentibus, dicat Litanias ordinarias vsque ad Preces exclusiuè. In fine Antiphona. Ne reminiscaris Domine delicta nostra, vel parentum nostrorum, neque vindictam sumas de peccatis nostris.

Pater noster, &c. *ψ.* Et ne nos inducas in
tentationem. *℞.* Sed libera nos à malo.

Psalmus 53.

Deus in nomine tuo saluum me fac: & in
virtute tua iudica me.

Deus exaudi orationem meam: auribus per-
cipe verba oris mei.

Quoniam alieni insurrexerunt aduersum
me, & fortes quæsierunt animam meam: &
non proposuerunt Deum ante conspectum
suum.

Ecce enim Deus adiuuat me: & Dominus
susceptor est animæ meæ.

Auerte mala inimicis meis: & in veritate tua
disperde illos.

Voluntariè sacrificabo tibi: & cōfitebor no-
mini tuo Domine, quoniam bonum est.

Quoniam ex omni tribulatione eripuisti
me: & super inimicos meos despexit oculus
meus.

Gloria Patri, & Filio, &c.

ψ. Saluum fac seruum tuum, *℞.* Deus meus
sperantem in te. *ψ.* Esto ei Domine turris
fortitudinis. *℞.* A facie inimici. *ψ.* Nil profi-
ciat inimicus in eo. *℞.* Et filius iniquitatis nō
apponat nocere ei. *ψ.* Mitte ei Domine au-
xilium de Sancto. *℞.* Et de Sion tuere eum.

Verf.

ψ. Domine exaudi orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te veniat. ψ. Dominus vobiscum. **Respons.** Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Deus, cui proprium est misereri semper & parcere: suscipe deprecationem nostram, vt hunc famulum tuum [vel famulam tuam] quem [vel quam] delictorum catena constringit, miseratio tuæ pietatis clementer absoluat.

Oratio.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, Pater Domini nostri Iesu Christi, qui illum refugam tyrannum & apostatam gehennæ ignibus deputasti, quique Unigenitum tuum in hunc mundum misisti, vt illum rugientem contereret; velociter attende, accelera, vt eripias hominem ad imaginem & similitudinem tuam creatum, à ruina & dæmonio meridiano. Da Domine terrorem tuum super bestiam, quæ exterminat vineam tuam. Da fiduciam seruis tuis contra nequissimum draconem pugnare fortissimè, ne contemnat sperantes in te, & ne dicat, sicut in Pharaone, qui iam dixit, Deum noui, nec Israël dimitto. Urgeat illum in dex-

tera tua potens discedere à famulo tuo **N.**
 [vel à famula tua. **N.**] ✝ ne diutiùs præsumat captiuum tenere, quem tu ad imaginem tuam facere dignatus es, & in Filio tuo redemisti: qui tecum viuit, &c. **R.** Amen.

Deinde præcipiat dæmoni hunc in modum.

PRæcipio tibi, quicumque es, spiritus im-munde, & omnibus socijs tuis hunc Dei famulum obsidentibus, vt per mysteria Incarnationis, Passionis, Resurrectionis, & Ascensionis Domini nostri IESV Christi, per missionem Spiritus sancti, & per aduentum eiusdem Domini nostri ad iudicium, dicas mihi nomen tuum, diem, & horam exitus tui, cum aliquo signo; & vt mihi Dei ministro, licet indigno, prorsus in omnibus obedias: neque hanc creaturam Dei, vel circumstantes, aut eorum bona vlllo modo offendas.

Deinde legantur super obsessum hæc Euāgelia, vel vnum aut alterum: Lectio sancti Euangelij secundum Ioannem. hæc dicens signat se & obsessum in fronte, ore, & pectore. In principio erat Verbum, &c. vt supra fol. 148.

Lectio sancti Euangelij secundum Marcum.

Marc. 16

IN illo tempore: dixit Iesus discipulis suis: Euntes in mundum vniuersum, prædicate Euangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur. In nomine meo dæmonia eijcient: linguis loquentur nouis: serpentes tollent, & si mortiferum quid biberint, non eis nocebit: super ægros manus imponent, & benè habebunt.

Lectio sancti Euangelij secundum Lucam.

Luc. 10.

IN illo tempore: Reuersi sunt septuaginta duo cum gaudio dicentes ad IESUM: Domine, etiam dæmonia subijciuntur nobis in nomine tuo. Et ait illis: Videbam fatanam sicut fulgur de cælo cadentem. Ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes, & scorpiones, & super omnem virtutem inimici, & nihil vobis nocebit: verumtamen in hoc nolite gaudere, quia spiritus vobis subijciuntur, gaudete autem, quòd nomina vestra scripta sunt in cælis.

Lectio sancti Euangelij secundum Lucam.

Luc. II.

IN illo tempore : Erat I E S V S eijciens dæmonium, & illud erat mutum. Et cùm eiecisset dæmonium, locutus est mutus, & admiratæ sunt turbæ. Quidam autem ex eis dixerunt : In Beelzebub principe dæmoniorum, eijcit dæmonia. Et alij tentantes signum de cælo quærebant ab eo. Ipse autem vt vidit cogitationes eorum, dixit eis : Omne regnum in seipsum diuisum desolabitur, & domus supra domum cadet. Si autem & satanas in seipsum diuisus est, quomodo stabit regnum eius ? quia dicitis in Beelzebub me eijcere dæmonia. Si autem ego in Beelzebub eijcio dæmonia, filij vestri in quo eijciunt ? ideò ipsi iudices vestri erunt. Porrò si in digito Dei eijcio dæmonia, profectò peruenit in vos regnum Dei. Cùm fortis armatus custodit arriũ suum, in pace sunt ea quæ possidet : si autem fortior eo superueniens vicerit eum, vniuersa arma eius auferet, in quibus confidebat, & spolia eius distribuet. *Ÿ.* Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *Ÿ.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens Domine, Verbum Dei Patris, Christe I E S V, Deus & Dominus vniuersæ creaturæ, qui sanctis Apostolis tuis dedisti potestatem calcandi super serpentes & scorpiones, qui inter cetera mirabilium tuorum præcepta dignatus es dicere, Dæmones effugate: cuius virtute motus tamquam fulgur de cælo satanas cecidit: tuum sanctum nomen cum timore & tremore suppliciter deprecor, vt indignissimo mihi seruo tuo, data venia omnium delictorum meorum, constantem fidem, & potestatem donare digneris: vt hunc crudelem dæmonem, brachij tui sancti munitus potentia fidenter & securus aggrediar, per te I E S V Christe Domine Deus noster, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem.

R. Amen.

Deinde muniens se & obsessum signo Crucis, circumposita parte stolæ ad collum eius, & dextera manu sua capiti eius imposita, constanter & magna cum fide dicat ea quæ sequuntur. V̄. Ecce Crucem Domini, fugite partes aduersæ. R. Vicit leo de tribu Iuda radix David. *V̄. Domine exaudi orationem meam. R.* Et clamor meus ad te veniat. *V̄. Dominus vobiscum. R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

DEus, & Pater Domini nostri Iesu Christi, inuoco nomen sanctum tuum, & clementiam tuam supplex exposco, vt aduersus hunc, & omnem immundum spiritum, qui vexat hoc plasmata tuum, mihi auxilium præstare digneris. Per eundem Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum.

Ry. Amen.

¶ **Exorcismus.**

EXorcizo te, immundissime spiritus, omnis incurfio aduersarij, omne phantasma, omnis legio, in nomine Domini nostri Iesu Christi ✠ eradicare, & effugare ab hoc plasmate Dei ✠. Ipse tibi imperat, qui te de supernis cælorum in inferiora terræ demergi præcepit. Ipse tibi imperat, qui mari, ventis, & tempestatibus imperauit. Audi ergo, & time satana, inimice fidei, hostis generis humani, mortis adductor, vitæ raptor, iustitiæ declinator, malorum radix, fomes vitiorum, seductor hominum, proditor gentium, incitator inuidiæ, origo auaritiæ, causa discordiæ, excitator dolorum, quid stas, & resistis, cum scias Christum Dominum vires

De Exorcizandis obsessis à dæmonio. 445

tuas perdere? illum metue, qui in Isaac immolatus est, in Ioseph venundatus, in agno occisus, in homine crucifixus, deinde inferni triumphator fuit. Sequentes Cruces fiant in fronte obsessi. Recede ergo in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti, da locum Spiritui sancto, per hoc signum ✠ Crucis Iesu Christi Domini nostri. Qui cum Patre & eodem Spiritu sancto viuit & regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. **R.** Amē.

Ÿ. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus

Oratio.

Deus conditor & defensor generis humani, qui hominem ad imaginem tuam formasti: respice super hunc famulum tuum **N.** [**vel** hanc famulam tuam **N.**] qui [**vel** quæ] dolis immundi spiritus appetitur, quem vetus aduersarius, antiquus hostis terræ, formidinis horrore circūuolat, & sensū mentis humanæ stupore defigit, terrore cōturbat, & metu trepidi timoris exagitat. Repelle Dñe virtutem diaboli, fallacesq; eius insidias amoue; procul impius tentator aufugiat: sit nominis tui signo ✠ (**in fronte**)

famulus tuus munitus, & in anima tutus & corpore.

**Tres Cruces sequentes fiant in pectore
dæmoniaci.**

Tu pectoris ✠ huius interna custodias.
Tu viscera ✠ regas Tu ✠ cor confirmes.
In anima aduersatricis potestatis tentamen-
ta euanescant. Da Domine ad hanc inuoca-
tionem sanctissimi nominis tui gratiam, vt
qui hucusque terrebat, territus aufugiat, &
victus abscedat, tibi que possit hic famulus
tuus, & corde firmatus, & mente sincerus de-
bitum præbere famulatum. Per Dominum
nostrum Iesum Christum filium tuum, qui
tecum, &c. **R.** Amen.

¶ Exorcismus.

A Diuro te serpens antique, per Iudicem
viuorum & mortuorum, per factorem
tuum, per factorem mundi, per eum qui ha-
bet potestatem mittendi te in gehennam, vt
ab hoc famulo Dei **N.** qui ad Ecclesiæ sinum
recurrit, cum metu & exercitu furoris tui fe-
stinus discedas. Adiuro te iterum ✠ in
fronte) non mea infirmitate, sed virtute Spi-
ritus sancti, vt exeas ab hoc famulo Dei **N.**
quem omnipotens Deus ad imaginem suam
fecit. Cede igitur, cede non mihi, sed mini-

stro Christi. Illius enim te vrget potestas, qui te Cruci suæ subiugauit. Illius brachium cō-
tremisce, qui deuictis gemitibus inferni, ani-
mas ad lucem perduxit. Sit tibi terror cor-
pus hominis ✠, (in pectore) sit tibi formido
imago Dei ✠ (in fronte.) Non resistas, nec
moreris discedere ab homine isto, quoniam
complacuit Christo in homine habitare. Et
ne contemnendum putes, dum me peccato-
rem nimis esse cognoscis. Imperat tibi Deus
✠. Imperat tibi maiestas Christi ✠. Impe-
rat tibi Deus Pater ✠. Imperat tibi Deus Fi-
lius ✠. Imperat tibi Deus Spiritus ✠ san-
ctus. Imperat tibi sacramentum Crucis ✠.
Imperat tibi fides sanctorum Apostolorum
Petri & Pauli, & ceterorum Sanctorum ✠.
Imperat tibi Martyrum sanguis ✠. Imperat
tibi continentia Confessorum ✠. Imperat
tibi pia Sanctorum & sanctarum omnium
intercessio ✠. Imperat tibi Christianæ fidei
mysteriorum virtus ✠ Exi ergo transgres-
sor. Exi seductor, plene omni dolo & fallacia,
virtutis inimice, innocentium persecutor.
Da locum dirissime, da locum impiissime, da
locum Christo, in quo nihil inuenisti de ope-
ribus tuis, qui te spoliauit, qui regnum tuum
destruxit, qui te victum ligauit, & vasa tua di-

ripuit, qui te proiecit in tenebras exteriores, ubi tibi cum ministris tuis erit præparatus interitus. Sed quid truculente retineris? quid temerarie detrectas? Reus es omnipotenti Deo cuius statuta transgressus es. Reus es Filio eius Iesu Christo Domino nostro, quem tentare ausus es, & crucifigere præsumpsisti. Reus es humano generi, cui tuis persuasionebus mortis venenum propinasti.

Adiuro ergo te, draco nequissime, in nomine Agni ✠ immaculati, qui ambulauit super aspidem & basiliscum, qui conculcauit leonem & draconem, ut discedas ab hoc homine ✠, (fiat in fronte) discedas ab Ecclesia Dei ✠, (fiat signum Crucis super circumstantes) contremisce, & effuge, inuocato nomine Domini illius, quem inferi tremunt, cui Virtutes caelorum, & Potestates, & Dominationes subiectæ sunt; quem Cherubim & Seraphim indefessis vocibus laudant dicentes, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Imperat tibi Verbum ✠ caro factum. Imperat tibi natus ✠ ex Virgine. Imperat tibi Iesus ✠ Nazarenus, qui te, cum discipulos eius contemneres, elisum atque prostratum exire præcepit ab homine; quo presentem, cum te ab homine separasset, nec porcorum gregem ingredi præsumebas. Recede

De Exorcizandis obsessis à dæmonio. 449

ergo nunc adiuratus in nomine ✠ eius ab homine, quē ipse plasmauit. Durū est tibi velle resistere ✠ Durum est tibi cōtra stimulum calcitrare ✠ Quia quanto tardiùs exis, tanto magis tibi supplicium crescit, quia non homines contemnis, sed illū, qui dominatur viuorum & mortuorum, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. **R.** Amen. **V.** Domine exaudi orationem meam. **R.** Et clamor meus ad te veniat. **V.** Dominus vobiscū. **R.** Et cū spiritu tuo.

O remus.

Deus cæli, Deus terræ, Deus Angelorum, Deus Archangelorū, Deus Prophetarum, Deus Apostolorum, Deus Martyrum, Deus Virginum, Deus qui potestatem habes donare vitam post mortem, requiem post laborem, quia non est alius Deus præter te, nec esse poterit verus, nisi tu creator cæli & terræ, qui verus Rex es, & cuius Regni non erit finis, humiliter maiestati gloriæ tuæ supplico, vt hunc famulum tuum de immundis spiritibus liberare digneris. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

¶ Exorcismus.

Adiuro ergo te omnis immūdissime spiritus, omne phantasma, omnis incurfio satanæ, in nomine Iesu Christi ✠ Nazareni,

qui post lauacrum Iordanis in desertum ductus est, & te in tuis sedibus vicit, vt quem ille de limo terræ ad honorem gloriæ suæ formauit, tu desinas impugnare: & in homine miserabili non humanam fragilitatem, sed imaginem omnipotentis Dei contremiscas. Cede ergo Deo ✠, qui te & malitiam tuam in Pharaone, & in exercitu eius per Moysen seruum suū in abyssum demersit. Cede Deo ✠, qui te per fidelissimum seruum suū Dauid de Rege Saule spiritualibus canticis pulsum fugauit. Cede Deo ✠, qui te in Iuda Iscariote proditore damnauit. Ille enim te diuinis ✠ verberibus tangit, in cuius conspectu cum tuis legionibus tremens & clamans dixisti: Quid nobis & tibi Iesu Filij Dei altissimi? Venisti huc ante tempus torquere nos? Ille te perpetuis flāmis vrget, qui in fine temporum dicturus est impijs: Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis eius. Tibi enim impie, & angelis tuis vermes erunt, qui numquam morientur. Tibi & angelis tuis inextinguibile præparatur incendiū, quia tu es princeps maledicti homicidij; tu auctor incæstus, tu sacrilegorum caput, tu actionum pessimarū magister: tu hæreticorum doctor, tu totius ob-

scœnitatis inuentor. Exi ergo ✠ impie, exi ✠ scelerate, exi cum omni fallacia tua, quia hominem templum suum esse voluit Deus. Sed quid diutius moraris hîc? Da honorem Deo patri omnipotenti ✠, cui omne genu flectitur. Da locum Domino Iesu Christo ✠, qui pro homine sanguinem suum sacratissimum fudit. Da locum Spiritui sancto, qui per beatum Apostolum suum Petrum te manifestè strauit in Simone mago: qui fallaciam tuam in Anania & Saphira cõdemnauit, qui te in Herode Rege honorem Deo non dante percussit; qui te in mago Elima per Apostolũ suum Paulum cæcitat̃ caligine perdidit, & per eundem de Pythonissa verbo imperans exire præcepit. Discede ergo nunc ✠, discede ✠ seductor. Tibi eremus sedes est. Tibi habitatio serpens est: humiliare & prosterne- re. Iam non est differendi tempus. Ecce enim dominator Dominus proximat citò, & ignis ardebit ante ipsum, & præcedet, & inflamma- bit in circuitu inimicos eius. Si enim hominẽ fefelleris, Deum non poteris irridere. Ille te eijcit, cuius oculis nihil occultum est. Ille te expellit, cuius virtuti vniuersa subiecta sunt. Ille te excludit, qui tibi & angelis tuis præpa- rauit æternam gehennam, de cuius ore exhibit

gladius acutus, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem.

R. Amen.

Prædicta omnia, quatenus opus fuerit repecti possunt, donec obsessus sit omnino liberatus.

Iuuabit prætereà plurimū, hæc quæ infra notantur, super obsessum deuotè dicere, sæpè que repetere.

Pater noster, &c. Aue Maria, &c. Credo &c.

Canticum beatæ Mariæ Virginis. Luc. 1.

Magnificat: anima mea Dominum.

Et exultauit spiritus meus: in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna, qui potens est: & sanctum nomen eius.

Et misericordia ei⁹ à progenie in progenies: timentibus eum:

Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede: & exaltauit humiles.

Esurientes impleuit bonis: & diuites dimisit inanes.

Suscepit Israel puerum suum: recordatus misericordiæ suæ.

Sicut locutus est ad patres nostros: Abraham, & femini eius in sæcula.

Gloria Patri, & Filio, &c.

Canticum. Benedictus Domin⁹ Deus Israel, &c. vt supra fol. 289.

Symbolum sancti Athanasij.

Qicumque vult saluus esse: ante omnia opus est vt teneat Catholicam fidem.

Quam nisi quisque integram, inuiolatamque seruauerit: absque dubio in æternum peribit.

Fides autem Catholica hæc est, vt vnū Deum in Trinitate: & Trinitatem in vnitatem veneremur.

Neque confundentes personas: neque substantiam separantes.

Alia est enim persona Patris, alia Filij: alia Spiritus sancti.

Sed Patris, & Filij, & Spiritus sancti vna est diuinitas: æqualis gloria, coæterna maiestas.

Qualis Pater, talis Filius: talis Spiritus sanctus. **I**ncreatus Pater, increatus Filius: increatus Spiritus sanctus.

Immensus Pater, immensus Filius: immensus Spiritus sanctus.

Æternus Pater, æternus Filius : æternus Spiritus sanctus.

Et tamen non tres æterni : sed vnus æternus.

Sicut non tres increati, nec tres immensi: sed vnus increatus, & vnus immensus.

Similiter omnipotens Pater, omnipotens Filius : omnipotens Spiritus sanctus.

Et tamen non tres omnipotentes : sed vnus omnipotens.

Ita Deus Pater, Deus Filius : Deus Spiritus sanctus.

Et tamen non tres Dij: sed vnus est Deus.

Ita Dominus Pater, Dominus Filius : Dominus Spiritus sanctus.

Et tamen non tres Domini: sed vnus est Dominus.

Quia sicut singillatim vnamquamque personam Deum ac Dominum confiteri Christiana veritate compellimur: ita tres Deos, aut Dominos dicere, Catholica religione prohibemur.

Pater à nullo est factus : nec creatus, nec genitus.

Filius à Patre solo est : non factus, nec creatus, sed genitus.

Spiritus sanctus à Patre & Filio : non factus, nec creatus, nec genitus, sed procedens.

Vnus ergo Pater , non tres Patres , vnus Filius, non tres Filij: vnus Spiritus sanctus , non tres Spiritus sancti.

Et in hac Trinitate nihil prius aut posterius, nihil maius aut minus: sed totæ tres personæ coæternæ sibi sunt & coæquales.

Ita vt per omnia, sicut iam suprâ dictum est, & vnitas in Trinitate : & Trinitas in vnitate veneranda sit.

Qui vult ergo saluus esse : ita de Trinitate sentiat.

Sed necessarium est ad æternam salutem : vt Incarnationem quoque Domini nostri **I E S V** Christi fideliter credat.

Est ergo fides recta, vt credamus & confiteamur : quia Dominus noster **I E S V S** Christus Dei Filius, Deus & homo est.

Deus est ex substantia Patris ante sæcula genitus : & homo est ex substantia matris in sæculo natus.

Perfectus Deus , perfectus homo : ex anima rationali & humana carne subsistens.

Æqualis Patri secundum diuinitatem : minor Patre secundum humanitatem.

Qui licet Deus sit, & homo : non duo tamen, sed vnus est Christus.

Vnus autem non conuersione diuinitatis in

carnem: sed assumptione humanitatis in Deū.

V nus omnino non confusione substantiæ: sed vnitate personæ.

N am sicut anima rationalis & caro vnus est homo: ita Deus & homo vnus est Christus.

Q ui passus est pro salute nostra, descendit ad inferos: tertia die resurrexit à mortuis.

A scendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: inde venturus est iudicare viuos & mortuos.

A d cuius aduentum omnes homines resurgere habent cum corporibus suis: & reddituri sunt de factis proprijs rationem.

E t qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam: qui verò mala, in ignem æternum.

H ec est fides Catholica: quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, saluus esse non poterit.

G loria Patri, & Filio.

P salm 90. **Q** ui habitat in adiutorio Altissimi, &c. vt suprà fol. 145.

P salmus 67.

E Xurgat Deus, & dissipentur inimici eius: & fugiant, qui oderunt eum, à facie eius.

S icut deficit fumus, deficiant: sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie Dei.

Et iusti epulentur, & exultent in conspectu Dei: & delectentur in lætitia.

Cantate Deo, psalmum dicite nomini eius: iter facite ei qui ascendit super occasum, Dominus nomen illi.

Exultate in conspectu eius: turbabuntur à facie eius: patris orphanorum, & iudicis viduarum.

Deus in loco sancto suo: Deus, qui inhabitare facit vnus moris in domo.

Qui educit vinctos in fortitudine: similiter eos qui exasperant, qui habitant in sepulchris.

Deus cum egredereris in conspectu populi tui: cum pertransires in deserto.

Terra mota est, etenim cæli distillauerunt à facie Dei Sinai: à facie Dei Israel.

Pluuiam voluntariam segregabis Deus hereditati tuæ, & infirmata est: tu verò perfecisti eam.

Animalia tua habitabunt in ea: parasti in dulcedine tua pauperi Deus.

Dominus dabit verbum euangelizantibus: virtute multa.

Rex virtutum dilecti dilecti: & speciei domus diuidere spolia.

Si dormiatis inter medios clericos, pennæ

columbæ deargentatæ : & posteriora dorsi eius in pallore auri.

Dum discernit cælestis reges super eam , niue dealbabuntur in Selmon:mons Dei,mons pinguis.

Mons coagularus, mons pinguis:vt quid suspicamini montes coagulatos?

Mons, in quo beneplacitū est Deo habitare in eo: etenim Dominus habitabit in finem.

Currus Dei decem millibus multiplex, millia latantium: Dominus in eis in Sina in sancto.

Ascendisti in altum,cepisti captiuitatem:accepisti dona in hominibus.

Etenim non credentes: inhabitare Dominum Deum.

Benedictus Dominus die quotidie: prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum.

Deus noster,Deus saluos faciendi: & Domini Domini exitus mortis.

Verumtamen Deus confringet capita inimicorum suorum: verticem capilli perambulantium in delictis suis.

Dixit Dominus,Ex Basan conuertam: conuertam in profundum maris.

Vt intingatur pes tuus in sanguine: lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso.

Viderunt ingressus tuos Deus : ingressus Dei mei, regis mei, qui est in sancto.

Præuenerunt principes coniuncti pfallentibus: in medio iuuenularū tympanistriarum.

In Ecclesijs benedicite Deo Domino: de fontibus Israel.

Ibi Benjamin adolescentul^o: in mētis excessu.

Principes Iuda, duces eorum: principes Zabulon, principes Nephthali.

Manda Deus virtuti tuæ: cōfirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.

A templo tuo in Ierusalem: tibi offerent reges munera.

Increpa feras arundinis, congregatio tauro-
rum in vaccis populorum: vt excludant eos,
qui probati sunt argento.

Dissipa gentes, quæ bella volunt, venient le-
gati ex Ægypto: Æthiopia præueniet ma-
nus eius Deo.

Regna terræ cantate Deo: pfallite Domino.

Pfallite Deo, qui ascendit super cælum cæli:
ad Orientem.

Ecce dabit voci suæ vocem virtutis, date glo-
riam Deo super Israel: magnificentia eius, &
virtus eius in nubibus.

Mirabilis Deus in Sanctis suis, Deus Israel ip-
se dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ:

benedictus Deus.

Gloria Patri, & Filio, &c.

Psalm. 69. **D**eus in adiutorium meum intende, &c. vt supra fol. 127. **P**salm. 53. **D**eus in nomine tuo saluum me fac, &c. vt supra fol. 438. **P**salm. 117. **C**onfitemini Domino quoniam bonus. vt supra fol. 172.

Psalmus 34.

Iudica Domine nocentes me: expugna impugnantes me.

Apprehende arma & scutum: & exurge in adiutorium mihi.

Effunde frameam, & conclude aduersus eos, qui persequuntur me: dic animæ meæ, Salus tua ego sum.

Confundantur & reuereantur: quærentes animam meam.

Auertantur retrorsum, & confundantur: cogitantes mihi mala.

Fiant tamquam puluis ante faciem ventis: & Angelus Domini coartans eos.

Fiat via illorum tenebræ & lubricum: & Angelus Domini persequens eos.

Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui: superuacue exprobrauerunt animam meam.

Veniat illi laqueus quem ignorat, & captio

quam abscondit, apprehendat eum : & in laqueum cadat in ipsum.

Anima autem mea exultabit in Domino : & delectabitur super salutari suo.

Omnia ossa mea dicent : Domine, quis similis tibi?

Eripiens inopem de manu fortiorum eius : egenum & pauperem à diripientibus eum.

Surgentes testes iniqui : quæ ignorabam, interrogabant me.

Retribuebant mihi mala pro bonis : sterilitatem animæ meæ.

Ego autem cùm mihi molesti essent : induer bar cilicio.

Humiliabam in ieiunio animam meam : & oratio mea in sinu meo conuertetur.

Quasi proximum, & quasi fratrem nostrum, sic complacebam : quasi lugens & contristatus sic humiliabar.

Et aduersum me lætati sunt, & conuenerunt : cōgregata sūt super me flagella, & ignorauit.

Dissipati sunt, nec compuncti, tentauerunt me, subsannauerūt me subsannatione : frenduerunt super me dentibus suis.

Domine quando respicies ? restitue animam meam à malignitate eorum, à leonibus unicum meam.

Confitebor tibi in Ecclesia magna : in populo graui laudabo te.

Non supergaudeant mihi qui aduersantur mihi iniquè : qui oderunt me gratis , & annuunt oculis.

Quoniam mihi quidem pacificè loquebantur : & in iracundia terræ loquentes , dolos cogitabant.

Et dilatauerunt super me os suum:dixerunt, Euge,euge,viderunt oculi nostri.

Vidisti Domine,ne fileas : Domine ne discedas à me.

Exurge,& intende iudicio meo : Deus meus & Dominus meus in causam meam.

Iudica me secundùm iustitiam tuam Domine Deus meus : & non supergaudeant mihi.

Non dicant in cordibus suis, Euge,euge,animæ nostræ:nec dicant,Deuorauius eum.

Erubescant & reuereantur simul : qui gratulantur malis meis.

Induantur confusione & reuerentia : qui magna loquuntur super me.

Exultent & lætentur qui volunt iustitiam meam : & dicant semper, Magnificetur Dominus,qui volunt pacem serui eius.

Et lingua mea meditabitur iustitiam tuam: tota die laudem tuam. Gloria Patri.

Psalmus 30.

IN te Domine speravi, non confundar in æternum: in iustitia tua libera me.

Inclina ad me aurē tuā: accelera vt eruas me.

Esto mihi in Deum protectorem, & in domum refugij: vt saluum me facias.

Quoniam fortitudo mea & refugium meum es tu: & propter nomen tuum deduces me, & enutries me.

Educes me de laqueo hoc, quem absconderunt mihi: quoniam tu es protector meus.

In manus tuas commendo spiritum meum: redemisti me Domine Deus veritatis.

Odisti obseruantes vanitates: superuacue.

Ego autem in Domino speravi: exultabo, & lætabor in misericordia tua.

Quoniam respexisti humilitatem meam: saluasti de necessitatibus animam meam.

Nec conclusisti me in manibus inimici: statuisti in loco spatiofo pedes meos.

Miserere mei Domine, quoniam tribulor: conturbatus est in ira oculus meus, anima mea, & venter meus.

Quoniam defecit in dolore vita mea: & anni mei in gemitibus.

Infirmata est in paupertate virtus mea: & ossa mea conturbata sunt.

Super omnes inimicos meos factus sum opprobrium & vicinis meis valdè : & timor notis meis.

Qui videbant me, foras fugerunt à me: obliuioni datus sum tamquam mortuus à corde.

Factus sum tamquam vas perditum : quoniam audiui vituperationem multorù comorantium in circuitu.

In eo dum conuenirent simul aduersum me: accipere animam meam consiliati sunt.

Ego autem in te speraui, Domine: dixi, Deus meus es tu, in manibus tuis sortes meæ.

Eripe me de manu inimicorum meorum : & à persequentibus me.

Illustra faciem tuam super seruum tuum, saluum me fac in misericordia tua : Domine nō confundar, quoniam inuocaui te.

Erubescant impij , & deducantur in infernum: muta fiant labia dolosa.

Quæ loquuntur aduersus iustum iniquitatem: in superbia, & in abusione.

Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine: quam abscondisti timentibus te.

Perfecisti eis, qui sperant in te : in conspectu filiorum hominum.

Abscondes eos in abscondito faciei tuæ : à conturbatione hominum.

Proteges eos in tabernaculo tuo : à contradictione linguarum.

Benedictus Dominus : quoniam mirificauit misericordiam suam mihi in ciuitate munita.

Ego autem dixi in excessu mentis meæ : Proiectus sum à facie oculorum tuorum.

Ideò exaudisti vocem orationis meæ : dum clamarem ad te.

Diligite Dominum omnes sancti eius : quoniam veritatem requirit Dominus , & retribuet abundanter facientibus superbiam.

Viriliter agite , & confortetur cor vestrum : omnes qui speratis in Domino.

Gloria Patri , & Filio , &c.

Psalmus 21.

Deus Deus meus , respice in me , quare me dereliquisti : longè à salute mea verba delictorum meorum.

Deus meus clamabo per diem , & non exaudies : & nocte , & non ad insipientiam mihi.

Tu autem in sancto habitas : laus Israel.

In te sperauerunt patres nostri : sperauerunt , & liberaisti eos.

Ad te clamauerunt , & salui facti sunt : in te sperauerunt , & non sunt confusi.

Ego autem sum vermis , & non homo : opprobrium hominum , & abiectio plebis.

Omnes videntes me, deriserunt me : locuti sunt labijs, & mouerunt caput.

Sperauit in Domino, eripiat eum: saluum faciat eum, quoniam vult eum.

Quoniam tu es qui extraxisti me de ventre: spes mea ab vberibus matris meæ, in te projectus sum ex vtero.

De ventre matris meæ Deus meus es tu : ne discesseris à me.

Quoniam tribulatio proxima est : quoniam non est qui adiuuet.

Circumdederunt me vituli multi : tauri pingues obsederunt me.

Aperuerunt super me os suum : sicut leo rapiens & rugiens.

Sicut aqua effusus sum : & dispersa sunt omnia ossa mea.

Factum est cor meum tamquam cera liquef-cens: in medio ventris mei.

Aruit tamquam testa virtus mea, & lingua mea adhæsit faucibus meis : & in puluerem mortis deduxisti me.

Quoniam circundederunt me canes multi: concilium malignantium obsedit me.

Foderunt manus meas & pedes meos : dinumerauerunt omnia ossa mea.

Ipsi verò cōsiderauerunt, & inspexerunt me:

diuiferunt sibi vestimenta mea : & super vestem meam miserunt sortem.

Tu autem Domine ne elongaueris auxilium tuum à me : ad defensionem meam conspice.

Erue à framea animam meam : & de manu canis vnicam meam.

Salua me ex ore leonis : & à cornibus vnicornium humilitatem meam.

Narrabo nomen tuum fratribus meis : in medio Ecclesiæ laudabo te.

Qui timeris Dominum , laudate eum : vniuersum semen Iacob glorificate eum.

Timeat eum omne semen Israel : quoniam non spreuit , neque despexit deprecationem pauperis.

Nec auertit faciem suam à me : & cùm clamarem ad eum , exaudiuit me.

Apuđ te laus mea in Ecclesia magna : vota mea reddam in conspectu timentium eum.

Edent pauperes , & saturabuntur , & laudabunt Dominum qui requirunt eum : viuent corda eorum in sæculum sæculi.

Reminiscentur , & conuertentur ad Dominum : vniuersi fines terræ.

Et adorabunt in conspectu eius : vniuersæ familiæ gentium.

Quoniam Domini est regnum : & ipse domi-

nabitur gentium.

Manducauerunt, & adorauerunt omnes pingues terræ: in conspectu eius cadent omnes, qui descendunt in terram.

Et anima mea illi viuet: & semen meum seruiet ipsi.

Annuntiabitur Domino generatio ventura: & annuntiabunt cæli iustitiam eius, populo qui nascetur, quem fecit Dominus.

Gloria Patri.

Psalmus 3.

Domine, quid multiplicati sunt qui tribulant me? multi insurgunt aduersum me.

Multi dicunt animæ meæ: Non est salus ipsi in Deo eius.

Tu autem Domine susceptor meus es: gloria mea, & exaltans caput meum.

Voce mea ad Dominum clamaui: & exaudiuit me de monte sancto suo.

Ego dormiui, & soporatus sum: & exurrexi, quia Dominus suscepit me.

Non timebo millia populi circumdatis me: exurge Domine, saluum me fac Deus meus.

Quoniam tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa: dentes peccatorum contriuisisti.

Domini est salus: & super populum tuum benedictio tua. **G**loria Patri.

Psalmus 10.

IN Domino confido, quomodo dicitis animæ meæ: Transmiga in montem sicut passer?

Quoniam ecce peccatores intenderunt arcū, parauerunt sagittas suas in pharetra: vt sagittent in obscuro rectos corde.

Quoniam quæ perfecisti destruxerūt: iustus autem quid fecit?

Dominus in templo sancto suo: Dominus in cælo sedes eius.

Oculi eius in pauperem respiciunt: palpebræ eius interrogant filios hominum.

Dominus interrogat iustum & impium: qui autem diligit iniquitatem, odit animã suam.

Pluet super peccatores laqueos: ignis, & sulphur, & spiritus procellarum pars calicis eorum.

Quoniam iustus Dominus, & iustitias dilexit: æquitatem vidit vultus eius.

Gloria Patri.

Psalmus 12.

VSquequò Domine obliuiscêris me in finem: vsquequò auertis faciem tuam à me?

Quamdiu ponam consilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem?

Vsquequò exaltabitur inimicus meus super

me ? respice , & exaudi me Domine Deus meus.

Illumina oculos meos , ne vñquam obdormiam in morte : ne quando dicat inimicus meus , Præualui aduersus eum.

Qui tribulant me , exultabunt si motus fuero : ego autem in misericordia tua speraui.

Exultabit cor meum in salutari tuo , cantabo Domino , qui bona tribuit mihi : & psallam nomini Domini altissimi.

Gloria Patri , & Filio , & Spiritui sancto :

Sicut erat in principio , & nunc & semper , & in sæcula sæculorum. Amen.

Oratio post liberationem.

ORamus te Deus omnipotens , vt spiritus iniquitatis amplius non habeat potestatem in hoc famulo tuo **N.** [**vel** famula tua **N.**] sed vt fugiat , & non reuertatur , ingrediatur in eum [**vel** in eam] Domine , te iubentè , bonitas , & pax Domini nostri **I E S V** Christi , per quem redempti sumus , & ab omni malo non timemus , quia Dominus nobiscum est. Qui viuit & regnat cum Deo Patre in vnitæte Spiritus sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. **R.** Amen.

**Formulae scribendae in libris habendis
apud Parochos, ut infra
notatur.**

Liber Baptizatorum habeatur in Ecclesijs, in
quibus confertur Baptisma.

Liber Confirmatorum habeatur in Ecclesijs, in qui-
bus confertur Chrisma.

Liber Matrimoniorum.

Liber status animarum.

Liber defunctorum habeatur etiam
in omnibus Ecclesijs, in quibus
defuncti sepeliuntur.

**Hi tres habeantur
a quolibet
Parocho.**

Aduertat in primis Parochus, ut in libris tam Bap-
tizatorum & Confirmatorum, quam Matrimo-
niorum & defunctorum, exprimat semper non
solum nomen personarum quae ibi nominantur,
sed etiam familiam.

**Forma describendi Baptizatos in primo
libro.**

Anno Domini Die Mensis

Ego. **N.** Parochus huius Ecclesiae S. **N.** Ciui-
tatis, **vel** loci **N.** baptizavi infantem die
natum, **vel** natam ex **N** & **N.** coniugibus huius
Parochiae **vel** S. **N.** ex tali patria, & familia, cui
impositum est nomen **N.** Patrini fuerunt **N.**
filius **N.** ex Parochia, **seu** loco **N.** & **N.** con-

iux **N.** filia **N.** ex Parochia, seu loco **N.**

Si infans nō fuerit ex legitimo Matrimonio natus, nomē saltē alterius parētis, de quo cōstat, scribatur (omnis tamē infamiæ vitetur occasio) si verò de neutro cōstat, ita scribatur

Baptizavi infantem, cuius parentes ignorantur, natum die &c. vt suprā.

Si expositus sit infans, exprimatur quo die, vbi, & à quo repertus, & quot dierū verifimiliter sit, & baptizetur sub conditione, si ignoratur fuisse baptizatum.

Si infans domi ob imminens mortis periculum baptizatus sit, tunc ita scribatur:

Anno die mensis natus est **N.** filius **N.** & **N.** coniugum, &c. vt suprā. quē ob imminens mortis periculum in domo ritè baptizavit **N.** obstetrix probata, vel **N.** filius **N.** vt mihi retulit. **N.**

Si supervixerit infans, & ei adhibitæ sint in Ecclesia sacre cærimonie, ita addatur:

Die eiusdem mensis ad Ecclesiam portatus est infans prædictus, ipsique ego Parochus sacras cærimonias & preces adhibui, & **N.** nomen imposui.

Si forte non Parochus, sed alius baptizaverit, id exprimatur.

Si fuerit baptizatus sub conditione (Si non

es baptizatus, &c.) id pariter exprimat.

Forma describendi Confirmatos in secundo libro.

Anno die mensis Qui fuit dies,
 N. filius N. & N. Coniugum, vel N. filia N.
 (& si fuerit nupta, addatur, Vxor N.) Sacra-
 mentum Cōfirmationis accepit à Reuerend.
 D. N. Episcopo N in Ecclesia S. N. Ciuitatis
 vel loci N. Compater fuit N filius N. Paro-
 chia S. N. Ciuitatis, vel loci N.

Marium descriptio in vna pagina, seu pri-
 ma facie folij, feminarum verò in altera se-
 iunctim notetur.

Si Confirmatus non constet an ex legitimo
 Matrimonio genitus sit, vel parentes igno-
 rentur, seruetur, quod in libro Baptizatorum
 præscriptum est.

Forma scribendi Coniugatos
 in tertio libro.

Anno die mensis denuntiationibus
 præmissis tribus continuis diebus Festiuis,
 quarum prima die secunda die
 tertia die inter Missæ Parochialis solem-
 nia, habita est, nullóque legitimo impedi-
 mento detecto, ego N. Rector huius Ecclesiæ
 Parochialis N. Ciuitatis, vel loci N. filium

N. Parochiæ. **S.N. & N.** filiam **N.** seu relictã
 q. **N.** (si vidua fuerit) huius, seu Parochiæ **S.**
N. in Ecclesiã **N.** interrogavi, eorumque mu-
 tuo consensu habito, solemniter per verba de
 præsentis Matrimonio coniunxi, præsentibus
 testibus notis **N.** filio **N.** qui habitat in Paro-
 chia **S.N. & N.** filio **N. &c.** & **N.** filio **N. &c.**
 postea eis ex ritu sanctæ Matris Ecclesiæ (si
 tamen nuptias benedixerit) in Missæ celebra-
 tione benedixi:

Si vnus ex ijs, qui Matrimonium contra-
 here voluerint, alterius Parochiæ fuerit, ante-
 quam admittatur, Parochus, in cuius Eccle-
 sia Matrimonium celebrari debet, denuntia-
 tionum in eius Parochia ritè factarum fidem
 scriptam habeat, quæ asseruetur, & res tota
 exprimat in ipsomet libro Matrimonionũ,
 hac ratione:

Denuntiationes huius Matrimonij factæ
 sunt etiam à **R. D.N.** Parocho Ecclesiæ. **S. N.**,
 sub cuius cura dictus **N. vel** dicta **N.** habitat,
 vt ex ipsius Parochi scripto seruato apud me
 apparat. Denuntiationum autem prima fa-
 cta est die secunda die tertia die inter
 Missæ Parochialis solemnia, nullumque im-
 pedimentum Canonicum detectum est.

Si autem alteruter sit diuersæ Diœcesis, te-

stimonium Parochi affirmantis denuntiationes esse ritè præstitas, nullius roboris censeatur, nisi ab Episcopo, vel ab eius Vicario Generali illius Diocesis subscriptione & sigillo comprobatum, & ab Episcopo, seu eius Vicario loci, vbi contrahitur Matrimonium, recognitum sit, ab eóque licentia contrahendi fuerit obtenta.

Vbi verò Ordinarij concessu (quod scripto constare debet) denuntiationes aliquæ differendæ, aut omittendæ interdum sint, ita notentur:

Anno Domini die mensis Denuntiationum vna die ritè facta, reliquis verò dilatis post Matrimonij celebrationem ex facultate scripto cõcessa à Reuerendis. **N.** seu à Vicario **N.** sub die datis, &c, infra scripti tenoris, quam penes me seruo cù alijs huiusmodi facultatibus, nullóque prorsus impedimento allato. Ego, &c. vt supra:

Denuntiationes verò, quæ post cõtractũ Matrimonium fient, ita scribantur: Anno die mensis qui fuit Festus, &c. & sequenti, qui fuit Dñicus, &c eiusdẽ mēsis, Ego **N** Rector huius Ecclesiæ **S. N.** inter Missarũ solemnia denuntiationes habui Matrimonij, iam præuia opportuna dispensatione initi inter **N.** & **N.**

die prima huius mensis, nullum tamen Canonicum impedimētum ab aliquo allatum est, quo minùs huiusmodi Matrimonium ratum ac firmum esse debeat.

Si autem denuntiationes omnes omittēdæ sint aut differendæ, ita scribatur : Denuntiationibus omnibus omiſſis, vel dilatis, &c. ex facultate, &c. Ego Rector N. &c. vt supra.

Ceterùm si alteri Presbytero ab Ordinario, vel à Parocho ipso facultas facta sit coniungendi aliquos, id in libro propriij Parochi sic adnotetur ipsius Parochi manu.

N. Presbyter, vel Capellanus Ecclesiæ N. de licentia Reuerendis. Episcopi N. seu N. eius Vicarij loci. N. aut mea, quæ penes me extat N. filium N. & N. &c. Matrimonio coniunxit, &c. vt supra. Et ego N. Parochus N. subscripsi, & testor rem ita se habere.

Quod si ex denuntiationibus compertum sit, coniuges aliquo consanguinitatis aut affinitatis gradu cōiunctos esse, nihilominùs ad contrahendum fuerit cum ipsis A postolica auctoritate dispensatum, adnotetur gradus consanguinitatis, vel affinitatis dispensatæ, & compendium decreti super ea relati cū die & anno, ac Notarij de illo rogati nomine hoc modo.

Anno Domini die mensis præmissis denuntiationibus, ac cōperto impedimento secundi, **vel** tertij, **aut** quarti gradus consanguinitatis **vel** affinitatis, seu alio quouis, &c. inter **N. & N. &c.** obtentóque per eos Apostolicæ Sedis mandato de dispensando, & cum eis per Reuerendissimum Episcopum **N.** auctoritate dispensato sub die

Anno vt constat ex actis Notarij officij prædicti Episcopi, eos Matrimonio coniunxi, &c. vt in prædicta formula.

Denuntiationes autem factæ in diuersis Parochijs, sponsi videlicet & sponsæ, ab vtroque Parocho in libro notari debent, etiamsi Matrimonium non sequatur.

Forma describendi statum animarum
in quarto libro.

Familia quæque distinctè in libro notetur, interuallo relicto ab vnaquaque ad alteram subsequenter, in quo sigillatim scribantur nomen, cognomé, & ætas singulorum qui ex familia sunt, vel tamquam aduenæ in ea viuunt.

Qui verò ad sacram Cōmunionem admissi sunt, hoc signū **C.** in margine ecōtrà habeant.

Qui Sacramento Confirmationis sunt muniti, hoc signum habeant. **Chr.**

Qui ad alium locum habitandum accesserint, eorū nomina subducta linea notentur.

Hac igitur ratione fiat, videlicet:

Anno die mensis In via seu platea, seu pago, in proprijs ædibus Pauli **N.** vel in ædibus **N.** à Paulo conductis habitant. **Chr.** Paulus **N.** Petri filius, annorum, &c. **Chr.** Apollonia eius vxor, filia Iacobi **N.** annorum, &c. **C.** Dominicus eorum filius, annorū, &c. Lucia eorum filia, annorum, &c. **Chr.** Antonius filius **N.** famulus, annorum, &c. **C.** Catharina **N.** filia **N.** ancilla, annorum, &c. **✠** Martinus filius **N.** annorum, &c.

Forma describēdi defunctos in quinto libro.

D Escribatur quis, & quæ, & cui Sacramēta ministrauerit, quādo quis mortuus fuerit, & vbi sepult^o, quod hoc pacto fieri poterit.

Anno die mensis **N.** filius vel filia **N.** ex loco **N.** ætatis **N.** (si hæc sciri possunt) in domo **N.** in cōmunione Sāctæ Matris Ecclesiæ animā Deo reddidit, cuius corpus die sepultū est in Ecclesia **S.** **N.** mihi **N.** vel **N.** Cōfessario probato confessus die Sanctissimoque viatico reffectus die & sacri Olei vnctione roboratus etiam per medie.

**LAVS DEO, VIRGINI Q. MATRI
MARIE. AMEN.**

 INSTRVCTIONS DES CVREZ

ET VICAIRES POVR
faire le profne.

PEUPLE Chrestien, nous sommes icy assemblez par l'ordonnance de nostre mere sainteEglise Catholique, pour louer, & remercier Dieu, de tous les biens que nous auõs receus de sa main en tout le temps de nostre vie: & notamment de ce quil nous a preservez de tout mal ceste sepmaine, & conseruez en santé.

C'est aussi pour luy demander pardon de toutes les fautes que nous auons commises contre ses saints commandemens. Et pour requerir la grace de luy estre tousiours obeissans, d'entendre sa sainte volonte par sa parole, & perseuerer en la foy Catholique; en l'amour de luy & de nostre prochain, & en l'esperance de la vie eternelle.

Nous le prierons de continuer enuers nous sa sainte grace & faueur tout le temps de nostre vie, & principalement ceste sepmaine prochaine, nous preservant de tout mal, & nous benissant de toute prosperite corporel-

le & spirituelle.

Nous ferons prieres solemnelles pour la conseruation & accroissement de la saincte foy, & Eglise Catholique, pour la conuersion des infideles, & pour la reduction des heretiques, & schismatiques & autres desuoyez, qu'il plaise à Dieu leur departir la lumiere de verité, afin qu'ils reuiennent au troupeau de nostre Dieu, qui est l'Eglise Catholique, & qu'eux & nous vnis ensemble par le sainct Esprit, & la foy, & le lien de charité, louons Dieu d'vn mesme cœur & affection, & d'vne mesme bouche & d'vne mesme façon approuuée & receuë par les Conciles generaux, & par les Docteurs de l'Eglise.

Nous prierons aussi pour tous ceux que Dieu a appellé au ministere des Sacremens, & de sa saincte parole, cōme nostre sainct Pere le Pape, & autres Euesques & Prelats, & Docteurs de l'Eglise: nommément pour Monsieur de N. nostre Euesque & Prelat, & autres ayans sous eux la cure & charge des ames, que Dieu leur donne l'esprit de science & prudence, & d'intelligence, de foy, & charité, afin qu'ils nous annoncent fidellement la parole de Dieu, & qu'ils nous seruent d'exemple de bonne vie, & conuersation, afin qu'ils puis-

sent rendre à Dieu bon compte de leur charge, & nous puissions par eux estre conduits au port de salut.

Nous prierons pour tous les Rois & Princes Chrestiens, & principalement, pour nostre Roy N. Tres Chrestien, qu'il plaise à Dieu luy donner tousiours bon conseil, & force contre tous ses ennemis, accroissement de toute vertu & honneur, longue & heureuse vie, afin qu'il puisse Chrestiennement gouverner ce Royaume avec toute prosperité, & nous demeurer sous luy, & viure en bonne paix, & vraye & Catholique religion.

Nous ferons aussi priere & supplication à Dieu pour la Reyne, & Messieurs, & Mesdames, freres & sœurs du Roy, qu'il luy plaise les tenir en sa garde, les conseruer en santé, & bonne amitié ensemble & enuers le peuple.

*Priere speciale pour le Roy, que Dieu luy donne
lignée masculine pour succeder à la
Couronne de France.*

P Vis que par la prouidence de Dieu, ce Royaume tres-Chrestien à tousiours esté gouverné par Rois legitimes de nostre nation, sans que femmes en ayent eu l'administration, suiuant la loy Salique, qui est vn signe singulier de la faueur de Dieu enuers no^s:

Et notamment en ce que depuis le premier Roy Chrestien Clouis , il n'y ena eu aucun desuoyé de la foy Catholique, ains la pluspart ont employé leur force & leurs biens pour la conseruation & protection de l'Eglise & du siege Apostolique, en quoy ils ont merité & acquis pour eux & leurs successeurs ce beau tiltre de tres-Chrestiens. Nous deuons tous prier Dieu qu'il donne au Roy & à la Reyne, lignée masculine qui puisse heureusement succeder à la Couronne de France , & gouverner ce Royaume en son temps selon la volôté de Dieu , maintenir la foy & l'Eglise Catholique, & le vray seruice de Dieu: oster toutes heresies & fausse Religion, administrer iustice en toute rondeur: remettre l'eslectiõ des Prelats & Ministres de l'Eglise , faire cesser nouvelles impositions, contenir le peuple en paix, soulager ses subiets, & croistre tousiours en toute prosperité & honneur, à son salut, & au contentement & ioye de son peuple, suyuant la bonne instruction & discipline que nous esperons que le Roy & la Reyne luy dõneront. Nous priérons pour to⁹ Seigneurs & Dames qui pour quelque droit que ce soit ont cõmandement sur nous: à ce qu'il plaise à Dieu les dresser & conduire en toutes leurs

actions par le S. Esprit , afin que sous eux , & par eux, toute iustice soit administrée selon sa sainte volonté.

Nous prions aussi pour tous les malades de ceste parroisse que Dieu leur dōne patience & leur enuoye la santé: afin qu'ils luy rendēt graces du soulagement qu'il leur aura donné.

Nous prions aussi nostre bon Dieu, qui est le pere de toute misericorde, & le Dieu de toute consolation, pour toutes personnes desolées, pauvres femmes yefues, pauvres enfans orphelins, pauvres gens despouillez des biens de ce monde, & pour tous ceux qui sont en perplexité de maladie, detenus en prison & chartres, en calamité de corps & affliction d'esprit, luy plaise les visiter & regarder en pitié, leur donner bonne patience, leur faire entendre son affectiō paternelle, à sçauoir qu'il les chastie pour leur amendement, afin que de tout leur cœur ils se cōuertissent à leur Dieu & Createur, & estans conuertis soyent deliurez de toute tribulation, & qu'ils reçoient pleine ioye & consolation, & combien que nous soyons indignes d'ouuir la bouche pour prier Dieu nous mesmes, & de l'inuoker en nos necessitez: toutesfois pource qu'il luy a pleu nous commander de prier les

vns pour les autres: à ceste cause , (mes amis) nous prierōs nostre Dieu & Sauueur pour nos pauures freres Chrestiens , qui sont chastiez des verges de Dieu, comme de guerre, famine, & mesme du fleau de peste & epidymie, qu'il luy plaise destourner son ire d'eux & de nous aussi , & lequel avec toute reuerence & humilité de cœur nous supplierons & deuotement prierons en disant : O nostre tresdoux & misericordieux Sauueur , vous estes nostre pere , nous sommes vos enfans , vous estes nostre Redempteur, nous sōmes le peuple que vous auez racheté, vous estes nostre Createur , nous sommes les creatures, les œures & factures de vos mains, vous estes nostre pasteur , nous sommes les brebis de vostre parc , vous estes nostre Dieu, & nous sommes vostre heritage, qui porte vostre enseigne & marque , & sur lequel vostre tressainct nom est inuoqué , il vous plaise moderer vostre ire, laquelle griefuement est indignée à l'encontre de nous , principalement à cause de nos vices & pechez: fermez les yeux de rigueur, & ne vueillez pas punir nos fautes en vostre fureur, mais nous chastiez doucement en vostre benignité: donnez consolation ainsi que scauez estre de besoin, confirmez nous en bon-

ne patience, & en nous deliurant dōnez nous pleine matiere & occasion de nous resiouyr en vostre bonté & misericorde ; qu'apres le cours de ceste presente vie nous puissions paruenir aut port de salut perpetuel, d'eternelle consolation, de paix continuelle, & assurence à tout iamais permanente en vostre royaume de Paradis. Et pource qu'il a pleu à nostre Dieu & Redempteur nous commander de prier non seulement pour nos amis & bienfaicteurs en Dieu, mais aussi pour nos ennemis & persecuteurs pour l'honneur de Dieu: nous le prierons vouloir reformer entre nous & nos ennemis vraye paix & concorde, oster de leurs cœurs toutes haynes & malucillances, faire cesser tous debats, procez, guerres & batailles, dissiper leurs mauuais conseils, qu'ils machinent à l'encontre de nous, & de chasser toutes choses contraires à la tranquillité Chrestienne, que nous puissions viure en paix avec Dieu & nos prochains, que finalement nous puissions paruenir au lieu de paix supernelle, au Royaume celeste.

Nous prierons aussi nostre Dieu & Redempteur pour toutes manieres de gens, qui sont en bonne santé & en estat de grace, que Dieu les y vueille conseruer iusques à la fin, & ceux

qui sont en estat de peché mortel, nostre Seigneur les vueille r'adresser par l'infusiō de sa saincte grace, par la digne reception des saints Sacremens de nostre mere l'Eglise, & que par vraye penitence, contrition de cœur, confession de bouche, satisfaction de faict, par deuot suffrage d'oraison vers Dieu & les Saincts, & par élargition d'aumosnes vers leurs prochains, & par ieusne & maceration de chair, quant à eux ils puissent obtenir remission de leurs pechez passez, preseruatiō des pechez aduenir, augmentation en vertus, perseuerer en bonnes œuures & saintes operations, que leur vie soit à l'honneur, loüange, & gloire de nostre Seigneur Iesus-Christ, à l'edification de leurs prochains, salut & remede de leurs ames.

Nous prierons aussi nostre Dieu pour toutes femmes enceintes d'enfans, que nostre Seigneur les vueille deliurer en ioye, conduire le fruit qu'elles ont sur elles au sainct Sacrement de Baptisme, afin qu'il soit regeneré par la grace du Sainct Esprit, affranchy par le noble & digne sang de nostre Seigneur Iesus-Christ, que leur vie soit pour la gloire de Dieu, pour la ioye & consolation des peres & meres, parens & amys, pour l'edification

de la république Chrestienne , & pour le salut de leurs ames.

Finablement nous prierons pour tous les Estats, pour les ministres & seruiteurs de l'Eglise, que Dieu leur vueille donner & inspirer ferueur & zele du diuin cultiument: aux ministres de iustice , equité avec syncerité de iustice, en faisant rendre à vn chacun ce que luy appartient , punissant les mauuais , & defendant les bons. A la noblesse , douceur avec loyauté: à la vieillesse , prudence avec liberalité: à la ieunesse , docilité avec prouidence: aux marchans preud'homme avec charité: aux laboureurs, mechaniques & artisans, fidelité & saincteté: aux femmes, simplicité & modestie, avec toute humilité, & chasteté, patience & charité. Par ce moyen l'Eglise de nostre Seigneur Iesus-Christ renaitra & refflorira en sa premiere fleur & nayfue vigueur pour l'exaltation & honneur de son tressaint nom pour nostre consolation , & pour le salut de nos ames.

Pour la disposition du temps , & préservation du fruiet de la terre tans mis qu'à mettre, nostre Seigneur le vueille preseruer de tous sinistres inconueniens , & de toutes infestations , comme de foudre , gresse , tempeste,

inondation des eaux , impetuofité des vents, glaces, feichereffes, & autres orages : ains luy vueille donner temps opportun ainfi , qu'il fçait eſtre de beſoin le faire croiſtre , multiplier & augmenter , que quand viendra ſon temps on le puiſſe recueillir , afin que le peuple Chreſtien en ſoit nourry, ſubſtanté, & alimenté, & que ſacrifice en ſoit faiët à Dieu le Createur, & aumosnes aux membres d'iceluy qui luy ſoient acceptables.

Pour toutes les choſes ſuſdictes, & generalement pour toutes autres , pour leſquelles noſtre mere ſaincte Eglife à accouſtumé de prier vous direz *Pater noſter.* & *Aue Maria,*

Et nous dirons les Pſeaumes accouſtumez, *Deus miſereatur noſtri* , ou *Ad te leuavi oculos meos* , ou *Letatus ſum in his* , &c. (ſelon la couſtume des paroiffes) avec les collectes pour la paix, *Deus à quo ſancta deſideria,* &c. ou *Eccleſia tua,* &c.

Après auſſi nous ferons prieres pour le repos des ames de nos peres & meres , parens & amis, & tous fidelles trespassez , afin que s'ils ſont detenus en peine ſous la iuſtice de Dieu, il luy plaiſe leur faire ſétir le merite de la mort & paſſion de noſtre Seigneur Ieſus-Chriſt, leur donner allegement , & les mettre en re-

pos, & les conduire par sa bonté à la vie éternelle.

S'il y a quelque Obit en la sepmaine, on adioustera à la priere generale ce qui s'ensuit.

En special, nous prierons pour l'ame de defunct N. qui a fondé vn Obit, en l'Eglise de ceans, qui sera celebré N. prochain. A son intention, & de tous les fidelles trespassez, vous direz, *Paternoster, Aue Maria*, & nous dirons *De profundis, &c.* avec la collecte, *Fidelium Deus*, ou *Absolute quæsumus, &c.*

Ie vous recommande vostre luminaire, la fabrique de ceans, la continuation & augmentation du diuin seruice, en general les pauures de Dieu le Createur, tant qu'il m'est possible ie vous les recommande, & en special vos consciences, qu'vn chacun se garde de mal penser, de mal dire, & de mal faire, & ne faire à autruyce que ne voudriez estre fait à vous mesmes.

Priere & exhortation laquelle le Curé doit adiouster au Profne en temps de pestilence & maladie contagieuse.

PEuple Chrestié, Dieu le Createur a plusieurs moyens de nous chastier, quand nous luy sommes rebelles, & desobeissans, pour nous amener à penitence, & amende-

ment de vie, afin que par les peines temporelles nous soyons preseruez & garantis de damnation eternelle. Mais entre tous les plus ordinaires sont la peste, la guerre, & la famine, comme il dist par Moysé aux enfans d'Israël. Si tu ne gardes ma loy, ie feray que tu fuiras deuant tes ennemis, & te donneray vn ciel de fer, & vne terre d'airain, tu semeras, & ne cueilleras rien, & quand tu cuideras euitter tes ennemis, i'enuoyeray au milieu de toy la pestilence, afin que tu sçaches que tu ne pourras euitter l'execution de ma iustice. Ce sont les trois verges, lesquelles il presenta à Dauid par son Prophete Gad, en punition de ses fautes: *Trium tibi datur optio, elige vnũ quod volueris ex his, vt faciam tibi. Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua, aut tribus mensibus fugies aduersarios tuos, & illi te persequentur: aut certè tribus diebus erit pestilentia in terra tua.* Le choisy de trois choses t'est donné, choisy laquelle tu voudras. Ou sept ans durât la famine viendra en ta terre, ou tu fuiras tes ennemis l'espace de trois mois, & ils te poursuiuront & trauailleront, ou bien la pestilence sera en ta terre par trois iours. Dauid fut fort estonné de ces nouvelles: mais apres auoir bien à par soy cõsideré, il choisit la peste, aimât mieux se mettre en-

tre les mains de Dieu qui est misericordieux à merueilles, qu'entre les mains des hōmes, ſça-
chant bien que quand il ſe ſeroit humilié, &
qu'il auroit recogneu & cōfeſſé ſon peché, &
qu'il en auroit demandé pardon, Dieu luy ſe-
roit propice, & feroit ceſſer le mal. Auſſi apres
que la contagion eut emporté ſeptante mille
hommes en trois iours, voyant Dauid l'Ange
perſecuteur qui eſtandoit la main ſur la ville
de Hieruſalem, pour faire mourir les habi-
tans d'icelle: il ſe miſt à genoux, & diſt: Sei-
gneur ie ſuis celuy qui a faiçt la faute, ce pau-
ure peuple eſt innocent. Ie te prie que ta main
ſe tourne contre moy & contre la maiſon de
mon pere. Dy & cōmande à ton Ange qu'il
ceſſe de fraper le pauure peuple: Dieu fut in-
continent appaiſé par ceſte cōfeſſion & priere
de Dauid, & fit ceſſer toute la contagion: lors
Dauid fit ſacrifice à Dieu: & le remercia de
ſa grande bonté & misericorde. Du temps du
Pape Pelagius, & de ſainçt Gregoire le grand,
il y eut vne ſi grande peſte à Rome, à cauſe des
enormez pechez que le peuple commettoit,
que les vns mouroient en eſternuant, les au-
tres en baillant: mais le bon pere ſainçt Gre-
goire commanda la proceſſion generale
qu'on appelloit des ſept ordres, ou des croix

noires, pource qu'il fait ainsi disposer & ren-
 ger tout le peuple, & couvrir de noir les croix
 en signe de penitence, & par ce moyen la pe-
 ste cessa. Et toutes & quantefois que sembla-
 ble inconuenient est aduenu, on a tousiours
 vsé de semblables moyens, à sçauoir de peni-
 tence, & amendement de vie, de prieres pu-
 bliques, & processions generales, de ieufnes
 & aumosnes, & Dieu a appaisé son ire, & a
 fait sentir à son peuple le fruit de sa deuo-
 tion. Puis donc qu'il a pleu à Dieu par son iu-
 ste iugement, nous affliger de telle conta-
 gion, recognoissons en toute humilité que
 nos pechez en sont cause, & disons avec Da-
 uid, *Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum.*
 Seigneur tu es iuste, & ton iugement est droit,
 car nos pechez surpassent en nombre & gra-
 uité le sable qui est au bord de la mer, & les
 estoilles du ciel, & ne sommes pas dignes de
 leuer les yeux en haut, pour l'auarice damna-
 ble, l'vsure & les blasphemes execrables, l'in-
 iustice, l'enuie, l'ambition, la paillardise, la
 fraude & tromperie, & autres meschancetez,
 qui regnent entre nous: car le plus subtil à in-
 uenter nouvelles charges & impôts sur le
 peuple, est estimé le plus habile: celui qui
 prend & vsurpe le bien du pauvre pupille, &

de la vefue, pour le donner à personnes indignes est estimé liberal : celuy qui ſçait diſſimuler en toute impieté eſt priſé entre les grands, & qui ſe ſçait venger de ſon ennemy eſt eſtimé vaillant & noble : tellement que ſi Dieu ne nous puniſſoit pour tant de maux, il ſembleroit qu'il ne fuſt pas iuſte, & cela donneroit occaſion à pluſieurs de blaſphemer contre ſa iuſtice, comme il diſoit par ſon Prophete Dauid, *Psalm. 49. Exiſtimasti iniquè, quod ero tui ſimilis, arguam te, & ſtatuum contra faciem tuam.* O meſchant, tu as penſé que ie fuſſes ſemblable à toy, & que ie prinſſes plaiſir à ton peché, parce que ie diſſimulois, t'attendât à penitêce, & ne puniſſois pas ta faute comme tu le meritois: mais quoy qu'il tarde, ie te reprendray & puniray, & te contraindray à recognoiſtre ton offence. N'attendons pas ceſte contraincte, *Præoccupemus faciem eius in confeſſione.* Allons au deuât, comme fit Dauid, confeſſons nos offences, eſperans en ſa bonté & miſericorde, & luy adreſſons ceſte priere.

Oraison.

S Eigneur Dieu, iuſte & equitable, & néanmoins tres benin, & tres miſericordieux, nous recognoiſſons en toute humilité

que iustement tu nous punis , pour tant de fautes que nous & nos peres auons commises contre tes sainctes ordonnances: sans raison t'auons offensé, & desobey à ta saincte volonté, apres auoir receu de ta liberale grace tant de biens , que nous ne pourrions nombrer, sans auoir rien merité de toy, sinon la rigueur de ta vengeance, & de ton ire. Toutesfois no⁹ appuyant sur ta promesse, par laquelle tu no⁹ assure de ne reietter ou refuser personne qui te reclame & inuoque en sa necessité, no⁹ voyans assaillis de la contagion & pestilence, à laquelle homme du monde ne peut remedier, sinon toy, seul Seigneur du ciel & de la terre : nous te prions & supplions deuotement, qu'il te plaise nous remettre & pardonner les pechez & offences qui sont cause du mal que nous souffrons, & que tu commandes à l'Ange executeur de ta iustice, qu'il cesse de nous affliger. Et à ces fins nous interposons le merite de ton fils bien aimé nostre Seigneur Iesus-Christ, les prieres & intercessions de la glorieuse Vierge Marie, & des saincts Apostres, Prophetes, Patriarches, Euangelistes, Disciples, Martyrs, Vierges, Confesseurs & Docteurs, notamment de saint Sebastien & saint Roch, lesquels tu as esleu
pour

pour patrons , & defenfeurs de ton peuple
cõtre la peftilence & mortalité , afin qu'estás
par ta bonté infinie deliurez d'vn danger tant
euident, te donnions gloire & loüange , &
actions de graces , par tous les fiecles des fie-
cles. Amen.

*S'il y a quelque fefte de Sainct en la fepmaine ,
le Curé dira.*

L'Eglife vous commande de celebrer N.
la fefte de fainct N. & cefser de toutes
œuures manuelles , pour mieux entendre &
vaquer à vofre falut , & pour loüier Dieu des
graces qu'il a faiçt à fa creature , nous confir-
mant en l'efperance & en la foy de la vie eter-
nelle , à laquelle fainct N. eft paruenü par vi-
ue foy , & bonnes œuures. Car il a eflé com-
me nous enuironné d'infirmité, & toutesfois
il a tant vertueufement vefcu , & fi bien fait
valoir le talent que Dieu luy auoit commis ,
que partant de ce monde il eft allé au ciel,
prendre poffeffion de la gloire eternelle. Du-
quel la faincteté doit eflre par nous honorée,
afin que puiffions eflre imitateurs de fes ver-
tus , & aydez par fes prieres & interceffions
enuers Dieu: tant que puiffions apres luy par
le chemin qu'il a tenu , paruenir à la gloire
eternelle.

*S'il y a quelque feste de la vierge Marie
en la sepmaine, le Curé dira.*

Nous celebrerons N. la feste de la N. de la vierge Marie, mere de nostre Dieu en laquelle il nous est commandé de cesser toutes œuures seruiles & manuelles, & vaquer au seruice de Dieu, & à la loüange de celle qu'il a honorée sur toutes les creatures. Car les Anges du ciel, & les hommes vertueux, & les femmes honorables l'ont loüée & honorée sur toutes les creatures du mode. Et Iesus-Christ nostre Dieu a dit de sa bouche, qu'elle estoit bien-heureuse, qui est le plus grand los que creature puisse auoir. Nous deuons donc apres nostre Seigneur, & apres tant de gens vertueux, louer & benir celle par qui le fils de Dieu est venu à nous, & de laquelle il a prins la matiere dont il nous a racheptez & sauuez. Car la loüange & l'honneur que nous luy donnons, se rapporte à l'honneur de Dieu, qui l'a douée de toutes vertus, & qui luy a donné la plenitude de toutes graces, comme l'Ange Gabriel dist, *Aue gratia plena*. En l'honorant il faut ensuiure ses vertus autant qu'il nous sera possible, comme son humilité, sa foy, sa charité, sa patience, son esperance, & autres perfections. Et deuons demáder qu'elle nous soit aduocate enuers son cher fils Iesus-Christ:

& que par ses prieres & intercessions Dieu nous vueille enuoyer tout ce qu'il cognoist nous estre salutaire, & nous donner toute felicité, & prosperité spirituelle & corporelle.

Forme de proclamer les bans.

AV nom du Pere, & du Fils, & du saint Esprit, & de l'authorité de nostre mere sainte Eglise, nous proclamons & denonçons les bans entre N. fils de N. de ceste paroisse d'une part: & N. fille de N. de la paroisse de N. d'autre: enioignans à toutes personnes, que s'ils scauent legitime empeschement pourquoy le mariage ne puisse estre contracté, qu'ils le declarent auant que nous passions outre, sur peine d'excommunication. C'est pour le N. ban.

S'il y a soupçon qu'il y ait quelque charmeur ou noieur d'éguillette en l'assemblée, les espoux & espouse estans à la porte de l'Eglise, auant que les marier, le Curé dira.

COmbien que de droict tous forciers & forcieres, charmeurs & charmereffes soyent excommuniez, de l'authorité de Monsieur N. nostre Euesque & Pasteur. Nous denonçons pour excommuniez de fait, ceux ou celles, qui par nceud d'éguillette, ou autrement pretendent empeschier la con-

sommation du mariage entre ces deux personnes qui sont icy presentes & leur enioignons de partir hors de ceste compagnie, leur deffendans l'assistance à la solemnité du mariage qui se fera en l'Eglise, & les liurons en la puissance de Sathan, pour estre punis en leur corps, afin que pour penitence & amendement de vie, leur ame soit saine au iour de nostre Seigneur.

Après cela, le Curé fera dire à l'espoux & à l'espouse les mots qui ensuyuent.

Abrenuntio tibi, Sathana, & coniūgor tibi Christe: Et les fera signer au front du signe de la Croix, disant: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

S'il y a quelque admonition à prononcer, le Curé dira.

Dieu le Createur qui a la puissance & autorité de pardonner ou de retenir les pechez, a neantmoins ordonné en son Eglise le ministere de sa parole, par laquelle il a donné puissance aux Apostres & à leurs successeurs, qui sont les Euesques, d'excommunier ou d'absoudre les pecheurs, quād il leur a dit: *Quaecumque ligaueritis super terram, erunt ligata & in caelo: & quaecumque solueritis super terram, erunt soluta & in caelo.* Tout ce que vous lierez

en terre, sera aussi lié au ciel; & ce que vous deslierez en terre, sera aussi deslié au ciel.

Parquoy ayant receu vne certaine admonition de Monsieur N. nostre Euesque & Prelat, à la requeste de N. complaignant: ie voudrois prier ceux ou celles qui se sentiront coupables de ce qui y est contenu, qu'ils viennent de bonne heure à reuelation, ou satisfaction, afin que ne soyons contraincts de les separer & reietter de la communion de l'Eglise par censure Ecclesiastique, comme indignes de se trouuer en si belle & si saincte compagnie. Car Iesus-Christ a dict, que celuy qui ne tiendra compte de nostre admonition, doit estre estimé & tenu comme Publicain & Gentil.

Quand il faudra prononcer sentence d'excommunication contre quelques-vns, le Curé dira.

Messieurs, vous sçauiez que nous auons admonesté par trois diuerses fois, celuy ou ceux qui sont coupables du faict contenu en la complainte & lettre monitoire de N. qu'ils vinssent à reuelation & satisfaction: ce que n'ayans faict, ains comme rebelles & obstinez pecheurs, ont contemné & mesprisé nostre admonition: nous sommes contraincts à nostre grand regret, de les excommunier & priuer de la compagnie

de l'Eglise, de peur que pour eux, le reste ne soit corrompu & infecté. Soyez d'oc tous aduertis que celuy ou ceux qui sont coupables du peché scandaleux, pour lequel N. a formé complainte deuant Monsieur de N. nostre Euesque & Prelat, laquelle vous a esté publiée par nous à son mandement, sont excommuniiez, & priuez de la compagnie de l'Eglise de Dieu, & forclos de Paradis, s'ils ne font penitence. Le leur defens l'assistance au seruice diuin, & la participation des Sacremens : & à vous de ne les salüer, ny parler, ny hanter, ny boire, ny manger avec eux, afin qu'ils ayent honté de leur offense, & qu'ils en facent penitence, & demandent pardon & absolution, satisfaisans à l'Eglise, laquelle ils ont par leur peché scandalisée : & à partie laquelle ils ont intéressée. *Après le Curé dira.* Je vous recōmande les œuures de charité enuers les pauures.

Puis il recitera à haute voix les 12 articles de la Foy.

Credo in Deum Patrem omnipotētem, Creatorem cali & terræ. Et in Iesum Christum filium eius vnicum Dominum nostrum. Qui cōceptus est de Spiritu sancto. Natus ex Maria virgine. Passus sub Pontio Pilato. Crucifixus, mortuus & sepultus. Descendit ad inferos. Tertia die resurrexit a mortuis. Ascendit ad calos, sedet ad dexterā Dei

Patris omnipotentis. Inde venturus est iudicare viuos & mortuos. Credo in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam. Sanctorum communionem. Remissionem peccatorum. Carnis resurrectionem. Vitam eternam. Amen.

IE croy en Dieu le Pere tout puissant, Createur du ciel & de la terre. Et en Iesus Christ son fils vnique nostre Seigneur. Qui a esté cõceü du sainct Esprit. Nay de la Vierge Marie. Qui a souffert sous Ponce Pilate. Il a esté crucifié, mort, & enseuely. Est descëdu aux enfers. Le troisieme iour est resuscité des morts. Il est monté aux cieux. Il est assis à la dextre de Dieu le Pere tout puissant. D'oü il viendra iuger les viuans & les morts.

Je croy au sainct Esprit. La saincte Eglise Catholique. La communion des Saincts. La remission des pechez La resurrection de la chair. Et la vie eternelle. Amen.

L'Oraison Dominicale.

Pater noster qui es in cælis. Sanctificetur nomẽ tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat volũtas tua, sicut in cælo & in terra. Panem nostrũ quotidianũ, da nobis hodie. Et dimittenobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen.

NOstre pere qui est és cieux. Ton nom soit sanctifié. Ton regne aduienne. Ta volonté soit faicte, en la terre comme au ciel. Donne nous aujourd'huy nostre pain quotidien. Et nous pardonne nos debtes, comme nous pardonnons à nos debtors. Et ne nous induis point en tentation. Mais deliure nous du mal. Amen.

A*Ve Maria, gratia plena, Dominus tecum. Benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui, Iesus. Amen.*

Sancta Maria mater Dei, ora pro nobis peccatoribus Amen. C'est à dire.

IE te salue Marie pleine de grace, le Seigneur Dieu est avec toy. Tu es beniste sur toutes femmes, & benist est le fruct de ton ventre. Iesus.

Saincte Marie mere de Dieu, priez pour nous pauures pecheurs. Amen.

Les Commandemens de Dieu

IE suis le Seigneur ton Dieu, qui t'ay tiré de la terre d'Égypte, de la maison de seruitude.

Tu n'auras point d'autres dieux que moy.

Tu ne te feras tailler aucune Idole, ou semblance des choses qui sont en haut au ciel, ou de celles qui sont ça bas en terre, ou de celles

qui font és eauës sous la terre.

Tu ne les adoreras ny seruiras.

Tu ne prendras point le nom de tō Seigneur Dieu en vain : car le Seigneur ton Dieu ne tiendra point pour innocent, celuy qui prendra le nom de son Seigneur en vain.

Qu'il te souuienne du iour du Sabbat, afin que tu le sanctifies.

Tu trauailleras six iours, & feras toutes tes œuures : mais le septiesme iour est le Sabbat de ton Seigneur Dieu.

Tu ne feras en ce iour aucune œuure : toy, & ton fils, & ta fille, ton serf, ta chambriere, tes bestes, & l'estranger qui est dedans tes portes. Car en six iours Dieu fit le ciel & la terre, la mer, & toutes les choses qui sont en iceux, & se reposa le septiesme iour. A ceste cause le Seigneur Dieu benist le iour du Sabbat, & le sanctifia.

Honore ton Pere & ta Mere, afin que tu sois de longue vie sur la terre, laquelle ton Seigneur Dieu te donnera.

Tu ne seras point homicide, & meurtrier.

Tu ne seras point paillard.

Tu ne defroberas point.

Tu ne diras point faux tesmoignage contre ton prochain.

Tu ne conuoiteras point la maison de ton prochain.

Tu ne desireras point sa femme, son seruiteur, ny sa chambriere, ny le bœuf, ny l'asne, ny aucune chose à luy appartenante.

Les Commandemens de l'Eglise.

TV assisteras à la Messe, & deuotement l'escouteras tous les iours de Dimanches & festes.

Tu sanctifieras toutes les festes qui te sont commandées.

Tu ieusneras le Carefme, les Quatre temps & Vigiles.

Tu confesseras tes pechez au Prestre, au moins vne fois l'an.

Tu receuras le corps & sang de Iesus-Christ au sainct Sacrement de l'Autel, au moins à la feste de Pasques.

Les Recteurs & Curez pourront user de la forme qui s'ensuit quand bon leur semblera.

Les commandemens de Dieu.

VN seul Dieu tu adoreras, & aymeras parfaitement.

Dieu en vain ne iureras, n'autre chose pareillement.

Les Dimanches sanctifieras, & festes de commandement.

Homicide point ne feras, de faict ny volontairement.

Tu ne feras iamais paillard, de faict ny de contentement.

Le bien d'autruy tu n'embleras, ny retiendras à ton escient.

Faux tesmoignage ne diras, ny mentiras aucunement.

Femme tu ne conuoiteras, qu'en mariage seulement.

Biens d'autruy ne souhaiteras, mais aye des tiens contentement.

Les commandemens de l'Eglise.

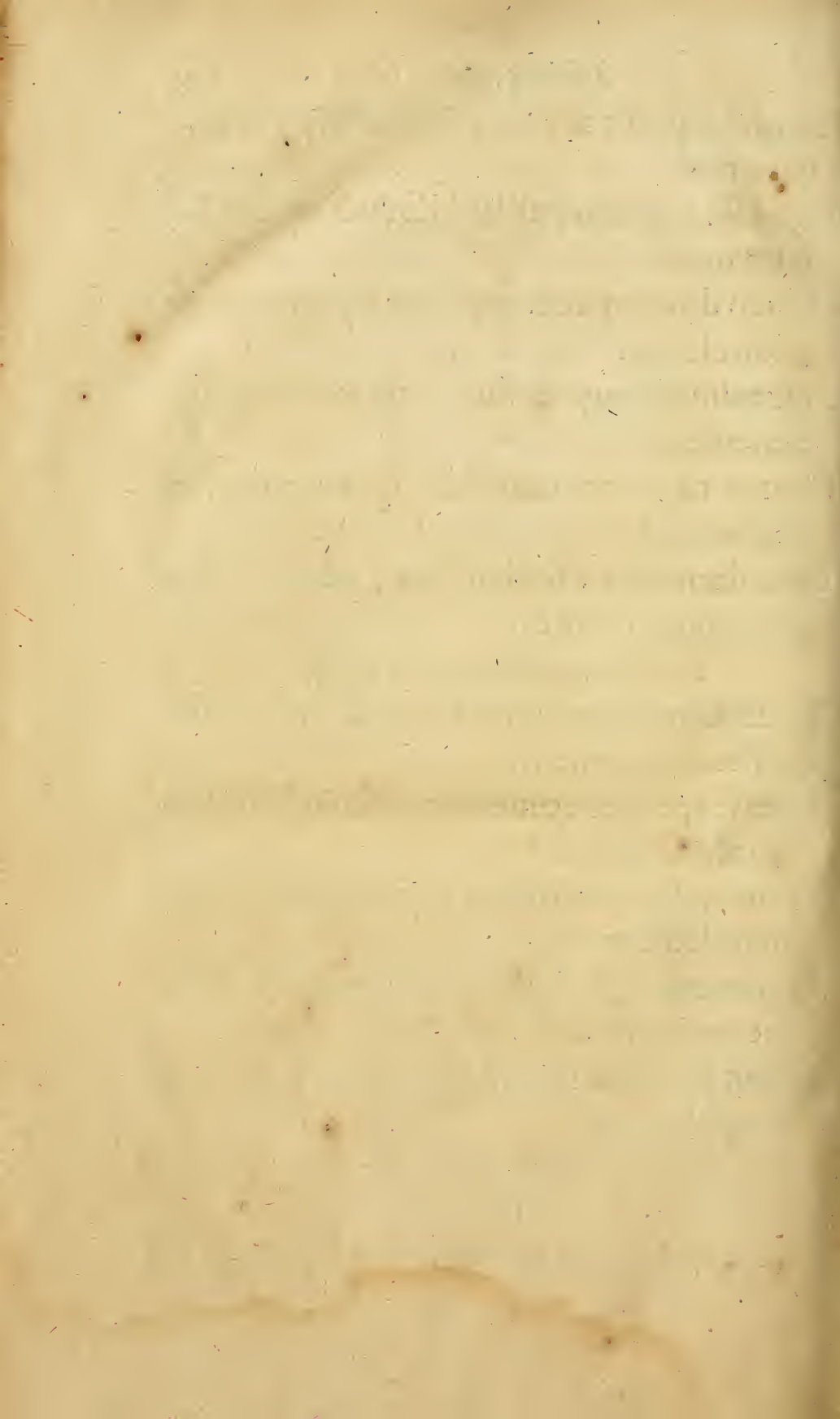
L Es Dimanches la Messe oiras, & aux festes deuotement.

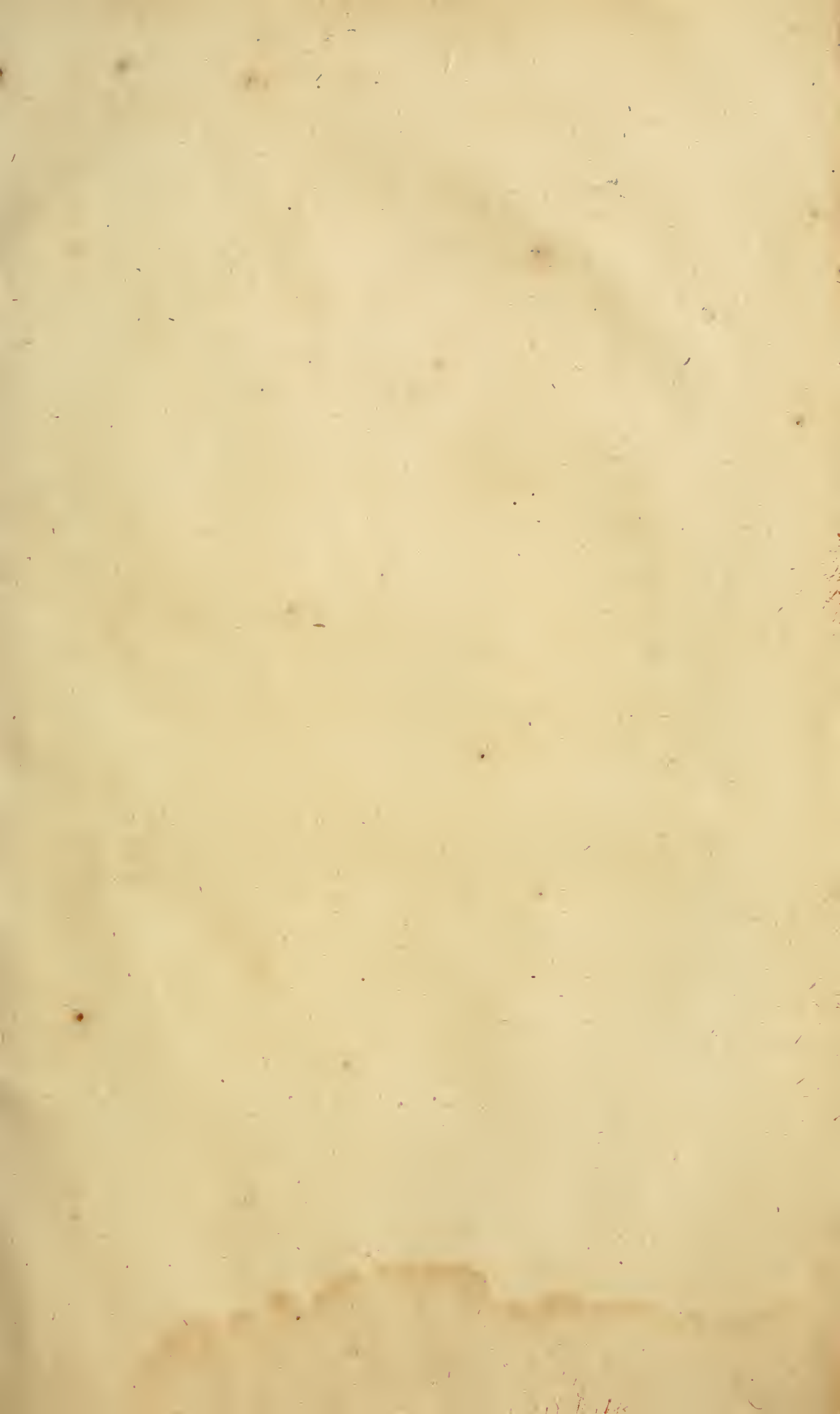
Tous tes pechez confesseras, à tout le moins vne fois l'an.

Toutes festes sanctifieras, qui te sont de commandement.

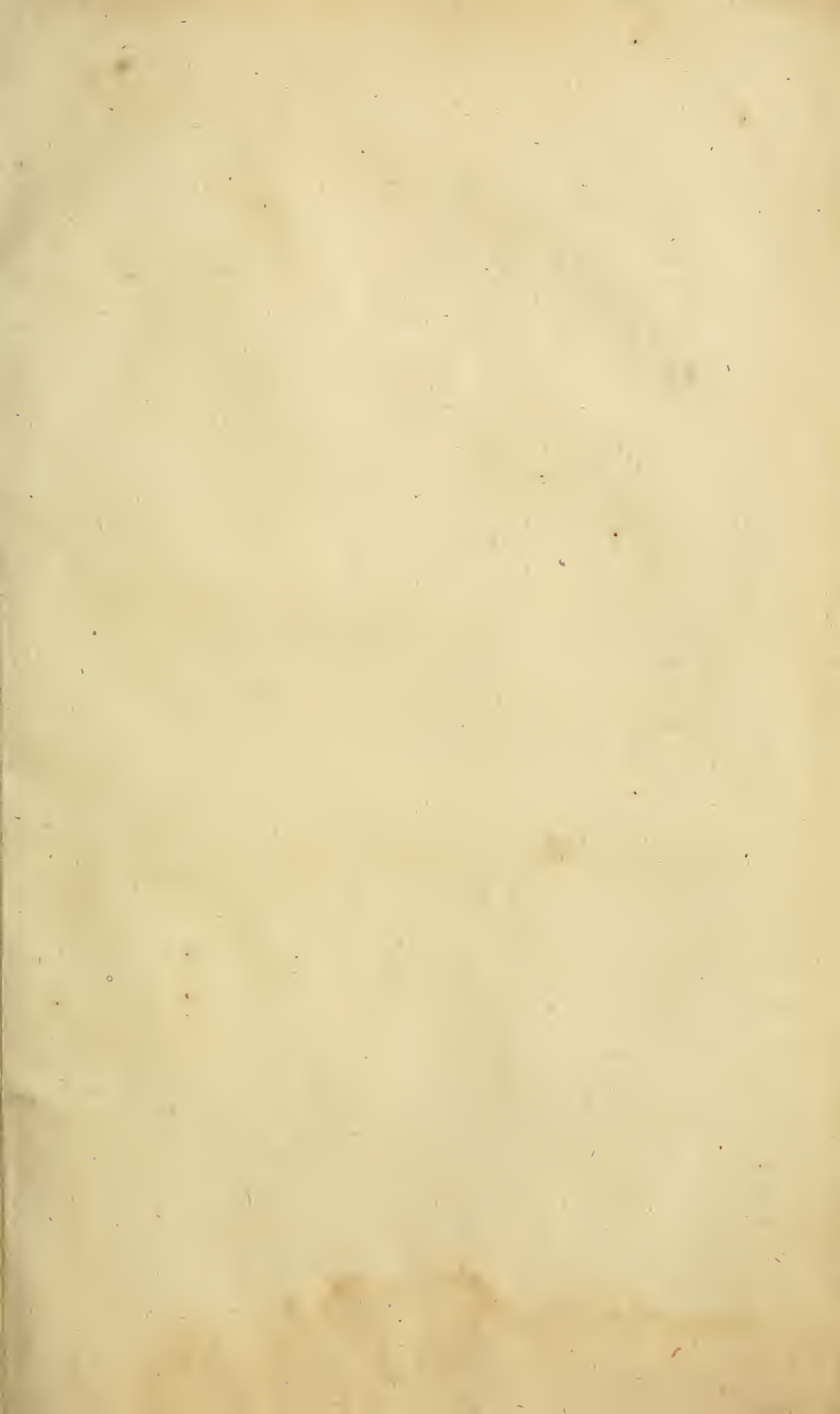
Quatre temps, Vigiles ieufneras, & le Carême entierement.

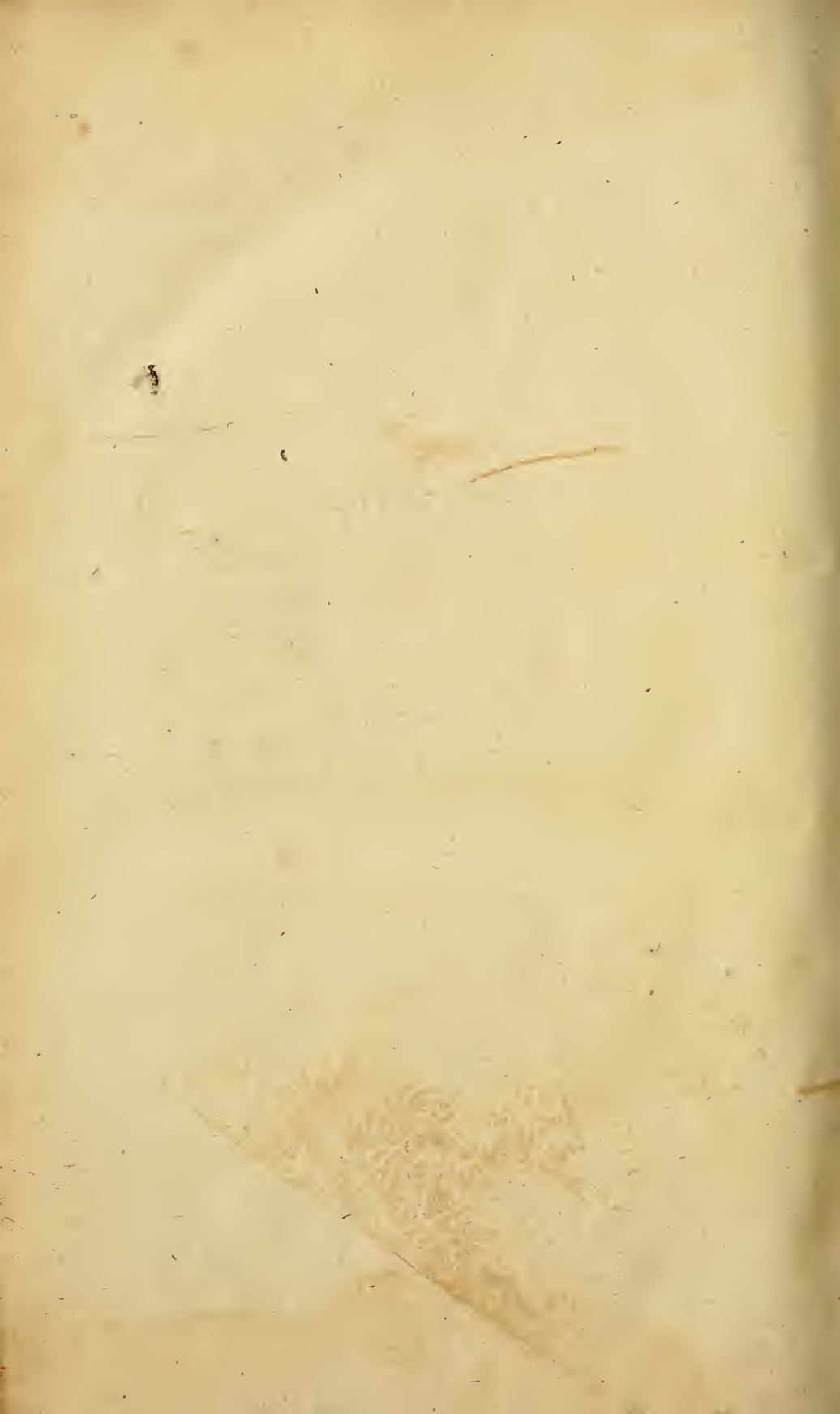
Et ton Createur receuras, au moins à Pasques humblement.

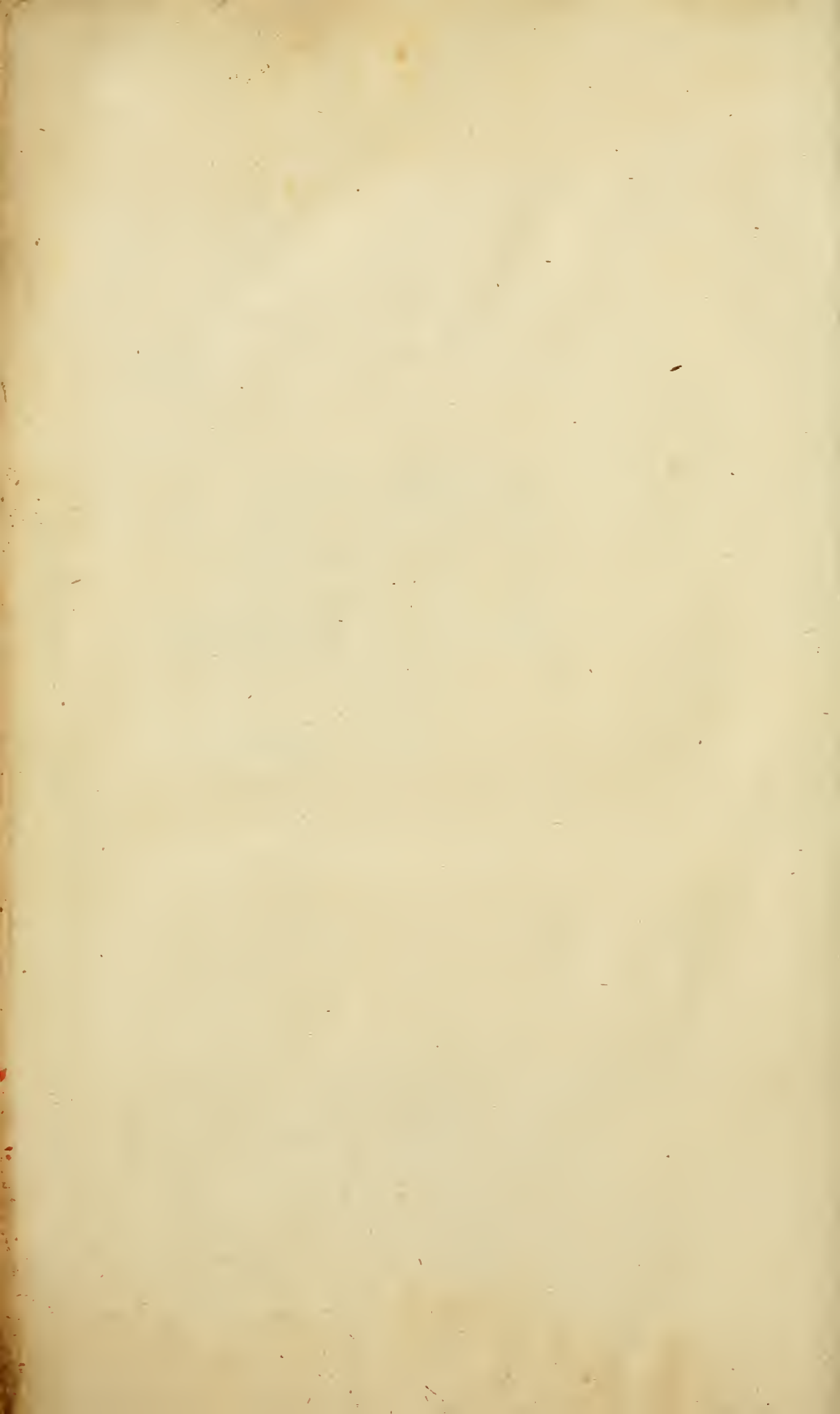

a⁴A-Z⁸Aa-Ee⁸Ff⁴
A-B⁸. [4] ff., 478
(i.e. 458, pp. 211-230
omitted in numbering),
[1 (blank)] pp., [2 (blank)] ff.

C or P
V/1/200
MDL at P. 114

KGB

inutilem auiem. C. Norbanū in iudiciū voca-
uit. Sed hoc quidem non est saepe faciendū
nec vnq̄m. nisi aut reipublicae causa. vt duo
Luculli. aut patriāio. vt nos pro siculis .
p sardis . pro . M. albutio Iulius In accusā-
do etiā mamilio . L. fusii cognita industria ē
Semel igit̄ aut non saepe certe. Sin erit cui
faciendū sit saepius reip. tribuat hoc muneris
cui? inimicos vlāsci saepe nō est reprehendē-
dum . modus tamē adsit . Duri enī hominis .
vel potius vix hoīs videt̄ periculū capitis infer-
re multis . Id tū periculofū ipsi est . tum etiā
sordidū ad famā cōmitttere vt accusator no-
minef . Quod atigit . M. Bruto sūmo genē-
nato . illius filio qui iuris ciuiliſ in primis peri-
tus fuit . Atq; etiā hoc praeceptū officij dili-
genter tenendū est . ne quem vnq̄m innocen-
tez in iudicio capitis accersas . Id enī sine sce-
lere fieri nullo pacto potest . Nam quid ē tā
inhumanū q̄m eloquentiā a natura ad salutē
hominū ⁊ ad cōseruationem datam ad bono-
rum pestem perniciēq; conuerture . Nec tñ vt
hoc fugienduz est . ita habendum est religio
in contrarium nocentem aliquando ⁊ nefariū
impiūq; defendere . Vult haec multitudo . pa-
titur consuetudo . fert etiam humanitas . Iu-
diciis est semper in causis verum sequi . patro

ni nō nunq̄m verisimile etiā si minus sit verum
defendere. Quod scribere p̄sertim euz de phi
losofia scriberem. nō auterem nisi idem pla
ceret grauissimo Stoicorū Panetio. Maxie
autē ⁊ gloria parit̄ ⁊ grā defensoribus. eoq̄
maior si quādo accidit. vt ei subueniatur qui
potētis alicui⁹ opibus circumueniri vrgeriq̄
videt̄. vt nos ⁊ saepe alias. ⁊ adolescētes cō
tra. L. Syllae dominantis opes pro Sexto
roscio amerino fecimus. quae vt scitis extat
oratio

De beneficentia ⁊ liberalitate.

Ed expositis adolescentiū officij⁹ quae
valeāt ad gloriā adipiscēdā. deinde de
beneficētia ac liberalitate dicendū est. Cuius
est ratio duplex. Nā aut opa benigne fit idi
gētibus. aut pecunia. Facili⁹ est haec poste
rior. locupleti praesertim. Sz illa lautior ac
splendidior. ⁊ viro forti claroq̄ dignior.
Quanq̄m enī in vtroq̄ inest gratificandi libe
ralis volūtas. tamen altera ex arca. altera vir
tute depromit̄. Largaritioq̄ quae fit ex re fami
liari fontem ipsum beni gnitatis exhaurit.
Ita benignitate benignitas tollitur. Qua q̄
in plures vsus sis. eo minus in multos vti pos
sis At qui opera id ē virtute ⁊ industria bene
fici ⁊ liberales erūt primum quo pluribus p̄sue

